

STRATEGIA ZIT MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO CHRZANOWA

na lata 2021-2027

Miejski Obszar Funkcjonalny Chrzanów

Opracowanie:

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1.2 Podmiot i przedmiot strategii	5
1.3 Podstawa prawna	6
1 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	7
1.1 Definicja obszaru wsparcia	7
1.2 Kluczowe powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe	7
1.3 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych	10
1.3.1 Sfera społeczna.....	10
1.3.2 Sfera gospodarcza	43
1.3.3 Sfera przestrzenna.....	53
1.3.4 Wyniki badania ankietowego	78
1.4 Analiza SWOT.....	89
2 Plan działań ZIT	92
2.1 Założenia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.....	92
2.2 Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego	92
2.3 Lista projektów realizujących cele	126
3 Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT	149
3.1 Założenia wdrożeniowe	149
3.2 Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu	150
3.3 Źródła finansowania	154
3.4 Opis procesu zaangażowania partnerów.....	158
Załącznik nr 1 Analiza potrzeb instytucji kultury funkcjonujących w MOF Chrzanowa	161
Spis tabel i wykresów	173

Wstęp

Strategia ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa 2021-2027 stanowi dokument wskazujący kierunki rozwoju gmin wchodzących w skład MOF Chrzanowa, obejmujący zasięgiem cały powiat chrzanowski. Zgodnie z deklaracją samorządów, z uwagi na postępujący rozwój wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz uwarunkowania zewnętrzne, zobowiązują się one do pogłębienia współpracy, której wyrazem jest opracowanie i realizacja strategii terytorialnej. Wdrażanie zaplanowanej interwencji pozwoli na zwiększenie poziomu integracji obszaru, a także wykorzystanie potencjałów rozwojowych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Niniejsza Strategia zawiera wszystkie obowiązkowe elementy dotyczące strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, a więc będzie stanowiła podstawę do realizacji instrumentu ZIT.

Przedmiotowe opracowanie składa się z trzech części. W pierwszej przedstawiono syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Zdefiniowane na drodze diagnozy priorytety rozwojowe stanowiły podstawę do określenia celów strategicznych oraz kluczowych kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia tych celów.

Drugą część stanowi plan działań ZIT, który dotyczy mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych. W ramach ZIT zaplanowano do realizacji przedsięwzięcia zintegrowane, które ukierunkowane są na rozwiązywanie wspólnych problemów oraz ograniczenie i likwidację występujących i zidentyfikowanych deficytów. Ponadto, wdrażanie interwencji ZIT pozwoli na skoordynowane zaspokojenie potrzeb obszaru oraz wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz zrównoważonego rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.

W trzeciej części zawarto natomiast warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT, w tym m.in. oczekiwane efekty i rezultaty realizowanych działań oraz źródła ich finansowania.

Zaplanowana w ramach przedmiotowej strategii interwencja ma charakter zintegrowany i ponadlokalny, a jej wdrażanie przyczyni się do wzmocnienia relacji w obszarze funkcjonalnym oraz rozwiązania problemów występujących w MOF Chrzanowa.

1.2 Podmiot i przedmiot strategii

Podmiotem niniejszego opracowania jest Stowarzyszenie „Aglomeracja Chrzanowska”, które zostało powołane uchwałą nr 1/2021 z dnia 16 sierpnia 2021 r. W tym samym dniu uchwałą nr 2/2021 przyjęto statut Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska” wskazujący w szczególności cele i zadania stowarzyszenia oraz ustanawiający siedzibę stowarzyszenia w Chrzanowie. W skład stowarzyszenia wchodzi następujące gminy: Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia.

Należy podkreślić, że etapem poprzedzającym przyjęcie wskazanej uchwały, było zawarcie w maju 2021 r. porozumienia w postaci podpisania „Deklaracji o współpracy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Chrzanowskiej w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”. Samorządy zrzeszone w ramach Aglomeracji Chrzanowskiej zadeklarowały opracowanie dokumentu strategicznego rozwoju oraz realizację instrumentu ZIT. Kolejnym etapem było podjęcie przez gminy uchwał wyrażających zgodę na utworzenie oraz przystąpienie do Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”¹.

Przedmiotem strategii jest opracowanie kompleksowego dokumentu strategiczno-operacyjnego skupiającego się na potrzebach i wyzwaniach obserwowanych na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa. Realizacja założeń dokumentu w partnerstwie pozwoli na całościowy rozwój obszaru oraz wzmocnienie powiązań funkcjonalnych i więzi partnerskich. Wpłynie również na poziom zintegrowania obszaru i maksymalne wykorzystanie posiadanych potencjałów.

Na początkowym etapie prac nad strategią terytorialną MOF Chrzanowa dokument stanowił kompleksowe opracowanie zawierające strategię ponadlokalną w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1561 z późn. zm.) wraz z integralną częścią ZIT, będącą podstawą do realizacji mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Ostatecznie wyodrębniono jednak odpowiednie zakresy i obligatoryjne komponenty właściwe dla obu rodzajów strategii oraz stworzono tym samym dwa osobne dokumenty: strategię rozwoju ponadlokalnego i strategię ZIT. Niniejsze opracowanie (Strategia ZIT MOF Chrzanowa) zawiera zatem elementy określone w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, mianowicie:

1) syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;

¹ Uchwała nr VI/72/2021 Rady Miejskiej w Alwerni z dnia 30 czerwca 2021 r.
Uchwała nr XXXVIII/296/2021 Rady Gminy Babice z dnia 30 czerwca 2021 r.
Uchwała nr XXXIII/350/2021 Rady Miejskiej w Chrzanowie z dnia 29 czerwca 2021 r.
Uchwała nr XXXI/232/2021 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 30 czerwca 2021 r.
Uchwała nr XXXVII/329/VIII/2021 Rady Miasta Trzebini z dnia 29 lipca 2021 r.

- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) źródła jej finansowania;
- 5) warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;
- 6) opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

1.3 Podstawa prawna

Jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład MOF Chrzanowa, podjęły uchwałę nr 1/2021 z dnia 16 sierpnia 2021, na mocy której powołano Stowarzyszenie „Aglomeracja Chrzanowska”. Gminy: Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia zawarły porozumienie w postaci „Deklaracji o współpracy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Chrzanowskiej w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” i zadeklarowały opracowanie dokumentu strategicznego rozwoju oraz realizację instrumentu ZIT.

Podstawą do realizacji mechanizmu ZIT jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.² (tzw. rozporządzenie ogólne), w szczególności art. 29 i art. 30 dotyczące strategii terytorialnych i zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Istotną rolę odgrywa również ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa) oraz Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (tzw. umowa partnerstwa), które wskazują warunki realizacji ZIT, informacje dotyczące przygotowania i przyjęcia strategii ZIT, finansowania oraz zakresu tematycznego, a także określają jej obowiązkowe elementy.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

1 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

1.1 Definicja obszaru wsparcia

MOF Chrzanowa zlokalizowany jest w zachodniej części województwa małopolskiego, w podregionie oświęcimskim i w ujęciu terytorialnym obejmuje granice powiatu chrzanowskiego, który tworzą 4 gminy miejsko-wiejskie: Alwernia, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia oraz 1 gmina wiejska: Babice.

Powiat chrzanowski, a tym samym MOF Chrzanowa zajmuje powierzchnię ok. 37 tys. ha, a więc niecałe 4% powierzchni województwa małopolskiego. Wśród gmin składających się na MOF, największa pod względem powierzchni jest gmina Trzebinia (ponad 28% powierzchni MOF), a najmniejsza – gmina Babice (niecałe 15% powierzchni MOF). Cały obszar MOF zamieszkują 122 592 osoby, a więc ok. 3,6% ludności województwa małopolskiego. Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się gmina Chrzanów (576 os./km²), co wynika z faktu, że obszar ten jest silniej zurbanizowany w porównaniu do np. gminy Babice, która (razem z gminą Alwernia), charakteryzuje się niższą gęstością zaludnienia, na poziomie 167 os./km².

Tabela 1 Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia gmin MOF Chrzanowa w 2021 r.

Jednostka	Liczba mieszkańców (os.)	Udział ludności (%)	Powierzchnia (ha)	Udział powierzchni (%)	Gęstość zaludnienia (os./km ²)
Alwernia	12 391	10,1%	7 417	20,0%	167
Babice	9 051	7,4%	5 404	14,6%	167
Chrzanów	45 797	37,4%	7 944	21,5%	576
Libiąż	21 992	17,9%	5 707	15,4%	385
Trzebinia	33 361	27,2%	10 540	28,5%	317
MOF Chrzanowa	122 592	100%	37 012	100%	331
Województwo małopolskie	3 407 727	-	1 518 279	-	224

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

1.2 Kluczowe powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Gminy tworzące MOF Chrzanowa charakteryzują się silnymi powiązaniem funkcjonalno-przestrzennymi obszarów miejskich, a uzupełniające je obszary wiejskie stanowią atrakcyjne miejsca

rozwoju dla nowego osadnictwa. Poszczególne gminy posiadają podobny profil gospodarczy i uwarunkowania społeczne oraz jednolite zasoby i bariery rozwojowe. Jednym z kluczowych czynników świadczących o powiązaniach funkcjonalnych jest fakt, iż wszystkie gminy MOF należą administracyjnie do powiatu chrzanowskiego.

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przedmiotowy MOF znajduje się w subregionie Małopolska Zachodnia³, w Obszarze funkcjonalnym Klin rozwojowy. Tworzą go 42 gminy, które charakteryzuje bogata tradycja przemysłowa i silne zurbanizowanie oraz atrakcyjny rynek pracy. W jego zachodniej części ważną rolę odgrywa zespół miast Brzeszcze-Oświęcim-Libiąż-Chrzanów-Trzebinia-Olkusz, tworzących jeden obszar zurbanizowany na granicy Małopolski i Śląska. Klin dysponuje najlepszą w regionie, konkurencyjną w skali kraju infrastrukturą transportową i energetyczną, bogatymi tradycjami przemysłowymi, wykwalifikowanymi zasobami ludzkimi oraz nowoczesną bazą przemysłową. Z uwagi na wysoki stopień zindustrializowania, na obszarze tym zauważalne są wyraźne ciężenia do województwa śląskiego.

Ze względu na silne powiązania województwa śląskiego z województwem małopolskim, w 2011 r. oba regiony zawiązały współpracę, w ramach której wspólnie wypracowały, a następnie realizowały założenia „Strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020”. Zgodnie z nadrzędnym celem, jaki obrali Partnerzy, skupiono się na zacieśnianiu współpracy między województwem śląskim a Małopolską w celu maksymalnego wykorzystania potencjału gospodarczego, naukowego i kulturalnego Polski Południowej i wzmocnienia jej spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Konsekwencją wspólnych działań ma być kreowanie Polski Południowej jako nowoczesnego i atrakcyjnego regionu Europy. Wśród działań i przedsięwzięć, jakich wspólnie podjęły się oba województwa, znalazły się m.in. wprowadzanie Uchwał antysmogowych, włączenie się w projekt „Catching-up regions”, podjęcie Inicjatywy Awangarda, czy kreowanie wspólnej oferty kulturalnej i inwestycyjnej poprzez organizację szeregu tematycznych imprez i wydarzeń⁴.

Podregion oświęcimski, w którym znajduje się m.in. powiat chrzanowski, a tym samym MOF Chrzanowa, charakteryzuje się dużą koncentracją ludności, przez co jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa małopolskiego. Obszar MOF Chrzanowa charakteryzuje się też wysokim

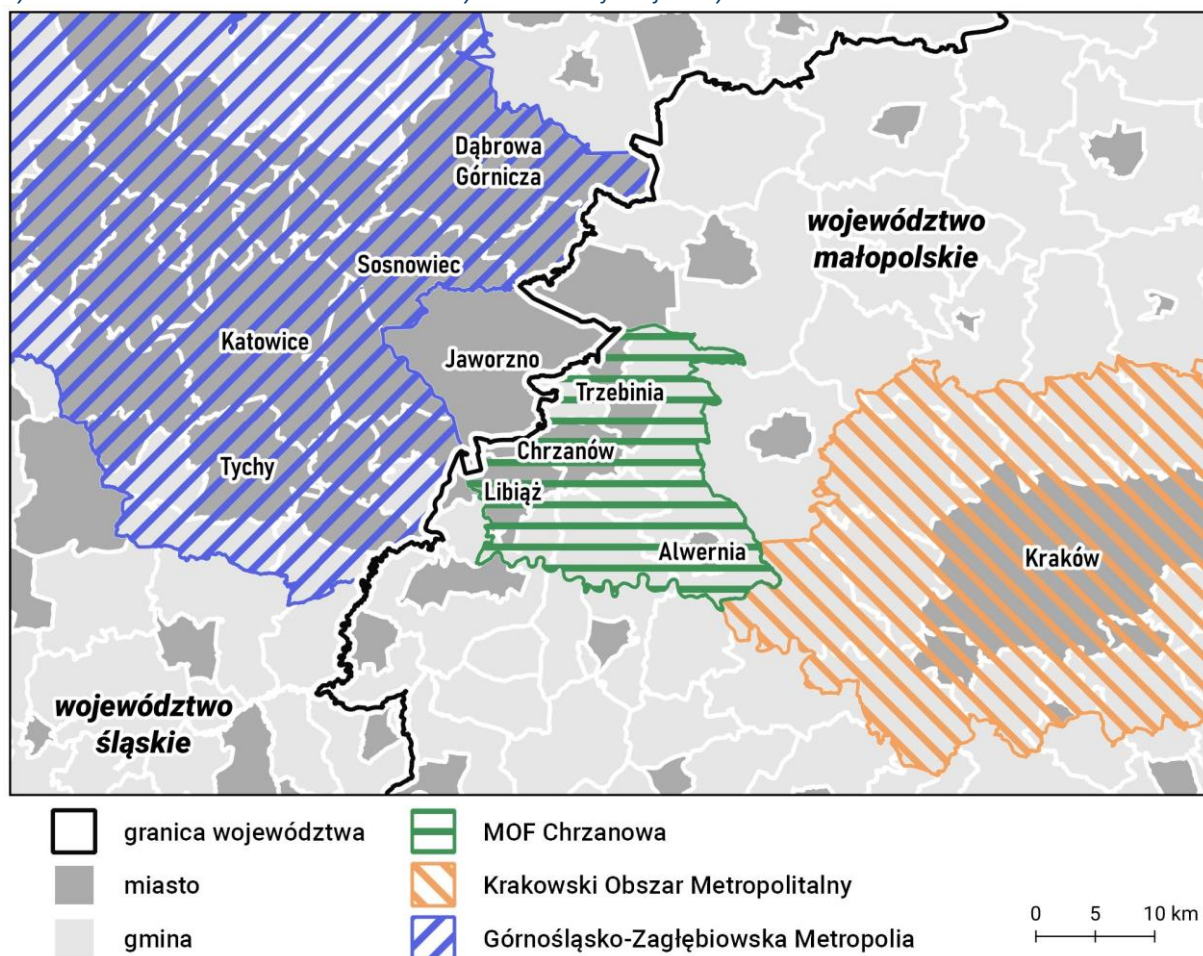
³ Obszar Małopolski Zachodniej jest obszarem priorytetowego wsparcia w ramach funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji dedykowanego wsparciu transformacji regionów przemysłowych, węglowych i energochłonnych w perspektywie budżetowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

⁴ Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, *Informacja o stanie realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, Katowice 2018 r.

stopniem uprzemysłowienia – na jego terenie funkcjonują duże zakłady związane z przemysłem ciężkim i przemysłem chemicznym, a także działalnością górniczą. Ponadto, wśród kluczowych powiązań wymienić można powiązania kulturowe, wynikające z historii regionu i związane m.in. z dziedzictwem górniczym.

Na poziomie regionalnym, według zapisów Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030, obszar MOF Chrzanowa sklasyfikuje się do OSI miejskie obszary funkcjonalne, OSI Obszar Transformacji Energetycznej – Małopolska Zachodnia oraz OSI obszary prawnie chronione. W stronę tych obszarów będzie kierowane szczególne wsparcie z poziomu województwa.

Rysunek 1 Położenie MOF Chrzanowa na tle innych ośrodków funkcjonalnych

Źródło: opracowanie własne.

Jednym z czynników warunkujących rozwój przedmiotowego obszaru jest jego położenie względem dużych sąsiednich ośrodków miejskich: metropolii krakowskiej i konurbacji śląskiej. Dzięki temu posiada dostęp do szerokiego rynku pracy i rynku zbytu, wykwalifikowanej kadry, wysokiej jakości usług publicznych oraz edukacji, transferu technologii i innowacji.

Potencjał gospodarczy i inwestycyjny obszaru wynika również z wysokiej dostępności komunikacyjnej. Przez teren MOF przebiega bowiem autostrada A4 (Jędrzychowice – Korczowa) oraz sieć kolejowa

z głównymi magistralami towarowymi i pasażerskimi, a układ komunikacyjny uzupełniają drogi krajowe i wojewódzkie (m.in. DK 79 Warszawa – Bytom, DW 780 Kraków – Chełm Śląski, DW 933 Chrzanów – Rzuchów, DW 781 Chrzanów – Łękawica). Ponadto, w bliskiej odległości znajdują się dwa międzynarodowe porty lotnicze: Kraków Balice (ok. 35 km) i Katowice Pyrzowice (ok. 65 km).

Rozwój obszaru warunkuje również występowanie obszarów chronionych, których obecność z jednej strony stanowi potencjał turystyczny, lecz z drugiej powoduje ograniczenia związane z ochroną prawną, które mogą wpływać na hamowanie rozwoju infrastruktury technicznej czy działalności wytwórczej. W granicach gmin tworzących MOF znajdują się m.in. tereny Rudniańskiego Parku Krajobrazowego i Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego, obszar specjalnej ochrony Dolina Dolnej Skawy, a także Obszar Natura 2000 i rezerwaty przyrody. Ponadto, MOF Chrzanowa charakteryzuje się stosunkowo wysokim wskaźnikiem lesistości (lasy zajmują bowiem 37,4% całkowitej powierzchni obszaru), przez co może być on zagrożony występowaniem pożarów. Obecność Wisły oraz innych rzek może natomiast skutkować występowaniem powodzi i lokalnych podtopień.

1.3 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych

Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych stanowi kompleksowy zbiór danych statystycznych i informacji dotyczących gmin wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa: Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia. Analizy dokonano w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną, a zaprezentowane dane oraz ich analiza stanowią podstawę do zdefiniowania problemów i potencjałów rozwojowych przedmiotowego obszaru funkcjonalnego.

1.3.1 Sfera społeczna

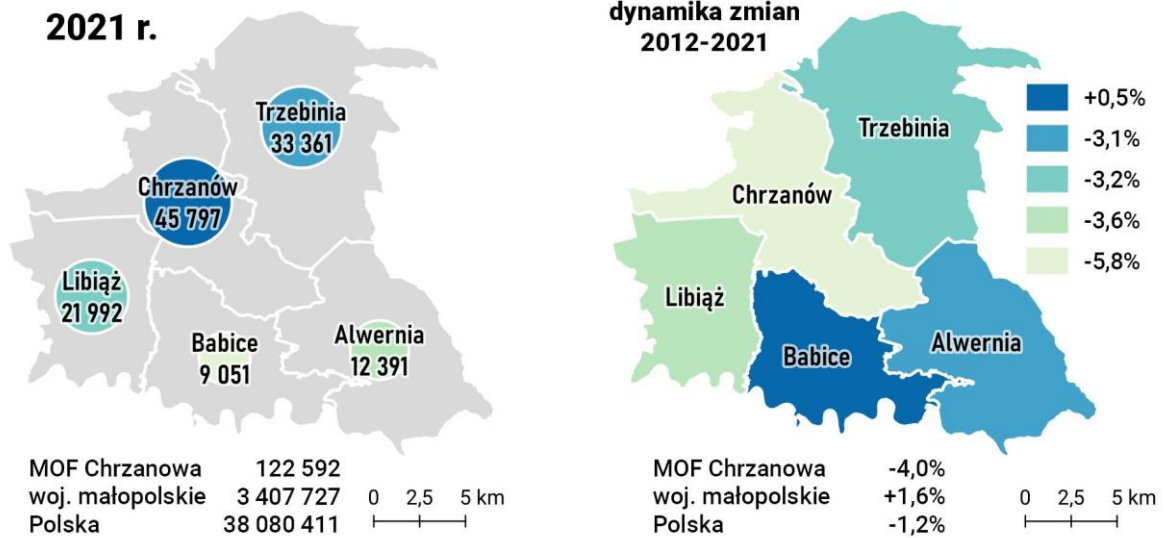
Demografia

W celu rozpoznania sytuacji społecznej w MOF Chrzanowa dokonano analizy struktury demograficznej obszaru oraz szeroko rozumianej polityki społecznej uwzględniającej usługi publiczne, m.in. edukację i wychowanie, pomoc społeczną i ochronę zdrowia w gminach tworzących przedmiotowy MOF.

W 2021 r. MOF Chrzanowa zamieszkiwało ponad 122 tys. osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosiła 334 osoby/km². Na przestrzeni lat 2012-2021 liczba mieszkańców obszaru zmniejszyła się o ok. 4,0% (ok. 5 tys. osób), co świadczyć może o niższej atrakcyjności osiedleńczej obszaru i stopniowym wyludnieniu. Szczególnie niekorzystną sytuacją pod tym względem charakteryzuje się rdzeń MOF. Ze względu na powiększanie się dystansu rozwojowego Chrzanowa do innych miast, na drodze delimitacji przeprowadzonej na potrzeby Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 został on

sklasyfikowany jako średnie miasto tracące funkcje społeczno-gospodarcze zagrożone marginalizacją⁵. Świadczy to o występowaniu szczególnie niekorzystnych tendencji rozwojowych Chrzanowa, co ma wpływ na stopniową depopulację miasta, odbijającą się również na sytuacji całego MOF.

Rysunek 2 Liczba ludności w gminach MOF Chrzanowa

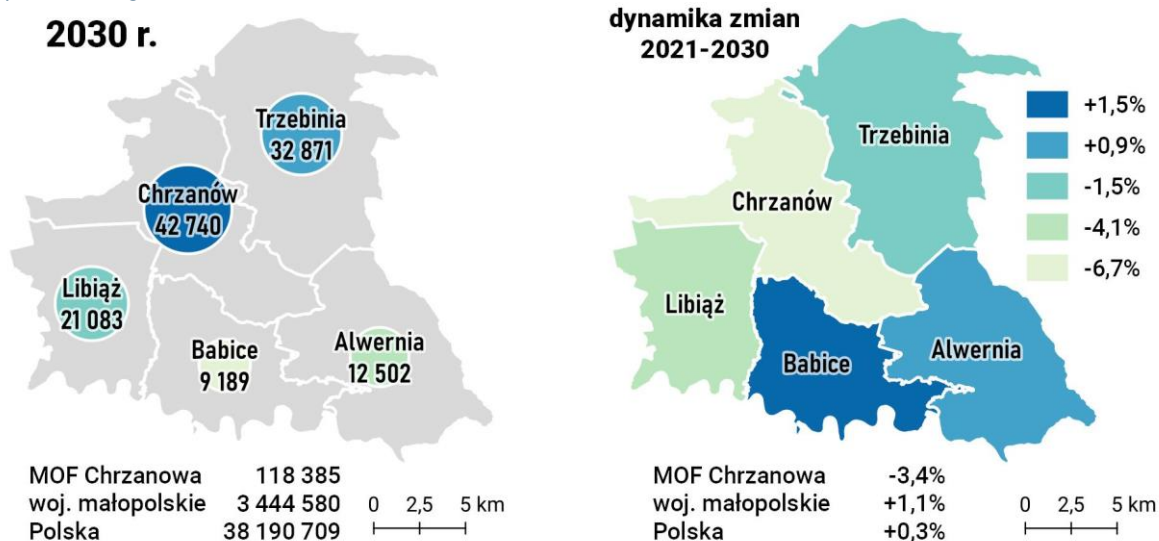

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najwięcej osób zamieszkuje gminę Chrzanów (45 797 mieszkańców), natomiast populacja gminy Babice w 2021 r. wynosiła nieco ponad 9 tys. mieszkańców. Wynikać to może z jej charakteru – gmina Babice jest jedyną gminą wiejską wchodzącą w skład przedmiotowego MOF. W MOF Chrzanowa, podobnie jak w całym kraju, widoczna jest depopulacja, która dotyka przede wszystkim miasta. Dynamika zmian w MOF w tym zakresie jest jednak dużo wyższa (w porównaniu do średniej dla kraju) i szczególnie wyraźna w przypadku jego rdzenia, gdzie na przestrzeni ostatnich 10 lat nastąpił spadek liczby mieszkańców o 5,8%. W latach 2012-2021 w większości gmin wchodzących w skład MOF Chrzanowa odnotowano spadek liczby ludności – wyjątkiem jest gmina Babice, której populacja w 2021 r. wzrosła o ok. 0,5% w porównaniu do roku 2012. Tendencja ta jest wynikiem postępującego zjawiska suburbanizacji polegającego na odpływie mieszkańców miast na rzecz terenów podmiejskich i sąsiadujących z nimi terenów wiejskich.

⁵ Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego, *Aktualizacja Delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy)*, Warszawa 2019.

Rysunek 3 Prognoza ludności do 2030 r.

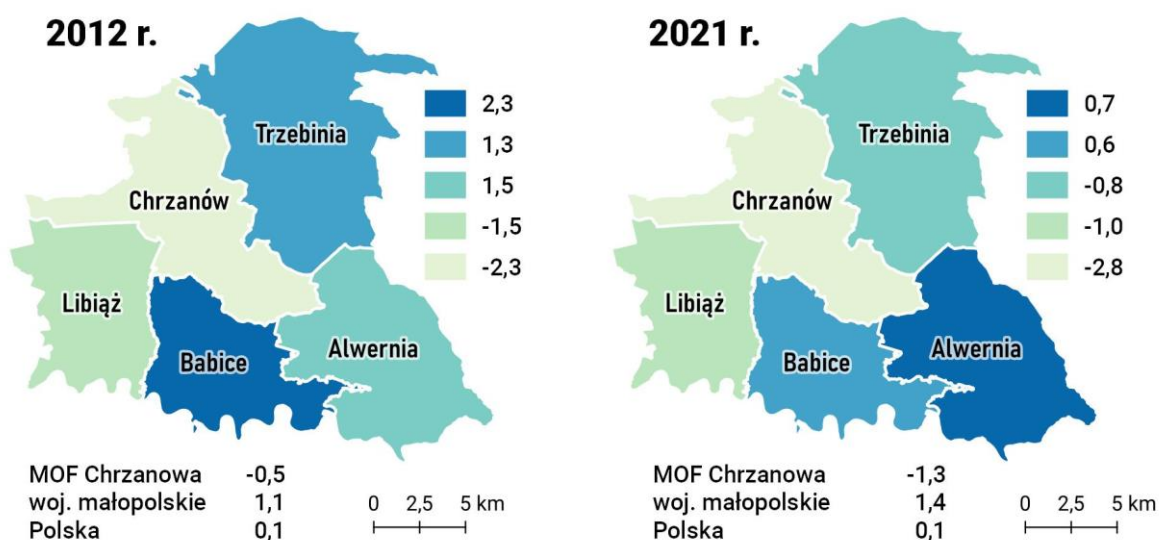

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Prognozy dotyczące liczby ludności również nie są korzystne, a obserwowana tendencja będzie postępować. Szacuje się, że w 2030 roku liczba mieszkańców gmin wchodzących w skład MOF Chrzanowa wyniesie 118 385 osób, a więc o 3,4% mniej, niż w roku 2021, z czego największy ubytek ludności dotyczyć będzie Chrzanowa.

Wpływ na stan i strukturę ludności w MOF mają zachodzące procesy związane m.in. z ruchem ludności – wędrownym (saldo migracji) oraz naturalnym (urodzenia i zgony).

Rysunek 4 Saldo migracji na 1000 ludności

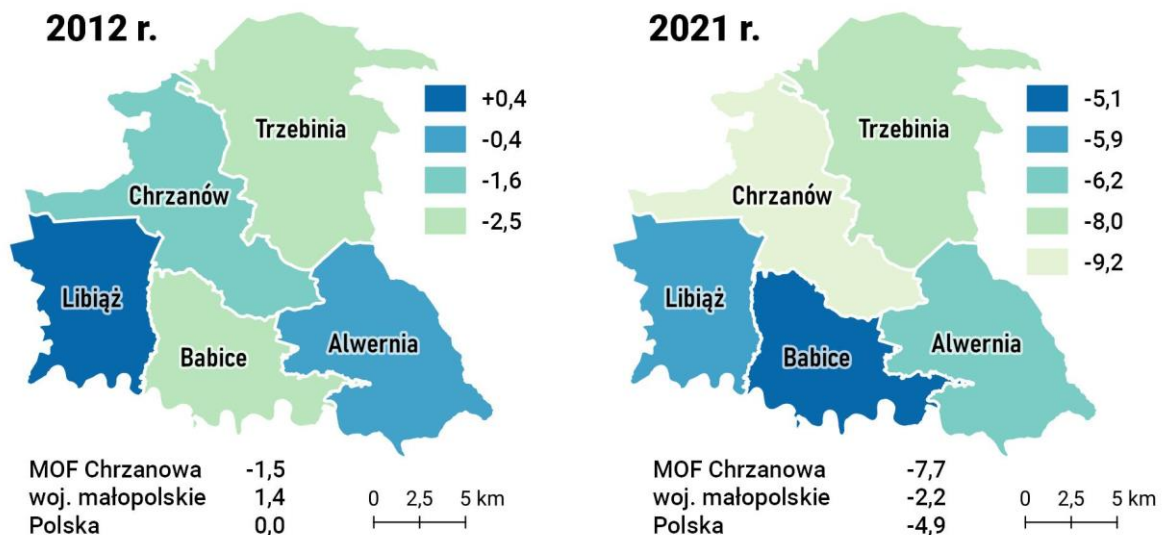

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wspomniana suburbanizacja znajduje swoje odzwierciedlenie w wartościach salda migracji poszczególnych gmin. W gminach: Chrzanów, Libiąż i Trzebinia w ostatnich latach odnotowuje się

więcej wymeldowań, niż zameldowań, przy czym zjawisko jest najbardziej wyraźne w gminie Chrzanów (saldo migracji: -2,8 na 1000 ludności w 2021 r.). W gminach: Alwernia i Babice ludność chętniej się osiedla – w 2021 r. saldo migracji w tych gminach wyniosło odpowiednio 0,7 i 0,6 na 1000 ludności co może wynikać z ich wiejskiego i podmiejskiego charakteru. Dane na temat migracji dla MOF Chrzanowa nie są jednak korzystne i ukazują, że aktualnie w MOF odnotowuje się systematyczny odpływ ludności. W 2021 r. w MOF saldo migracji przyjęto wartość ujemną (-1,3 na 1000 ludności), przy czym zarówno w województwie małopolskim, jak i w kraju wartości te były dodatnie (odpowiednio 1,4 i 0,1 na 1000 ludności). Przedstawione dane mogą świadczyć o stosunkowo niskiej atrakcyjności osiedleńczej obszaru oraz wysokim poziomie konkurencyjności innych, pobliskich ośrodków (głównie Krakowa). Kluczowe zatem z punktu widzenia wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej i przyciągnięcia nowych mieszkańców, jest prowadzenie działań mających na celu podnoszenie jakości życia w MOF Chrzanowa i dalszy rozwój społeczno-gospodarczy.

Rysunek 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przyrost naturalny w analizowanych gminach w 2021 r. przyjmował ujemne wartości, wahając się w granicach od -9,2 (gmina Chrzanów) do -5,1 (gmina Babice) w przeliczeniu na 1000 ludności. Sytuacja w MOF pod tym względem jest bardzo niekorzystna (-7,7 na 1000 ludności), biorąc pod uwagę wartość przyrostu naturalnego charakteryzującą województwo małopolskie (-2,2 na 1000 ludności) i cały kraj (-4,9 na 1000 ludności). W 2021 r. w większości analizowanych gmin odnotowano wyraźne zmniejszenie się wartości przyrostu naturalnego względem 2012 r., co może być długotrwałym efektem wystąpienia w roku 2020 pandemii COVID-19 i wzrostem liczby zgonów. Wynik ten może być również efektem trendów demograficznych, zmian związanych ze zmianą modelu funkcjonowania rodziny oraz odraczaniem zamierzeń prokreacyjnych.

Rysunek 6 Piramida wieku i płci dla MOF Chrzanowa w 2012 i 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Piramida demograficzna oraz jej kształt pokazuje wiek społeczeństwa MOF Chrzanowa oraz pozwala na prognozowanie struktury ludności w dalszej perspektywie. W analizowanym obszarze widoczne jest zmniejszenie liczby ludności w wieku do 19 lat oraz dynamiczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, świadczący o starzeniu się społeczności lokalnej. Dominującą grupę wieku w 2021 r. stanowiły osoby w wieku 35-39 lat, a więc osoby urodzone w okresie tzw. wtórnego wyżu demograficznego lat 80., kiedy to w wiek rozrodczy weszło wówczas pokolenie urodzone w czasie wyżu powojennego.

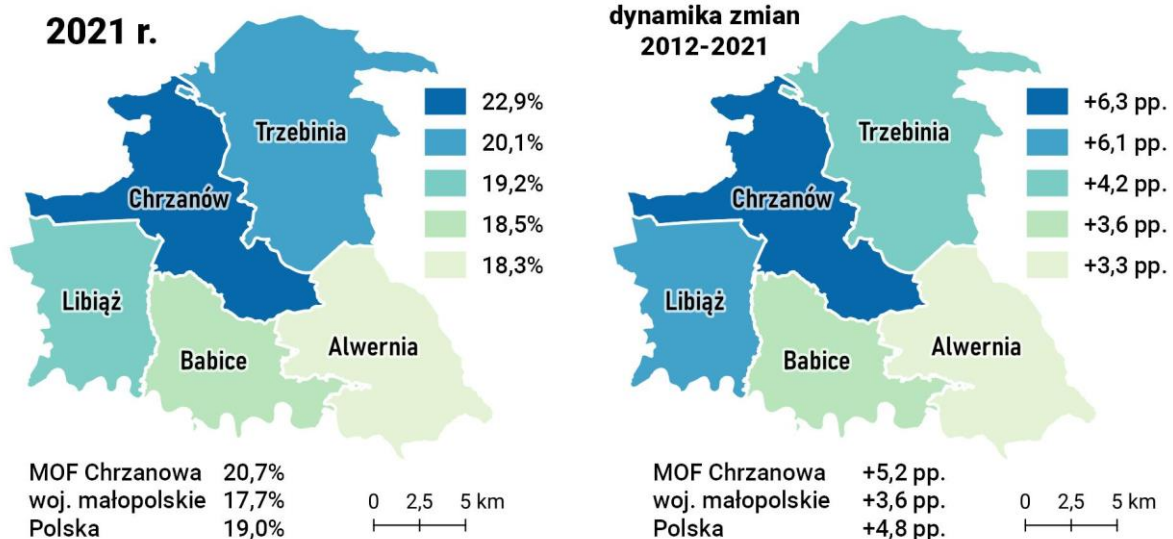
Rysunek 7 Współczynnik feminizacji

W przypadku współczynnika feminizacji, jego wartość dla MOF Chrzanowa jest porównywalna do wartości dla województwa małopolskiego i kraju i wynosi 107 kobiet przypadających na 100 mężczyzn. Biorąc pod uwagę wartości odnotowane w 2021 r. w poszczególnych gminach MOF, wyróżnia się wśród nich gmina Alwernia (103) oraz gmina Chrzanów (109).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Rysunek 8 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem

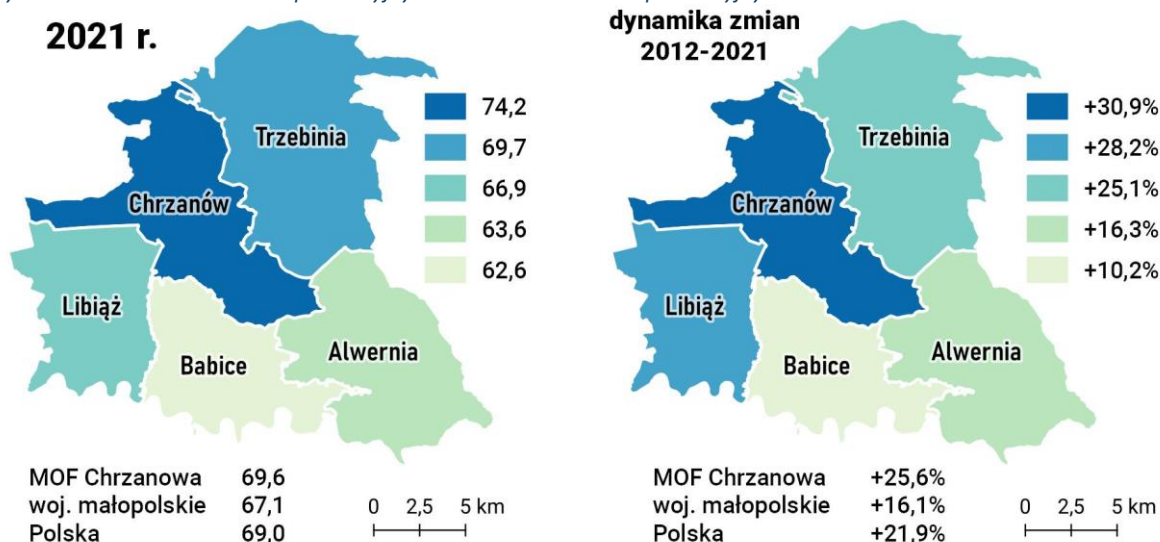

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę demograficzną MOF Chrzanowa, można zauważyć, iż stosunkowo wysoki odsetek społeczeństwa stanowią osoby powyżej 65. roku życia. W 2021 r. wartość tego wskaźnika wyniosła 20,7% i była wyższa od średniej wartości odnotowanej w województwie małopolskim (17,7%) i kraju (19,0%). Co więcej, również dynamika zmian w tym zakresie była większa – na przestrzeni ostatnich 10 lat odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji MOF Chrzanowa wzrósł o 5,2 pp., co świadczy o starzeniu się lokalnej społeczności. Dla porównania, wskaźnik dla województwa małopolskiego w tym samym okresie wzrósł o 3,6 pp., natomiast w kraju o 4,8 pp. Najwięcej osób powyżej 65. roku życia zamieszkuje gminy: Chrzanów (22,9% populacji) i Trzebinia (20,1% populacji), co może mieć negatywne skutki społeczne i ekonomiczne. Wzrost udziału osób w wieku

poprodukcyjnym w populacji może wpływać bowiem na kondycję lokalnej gospodarki, rynek pracy czy rynek dóbr i usług. Starzenie się społeczeństwa implikuje również konieczność rozwoju oferty usług społecznych skierowanych do seniorów oraz dostosowania infrastruktury publicznej do specyficznych potrzeb i oczekiwań tej grupy mieszkańców.

Rysunek 9 Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

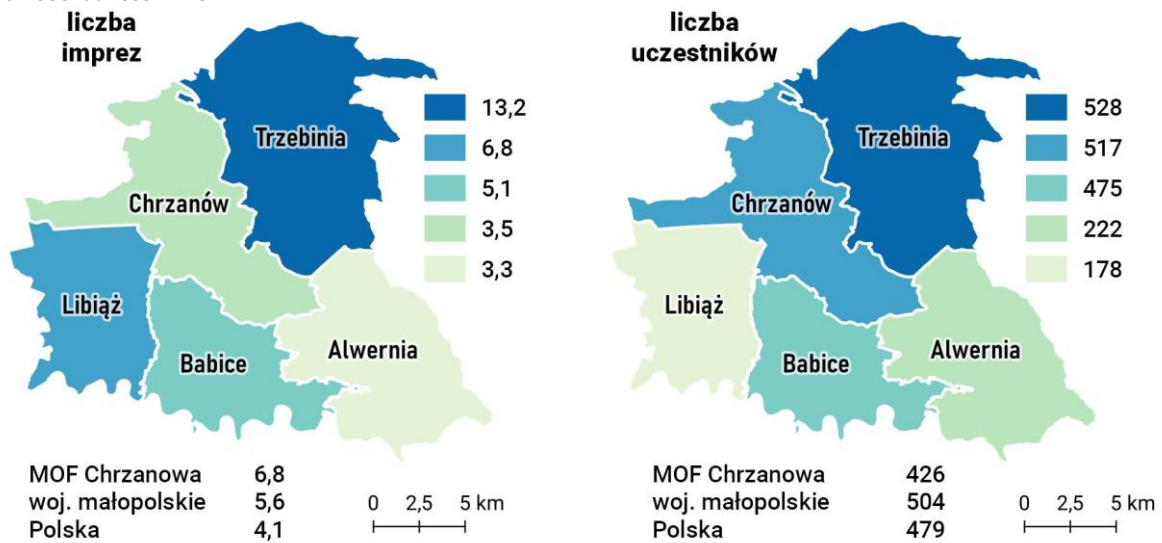
Gminę Chrzanów charakteryzuje również wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego – w 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 74,2 osób w wieku nieprodukcyjnym⁶, a w stosunku do 2012 r. wartość ta wzrosła o 30,9%. Średnia wartość wskaźnika dla całego obszaru wyniosła natomiast 69,6 na 100 osób, co jest niekorzystną sytuacją, biorąc pod uwagę wskaźnik dla województwa małopolskiego (67,1) i kraju (69,0). W przypadku MOF Chrzanowa wpływ na wartość tego wskaźnika ma przede wszystkim starzenie się społeczności lokalnej i zmniejszenie udziału ludności w wieku produkcyjnym, przy jednocześnie stopniowo zmniejszającym się udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym i ujemnym przyroście naturalnym.

Kultura i dziedzictwo kulturowe

Mieszkańcy MOF Chrzanowa mają dobry dostęp do oferty kulturalnej, co wynika z dogodnej lokalizacji obszaru w bliskiej odległości Krakowa i konurbacji śląskiej. Dostępność imprez i wydarzeń kulturalnych jest wysoka, również biorąc pod uwagę wyłącznie obszar MOF – w 2021 r., w gminach powiatu chrzanowskiego zorganizowano bowiem łącznie 838 imprez, w których uczestniczyło 52 251 osób.

⁶ Na wiek nieprodukcyjny składa się wiek przedprodukcyjny, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0 - 17 lat oraz wiek poprodukcyjny, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej.

Rysunek 10 Liczba imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice oraz liczba ich uczestników na 1000 ludności w 2021 r.

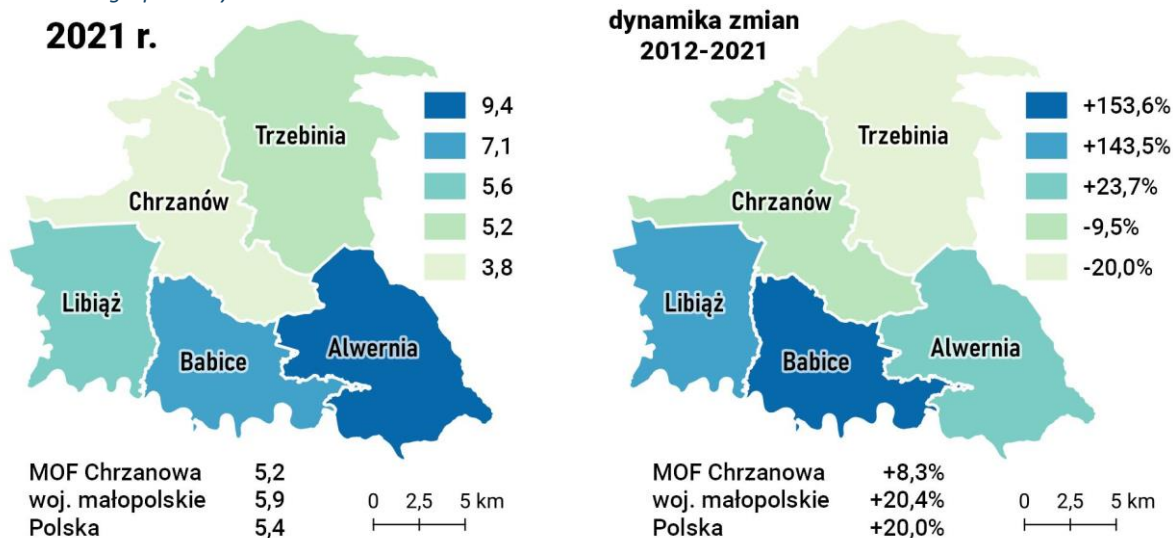

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 r. liczba zorganizowanych imprez w gminach powiatu chrzanowskiego wyniosła 6,8 na 1000 ludności, co jest wynikiem dużo lepszym od średniego wyniku w województwie małopolskim (5,6 na 1000 ludności) i kraju (4,1 na 1000 ludności). Najwięcej imprez w 2021 r. zorganizowano w gminie Trzebinia (13,2 na 1000 ludności), a najmniejszą ich liczbę odnotowano w gminach: Alwernia (3,3 na 1000 ludności) i Chrzanów (3,5 na 1000 ludności).

Na podstawie analizowanych danych można jednak stwierdzić o stosunkowo niskim poziomie zainteresowania ofertą lokalnych ośrodków kulturalnych, na co wskazuje niska liczba uczestników imprez w przeliczeniu na 1000 ludności – w przypadku MOF ich liczba wyniosła 426, przy czym w województwie małopolskim było to 504 uczestników. Sytuacja ta może być wynikiem mało atrakcyjnej oferty kulturalnej nie odpowiadającej potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców, bądź jej niedostatecznej promocji. Wpływ na to może mieć również wysoki poziom konkurencyjności oferty innych ośrodków np. Krakowa. Szczególnie zauważalne jest to w gminie Libiąż, gdzie mimo stosunkowo wysokiej liczby organizowanych imprez (6,8 na 1000 ludności), liczba ich uczestników jest najniższa wśród porównywalnych jednostek (178 na 1000 ludności).

Rysunek 11 Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji R dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie MOF Chrzanowa funkcjonuje 69 podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji R dział 90 (działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką), co w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 r. dało wartość 5,2. W porównaniu do sytuacji w województwie małopolskim (5,9 na 1000 podmiotów) i kraju (5,4 na 1000 podmiotów) sytuacja w MOF pod tym względem jest zatem stosunkowo słaba. Co więcej, dynamika zmian w tym zakresie w MOF jest dużo niższa, niż w przypadku województwa i kraju – w 2021 r. w stosunku do roku 2012 odnotowano bowiem 8,3% wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność w sekcji R dział 90, podczas gdy w województwie małopolskim i kraju było to odpowiednio 20,4% i 20,0%.

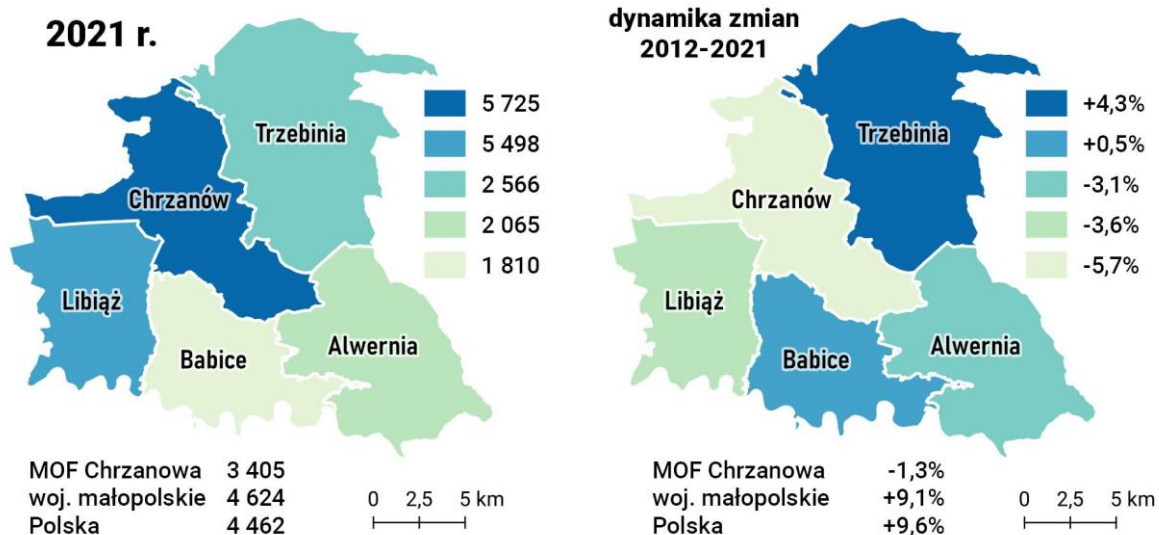
Najwięcej podmiotów prowadzących działalność twórczą związaną z kulturą i rozrywką w 2021 r. funkcjonowało w południowych gminach MOF (Alwernia 9,4, Babice 7,1 i Libiąż 5,6 podmiotów na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych), przy czym w gminach: Babice i Libiąż odnotowano wyraźny wzrost ich liczby w stosunku do 2012 r. (odpowiednio o 153,6% i 143,5%). W gminach: Chrzanów i Trzebinia w ostatnich 10 latach liczba podmiotów prowadzących działalność w sekcji R dział 90 zmniejszyła się natomiast odpowiednio o 9,5% i 20,0%. W poniższej tabeli zestawiono główne instytucje kultury funkcjonujące w poszczególnych gminach MOF Chrzanowa.

Tabela 2 Instytucje kultury na terenie MOF Chrzanowa

Gmina Alwernia	<ul style="list-style-type: none"> • Samorządowy Ośrodek Kultury w Alwerni • Teatr Ludowy „Tradycja” w Okleśnej • Ekomuzeum garncarstwa im. Jana Głuszka w Regulicach • Miejska Biblioteka Publiczna w Alwerni
Gmina Babice	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Kultury w Babicach • Muzeum Małopolski Zachodniej • Gminna Biblioteka Publiczna w Babicach
Gmina Chrzanów	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie • Kino „SZTUKA” w Chrzanowie • Muzeum w Chrzanowie • Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie
Gmina Libiąż	<ul style="list-style-type: none"> • Libiąskie Centrum Kultury w Libiążu • Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu
Gmina Trzebinia	<ul style="list-style-type: none"> • Trzebińskie Centrum Kultury w Trzebini wraz z Kinem „Sokół” • Miejska Biblioteka Publiczna w Trzebini

Powyższe instytucje kultury realizują przede wszystkim zadania z zakresu upowszechniania i promocji kultury, sportu i rekreacji, a także zadania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze.

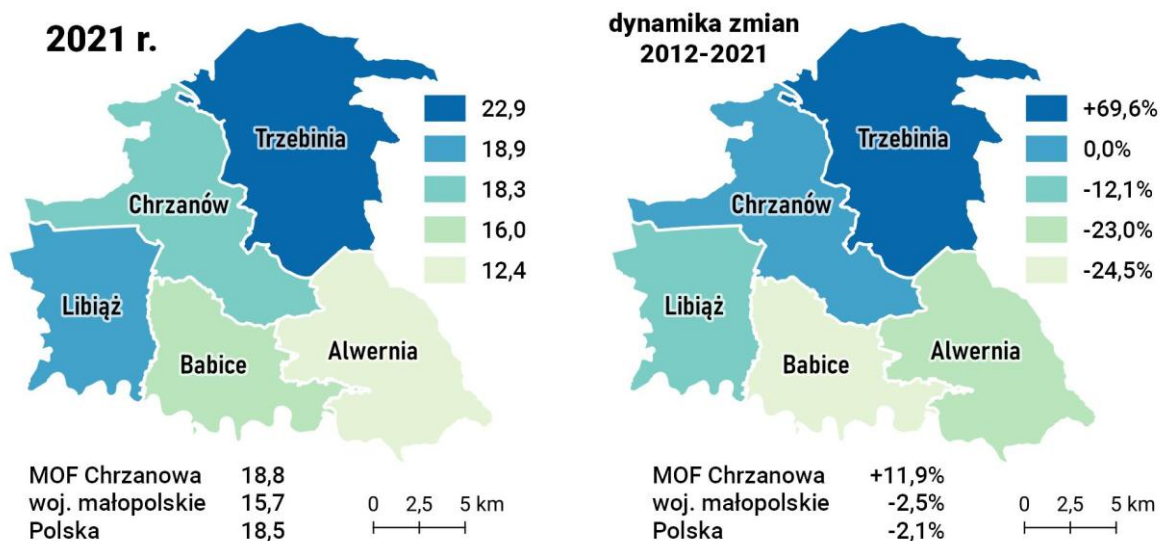
Rysunek 12 Ludność na jedną placówkę biblioteczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gminy tworzące MOF Chrzanowa charakteryzują się stosunkowo wysoką dostępnością bibliotek. W 2021 r. na jedną placówkę biblioteczną przypadało bowiem średnio 3 405 mieszkańców, co w porównaniu do województwa małopolskiego (4 624 osoby na placówkę) i kraju (4 462 osoby na placówkę) jest bardzo dobrym wynikiem. Co więcej, w latach 2012-2021 dostępność ta wzrosła, co świadczy o stopniowym rozwoju sieci bibliotecznej w MOF.

Rysunek 13 Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

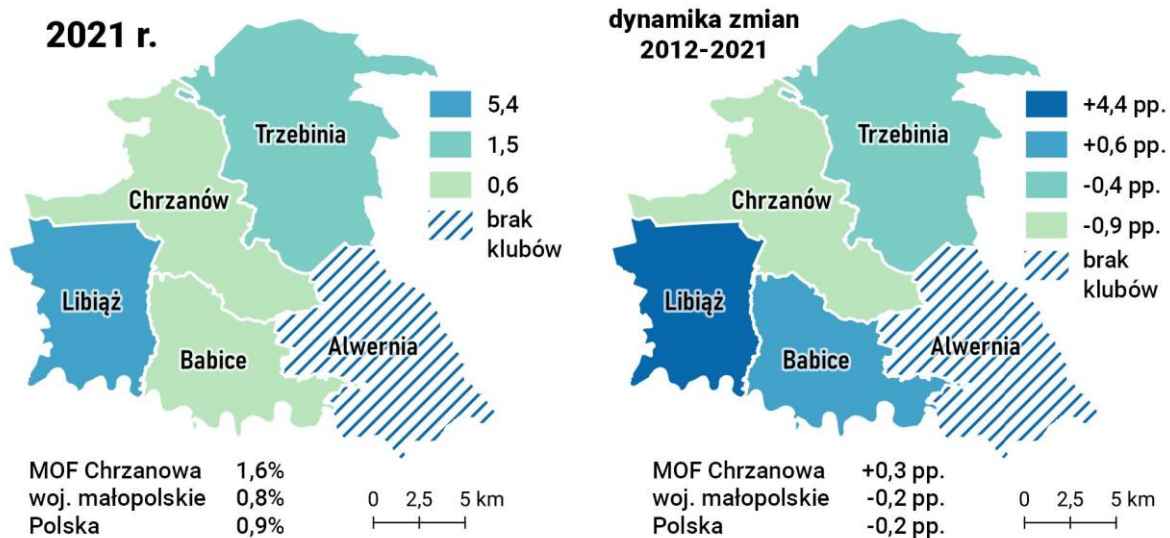
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W analizowanym okresie wzrosła również średnia liczba wypożyczeń księgozbioru w przeliczeniu na 1 czytelnika, przy czym biorąc pod uwagę dane dla poszczególnych gmin można zauważyć, iż w większości z nich wartość wskaźnika spadła. W zestawieniu wyróżnia się gmina Trzebinia, w której w 2021 r. odnotowano wzrost liczby wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika o ok. 69,6%. W 2021 r. w MOF Chrzanowa przeciętny czytelnik wypożyczył średnio 18,8 wolumina, natomiast w województwie małopolskim wypożyczono średnio 15,7 wolumina.

O wartościach wskaźników mogą decydować w dużym stopniu pewne szczególne okoliczności takie jak zachodzące zmiany i zjawiska o charakterze socjologicznym oraz niezależne od bibliotek i wynikające ze szczególnych okoliczności ograniczenia w dostępności zbiorów, a nawet różnice w regulaminach bibliotek, określające ile książek można wypożyczyć jednocześnie i na jak długi czas. Istotnym czynnikiem wpływającym na wartości wskaźników jest fakt, iż wskaźnik wypożyczeń księgozbioru nie uwzględnia wypożyczania zbiorów specjalnych oraz udostępnianych na miejscu zasobów bibliotek. Biblioteki powiatu chrzanowskiego oprócz zbiorów tradycyjnych oferują zdalny dostęp do publikacji elektronicznych, a to przy obecnych oczekiwaniach czytelników podnosi atrakcyjność oferty bibliotek. W 2021 r. w ramach tej usługi w bibliotekach powiatu chrzanowskiego pobrane zostało 46 277 dokumentów. Na przestrzeni objętego diagnozą okresu zaszły zmiany pod względem różnorodności zasobów biblioteki i sposobu korzystania z tych zasobów, które niewątpliwie wpłynęły na wskaźnik dynamiki wypożyczeń księgozbioru. Poza swoją statutową działalnością, jaką jest między innymi wypożyczanie i udostępnianie zbiorów, biblioteki powiatu chrzanowskiego prowadzą również szeroką działalność o charakterze kulturalno-edukacyjnym. W 2021 roku we wszystkich bibliotekach powiatu chrzanowskiego zorganizowano łącznie 707 imprez (spotkań, warsztatów, zajęć itp.) stacjonarnych

oraz 23 on-line, służących przede wszystkim promocji i czytelnictwa i literatury. Wzięło w nich udział łącznie 22 835 uczestników.

Rysunek 14 Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej

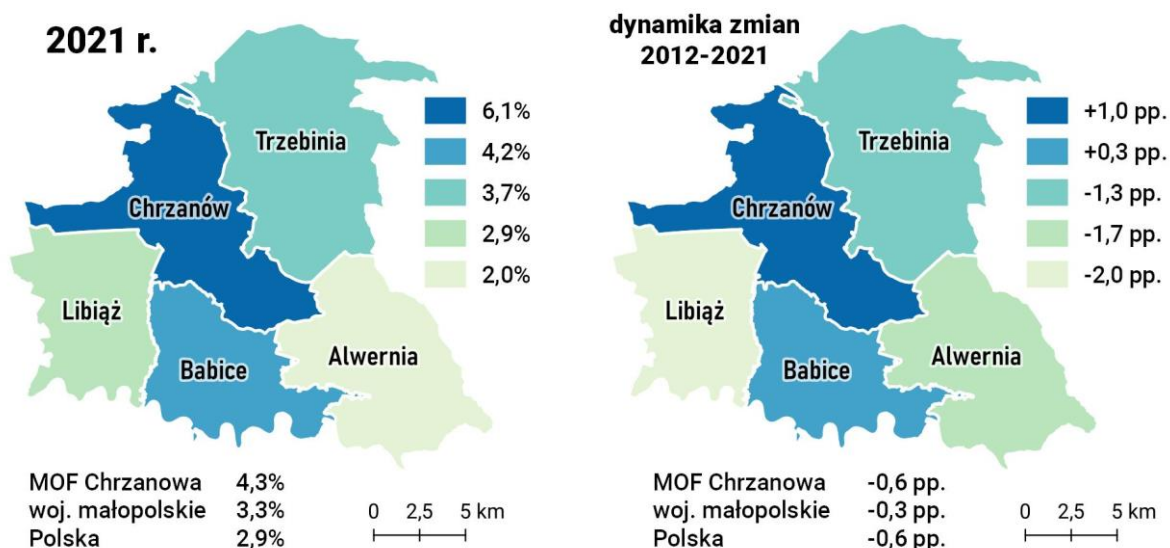
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie MOF Chrzanowa funkcjonują trzy Uniwersytety Trzeciego Wieku (w gminach: Chrzanów, Libiąż i Trzebinia), ponadto w gminie Libiąż działa 5 kół/klubów seniora, a w gminie Babice - 1. Mimo ponad 20% odsetka osób w wieku powyżej 65 lat, gminy MOF charakteryzuje stosunkowo niski odsetek osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej. Wyjątek stanowi gmina Libiąż, w której wskaźnik ten w 2021 r. osiągnął wartość 5,4%, znacząco przekraczając wartości odnotowane w województwie małopolskim (0,8%) oraz kraju (0,9%). Gminą, w której wskaźnik również był wyższy, niż w porównywanych jednostkach, jest gmina Trzebinia (1,5%), natomiast w pozostałych gminach wskaźnik ten nie przekroczył 0,6%, przy czym w gminie Alwernia ze względu na brak kół/klubów seniora wyniósł 0%. Niskie wartości wskaźnika świadczą o słabej aktywności seniorów, bądź niedostatecznie rozwiniętej ofercie skierowanej do tej grupy mieszkańców. Ważne jest zatem poszerzanie oferty zajęć i wydarzeń atrakcyjnych dla osób starszych, zgodnie z ich potrzebami i oczekiwaniami, co przyczyni się do zwiększenia poziomu integracji oraz ograniczenia ryzyka związanego z wykluczeniem społecznym osób w wieku senioralnym.

W przypadku analizy wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, można zauważyć, że ich udział w strukturze wydatków MOF Chrzanowa wynosi 4,3% i jest wyższy w porównaniu do wartości dla województwa i kraju. Jednakże, w każdej z trzech analizowanych jednostek udział tego rodzaju wydatków uległ zmniejszeniu w ostatniej dekadzie.

W załączniku nr 1 do niniejszej Strategii przedstawiono szczegółową analizę potrzeb instytucji kultury MOF Chrzanowa w zakresie oferty oraz infrastruktury.

Rysunek 15 Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy udział wydatków charakteryzuje gminę Chrzanów, wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowią 6,1% ogółu wydatków. W tym najwięcej (blisko 4,5 mln zł) przeznaczają się na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. W pozostałych gminach przeważającą kwotę przeznaczają się na domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby oraz na biblioteki.

Turystyka i rekreacja

Przez teren MOF Chrzanowa przebiega 11 szlaków rowerowych o łącznej długości około 285 km⁷, szlaki konne o łącznej długości ok. 41 km⁸ oraz liczne szlaki piesze, w tym Międzynarodowa Trasa Pielgrzymkowa Szlak Maryjny Częstochowa-Mariazell. Ponadto, przez gminy MOF Chrzanowa przebiegają ścieżki przyrodnicze, spacerowe i geologiczne, prowadzące m.in. śladami kopalni rud i wapieni, a wzdłuż rzeki Wisły, w południowej części MOF biegnie Wiślana Trasa Rowerowa. Do najbardziej znanych atrakcji turystycznych zalicza się również skansen w Wygiełzowie (Muzeum Małopolski Zachodniej) i Zamek Lipowiec w Babicach, a także zalew Chechło, czy Ośrodek Rekreacyjny Balaton.

Lipowiecki zamek i skansen w Wygiełzowie przyciągają na ziemię chrzanowską najwięcej turystów, a wzbogaceniem ich oferty turystycznej jest bogaty kalendarz wydarzeń kulturalnych, do których zalicza się m.in. imprezę „Ziemniaczysko pod Lipowcem” promującą lokalną potrawę. Ponadto, dużym potencjałem charakteryzuje się lokalne rzemiosło, m.in. garncarstwo, wikliniarstwo, rzeźbiarstwo

⁷ <https://przewodnik.powiat-chrzanowski.pl/szlaki-rowerowe/>

⁸ <https://przewodnik.powiat-chrzanowski.pl/szlak-konny/szlak-konny.html>

i kowalstwo, które kultywowane jest przez szereg twórców i rzemieślników związanych z ziemią chrzanowską. Szczególny wkład w podtrzymywanie i rozwijanie tradycji mają Koła Gospodyń Wiejskich – na terenie gmin MOF Chrzanowa funkcjonuje 28 KGW.

Ponadto, ofertę turystyczną uzupełniają miejsca spędzania wolnego czasu, w tym m.in. ośrodki rekreacyjno-wypoczynkowe i gospodarstwa agroturystyczne, a także liczne obiekty zabytkowe i sakralne (m.in. Klasztor oo. Bernardynów w Alwerni, Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Trzebinii).

Wszystkie gminy MOF Chrzanowa wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo na Jurze”, której celem jest m.in. wspieranie rozwoju lokalnego, promowanie produktów lokalnych i tradycji oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego, historycznego i kulinarnego opartego na lokalnych zasobach. Organizacja stworzyła markę powiatu chrzanowskiego – pod nazwą „Chrzanolandia” promowane są najciekawsze lokalne produkty turystyczne oraz wydarzenia kulturalne i sportowe organizowane w powiecie chrzanowskim.

Rysunek 16 Obiekty turystyczne i miejsca noclegowe w 2021 r.

	Obiekty turystyczne ogółem	Miejsca noclegowe ogółem	Turystyczne obiekty noclegowe ogółem na 10 tys. ludności	Miejsca noclegowe na 1000 ludności	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności
MOF Chrzanowa	5	226	0,4	1,84	30,03
woj. małopolskie	1 359	99 298	4,0	29,13	937,42
Polska	9 942	784 159	2,6	20,55	581,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Atrakcyjność turystyczna MOF Chrzanowa wynikająca z obecności zabytków i obiektów architektury sakralnej stanowi potencjał rozwoju w sferze gospodarczej, jednak wciąż nie jest dostatecznie wykorzystana. Na terenie MOF funkcjonuje tylko 5 obiektów turystycznych (1 w gminie Libiąż i 4 w gminie Trzebinia), dysponujących 226 miejscami noclegowymi. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w MOF jest dostępnych zatem tylko 0,4 obiektów turystycznych, co jest słabym wynikiem w porównaniu do sytuacji w województwie małopolskim (4,0 na 10 tys. ludności) charakteryzującym się wysoką atrakcyjnością turystyczną wynikającą z bogatego dziedzictwa kulturowego i różnorodnych terenów przyrodniczych.

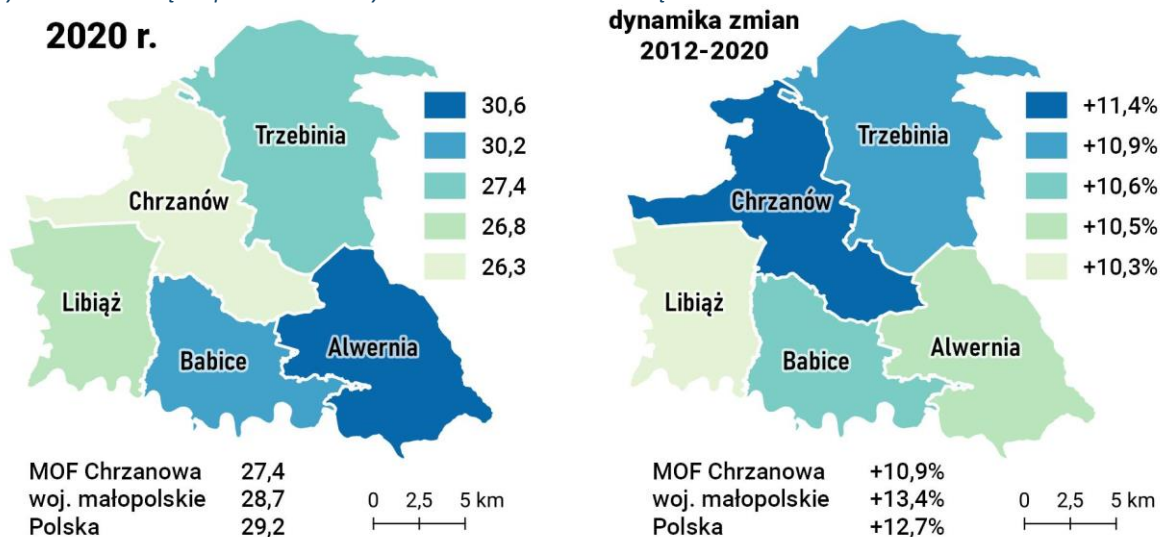
Gospodarka mieszkaniowa

Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie gminnym⁹, do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m.in. ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska oraz gminnego budownictwa mieszkaniowego.

⁹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 156 z późn. zm.)

Zadaniem samorządu gminnego jest m.in. właściwa ocena lokalnej sytuacji mieszkaniowej i zapewnienie dostępności lokali mieszkaniowych w odpowiednim standardzie, co sprzyja budowaniu dogodnych warunków życia i wpływa na atrakcyjność osiedleńczą danego obszaru. Polityka mieszkaniowa gminy ma zatem na celu umożliwienie mieszkańcom zaspokojenia ich podstawowych potrzeb związanych z zapewnieniem schronienia, bezpieczeństwa i życia w godnych warunkach.

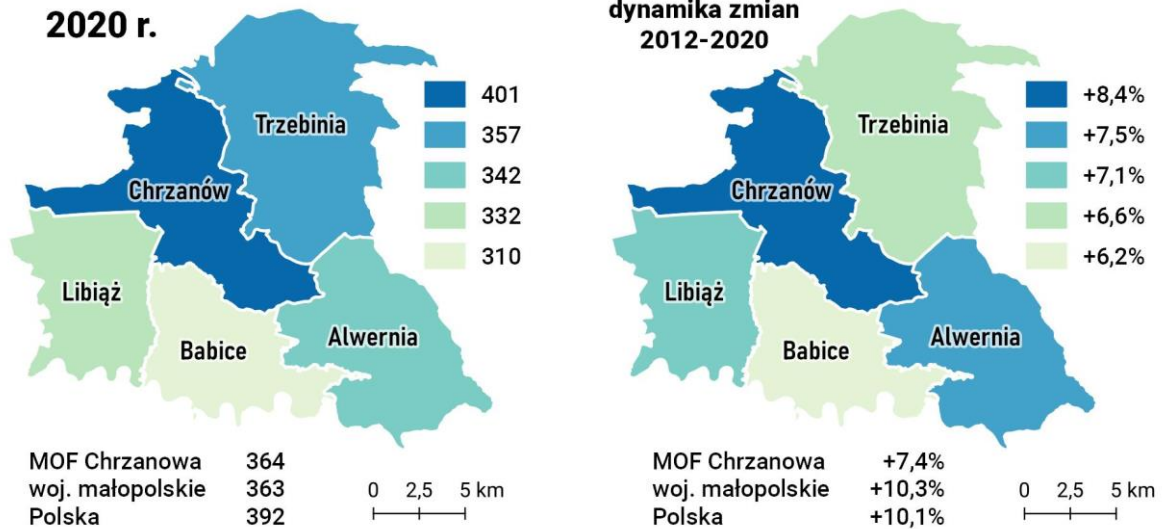
Rysunek 17 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W zasobach mieszkaniowych gmin MOF Chrzanowa pozostaje prawie 45 tys. mieszkań, których średnia powierzchnia użytkowa to ok. 27,4 m² na 1 osobę. Mieszkania te są zatem nieco mniejsze w porównaniu do średniej w województwie małopolskim (28,7 m² na 1 osobę) i w kraju (29,2 m² na 1 osobę). Mimo iż w latach 2012-2021 średnia powierzchnia użytkowa mieszkań w MOF Chrzanowa wzrosła o ok. 10,9%, dynamika zmian w tym zakresie była niższa, niż w przypadku województwa małopolskiego (wzrost o 13,4%) i kraju (wzrost o 12,7%).

Rysunek 18 Mieszkania na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Największą dostępnością mieszkań charakteryzuje się Chrzanów, w którym w 2021 r. pozostawało 401 mieszkań na 1000 ludności, a więc więcej, niż średnio w województwie małopolskim (364 mieszkania na 1000 ludności) i kraju (392 mieszkania na 1000 ludności). Zarówno w przypadku zmian średniej powierzchni użytkowej mieszkań, jak i ich liczby przypadającej na 1000 ludności, dynamika w MOF na przestrzeni lat 2012-2020 była mniejsza, niż w województwie małopolskim i kraju, co może świadczyć o niższym tempie rozwoju mieszkalnictwa na analizowanym obszarze. W 2020 r. w MOF odnotowano bowiem wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 ludności o 7,4% względem roku 2012, przy czym w województwie i kraju zmiany wyniosły odpowiednio 10,3% i 10,1%.

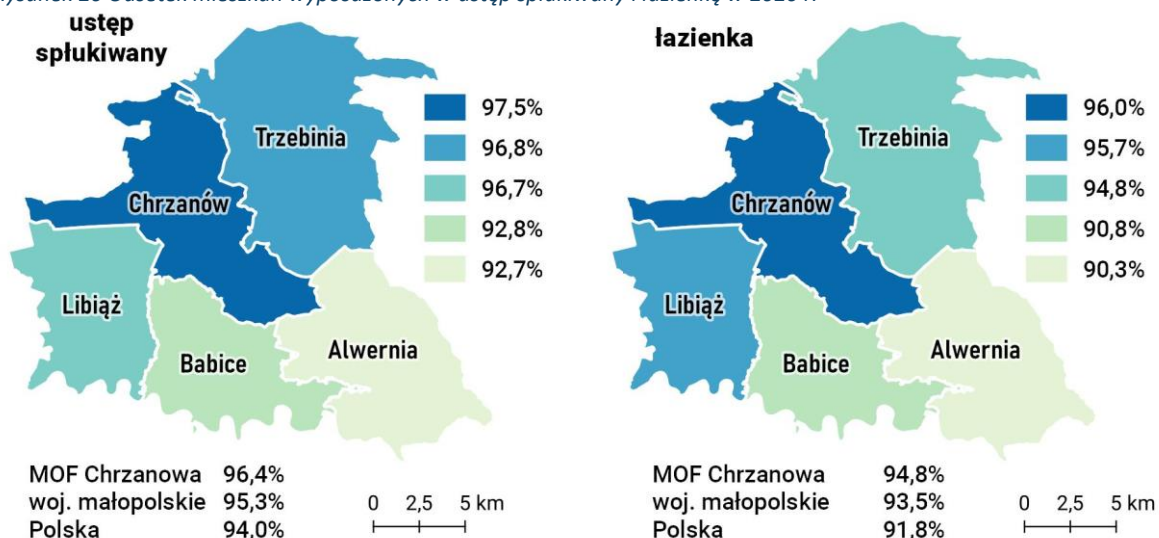
Rysunek 19 Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

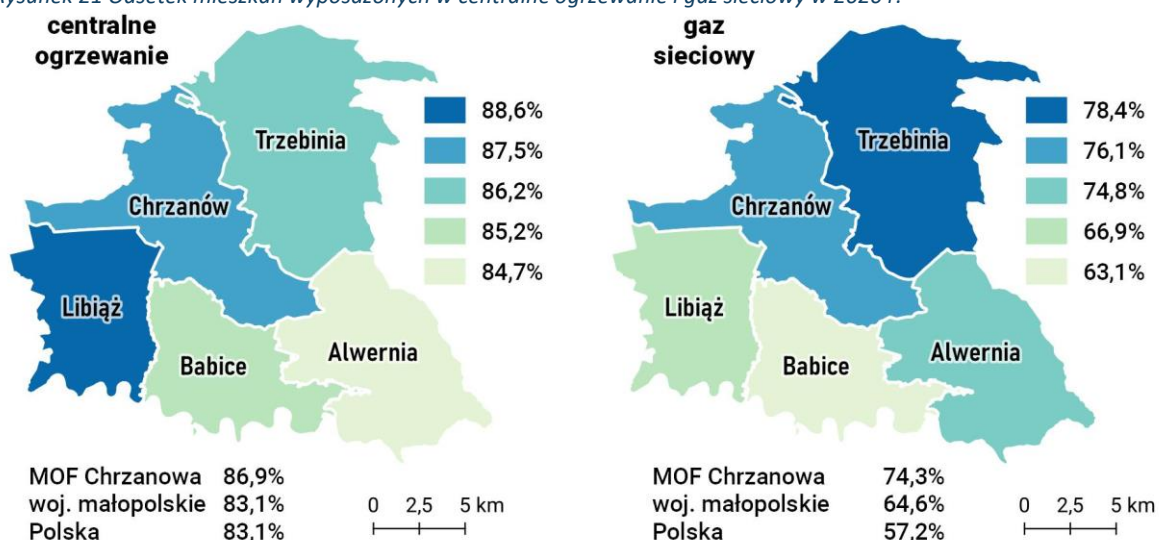
O niskim tempie rozwoju mieszkalnictwa w MOF Chrzanowa świadczy również średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania, która w 2021 r. osiągnęła wartość zaledwie 2,3 na 1000 ludności. Dla porównania, w województwie małopolskim średnia ta wyniosła 6,2 na 1000 ludności, a w kraju – 5,8 na 1000 ludności. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności mieszkań oraz elastyczne dopasowanie dostępnych zasobów do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Rysunek 20 Odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany i łazienkę w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 21 Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie i gaz sieciowy w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mieszkania w zasobie gmin tworzących MOF są stosunkowo dobrze wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne. Według danych za 2020 r. prawie 95% mieszkań posiada bowiem łazienkę,

a niecałe 87% wyposażonych jest w centralne ogrzewanie, co jest wynikiem lepszym od średniego wyniku wojewódzkiego i krajowego. Również w przypadku wyposażenia mieszkań w gaz sieciowy (74,3% mieszkań), sytuacja w MOF przedstawia się korzystnie na tle porównywanych jednostek (64,6% mieszkań w województwie małopolskim i 57,2% mieszkań w kraju). Wysoka dostępność instalacji techniczno-sanitarnych stanowi podstawę do zapewnienia komfortu mieszkańców oraz zachowania wysokiej jakości środowiska. Centralne ogrzewanie oraz gaz sieciowy umożliwiają bowiem ograniczenie niskiej emisji pochodzącej z indywidualnych źródeł ciepła.

Rysunek 22 Wydane pozwolenia na budowę nowych budynków jednorodzinnych na 1000 ludności

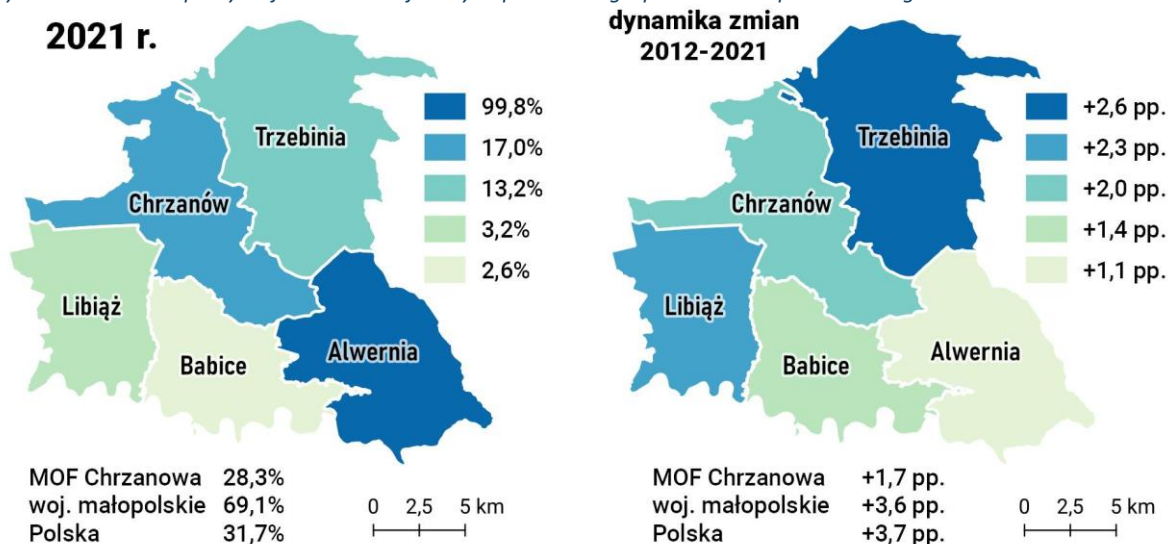
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Niekorzystnie przedstawia się również liczba wydanych pozwoleń na budowę nowych budynków jednorodzinnych na terenie MOF. W 2021 r. wyniosła ona 2,6 na 1000 ludności, przy czym w województwie i kraju wartość wskaźnika wyniosła odpowiednio 3,6 i 3,2 pozwolenia na 1000 ludności. Najwięcej pozwoleń na budowę nowych budynków jednorodzinnych w 2021 r. wydano w gminie Babice (4,2 na 1000 ludności), na co wpływ może mieć jej wiejski charakter i niższa dostępność mieszkań (310 mieszkań na 1000 ludności), a także rozwijający się trend osiedlania się na terenach podmiejskich. Dodatkowo, wynikać to może z niskiego stopnia pokrycia powierzchni gminy planami zagospodarowania przestrzennego.

Planowanie przestrzenne

W celu pogłębienia informacji dotyczącej zarówno atrakcyjności osiedleńczej, jak i rozwoju budownictwa w MOF przeanalizowano dane dotyczące stopnia pokrycia gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które stanowią istotne narzędzie w zakresie planowania przestrzennego w gminach.

Rysunek 23 Poziom pokrycia jednostek miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

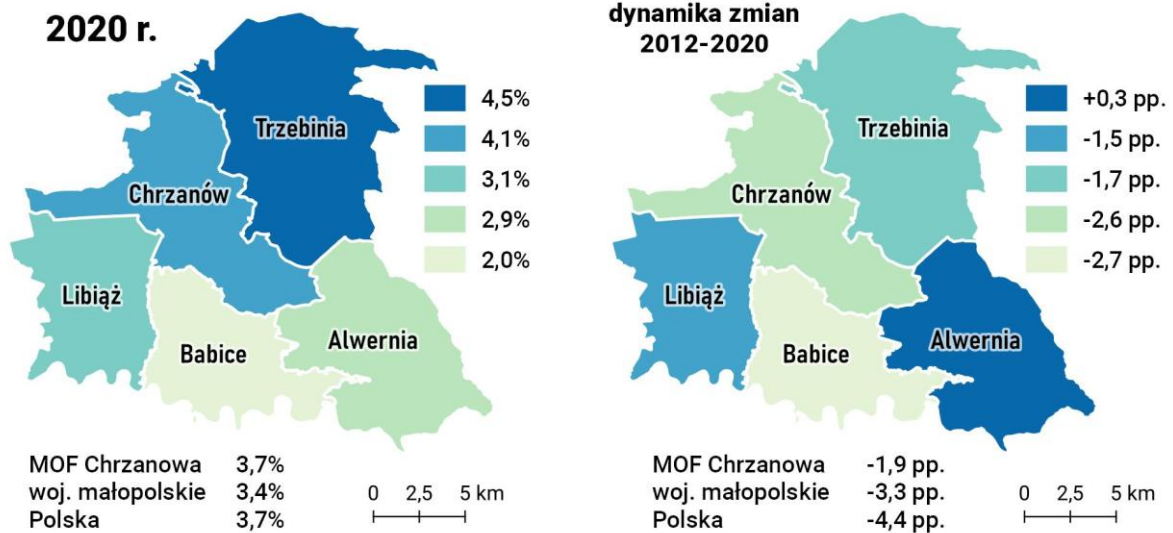
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 r. udział powierzchni pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) w MOF Chrzanów wynosił zaledwie 28,3%. Stopień pokrycia w poszczególnych gminach jest bardzo nierównomierny i widoczne są znaczące dysproporcje. Blisko 100% powierzchni pokrytej MPZP charakteryzuje gminę Alwernia, natomiast w pozostałych gminach udział ten jest poniżej 20%. Średnia dla MOF jest zdecydowanie niższa w porównaniu do średniej wojewódzkiej (69,1%). Dynamika zmian w tym zakresie dla całego MOF, jak i poszczególnych gmin jest również niższa w porównaniu do zmian na tle województwa i kraju. Posiadanie MPZP daje większą kontrolę samorządom w zakresie planowania przestrzennego oraz sprzyja sprawniejszemu prowadzeniu procesów inwestycyjnych. Istotne jest jakościowe podejście do kwestii związanych z planowaniem przestrzennym, które pozwoli na ograniczenie zjawiska rozpraszania zabudowy, ochronę elementów przyrodniczych, ale również będzie stanowić odpowiedź na zmiany społeczno-gospodarcze na obszarze MOF. Kwestia ta jest szczególnie istotna w gminie wiejskiej Babice, w której stopień pokrycia MPZP wynosi zaledwie 2,6%, a aktualne trendy demograficzne i utrzymujące się dodatnie saldo migracji, prowadzić będą do osiedlania się nowych mieszkańców na terenie tej gminy. Uwzględnione w MPZP tereny przemysłowe i przeznaczone na wykorzystanie pod strefy przemysłowe czy strefy aktywności gospodarczej, stanowią natomiast potencjał w sferze gospodarczej i sprzyjają rozwojowi lokalnej gospodarki.

Pomoc społeczna

Sprawy pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych, oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, stanowią jedno z zadań własnych gminy. Na terenie MOF funkcjonują gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, a także inne instytucje pomocowe takie jak m.in. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie, czy Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie.

Rysunek 24 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni lat 2012-2020 w MOF Chrzanowa widoczny jest spadek zasięgu korzystania z pomocy społecznej z wartości 5,6% do 3,7% ludności ogółem, co może świadczyć o zmniejszającym się zapotrzebowaniu na środowiskową pomoc finansową. Jest to spowodowane najprawdopodobniej wzrostem dochodów własnych rodzin zamieszkujących analizowany obszar, co jest pozytywnym zjawiskiem wskazującym, że coraz więcej mieszkańców radzi sobie samodzielnie i nie potrzebuje w tym zakresie pomocy ze strony instytucji pomocowych. Zmniejszenie wartości tego wskaźnika w ujęciu historycznym może być wynikiem wsparcia ze strony państwa i przyznawanych świadczeń socjalnych, a także ujemnego przyrostu naturalnego i/lub poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. Malejący odsetek osób korzystających z pomocy społecznej koresponduje bowiem z malejącą stopą bezrobocia, co jest tendencją obserwowaną w kraju.

Tabela 3 Powody przyznania pomocy w powiecie chrzanowskim w latach 2014-2021

Powody przyznania pomocy	Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ubóstwo	2 243	2 169	2 086	1 940	1 819	1 734	1 714	1 602
Sieroctwo	2	2	1	0	0	0	0	3
Bezdomność	160	168	163	125	135	127	143	148
Potrzeba ochrony macierzyństwa	400	385	322	267	279	286	267	236

Bezrobocie	1 929	1 769	1 528	1 373	1 274	1 204	1 137	1 128
Niepełnosprawność	1 428	1 440	1 477	1 528	1 487	1 404	1 238	1 161
Długotrwała lub ciężka choroba	1 951	1 938	1 994	2 131	2 132	2 136	2 015	1 915
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1 547	1 601	1 535	940	963	989	950	857
Przemoc w rodzinie	69	89	102	77	53	54	41	30
Alkoholizm	330	301	325	327	269	260	251	248
Narkomania	7	8	11	12	5	7	8	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	52	57	54	56	39	46	44	59
Zdarzenie losowe	9	17	11	23	9	26	6	18
Sytuacja kryzysowa	42	20	17	6	10	4	5	6
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	71	0	0	0	0

Źródło: BDL GUS

Według danych GUS, najczęstszym powodem przyznania pomocy w powiecie chrzanowskim rokrocznie są: długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. W 2021 r. pomoc z tych powodów przyznano odpowiednio 1 915 i 1 602 rodzinom. Narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenia losowe to powody, w przypadku których w analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby rodzin, którym udzielono wsparcie.

Szczególną rolę w systemie pomocy społecznej odgrywa polityka prorodzinna, ukierunkowana na wspieranie i aktywizowanie rodzin oraz promowanie wartości i postaw rodzinnych. W powiecie chrzanowskim działania w tym zakresie realizowane są przez Jednostki Organizacyjne oraz Wydział Przewodniczący – Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie. Opiekę nad rodziną sprawują: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie oraz Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Według danych za 2021 r., w powiecie chrzanowskim funkcjonowało 5 zawodowych rodzin zastępczych, w których łącznie przebywało 16 dzieci. W ramach pieczy zastępczej funkcjonowało 86 rodzin spokrewnionych (113 dzieci) oraz 32 rodziny niezawodowe (42 dzieci). Ponadto, działały 3 pogotowia rodzinne (19 dzieci) i 1 rodzinny dom dziecka (10 dzieci). W 2021 r. w rodzinach

zastępczych w powiecie chrzanowskim przebywało 11 dzieci z innych powiatów, natomiast 25 dzieci z powiatu chrzanowskiego umieszczono w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów¹⁰.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który w 2021 r. wydał 428 legitymacji, w tym 368 dla dorosłych i 60 dla dzieci. Łącznie w 2021 r. do Zespołu wpłynęły 2 382 wnioski o ustalenie niepełnosprawności i ustalenie stopnia niepełnosprawności¹¹.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie

Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Chrzanowie (POWDiR) to placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, przeznaczona dla dzieci i młodzieży od 10. do 18. roku życia. Ośrodek zapewnia dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie. W ramach POWDiR działają dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, do których w 2021 r. łącznie uczęszczało 35 dzieci. Przeprowadzono 372 konsultacje pedagogiczne oraz 155 konsultacji psychologicznych, a także 739 wizyt ambulatoryjnych i 283 odwiedzin na terenie placówki w ramach pomocy rodzinie¹².

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie (POIK) realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, obejmujące w szczególności zapewnienie kompleksowej pomocy, w tym: psychologicznej, pedagogicznej, prawnej osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie. Udziela bezpłatnej pomocy i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, mediacji, a także poradnictwa terapeuty uzależnień.

W 2021 r. z pomocy Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie skorzystały 553 osoby, w tym 389 osób dorosłych i 164 dzieci. Udzielono 1965 porad/konsultacji, w tym m.in. porady psychologiczne (788 porad dla 248 osób), pedagogiczne (393 porady dla 132 osób), prawne (131 porad na 91 osób) oraz socjalne (25 porad dla 18 osób). W 2021 r. udzielono pomocy i wsparcia 44 osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym 35 kobietom, 2 mężczyznom i 7 dzieciom. Przy POIK działa również hostel z dziesięcioma miejscami noclegowymi, zapewniający schronienie całodobowe dla osób w nagłej sytuacji kryzysowej. W 2021 r. skorzystało z niego 13 osób, w tym 6 kobiet i 7 dzieci¹³.

¹⁰ Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

¹¹ Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

¹² Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

¹³ Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

Tabela 4 Powody zgłoszenia się po specjalistyczną pomoc do POIK w 2021 r.

Powód zgłoszenia	Liczba osób
Problemy w rodzinie	110
Trudności wychowawcze	78
Przemoc w rodzinie	44
Problemy emocjonalne	131
Problemy mieszkaniowe	9
Trudności w związku	21
Rozwód	9
Zaburzenia psychiczne	26
Kryzys wieku adolescencji	6
Problem uzależnienia	37
Zaburzenia suicydalne	10
Strata bliskiej osoby	13
Inne problemy i trudności	38
Mobbing	4
Traumatyczne zdarzenia	2

Źródło: Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

W 2021 r. po specjalistyczną pomoc do POIK zgłosiło się 538 osób, przy czym najczęstszym powodem zgłoszeń były problemy emocjonalne (24,4% wszystkich zgłoszeń) oraz problemy w rodzinie (20,5% wszystkich zgłoszeń). Z pomocy w zakresie problemów w rodzinie skorzystało 87 osób doświadczających lub sprawiających trudności wychowawcze, w tym 57 dorosłych oraz 21 dzieci¹⁴.

Edukacja i wychowanie

Do zadań własnych gminy należy również m.in. zapewnianie w publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki¹⁵.

Wysoka jakość nauczania oraz dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych jest szczególnie istotna dla rozwoju społeczno-gospodarczego gmin wchodzących w skład MOF Chrzanowa ze względu na konieczność zapewnienia dogodnych warunków do rozwoju zawodowego rodziców oraz kształtowania silnego kapitału ludzkiego i społecznego.

Tabela 5 Żłobki, kluby dziecięce i dostępne miejsca w 2021 r.

Jednostka	Żłobki	Kluby dziecięce	Miejsca
Alwernia	1	1	30
Babice	0	0	0
Chrzanów	2	2	186
Libiąż	3	3	70
Trzebinia	1	2	56
MOF Chrzanowa	7	8	342

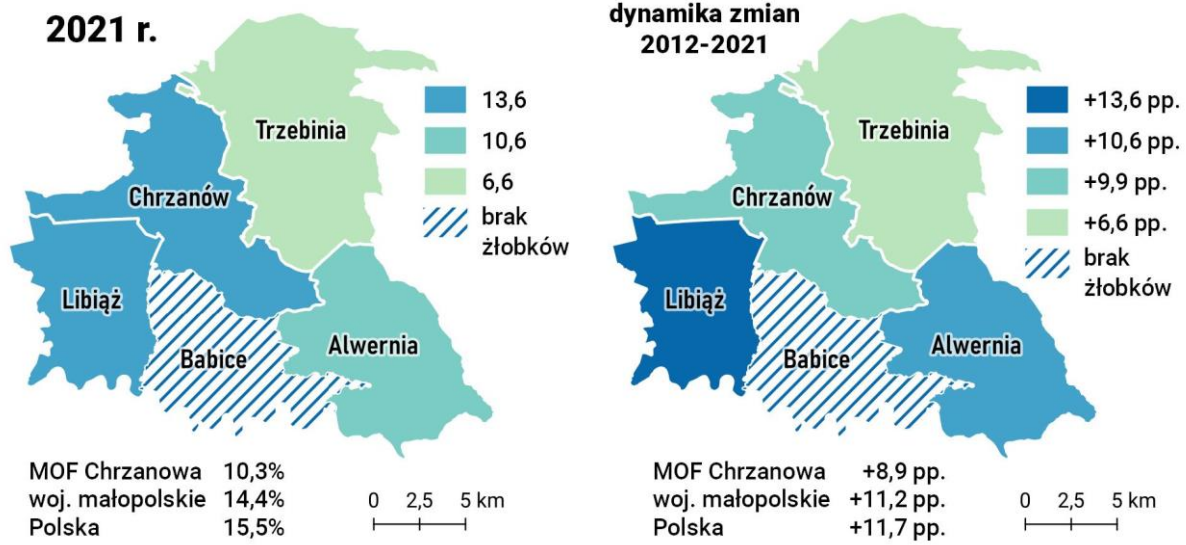
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

¹⁴ Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za 2021 r.

¹⁵ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 761 z późn. zm.)

W 2021 r. żłobki funkcjonowały we wszystkich gminach MOF posiadających część miejską. Ponadto, w gminach tych zlokalizowane są kluby dziecięce, które podobnie jak żłobki, są jedną z form opieki nad najmłodszymi dziećmi, jednak bardziej kameralnymi, oferującymi nie więcej niż 30 miejsc. Łączna liczba dostępnych w żłobkach i klubach dziecięcych miejsc w 2021 r. wynosiła 342. Niewystarczająca liczba miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi może warunkować aktywność zawodową kobiet, ze względu na brak możliwości rozwoju zawodowego.

Rysunek 25 Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie MOF Chrzanowa tylko 10,2% dzieci do 3 roku życia objęte jest opieką w żłobkach, co w porównaniu do województwa małopolskiego (14,4%) i kraju (15,5%) świadczy o niskiej dostępności usług opieki żłobkowej. Mimo, iż w latach 2012-2021 odnotowano wzrost wartości wskaźnika o 8,9 pp., dynamika zmian w tym zakresie jest niższa, niż w przypadku województwa małopolskiego (wzrost o 11,1 pp.) i kraju (wzrost o 11,7 pp.), co świadczy o mniejszym tempie rozwoju tych usług opieki żłobkowej w MOF.

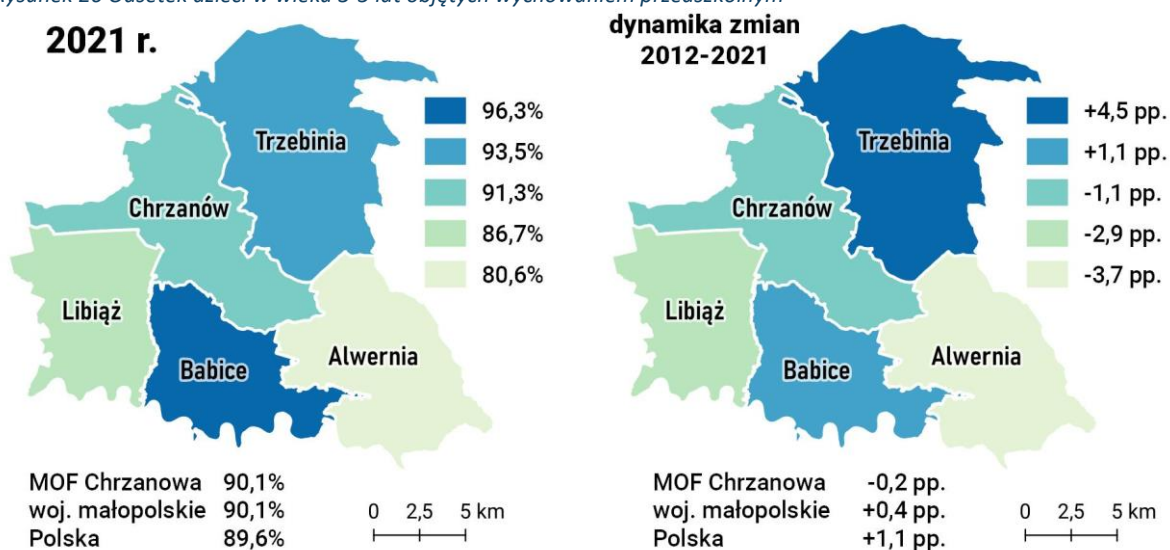
Tabela 6 Przedszkola, oddziały i dzieci w przedszkolach w 2021 r.

Jednostka	Przedszkola	Oddziały	Dzieci w przedszkolach
Alwernia	6	22	421
Babice	4	13	315
Chrzanów	21	78	1615
Libiąż	7	34	774
Trzebinia	21	61	1172
MOF Chrzanowa	59	208	4297

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku przedszkoli, sytuacja w MOF przedstawia się jednak nieco lepiej. Według danych za 2018 r. w gminach: Chrzanów, Libiąż i Trzebinia na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada bowiem mniej, niż 0,88 dzieci w wieku 3-5 lat. W gminach: Alwernia i Babice na jedno miejsce przypada natomiast odpowiednio 0,94 i 0,92 dzieci. Według danych GUS, w 2021 r. w gminach MOF Chrzanowa funkcjonowało łącznie 208 oddziałów przedszkolnych, przy czym największa ich liczba zlokalizowana była w gminach: Chrzanów (78 oddziałów) i Trzebinia (61 oddziałów).

Rysunek 26 Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

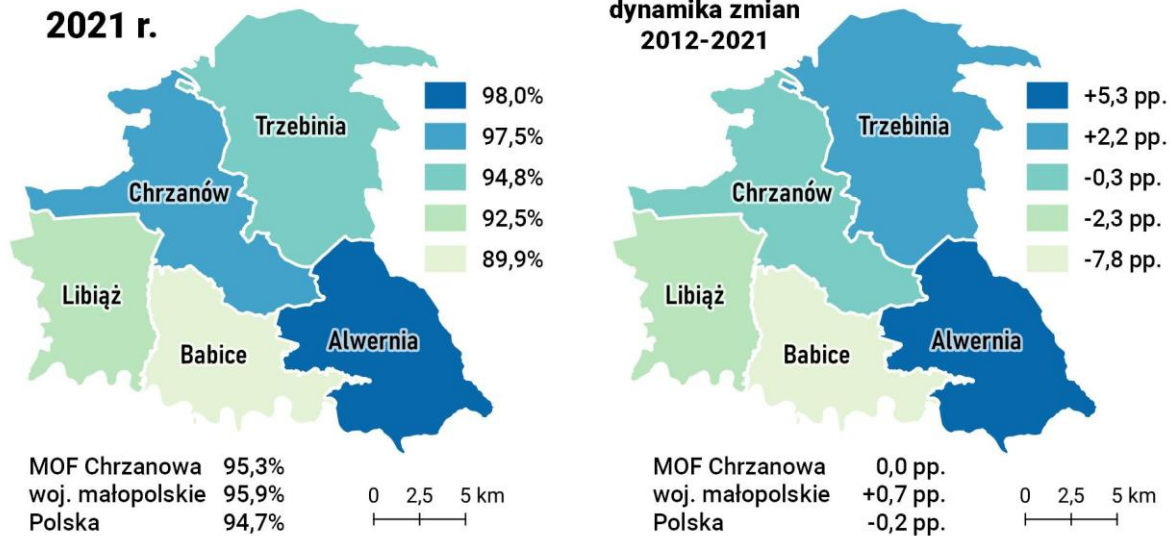

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, wartość ta jest na tym samym poziomie (90,1%) co wartość dla województwa i nieco niższa niż średnia dla kraju (89,6%). Jednakże MOF Chrzanowa jest jedyną z porównywanych jednostek, w której odnotowano zmniejszenie się wartości tego wskaźnika w ostatniej dekadzie. Najwyższą wartość odnotowano w przypadku gminy Babice – ponad 96%, co wskazuje na dobrą dostępność do placówek wychowania przedszkolnego.

Oferta oświatowa w MOF Chrzanowa jest rozbudowana i obejmuje kształcenie na różnych poziomach – podstawowym, średnim, zawodowym i branżowym. Na terenie MOF funkcjonuje 47 szkół podstawowych oraz 18 szkół ponadpodstawowych, w tym 7 liceów ogólnokształcących, 2 szkoły policealne, 4 szkoły średnie zawodowe oraz 5 zasadniczych szkół zawodowych i szkół branżowych I i II stopnia. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są funkcjonujące na terenie MOF instytucje, m.in. Powiatowy Międzyskolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie oraz Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, oferujące zajęcia pozaszkolne i umożliwiające dzieciom i młodzieży wielokierunkowy rozwój zgodnie z ich preferencjami i predyspozycjami.

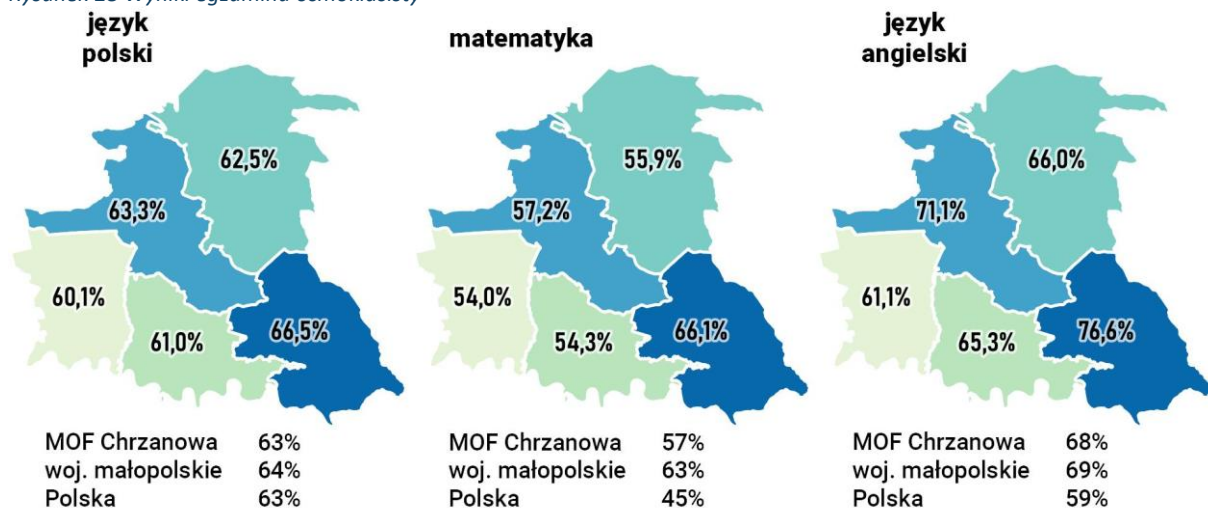
Rysunek 27 Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W każdej z gmin tworzących przedmiotowy MOF funkcjonuje co najmniej jedna szkoła podstawowa. Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) dla powiatu chrzanowskiego w 2020 r. wyniósł 95,3% i był wyższy, niż w przypadku kraju (94,7%), lecz nieco niższy od wartości odnotowanej w województwie małopolskim (95,9%). W większości analizowanych gmin wartość współczynnika przekroczyła 92%, jednak w przypadku gminy Babice współczynnik ten wyniósł 89,9% - można zatem wnioskować, iż dzieci i młodzież zamieszkująca jej teren w większości uczą się w szkołach zlokalizowanych w pobliskich miastach, m.in. w Libiążu, Alwerni czy Chrzanowie.

Rysunek 28 Wyniki egzaminu ósmoklasisty

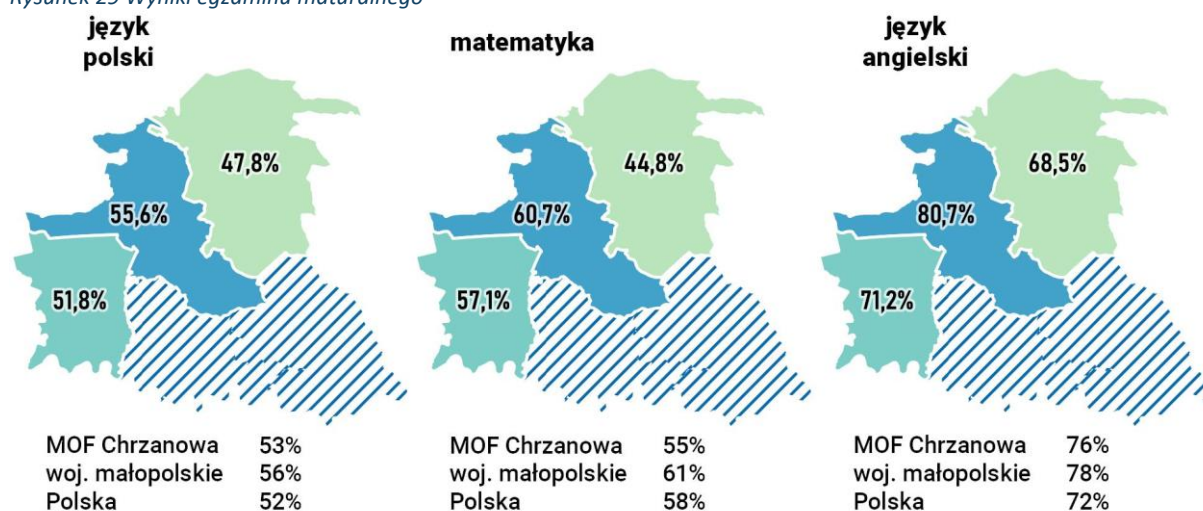

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>. [dostęp: wrzesień 2022 r.]

Średnia wyników egzaminu ósmoklasisty w MOF Chrzanowa jest niższa, niż średni wynik dla województwa małopolskiego. Najlepszy wynik uzyskano z języka angielskiego (67,8%), następnie

z języka polskiego (62,6%). W gminach tworzących MOF najniższe wyniki odnotowano w przypadku egzaminu z matematyki (średnia 56,8%), przy czym wyniki te przyjęły wartości od 54,0% w gminie Libiąż do 66,1% w gminie Alwernia. W przypadku egzaminu z języka polskiego, wyniki w analizowanych gminach w 2022 r. przyjęły wartości od 60,1% w gminie Libiąż do 66,5% w gminie Alwernia. Jeśli chodzi o język angielski, najlepsze wyniki z egzaminu z tego przedmiotu także osiągnęli ósmoklasiści z gminy Alwernia (76,7%), a najgorsze – z gminy Libiąż (61,1%). Biorąc pod uwagę wszystkie trzy główne przedmioty egzaminów, gmina Alwernia wypada zatem najlepiej w zestawieniu, co świadczy o stosunkowo wysokim poziomie nauczania w szkołach na jej obszarze.

Rysunek 29 Wyniki egzaminu maturalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>. [dostęp: wrzesień 2022 r.]

Również wyniki egzaminu maturalnego w MOF Chrzanowa wypadły nieco gorzej w porównaniu do średnich wyników w województwie małopolskim, jednak pod tym względem pozytywnie wyróżnia się gmina Chrzanów. Uczniowie uczęszczający do szkół średnich na jej terenie w 2022 r. uzyskali lepsze wyniki z egzaminu z języka angielskiego (80,7%), niż średnia wojewódzka (77,8%) oraz taki sam wynik z języka polskiego (55,6%). Ponadto należy wspomnieć, że w Rankingu Liceów Ogólnokształcących 2022¹⁶, dwie szkoły z terenu MOF Chrzanowa uzyskały tytuł „srebrnej szkoły 2022”: LO im. ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego KSW w Libiążu (296. miejsce) oraz I LO im. Stanisława Staszica w Chrzanowie (324. miejsce)¹⁷. W porównaniu do rankingu z 2021 r. kiedy to chrzanowskie liceum było na pozycji 351 odnotowano wzrost, co może świadczyć o stopniowej poprawie jakości i standardów nauczania w placówce. W przypadku libiąskiego liceum odnotowano natomiast spadek z 117. miejsca w 2021 r. (szkoła uzyskała wtedy znak „złotej szkoły 2021”).

¹⁶ <https://licea.perspektywy.pl/2022/rankings/ranking-glowny-liceow> [dostęp: październik 2022 r.]

¹⁷ W rankingu uwzględniane są kryteria dotyczące sukcesów w olimpiadach, wyników matur z przedmiotów obowiązkowych i dodatkowych.

Tabela 7 Liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych oraz uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczani w szkołach podstawowych (bez specjalnych)

	Uczniowie w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych					Uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczani				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Alwernia	15	16	22	23	29	3	1	1	1	1
Babice	5	5	6	13	17	1	0	1	1	0
Chrzanów	114	132	142	162	185	13	2	8	6	2
Libiąż	36	41	39	49	67	1	0	0	0	0
Trzebinia	61	73	85	98	123	1	6	2	1	2
MOF Chrzanowa	231	267	294	345	421	19	9	12	9	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W MOF Chrzanowa widoczny jest roczny wzrost liczby uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych w szkołach podstawowych (bez specjalnych). W 2021 r. do szkół zlokalizowanych na terenie powiatu chrzanowskiego uczęszczało 421 uczniów, co w porównaniu do roku 2017 daje wzrost na poziomie ok. 82%. W przypadku liczby uczniów niepełnosprawnych indywidualnie nauczanych z roku na rok widoczny jest z kolei spadek. Prawdopodobną przyczyną wzrostu uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych mogą być zwiększone możliwości diagnostyczne, a tym samym bardziej precyzyjne kierowanie uczniów o specjalnych potrzebach do odpowiednich placówek edukacyjnych. Zidentyfikowane tendencje implikują konieczność dalszego rozwoju systemu edukacji włączającej oraz dostosowywania budynków placówek oświatowych do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi, m.in. poprzez likwidowanie barier architektonicznych.

W związku ze wzrostem zapotrzebowania na usługi edukacyjne w wyniku zmian struktury demograficznej oraz migracji, a także zmieniające się trendy, oczekiwania i potrzeby dotyczące kompetencji kluczowych, koniecznością staje się uzupełnianie kadr oświaty oraz ich przekwalifikowywanie. Analiza zapotrzebowania na kadry nauczycielskie w MOF Chrzanowa została przeprowadzona w oparciu o dane zamieszczane na bieżąco przez Kuratorium Oświaty w Krakowie¹⁸. Największe zapotrzebowanie na kadry nauczycielskie odnotowano w Chrzanowie i Trzebini, gdzie potrzeba nauczycieli odpowiednio 17 i 19 różnych przedmiotów. Najczęściej poszukiwane specjalności to: pedagogika, pedagogika specjalna i wychowanie przedszkolne. Ponadto, szczególne zapotrzebowanie odnotowuje się w przypadku psychologów szkolnych.

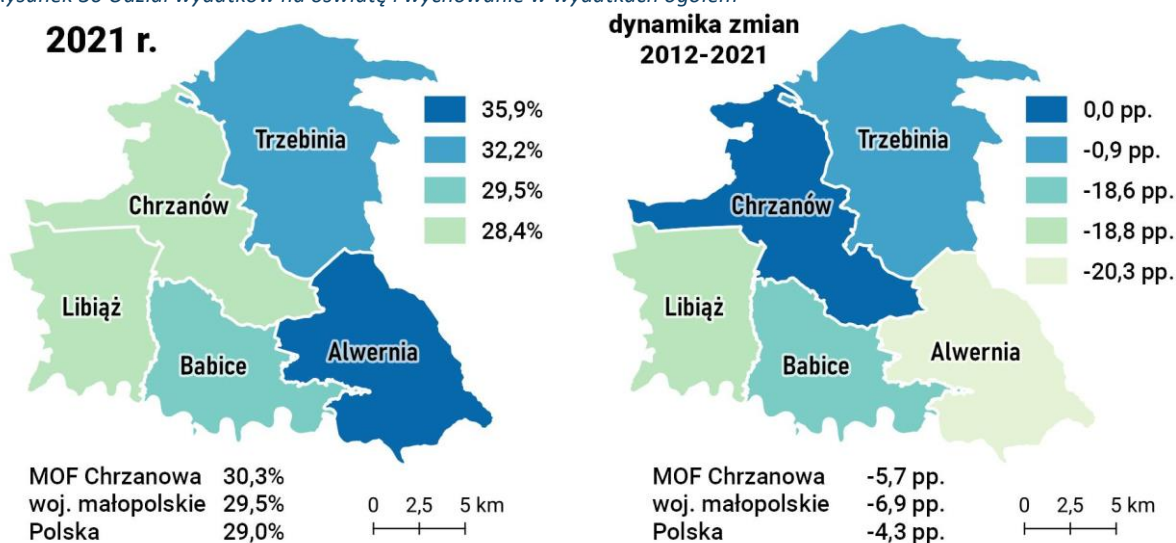
Poprawa warunków zatrudnienia nauczycieli wymaga szczególnej interwencji. Z danych udostępnianych przez Barometr Zawodów¹⁹ wynika bowiem, iż ze względu na nieodpowiednie warunki

¹⁸ <https://kuratorium.krakow.pl/praca-dla-nauczycieli> [dostęp: lipiec 2023 r.]

¹⁹ <https://barometrzaszawodow.pl/>

pracy coraz mniej osób decyduje się na karierę nauczycielską. W powiecie chrzanowskim na 2023 r. prognozuje się deficyt poszukujących pracy w zawodach takich jak: nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych. Wpływ na taką sytuację ma również reforma szkolnictwa, na drodze której zlikwidowano gimnazja, przez co funkcjonujące placówki muszą się zmagać z problemem związanym z większą liczbą uczniów w poszczególnych rocznikach.

Rysunek 30 Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem

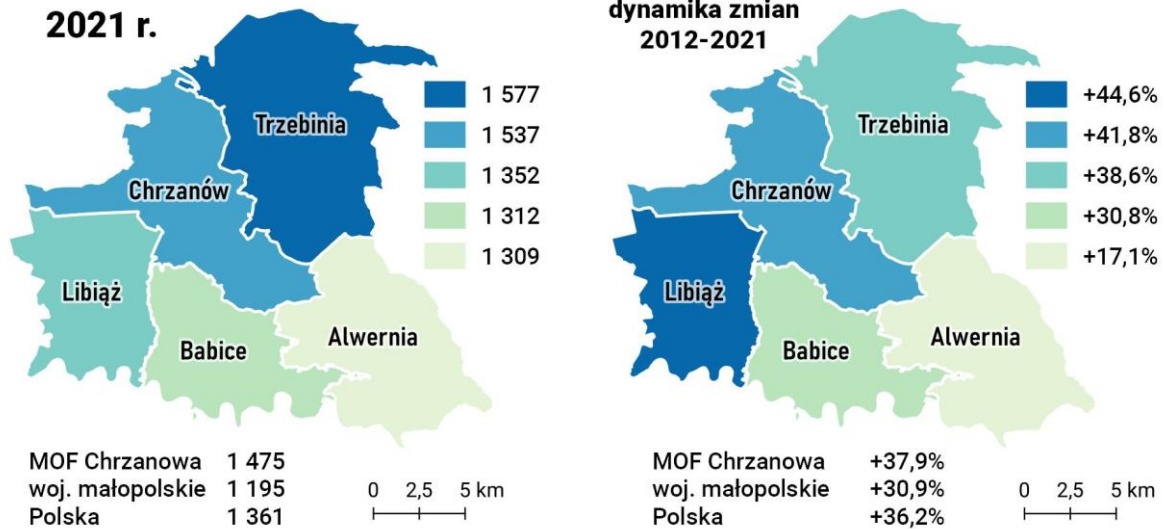
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wydatki na oświatę i wychowanie w MOF Chrzanowa w 2021 r. stanowiły średnio 30,3% ogólnych wydatków, przy czym w stosunku do roku 2012 odnotowano spadek o 5,7 pp. Największy udział stanowią one w strukturze wydatków gminy Alwernia – blisko 36% ogółu wydatków. Analizując poszczególne rodzaje wydatków w tym dziale, można zauważyć, że największą kwotę przeznaczają się na szkoły podstawowe, następnie na przedszkola i dowożenie uczniów do szkół. Przy czym w ostatniej dekadzie odnotowuje się dynamiczny wzrost wydatków przeznaczonych na szkoły podstawowe, co ma w dużej mierze związek z likwidacją gimnazjów i stopniowym zmniejszeniem wydatków w tym zakresie.

Ochrona zdrowia

Pandemia COVID-19 negatywnie wpłynęła zarówno na światową gospodarkę, jak i przede wszystkim na zdrowie fizyczne oraz psychiczne ludzi. Gwałtowny wzrost zakażeń koronawirusem w 2020 r. był przyczyną zwiększonej umieralności również na terenie MOF Chrzanowa – dla całego obszaru odnotowano wtedy wzrost wskaźnika o ok. 11% względem roku 2019.

Rysunek 31 Umieralność (zgony na 100 tys. osób)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 r. umieralność w MOF Chrzanowa (1 475 zgonów na 100 tys. ludności) była dużo wyższa, niż w województwie małopolskim (1 195 zgonów na 100 tys. ludności), co świadczy o szczególnie niekorzystnej sytuacji wynikającej ze zwiększenia się udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji oraz być może z niższej dostępności usług ochrony zdrowia, bądź złego ogólnego stanu zdrowia mieszkańców obszaru.

Tabela 8 Zgony ogółem na 100 tys. osób

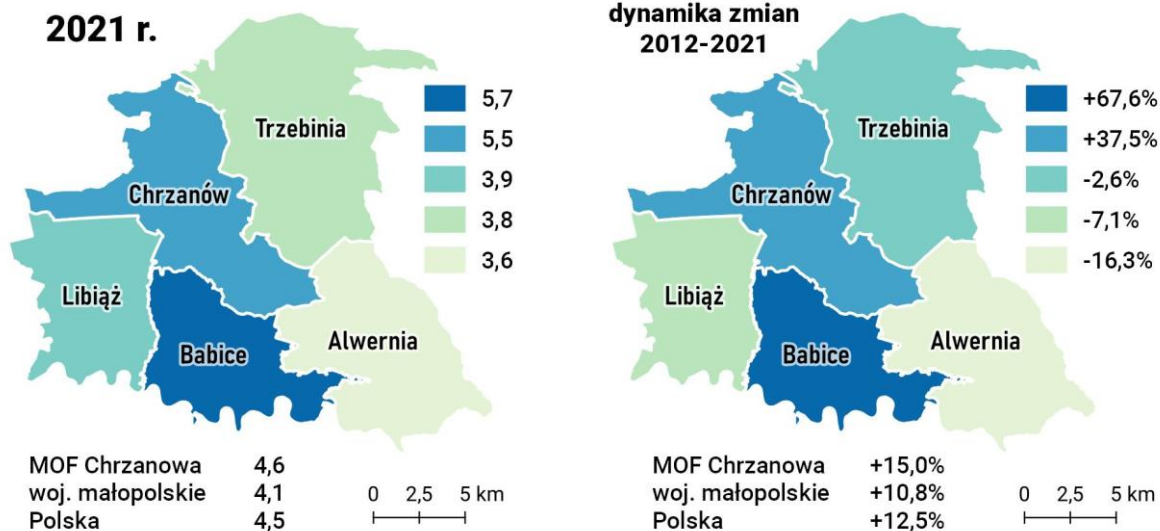
Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Alwernia	1 161	1 067	1 327	1 312	1 309
Babice	988	1 113	1 095	1 308	1 312
Chrzanów	1 089	1 203	1 187	1 288	1 537
Libiąż	995	985	993	1 394	1 352
Trzebinia	1 107	1 222	1 238	1 255	1 577
MOF Chrzanowa	1 077	1 149	1 173	1 302	1 475

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poza zakażeniem COVID-19, najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach w województwie małopolskim były choroby układu krążenia, które w 2018 roku w Małopolsce odpowiadały za 47,2% zgonów (w Polsce – 40,5%)²⁰. Od 2017 roku obserwuje się również wzrost umieralności z powodu chorób układu oddechowego, na co wpływ może mieć m.in. pogarszająca się jakość powietrza i nasilające się zjawisko smogu.

²⁰ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

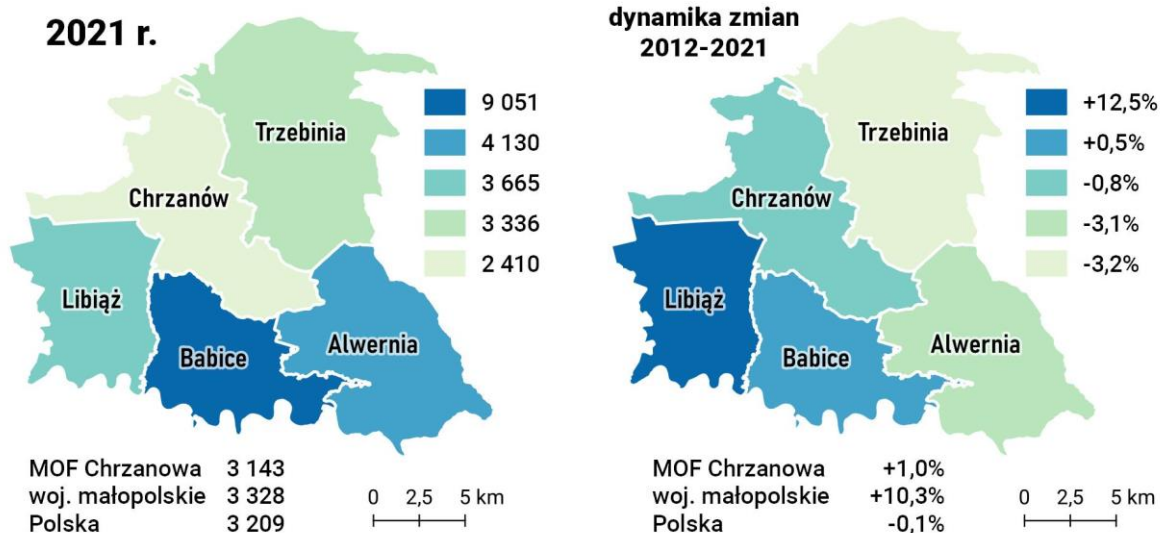
Rysunek 32 Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zebrane dane wskazują na wzrost liczby udzielonych porad lekarskich w latach 2012-2021 na analizowanym obszarze (z 4,0 na 1 mieszkańca w 2012 r. do 4,6 na 1 mieszkańca w 2021 r.), na co wpływ w dużej mierze miała pandemia COVID-19 i związany z nią wzrost zachorowalności w 2020 r. Najwięcej porad udzielono w gminach: Babice (5,7 na 1 mieszkańca) oraz Chrzanów (5,5 na 1 mieszkańca). W tych gminach w 2021 r. odnotowano również największy przyrost wartości wskaźnika, podczas gdy w pozostałych gminach MOF wartości te spadły względem 2012 r.

Rysunek 33 Ludność na aptekę ogólnodostępną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się stosunkowo wysoką dostępnością aptek, biorąc pod uwagę sytuację w województwie małopolskim. W gminach tworzących MOF funkcjonuje w sumie 39 aptek, a na jedną placówkę przypadają 3 143 osoby. Co więcej, dostępność aptek w województwie

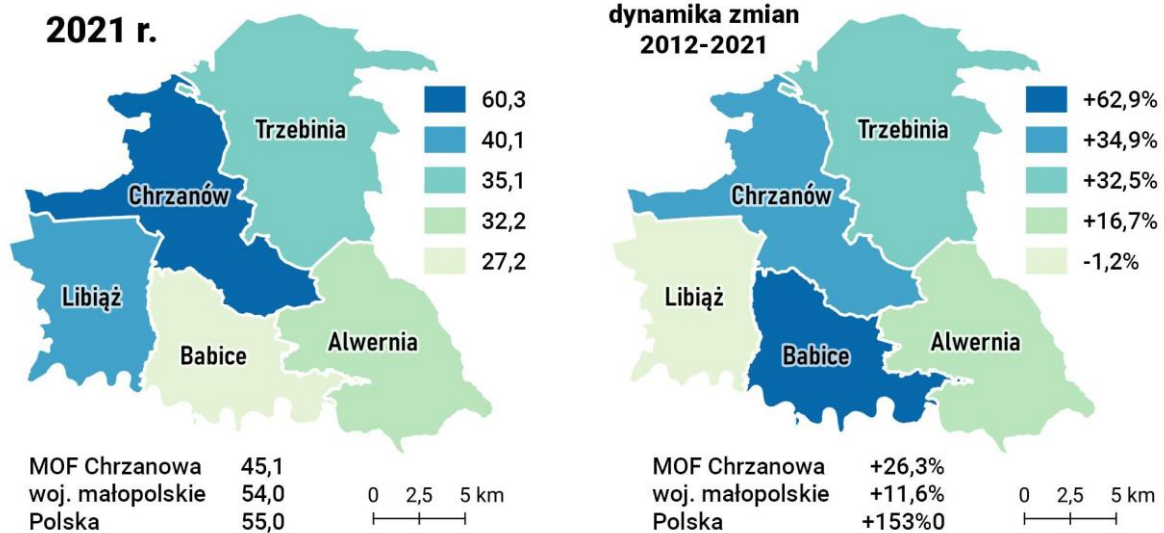
małopolskim (3 328 osób na aptekę) jest lepsza od średniej krajowej (3 209 osób na aptekę), co pozwala wnioskować o stosunkowo dobrej sytuacji w MOF pod tym względem. W zestawieniu negatywnie wyróżnia się gmina Babice, której mieszkańcy mają dostęp do tylko jednej apteki.

Tabela 9 Liczba aptek i punktów aptecznych w 2021 r.

Jednostka	Apteki	Punkty apteczne
Alwernia	3	1
Babice	1	3
Chrzanów	19	0
Libiąż	6	0
Trzebinia	10	2
MOF Chrzanowa	39	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Rysunek 34 Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji Q dział 86 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie MOF Chrzanowa funkcjonują 593 podmioty gospodarcze prowadzące działalność w sekcji Q dział 86 PKD (opieka zdrowotna), co w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych daje wynik 45,1. W porównaniu do sytuacji w województwie małopolskim (54,0 podmiotów na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych) i kraju (55,0 podmiotów na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych), MOF Chrzanowa charakteryzuje się niższą dostępnością podmiotów prowadzących działalność w zakresie opieki zdrowotnej. Gminą wyróżniającą się pod tym względem jest gmina Chrzanów, w której w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych funkcjonuje aż 60,3 podmiotów prowadzących działalność w sekcji Q dział 86, co przewyższa średnią wartość dla województwa i kraju.

Największym podmiotem świadczących usługi w zakresie opieki zdrowotnej na terenie MOF Chrzanowa jest Szpital Powiatowy w Chrzanowie. Jest to wielospecjalistyczna placówka medyczna zapewniająca bezpieczeństwo zdrowotne nie tylko mieszkańcom powiatu chrzanowskiego, ale również powiatów ościennych. W 2021 roku Szpital dysponował średnio 609 łózkami dostępnymi w 18 oddziałach stacjonarnych²¹. Szpital prowadzi również działalność w ramach Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego oraz udziela świadczeń zdrowotnych z zakresu fizjoterapii, kinezyterapii i hydroterapii oraz masażu z terapią manualną. W Chrzanowie stacjonują 2 zespoły ratownictwa medycznego: specjalistyczny i podstawowy, a w Libiążu, Trzebini i Wygiełzowie działa po jednym zespole ratownictwa medycznego.

Z danych Szpitala Powiatowego w Chrzanowie wynika, iż w 2021 r. w placówce leczono łącznie 16 579 osób, w tym 8 352 w trybie nagłym i 8 227 w trybie planowanym. Ogólna liczba świadczeń udzielonych w ramach Szpitalnego Oddziału Ratunkowego wyniosła natomiast 23 331.

Do Poradni Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej na koniec 2021 r. zadeklarowanych było 2 106 pacjentów. W przypadku opieki specjalistycznej, ogólna liczba udzielonych porad wyniosła 66 377.

Szpital aktywnie prowadzi działalność w ramach Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego. Pacjenci mają dostęp do alternatywnych form leczenia w stacjonarnym Oddziale Psychiatrycznym, porad ambulatoryjnych w Poradni Zdrowia Psychicznego i Zespole Leczenia Środowiskowego (domowego) lub świadczeń udzielanych w trybie dziennym w Oddziale Dziennym Psychiatrycznym (ogólnym).

Tabela 10 Działalność Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego

Rok	Oddział Psychiatryczny	Poradnia Zdrowia Psychicznego	Zespół Leczenia Środowiskowego (Domowego)	Oddział Dzienny Psychiatryczny
	Liczba leczonych	Liczba porad	Liczba wizyt	Liczba osobodni
2016	502	2 038	932	5 478
2017	482	2 030	909	5 661
2018	472	1 892	873	5 691
2019	558	1 916	946	5 728
2020	429	1 923	1 090	4 387
2021	300	1 864	1 164	5 908

Źródło: Raport o stanie powiatu chrzanowskiego w 2021 r.

Z danych Szpitala wynika, iż w latach 2016-2021 odnotowano ok. 40% spadek liczby leczonych na Oddziale Psychiatrycznym, jednak wzrosła liczba osobodni na Oddziale Dziennym Psychiatrycznym

²¹ Raport o stanie powiatu chrzanowskiego w 2021 r.

(wzrost o ok. 8%). Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku liczby wizyt w ramach Zespołu Leczenia Środowiskowego (Domowego) – liczba ta wzrosła o ok. 25%, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na tego typu usługi w miejscu zamieszkania.

Szpital udziela również świadczeń zdrowotnych z zakresu fizjoterapii, kinezyterapii i hydroterapii oraz masażu z terapią manualną.

Tabela 11 Rehabilitacja lecznicza

Rok	Oddział Rehabilitacji	Oddział Rehabilitacji	Zakład Rehabilitacji	Poradnia
	Ogólnej	Neurologicznej		Rehabilitacyjna
	Liczba leczonych	Liczba leczonych	Liczba zabiegów	Liczba porad
2016	362	228	102 028	1 721
2017	387	239	95 898	1 721
2018	372	234	112 891	1 769
2019	358	222	110 712	1 413
2020	207	147	87 576	555
2021	53	123	143 09	844

Źródło: Raport o stanie powiatu chrzanowskiego w 2021 r.

Z danych Szpitala wynika, iż prawdopodobnie w wyniku ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 w 2020 r. znacznie spadła liczba leczonych, zabiegów i porad w stosunku do roku 2019. W 2021 r. zauważalny jest jednak znaczny wzrost liczby zabiegów realizowanych w ramach Zakładu Rehabilitacji, co może wskazywać na wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi.

1.3.2 Sfera gospodarcza

Przedsiębiorczość

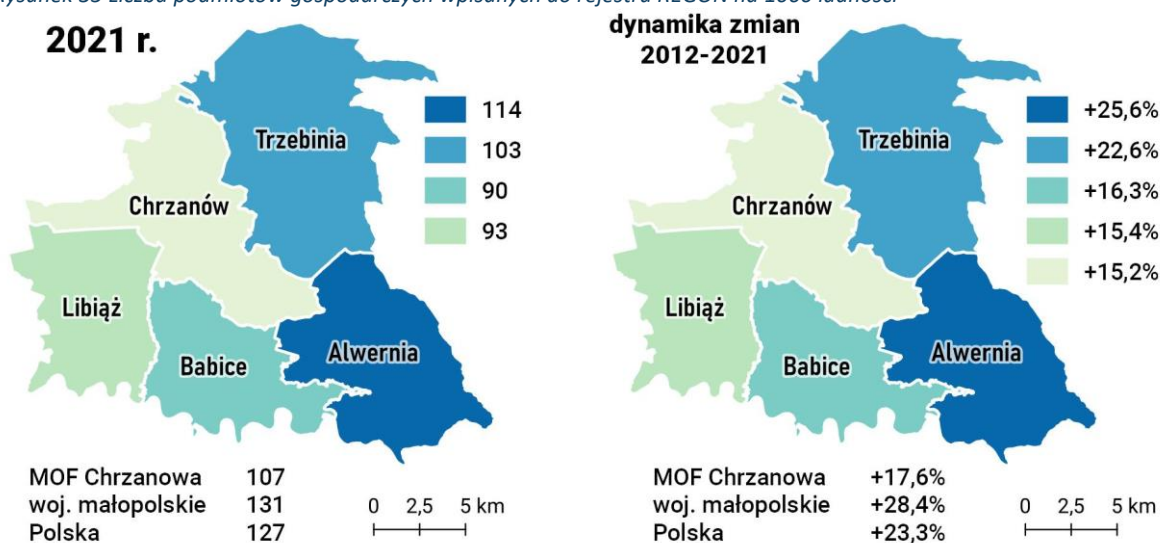
MOF Chrzanowa jest obszarem silnie uprzemysłowionym, a gminy wchodzące w jego skład to znaczące ośrodki przemysłu: maszynowego, chemicznego, energetycznego, górniczego, a także budowlanego, odzieżowego czy spożywczego. Wśród największych przedsiębiorstw w MOF Chrzanowa można wskazać m.in.: TAURON Wydobycie S.A. Zakład Górniczy Janina (kopalnia węgla kamiennego), Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Dolomit sp. z o.o. (kopalnia dolomitu), Elektrownię Tauron Siersza, Seppeler Ocynkownia Śląsk Sp. z o.o. w Chrzanowie, ORLEN Południe, Górka Cement Sp. z o.o. (producent cementu i składników wyrobów ogniotrwałych, członek koncernu MAPEI), Valeo Service w Chrzanowie (producent części dla przemysłu samochodowego) czy "Alventa" Spółka Akcyjna (produkty dla przemysłu spożywczego, chemicznego, garbarskiego, farmaceutycznego oraz branży rolniczej i ogrodniczej)²².

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, MOF Chrzanowa zaliczony jest do podregionu oświęcimskiego, na terenie którego działają zakłady związane z przemysłem ciężkim

²² <https://www.powiat-chrzanowski.pl/powiat/informacja-gospodarcza.html> [dostęp: październik 2022 r.]

oraz prowadzące działalność górniczą – w Libiążu funkcjonuje kopalnia węgla kamiennego. Obszar ten gospodarczo związany jest z województwem śląskim oraz jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa małopolskiego. Podregion oświęcimski, a tym samym MOF Chrzanowa, w strategii wojewódzkiej został wskazany jako obszar strategicznej interwencji: Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia, który będzie mógł uzyskać wsparcie w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Zgodnie z Załoženiami Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Małopolskich Zachodniej²³, gmina Libiąż i Trzebinia posiadają status gminy górniczej²⁴.

Rysunek 35 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 r. w MOF Chrzanowa liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności wynosiła 107 i była niższa w porównaniu do średniej dla województwa (131) i kraju (127), co wynika z obecności dużych firm, w których zatrudnienie znajduje znacząca część mieszkańców Obszaru. Dynamika zmian w zakresie liczby podmiotów również była niższa w analizowanym obszarze i w ostatniej dekadzie wynosiła 17,6%, co wskazuje, że MOF Chrzanowa rozwija się mniej dynamicznie niż pozostała część województwa i Polska – widoczne są dysproporcje oraz pogłębienie różnic w rozwoju gospodarczym. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w gminie Alwernia (114 na 1000 ludności), natomiast najmniej w Chrzanowie (92 na 1000 ludności) – tam również dynamika zmian była najniższa.

²³ Projekt [stan na: październik 2022 r.]

²⁴ Gmina górnicza – gmina, na której terenie jest wykonywane (albo było wykonywane po 14 stycznia 1999 r.) koncesjonowane wydobywanie węgla kamiennego, na rzecz której przedsiębiorstwo górnicze jest obowiązane uiszczać opłatę eksploatacyjną lub na terenie której istnieje zakład górniczy albo część tego zakładu.

W strukturze podmiotów według klasyfikacji PKD, w MOF Chrzanowa w 2021 r. ponad 25% stanowią podmioty z sektora przemysł i budownictwo²⁵, co wynika ze specyfiki obszaru. Wartość ta jest zbliżona do wartości wojewódzkiej i wyższa niż średnia dla kraju (22,3%). W MOF Chrzanowa dominującą grupę stanowią podmioty z sekcji G²⁶, których liczba w 2021 r. była równa 3 292. Poniżej przedstawiono procentowy udział poszczególnych branż w strukturze gospodarczej obszaru²⁷.

Tabela 12 Udział wybranych sekcji PKD w strukturze podmiotów gospodarczych w MOF Chrzanowa w latach 2012 i 2021

Sekcja PKD	2012 r.	2021 r.
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	9,62%	9,69%
Sekcja F - Budownictwo	13,41%	14,90%
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	31,80%	25,05%
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	7,25%	7,08%
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,83%	8,29%
Sekcje S - Pozostała działalność usługowa i T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	6,25%	7,77%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

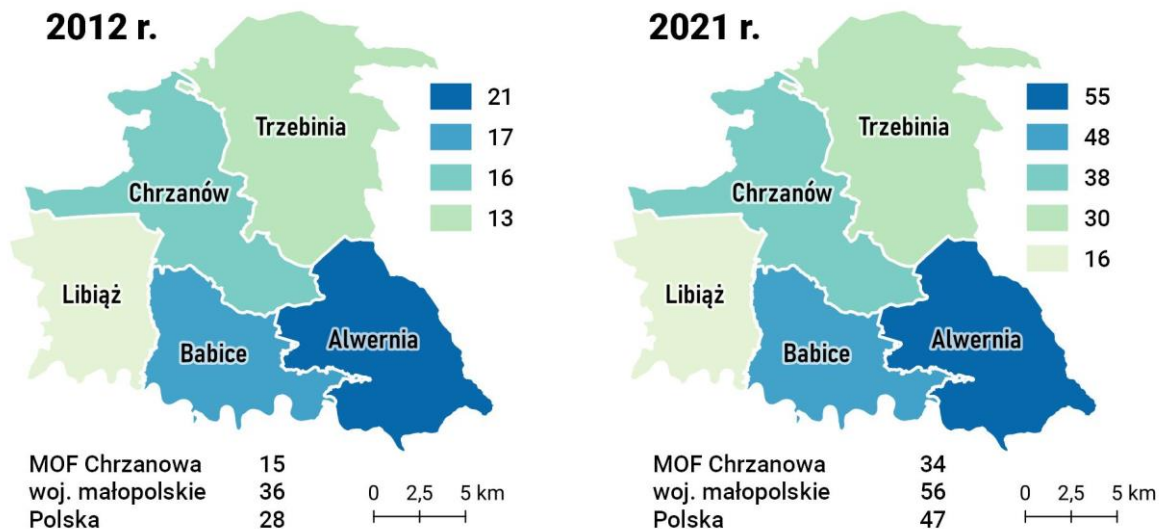
Analizując przedstawione dane można zauważyć, iż udział podmiotów w sekcji G w ostatnich dziesięciu latach zmniejszył się (-6,75 pp.) na rzecz wzrostu udziału pozostałych branż, w szczególności w sekcji S i T (+1,52 pp.) oraz sekcji F (+1,59 pp.) i M (+1,46 pp.). Zmiany te wynikają z przekształceń struktury gospodarczej obszaru, wzrost udziału podmiotów prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną świadczy o potencjale innowacyjnym.

²⁵ W skład wchodzi sekcje: B – górnictwo i wydobywanie, C – przetwórstwo przemysłowe, D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F - budownictwo

²⁶ Sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

²⁷ Do analizy wybrano podmioty, których udział w strukturze w porównywanych latach wyniósł ponad 6%.

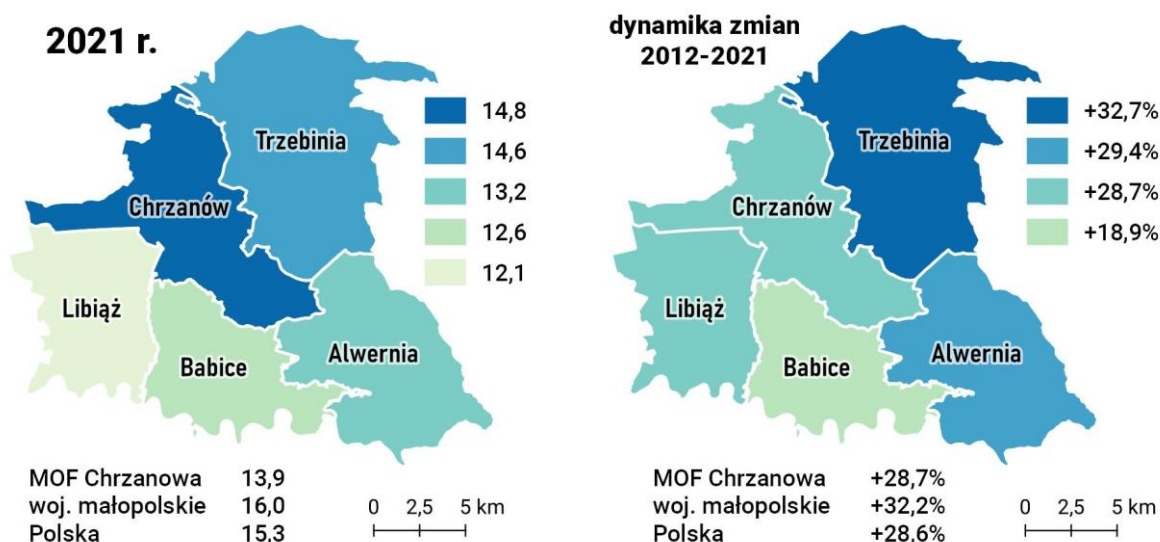
Rysunek 36 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując bilans firm (rozumiany jako różnica między liczbą firm nowozarejestrowanych a wyrejestrowanych) działających w MOF Chrzanowa, zauważa się dominację podmiotów nowozarejestrowanych. W porównaniu do 2012 r. wartość wskaźnika w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców znacznie wzrosła i w 2021 r. wynosiła 34. Mimo to, bilans przedstawia się gorzej niż średnia dla województwa (56) i kraju (47). Najkorzystniej przedstawia się bilans dla gminy Alwernia, podobnie jak w przypadku liczby zarejestrowanych podmiotów – w 2021 r. różnica między nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi wyniosła 55, co było wartością zbliżoną do wartości odnotowanej w województwie małopolskim.

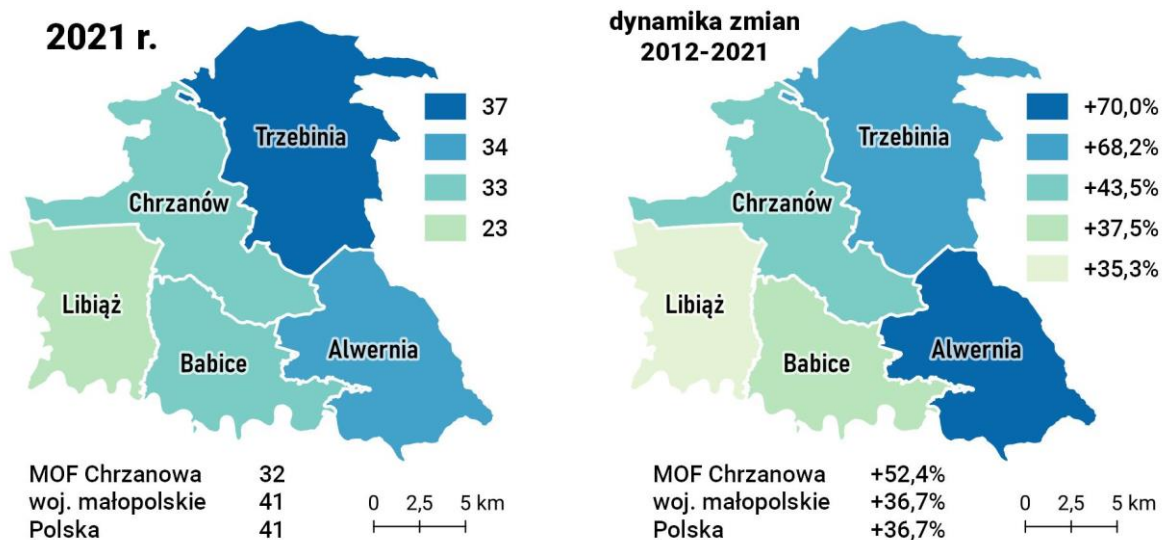
Rysunek 37 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w MOF Chrzanowa na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 13,9. Wartość ta jest niższa niż średnia dla województwa (16,0) i kraju (15,3), co świadczy o niższym poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru funkcjonalnego. Wynikać to może ze specyfiki obszaru i prowadzonej na jego terenie działalności przemysłowo-górnictwej oraz funkcjonowania wielu zakładów gwarantujących miejsca pracy dla mieszkańców. W porównaniu do 2012 r. w MOF Chrzanowa odnotowano jednak 28,7% wzrost wartości wskaźnika, co świadczy o stopniowym wzroście przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Wśród gmin MOF wyróżniają się gminy: Chrzanów i Trzebinia, gdzie wartość wskaźnika w 2021 r. wyniosła odpowiednio 14,8 i 14,6 na 1000 osób w wieku produkcyjnym. Co więcej, w gminie Trzebinia dynamika zmian w tym zakresie w latach 2012-2021 (+32,7%) była wyższa niż w województwie (+32,2%) i kraju (+28,6%), co może świadczyć o zwiększonej atrakcyjności gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej.

Rysunek 38 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

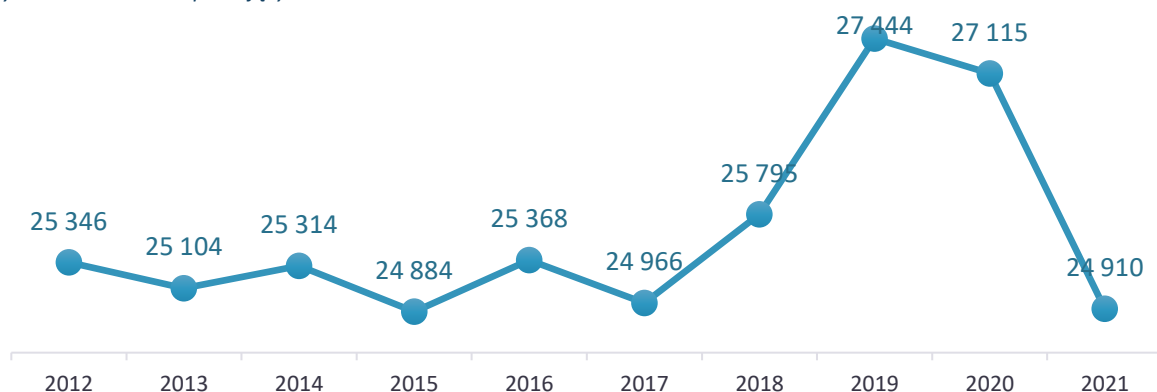
Badając sytuację gospodarczą przeanalizowano również liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, czyli funkcjonowanie sektora organizacji pozarządowych. Ich liczba w 2021 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w MOF Chrzanowa wynosiła 32 i była znacząco niższa niż w województwie małopolskim i kraju (41). W latach 2012-2021 w MOF odnotowano jednak większą dynamikę zmian w tym zakresie (+52,4%), co świadczy o intensywniejszym rozwoju tego sektora w porównaniu do analizowanych jednostek. Największa liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w 2021 r. funkcjonowała na terenie gminy Trzebinia (37 na 10 tys. ludności), a najmniejsza – w gminie Libiąż (23 na 10 tys. ludności). Co więcej, w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2012-2021 odnotowano najmniejszy przyrost liczby organizacji pozarządowych (35,3%), co świadczy o niższej dynamice rozwoju tego sektora w porównaniu do pozostałych analizowanych jednostek. Biorąc pod

uwagę znaczenie tego typu podmiotów w rozwoju społeczno-gospodarczym, ważne jest prowadzenie działań mających na celu wzrost zinstytucjonalizowanej aktywności społecznej w sferze publicznej, przekładającej się często również na aktywność obywatelską.

Rynek pracy

Rozdział poświęcony jest analizie sytuacji na rynku pracy w MOF Chrzanowa, jego funkcjonowania i kondycji. W celu jego oceny przeanalizowano także skalę problemu bezrobocia w MOF Chrzanowa.

Wykres 1 Liczba osób pracujących w MOF Chrzanowa w latach 2012-2021

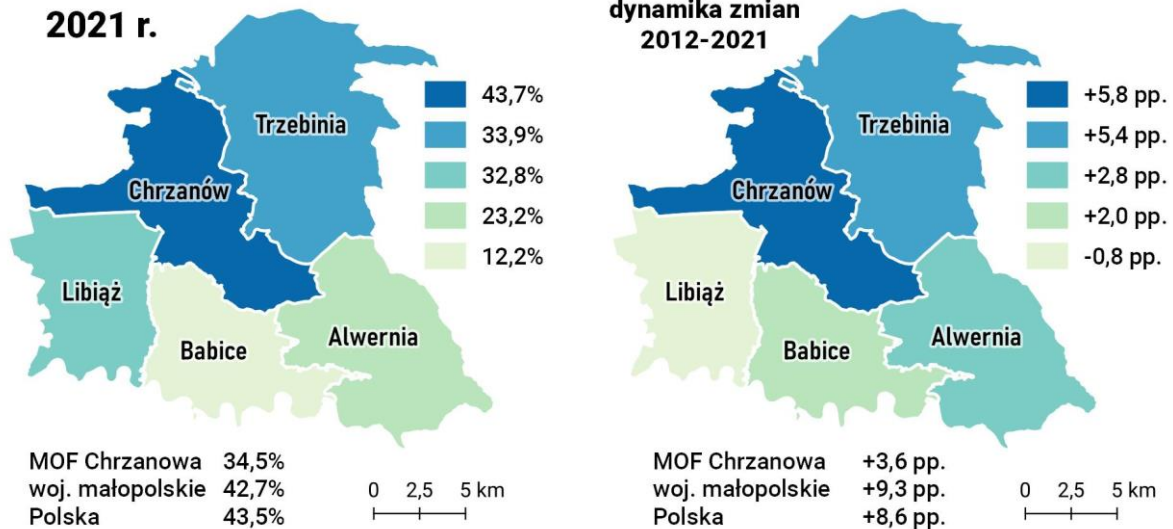

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba pracujących²⁸ w MOF Chrzanowa w 2021 r. wynosiła 24 910 i była o 8,1% niższa w porównaniu do roku poprzedniego. Na obszarze odnotowano znaczny wzrost liczby pracujących między 2017 r. a 2019 r., kiedy to ich liczba wynosiła blisko 27,5 tys. i była najwyższa w analizowanym okresie. Gwałtowny spadek liczby pracujących w 2021 r. był natomiast skutkiem pandemii COVID-19 i jej negatywnego oddziaływania na sferę gospodarczą.

²⁸ Według danych GUS: Wg faktycznego miejsca pracy. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

Rysunek 39 Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

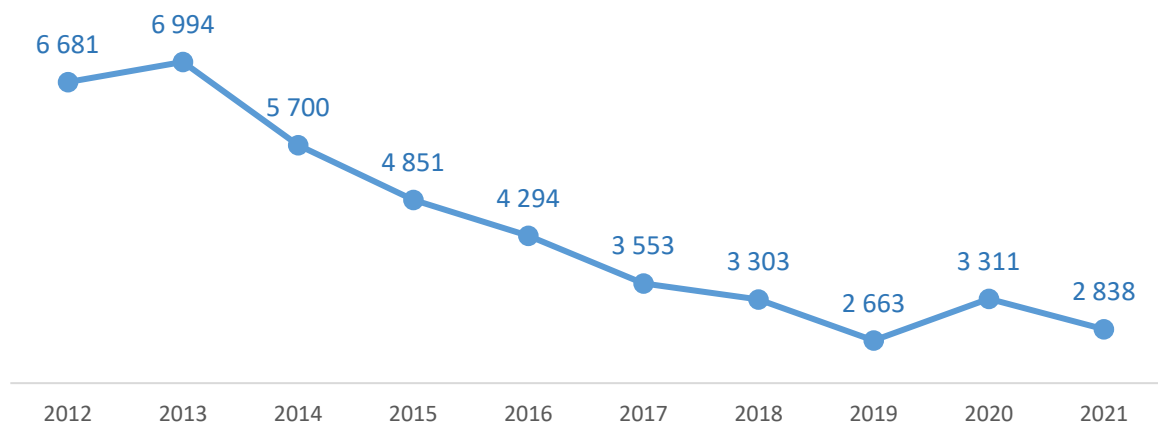
Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w MOF Chrzanowa w 2021 r. wynosił 34,5% i był o 3,6 pp. wyższy w porównaniu do roku 2012. Zarówno wartość wskaźnika, jak i dynamika zmian w tym zakresie w MOF jest dużo niższa w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej. Najniższy udział osób pracujących odnotowano w gminie Babice (zaledwie 12,2%), co może wynikać z jej wiejskiego charakteru i sposobu definiowania osób pracujących (nie są do nich zaliczane osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, stanowiące duży odsetek na obszarach wiejskich). Co więcej, gmina Babice jest jedyną z analizowanych gmin, w której w latach 2012-2021 odnotowano spadek udziału osób pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

W MOF Chrzanowa widoczne są wewnętrzne powiązania funkcjonalne, które dotyczą przepływów związanych z zatrudnieniem. Największa dynamika w obrębie MOF dotyczy przepływów z Trzebini do Chrzanowa (1643 osoby), a następnie z Chrzanowa do Trzebini (921 osób)²⁹. Chrzanów stanowi również miejsce pracy dla mieszkańców gmin Libiąż, Babice i Alwernia. W MOF widoczne są również przemieszczenia do innych ośrodków, wśród których można wskazać Kraków, Katowice, Chełmek, Jaworzno, Brzeszcze, a nawet Warszawę. Ciężenia pod tym względem są szczególnie wyraźne w przypadku miast Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i Aglomeracji Krakowskiej, co wynika z silnych powiązań

²⁹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/opracowania/przeplwy-ludnosci-zwiazane-z-zatrudnieniem-w-2016-r-,20,1.html> [dostęp: październik 2022 r.]

funkcjonalno-przestrzennych oraz współpracy w ramach Porozumienia w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego³⁰.

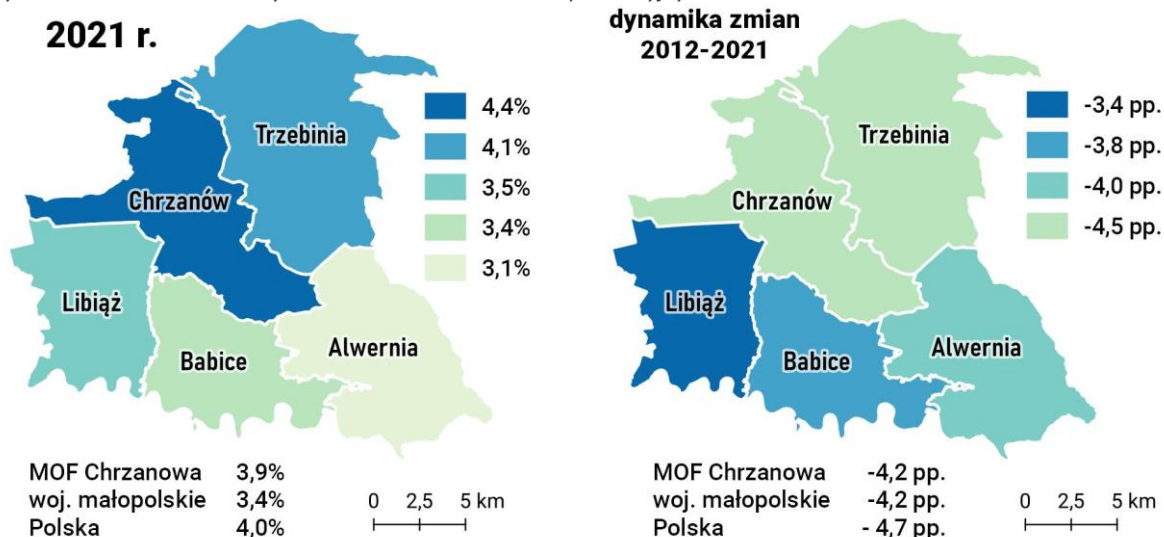
Wykres 2 Liczba osób bezrobotnych w MOF Chrzanowa w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba bezrobotnych w analizowanym okresie systematycznie się zmniejszała i w 2021 r. wyniosła 2 838. Niewielki wzrost odnotowano w 2020 r., co ma związek z pandemią COVID-19, której skutkiem było m.in. osłabienie sytuacji gospodarczej i związane z tym rozwiązywanie umów o pracę.

Rysunek 40 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

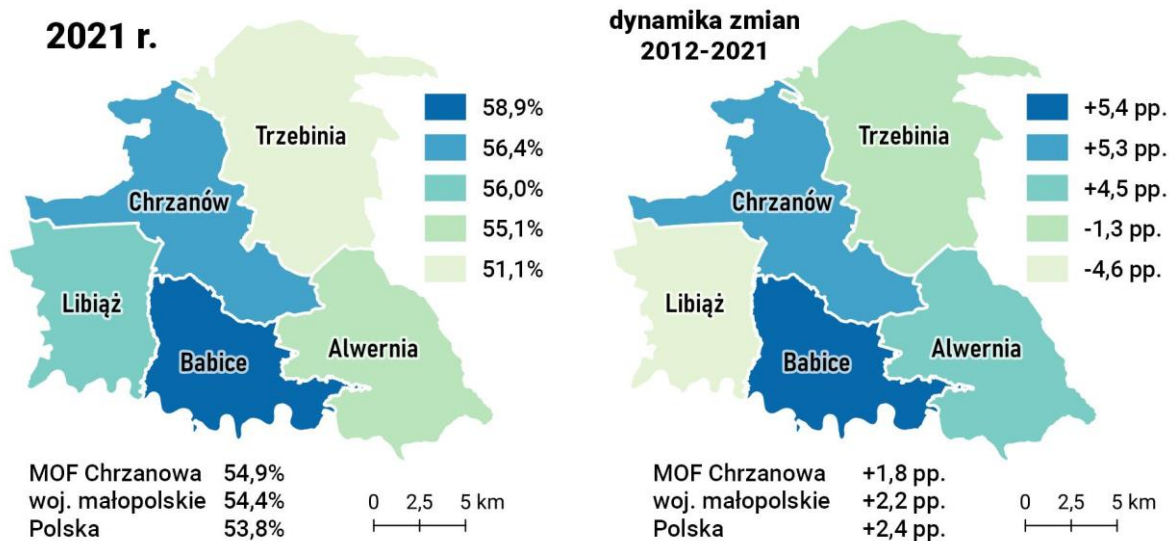
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w MOF Chrzanowa wynosił 3,9% i był wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego (3,4%) i nieco niższy niż średnia

³⁰ Porozumienie w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego zawarte w dniu 23 maja 2011 r. pomiędzy Województwem Małopolskim i Województwem Śląskim.

dla kraju (4,0%). Z analizy danych wynika jednak, iż mimo zbliżonej wartości wskaźnika, dynamika zmian w tym zakresie w MOF w latach 2012-2021 (-4,2) była mniejsza w porównaniu do krajowej (-4,7 pp). Największy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. odnotowano w gminach: Chrzanów (4,4%) i Trzebinia (4,1%), w których również dynamika zmian w latach 2012-2021 była największa i wyniosła -4,5 pp.

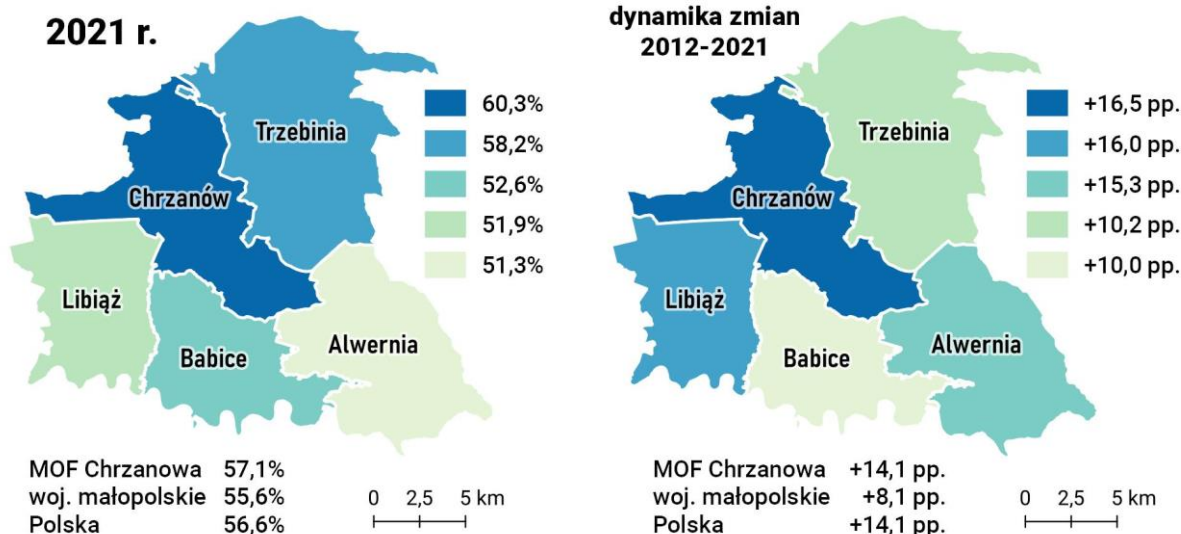
Rysunek 41 Udział bezrobotnych kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu pogłębienia analizy dotyczącej struktury bezrobocia, przeanalizowano wskaźniki odsetka bezrobotnych kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych. Kobiety w strukturze bezrobotnych w MOF Chrzanowa stanowią blisko 55%, a w ostatniej dekadzie odnotowano wzrost tego wskaźnika o 1,8 pp. Wynik ten jest wyższy niż średnia dla województwa (54,4%) czy kraju (53,8%). Najwyższy udział kobiet bezrobotnych odnotowuje się w gminie wiejskiej Babice, gdzie wskaźnik wynosi blisko 59%. Tam również dynamika zmian była najwyższa (+5,4 pp.), co oznacza, że skala problemu bezrobocia wśród kobiet się zwiększa. W gminach: Trzebinia i Libiąż w latach 2012-2021 odnotowano natomiast spadek udziału kobiet w liczbie bezrobotnych, co świadczy o poprawie ich sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Rysunek 42 Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza odsetka osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, wykazała najwyższy ich udział w 2021 r. w Chrzanowie (ponad 60%). Średnia dla MOF Chrzanowa wynosiła 57,1% i była wyższa niż średnia w województwie (55,6%) czy kraju (56,6%). Odnotowana w MOF dynamika zmian w tym zakresie wynosiła +14,1 pp. – widoczna jest zatem zmiana struktury osób bezrobotnych i zwiększenie udziału osób długotrwale bezrobotnych. Na pogłębienie skali zjawiska i pogorszenie sytuacji prawdopodobnie wpływ miała pandemia COVID-19. Długotrwale bezrobocie może wiązać się z szeregiem negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych, m.in. wykluczeniem społecznym czy obniżeniem stopy życiowej. Dlatego kluczowe jest podejmowanie działań mających na celu reintegrację zawodową mieszkańców, organizację szkoleń i kursów oraz wsparcie w procesie przekwalifikowania się czy nabywania nowych kompetencji i umiejętności, zwłaszcza cyfrowych. W przypadku MOF Chrzanowa jest to niezwykle istotne z uwagi na transformację energetyczną i znaczne przekształcenia rynku pracy – skutki zmieniającej się struktury gospodarczej.

W celu uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji na lokalnym rynku pracy przeanalizowano wyniki badania koordynowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie – *Barometr zawodów - Prognoza zapotrzebowania na pracowników*³¹. Barometr jest jednoroczną prognozą sytuacji w poszczególnych zawodach, które zgodnie z metodologią podzielono na trzy grupy: deficytowe³², zrównoważone³³

³¹ www.barometrzawodow.pl [dostęp: październik 2022 r.]

³² Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy).

³³ Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

i nadwyżkowe³⁴. W przypadku MOF Chrzanowa skupiono się na analizie najnowszej prognozy – na rok 2022 r. i uwzględnieniu w szczególności zawodów, w których odnotowuje się duży deficyt³⁵. W grupie zawodów deficytowych zidentyfikowano 40 zawodów, m.in. w branżach: budowlanej, transportowej, logistycznej, produkcyjnej, medycznej i nauczycielskiej. Duży deficyt odnotowano w przypadku kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, co wynikać może ze specyfiki pracy, czyli np. częstych delegacji kierowców samochodów ciężarowych. W przypadku pozostałych zawodów deficytowych wynika to przede wszystkim z braku osób posiadających odpowiednie kwalifikacje, umiejętności czy uprawnienia, braku doświadczenia, a często również braku chętnych na konkretne stanowiska, co ma często związek z nieatrakcyjnym wynagrodzeniem i zmianowym charakterem pracy. Ponadto, w przypadku niektórych zawodów, ma to związek z rozwojem tzw. „szarej strefy”. W grupie zawodów deficytowych zidentyfikowano cztery, w których prognozowany jest wzrost zapotrzebowania, mianowicie:

- Fizjoterapeuci i masażyści – z uwagi na postępujące starzenie społeczeństwa, zapotrzebowanie na świadczone przez fizjoterapeutów i masażyстів usługi będzie rosnąć,
- Lekarze – często osoby z wykształceniem medycznym podejmują się pracy w większych ośrodkach miejskich i za granicą ze względu na bardziej atrakcyjne warunki zatrudnienia,
- Pielęgniarki i położne – wzrost zapotrzebowania jest wynikiem niewielkiego zainteresowania kształceniem w zawodzie oraz trudnymi warunkami pracy,
- Psycholodzy i psychoterapeuci – brak osób z wymaganymi kwalifikacjami.

W zakresie zapotrzebowania na zawody zaklasyfikowane do grupy „górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych” w MOF Chrzanowa widoczna jest równowaga i stały poziom zapotrzebowania – co powiązane jest ze specyfiką obszaru,.

Uzupełnieniem informacji dotyczących sytuacji na rynku pracy są dane dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto³⁶. W 2021 r. w MOF Chrzanowa przeciętne wynagrodzenie wynosiło 5 321 zł i było niższe w porównaniu do średniej dla województwa (6 046 zł) i kraju (6 001 zł). W ostatnich latach odnotowuje się wzrost wielkości średniego wynagrodzenia we wskazanych jednostkach, co jest korzystne z punktu widzenia mieszkańców.

1.3.3 Sfera przestrzenna

Przedmiotowy rozdział skupia się na analizie kwestii związanych z rozwojem infrastruktury na obszarze MOF Chrzanowa oraz uwzględnia aspekty związane ze środowiskiem i jego aktualnym stanem.

³⁴ Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

³⁵ W prognozie na 2022 r. na terenie powiatu chrzanowskiego, a tym samym MOF Chrzanowa nie zidentyfikowano zawodów nadwyżkowych.

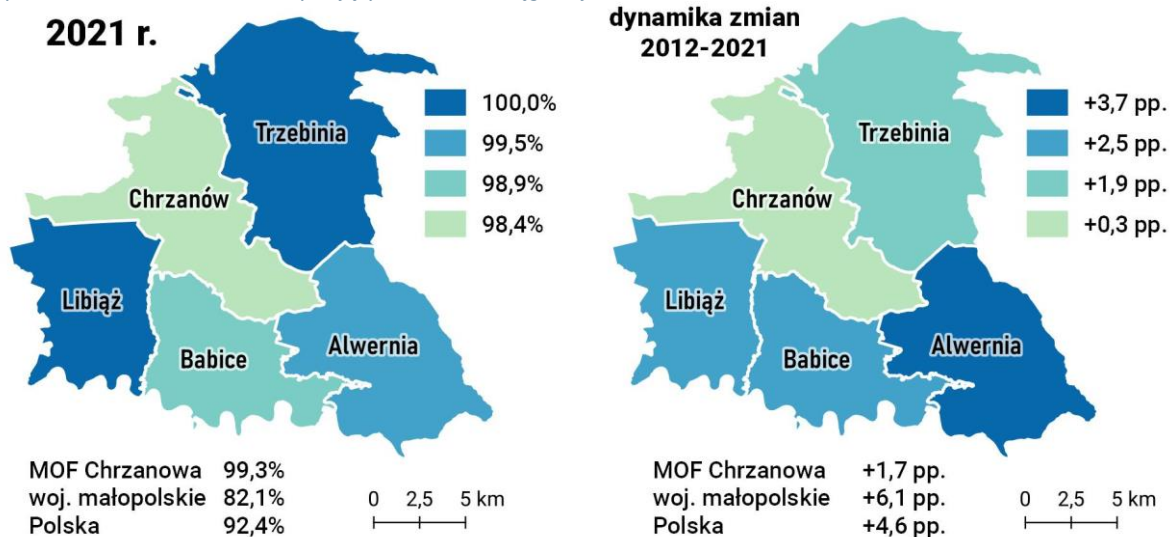
³⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Racjonalne wykorzystanie i kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz adaptacja do zmian klimatycznych, wraz ze wzmacnianiem odporności obszaru na skutki tych zmian, stanowią priorytet z punktu widzenia samorządów działających w ramach Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”. Dodatkowo, transformacja gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej i jej skutki stanowią będą istotne wyzwanie dla gmin MOF Chrzanowa, z uwagi na fakt, że powiat chrzanowski został zaklasyfikowany do grupy powiatów niebędących powiatami grodzkimi najbardziej wrażliwych na transformację energetyczną³⁷.

Infrastruktura techniczna

Analizując dane dotyczące stopnia wyposażenia MOF Chrzanowa w infrastrukturę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej, można zauważyć, że największa dostępność dotyczy sieci wodociągowej, z której korzysta 99,3% ludności obszaru.

Rysunek 43 Udział ludności korzystający z sieci wodociągowej

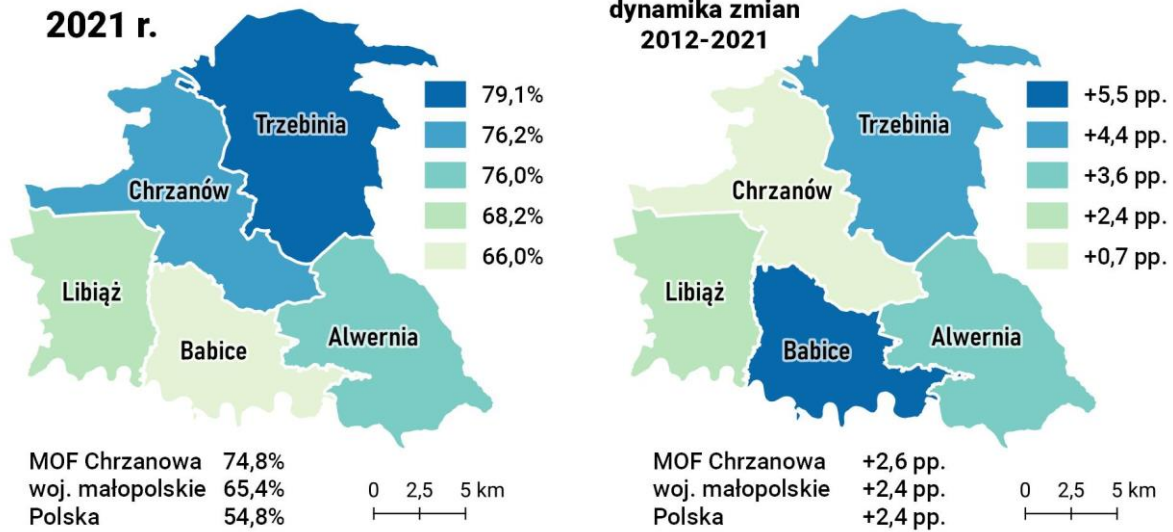

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dwie z gmin MOF Chrzanowa, mianowicie Trzebinia i Libiąż, są w pełni zwodociągowane. W pozostałych gminach widoczny jest systematyczny rozwój sieci wodociągowej.

³⁷ Juszczak, A., Szpor, A., *Wskaźnik Wrażliwości Regionów Górniczych na transformację energetyczną – obraz na podstawie danych z powiatów*, Working Paper, nr 4, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa 2020

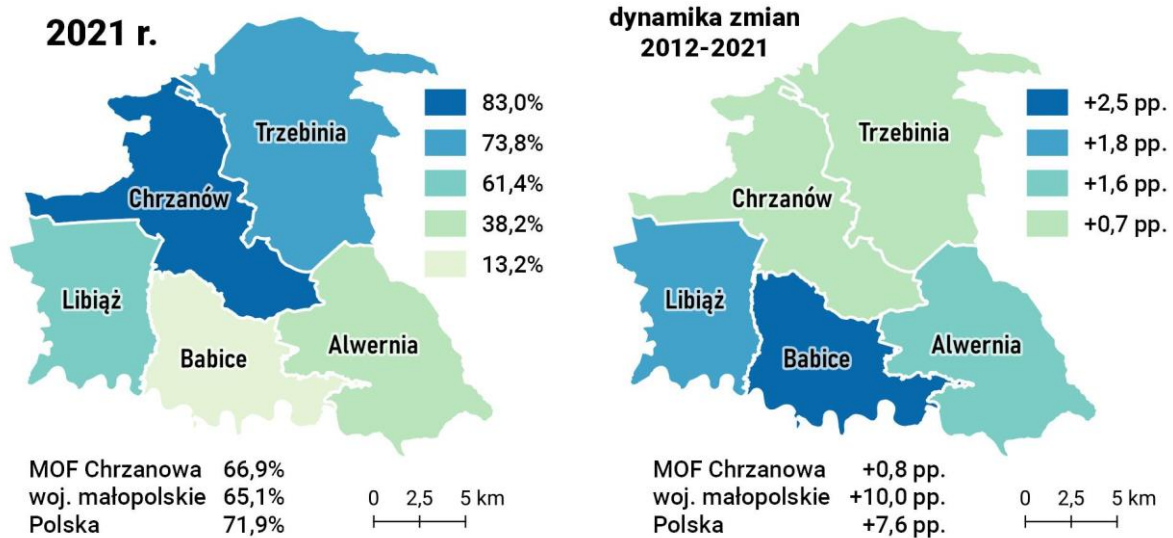
Rysunek 44 Udział ludności korzystający z sieci gazowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do sieci gazowej ma dostęp 74,8% ludności. Wskaźniki dotyczące dostępności sieci wodociągowej i gazowej są wyższe zarówno w porównaniu do średnich dla województwa, jak i kraju. Zarówno w przypadku wodociągów, jak i gazu, najwięcej ludności korzysta ze wskazanych sieci w gminie Trzebinia.

Rysunek 45 Udział ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej

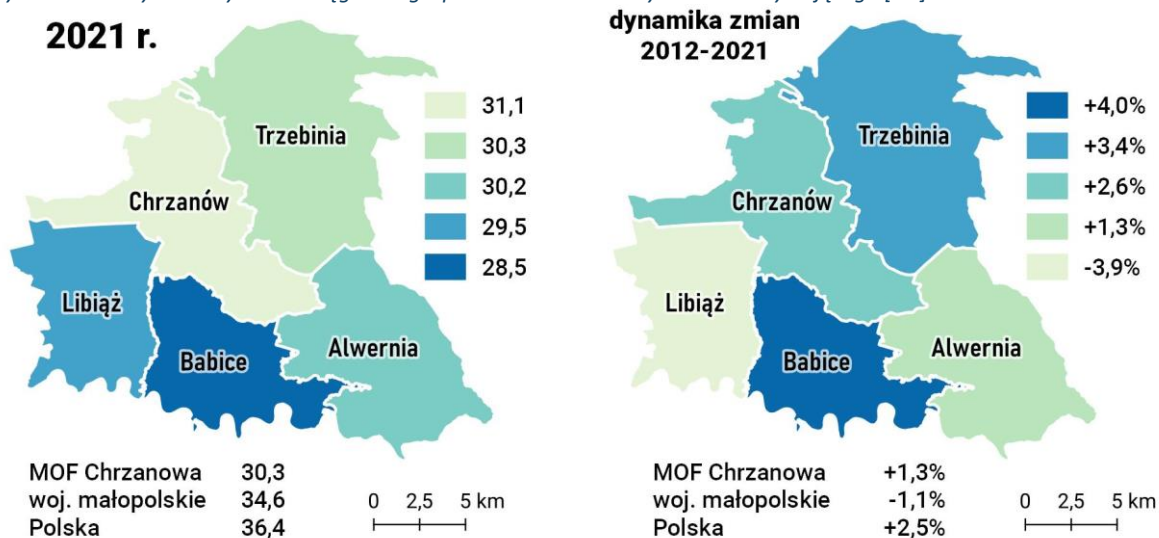

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najmniej, bo niecałe 67% mieszkańców, korzysta z sieci kanalizacji, przy czym widoczne są wyraźne dysproporcje w tym zakresie między poszczególnymi gminami. Najmniej osób korzysta z kanalizacji w gminie wiejskiej Babice (zaledwie 13,2%), a następnie w gminie Alwernia (nieco ponad 38%), natomiast największą dostępnością charakteryzują się gminy: Chrzanów (83,0%) i Trzebinia (73,8%). Zmiany w udziale osób korzystających z kanalizacji w ostatniej dekadzie są nieznaczne (zaledwie 0,8 pp.), co wskazuje na konieczność inwestycji w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Dostęp do podstawowej

infrastruktury sieciowej wpływa nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale także ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Ze względu na nasilające się zjawisko suburbanizacji, konieczne jest rozbudowywanie sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, na których w ostatnich latach stale odnotowuje się zwiększanie liczby ludności.

Rysunek 46 Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego [m³]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując kwestie dotyczące gospodarki wodno-ściekowej skupiono się również na zużyciu wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego. Wskaźnik ten wynosi 30,3 m³ w przypadku MOF Chrzanowa i jest niższy niż wartość dla województwa (34,6 m³) i kraju (36,4 m³). Dynamika zmian w tym zakresie wskazuje na wzrost zużycia wody w gminach MOF o 1,7% w 2021 r względem roku 2012, jednakże skala zjawiska jest niższa w porównaniu do średniej dla kraju (wzrost zużycia o 2,5%). Największy wzrost zużycia wody w ostatniej dekadzie odnotowano w gminie Babice (wzrost o 4%), jednakże mimo to zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w tej gminie jest najniższe spośród pozostałych gmin tworzących MOF Chrzanów (28,5 m³). Gmina Libiąż jest jedyną wśród analizowanych gmin, gdzie odnotowano zmniejszenie zużycia wody, co wskazywać może na wysoką skuteczność prowadzonych działań ukierunkowanych na ochronę zasobów wodnych.

Zadania Chrzanowa, Libiąża i Trzebini w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizuje Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Chrzanowie.

Tabela 13 Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w ciągu roku w MOF Chrzanowa w latach 2017-2021 [GJ]

	2017	2018	2019	2020	2021
Budynki mieszkalne	402 671	375 680	374 488	367 121	392 894
Urzędy i instytucje	159 417	137 132	135 036	142 052	148 169
Ogółem	562 088	512 812	509 524	509 173	541 063

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Z analizy danych dotyczących sprzedaży energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w ciągu roku wynika, iż w latach 2017-2020 jej ogólna ilość w MOF Chrzanowa rokrocznie malała (o ok. 9,4% w 2020 r. względem roku 2017), przy czym spadek ilości sprzedanej energii cieplnej jest wyraźniej zauważalny w przypadku urzędów i instytucji publicznych, niż w przypadku budynków mieszkalnych. W 2021 r. roku nastąpił jednak wzrost ilości sprzedanej energii cieplnej ogółem o 6,3% względem 2020 r.

Z roku na rok nieznacznie rośnie natomiast zużycie energii elektrycznej – w 2021 r. w MOF Chrzanowa zużyto łącznie ponad 100 tys. MWh energii elektrycznej, co stanowiło ok. 3,5% ogólnej ilości zużytej energii w województwie małopolskim. W przeliczeniu na 1 odbiorcę, w MOF Chrzanowa ilość zużytej energii elektrycznej co roku jest porównywalna do ilości energii zużytej w województwie małopolskim.

Zadania operatora systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej na terenie województwa małopolskiego realizuje Tauron Dystrybucja S.A.

Tabela 14 Zużycie energii elektrycznej w MOF Chrzanowa i województwie małopolskim w latach 2017-2021

	Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę (kWh)				
	2017	2018	2019	2020	2021
MOF Chrzanowa	2 093,30	2 084,90	2 081,50	2 101,0	2 076,6
Województwo małopolskie	2 135,10	2 099,30	2 096,10	2 128,0	2 128,5

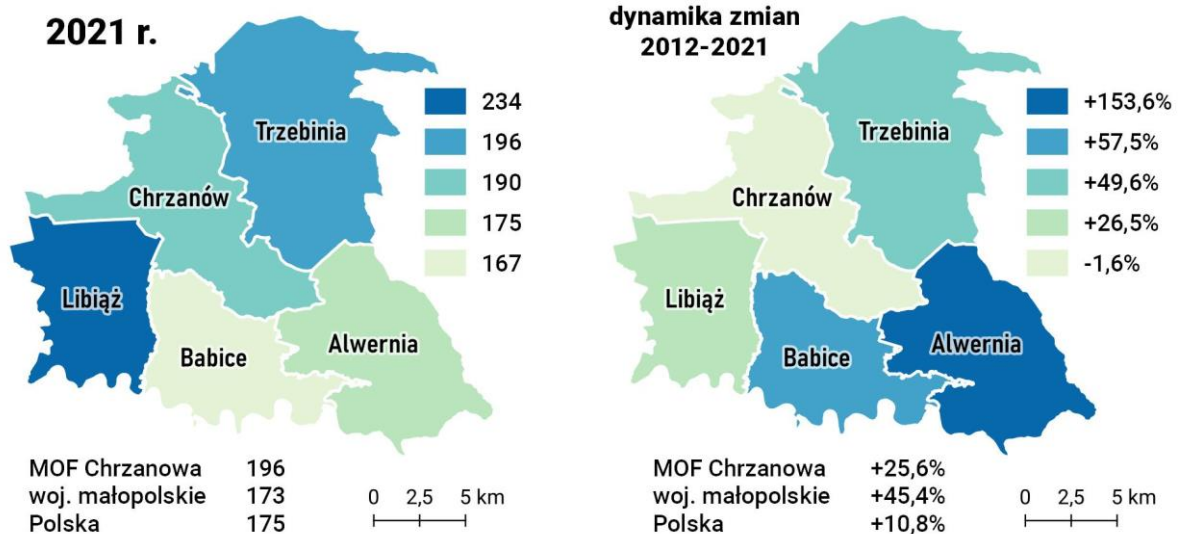
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gospodarka odpadami

Istotna z punktu widzenia ochrony środowiska jest również kwestia gospodarowania odpadami. Należy mieć na uwadze, że im większa ilość wytworzonych odpadów, tym większa presja wywierana na środowisko, m.in. ze względu na składowanie odpadów, co może wpływać na zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego (powietrza, wody i gleby), a także emisję zanieczyszczeń w wyniku spalania odpadów.

Zadania związane z gospodarką odpadami na terenie gmin: Chrzanów, Trzebinia, Libiąż realizuje Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”. Na terenie gminy Babice usługi w tym zakresie są świadczone przez podmiot wybrany w trybie przetargu nieograniczonego, natomiast na terenie gminy Alwernia - Zakład Gospodarki Komunalnej "Bolesław".

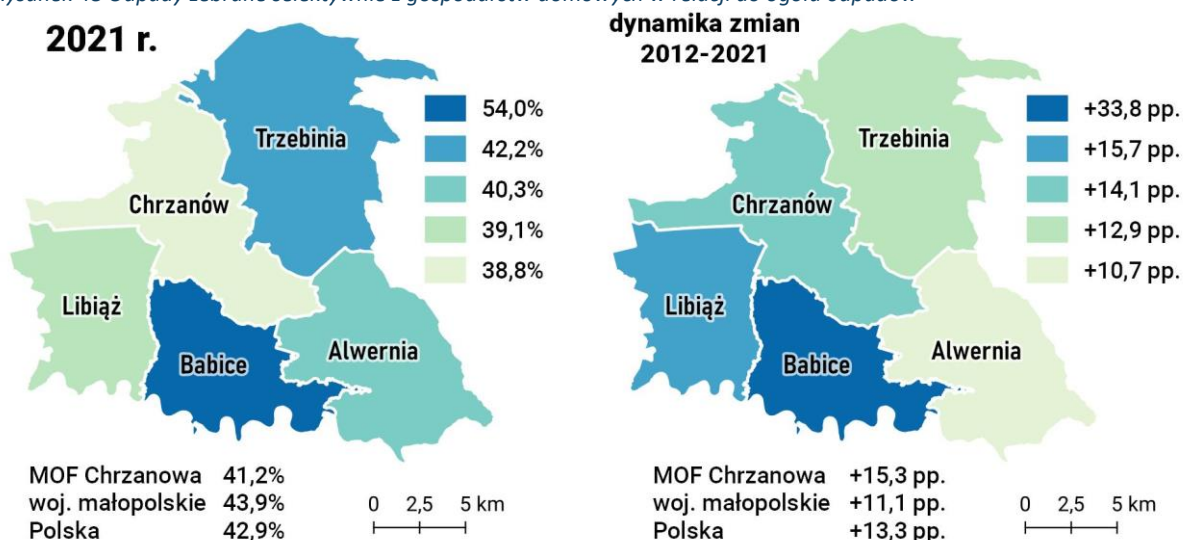
Rysunek 47 Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca w 2021 r. w MOF Chrzanowa wynosił 196. Wartość ta jest wyższa w porównaniu do województwa (173) i kraju (175). Najwięcej opadów na 1 mieszkańca przypadało w gminie Libiąż (234 tony). W ostatniej dekadzie w MOF Chrzanowa odnotowano wzrost ilości odpadów komunalnych o ponad 25%, co świadczy o wyższej dynamice zmian w tym zakresie w porównaniu do kraju (wzrost o 10,8%). Priorytetem dla gmin MOF Chrzanowa powinno być dążenie do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, a tym samym zmniejszenia negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych na środowisko.

Rysunek 48 Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku udziału odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów, wartość wskaźnika dla MOF Chrzanowa również przedstawia się gorzej w porównaniu do średniej wojewódzkiej czy krajowej. W 2021 r. udział tych odpadów wynosił 41,2% i był o 15,3 pp. większy w porównaniu do roku 2012. Zmianę tą należy uznać za pozytywną. Odpowiednie przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów zebranych selektywnie oraz odpadów powstających w procesie sortowania oraz dążenie do wdrażania systemu gospodarki o obiegu zamkniętym pozwoli na zmniejszenie kosztów ponoszonych przez gminy, związanych z koniecznością zagospodarowania odebranych odpadów.

Na terenie MOF Chrzanowa zlokalizowane są 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w gminach: Alwernia, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia. Na jeden PSZOK w MOF przypada zatem 9 253 ha.

W odniesieniu do przedstawionych danych, istotnym celem w MOF Chrzanowa będzie więc zapobieganie nadmiernemu wytwarzaniu odpadów oraz systematyczne zwiększanie udziału opadów zebranych selektywnie.

Jednym z najbardziej problemowych odpadów są wyroby zawierające azbest – materiał szkodliwy zarówno dla człowieka, jak i środowiska. Według danych Bazy Azbestowej, w gminach MOF Chrzanowa zinwentaryzowano ponad 22 tys. ton wyrobów zawierających azbest, z których do unieszkodliwienia pozostało ok. 67%³⁸. Największa ilość tego typu odpadów znajduje się w gminie Trzebinia (ok. 41% wszystkich odpadów zinwentaryzowanych w MOF Chrzanowa).

Tabela 15 Odpady zawierające azbest, stan na październik 2022 r.

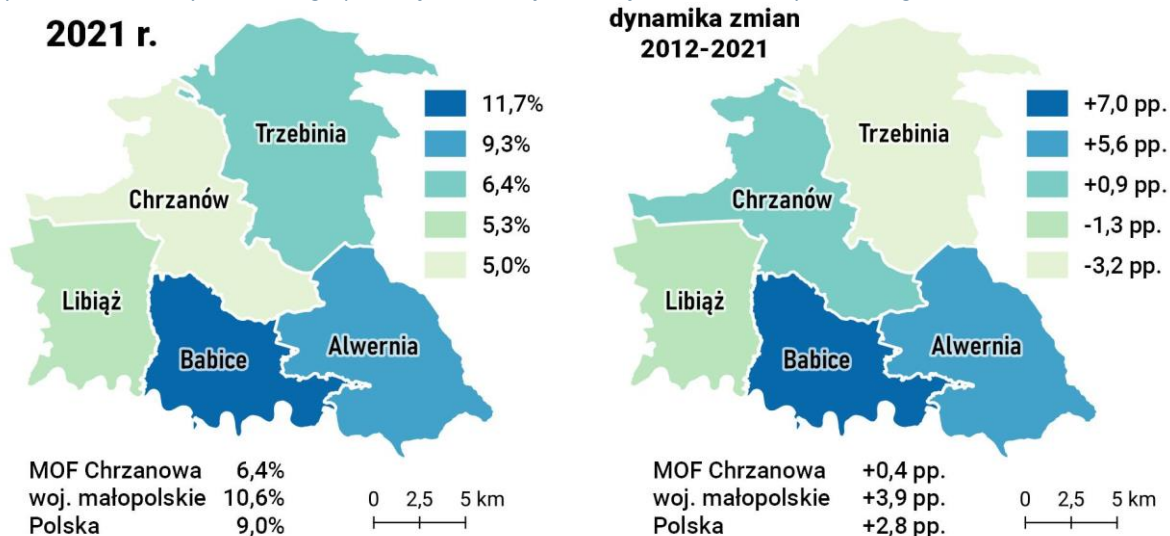
	Zinwentaryzowane [kg]	Unieszkodliwione [kg]	Pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
Alwernia	3 646 801	913 381	2 733 420
Babice	3 463 902	1 192 557	2 271 345
Chrzanów	3 808 410	663 277	3 145 133
Libiąż	2 231 114	487 822	1 743 292
Trzebinia	9 190 690	4 124 281	5 066 409
MOF Chrzanowa	22 340 917	7 381 318	14 959 599
Woj. Małopolskie	455 663 133	132 843 177	322 819 955

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bazaazbestowa.gov.pl/> [dostęp: 11.10.2022 r.]

W odniesieniu do przedstawionych danych oraz wyzwań i priorytetów do dalszego rozwoju MOF Chrzanowa, istotne jest przedstawienie danych dotyczących wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska.

³⁸ <https://bazaazbestowa.gov.pl/> [dostęp: 11.10.2022 r.]

Rysunek 49 Udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem

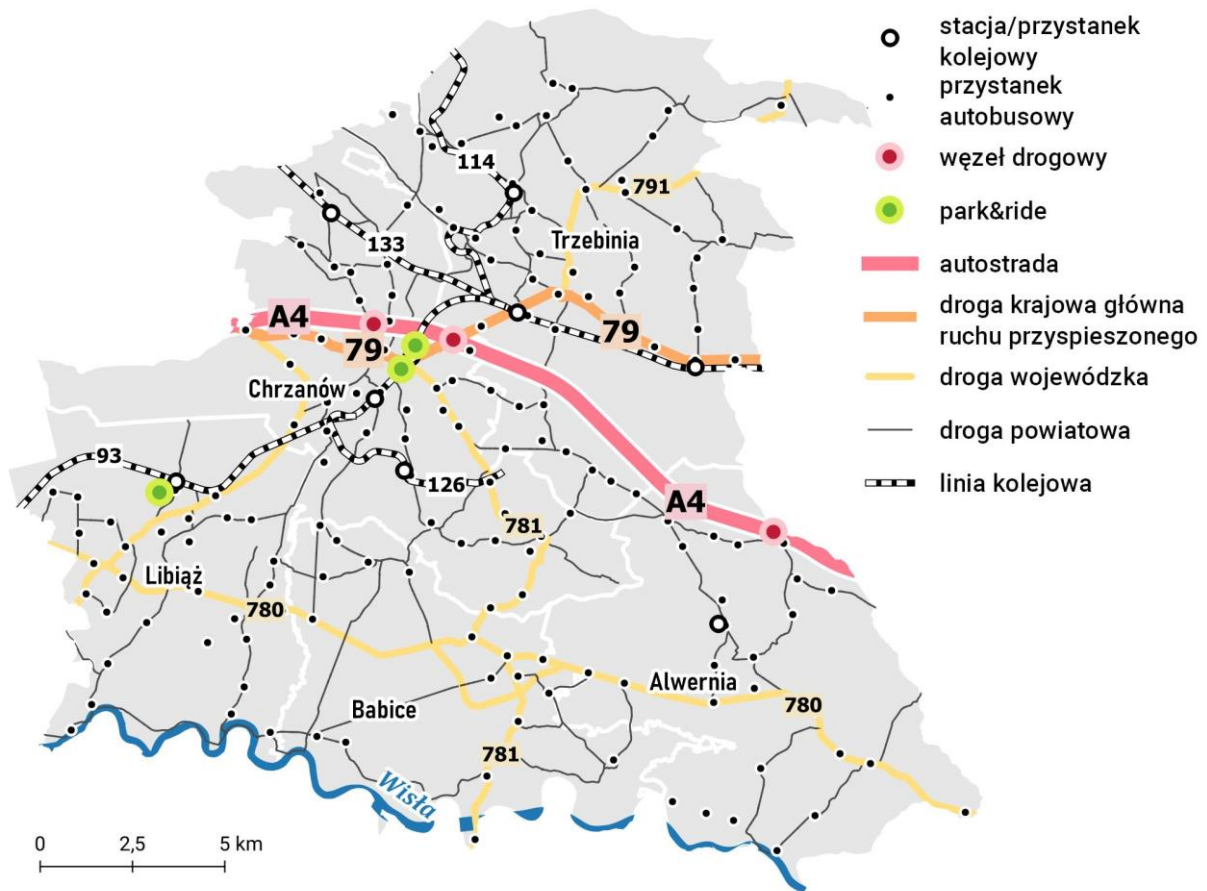
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2021 r. udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska stanowił 6,4% ogółu wydatków MOF. W ostatniej dekadzie widoczny jest niewielki wzrost udziału tej grupy wydatków. Najwięcej środków przeznacza się na oświetlenie ulic, placów i dróg (7,5 mln zł), a następnie na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. W porównaniu do 2012 r. odnotowano wzrost wydatków na ochronę powietrza, z 68 tys. zł do 7 mln zł. Świadczy to o prowadzeniu kompleksowych działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego, co jest szczególnie istotne w dobie kryzysu klimatycznego. Najwięcej wydatków na ten cel przeznacza się w gminie Chrzanów, Trzebinia i Libiąż. W strukturze wydatków w tym dziale istotną rolę odgrywają również wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi (6,7 mln zł) i oczyszczanie miast i wsi (6,1 mln zł).

Infrastruktura transportowa

Dostępność komunikacyjna i transportowa oraz położenie obszaru odgrywa istotną rolę w kształtowaniu atrakcyjności zarówno inwestycyjnej, jak i osiedleńczej. Ze względu na położenie pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami miejskimi – metropolią krakowską i konurbacją śląską, MOF charakteryzuje dogodny dostęp do szerokiego rynku pracy i rynku zbytu oraz wysokiej jakości usług publicznych. Ponadto, potencjał rozwojowy obszaru wzmacniany jest przez przebieg znaczącej w skali kraju autostrady A4 i gęstą sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

Rysunek 50 Układ komunikacyjny w MOF Chrzanowa

Źródło: opracowanie własne.

W sieci drogowej MOF kluczową rolę odgrywa autostrada A4 biegnąca w kierunku wschód-zachód oraz transeuropejska magistrala kolejowa Wschód-Zachód (linia kolejowa nr E30, w skład której wchodzi linia kolejowa nr 133 przebiegająca przez MOF) biegnąca z Ukrainy m.in. przez Rzeszów, Kraków, Katowice i Wrocław do Berlina. Uzupełnienie głównej sieci drogowej stanowi droga krajowa nr 79 (Katowice – Kraków) i drogi wojewódzkie: nr 780 (Kraków – Alwernia -Babice– Chełmek – Chełm Śląski), nr 933 w kierunku południowo-zachodnim (Chrzanów – Oświęcim), nr 781 w kierunku południowym (Chrzanów – Zator) oraz droga nr 791 (Trzebinia – Olkusz), a także drogi powiatowe i gminne.

Ponadto, przez teren gmin MOF przebiegają linie kolejowe o numerach 93, 114 i 126. Istotnym elementem sieci transportowej MOF może być obecnie nieczynna linia kolejowa nr 103 relacji Trzebinia – Wadowice. Linia ta uwzględniona jest w zamierzeniach inwestycyjnych Polskich Linii Kolejowych S.A.³⁹, a jej reaktywacja z perspektywy Aglomeracji Chrzanowskiej pozwoliłaby na stworzenie istotnych połączeń i skomunikowania ściany południowo-zachodniej Aglomeracji przez istniejące stacje i przystanki kolejowe (m.in. w gminie Trzebinia: Trzebinia, Piła Kościelecka, Bołęcin

³⁹ PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. - zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku

i gminie Alwernia: Regulice Górne, Regulice, Alwernia, Okleśna). W perspektywie ponadlokalnej linia ta stanowi filar połączenia powiatu chrzanowskiego i wadowickiego, a w wymiarze międzywojewódzkim stanowi łącznik regionu śląskiego i południowej Małopolski.

W Trzebini znajduje się jeden z większych węzłów kolejowych łączących Kraków, Katowice i Oświęcim. Ponadto, w pobliżu MOF znajdują się dwa międzynarodowe porty lotnicze: Kraków Balice (ok. 35 km) i Katowice Pyrzowice (ok. 65 km).

Tabela 16 Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej i gruntowej w km

Typ nawierzchni	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
drogi o nawierzchni twardej	498,5	499,5	499,8	507,0	510,1	506,7	507,9	514,9	479,4	470,7
w tym o nawierzchni twardej ulepszonej	442,7	443,8	444,1	448,6	452,8	469,6	471,0	476,0	439,6	425,8
drogi o nawierzchni gruntowej	39,4	38,7	38,7	38,4	36,9	36,6	36,6	48,2	53,4	50,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Długość dróg gruntowych wynosiła w 2021 r. 50,5 km (więcej o 11,1 km w porównaniu do 2012 r.) Natomiast długość dróg gminnych o nawierzchni twardej w 2021 r. w MOF Chrzanowa wynosiła 470,7 km, z czego 90,5% stanowiły drogi o nawierzchni twardej ulepszonej. Długość dróg o nawierzchni twardej i gruntowej w 2012 r. była równa 537,9 km, w 2021 r. spadła do 521,2 km.

Podmiotem świadczącym usługi transportowe i będącym organizatorem komunikacji miejskiej na terenie MOF Chrzanowa jest Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna” (ZKKM). Od 1 stycznia 2000 r. związek działa w formie organizacyjnej trzech gmin: Chrzanowa, Trzebini i Libiąża, realizując przewozy wewnątrz gmin, jak i trasach łączących poszczególne gminy, które tworzą związek. W 2021 r. usługi publiczne w zakresie komunikacji miejskiej realizowane były przez czterech operatorów: Transgór Spółka Akcyjna, Meteor Sp. z o.o., ELBUD K.Górski i B.Górska spółka jawna i DANEXexpress Usługi Transportowe, które łącznie zrealizowały około 2,6 mln wozokilometrów⁴⁰. Według szacunków na podstawie badań ankietowych i badań stopnia wypełnienia autobusów, przez ZKKM dziennie przewożone jest ok. 17 600 osób (w dzień roboczy)⁴¹, a więc ok. 17% populacji gmin, na terenie których funkcjonuje Związek (Chrzanów, Trzebinia i Libiąż).

Istotną rolę w systemie komunikacyjnym MOF Chrzanowa odgrywają również organizatorzy transportu i przewoźnicy funkcjonujący w ramach Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej (MKA), czyli nowoczesnego rozwiązania integrującego funkcjonujące w regionie usługi związane z publicznym transportem

⁴⁰<http://zkkm.pl/sprawozdania-z-realizacji-zobowiazan-z-tytulu-swadczenia-uslug-publicznych-w-komunikacji-miejskiej> - Sprawozdanie zbiorcze z realizacji zobowiązań z tytułu świadczenia podstawowych usług publicznych w komunikacji miejskiej w 2021 roku [dostęp: październik 2022 r.]

⁴¹Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na obszarze gmin Chrzanów, Trzebinia i Libiąż, dane za 2015 rok

zbiorowym. Na terenie MOF dostępne są dwa punkty, w których użytkownicy mają możliwość zakupu biletów MKA – są to automaty zlokalizowane w Trzebini i Libiążu.

Według danych GUS w 2021 r. na analizowanym obszarze było 556 przystanków autobusowych, z czego najwięcej (170) – w gminie Trzebinia. Obecnie liczba linii autobusowych ZKKM wynosi ponad 20. Obecna oferta połączeń autobusowych nie jest jednak wystarczająca. Problemem jest zwłaszcza niski poziom zintegrowania połączeń autobusowych z kolejowymi, przez co widoczne jest nakładanie się na siebie poszczególnych kursów, bądź długi czas oczekiwania na nie. Zintegrowanie tych środków transportu jest kluczowe również ze względu na niedostateczną liczbę miejsc postojowych na parkingach przy dworcach PKP na terenie MOF.

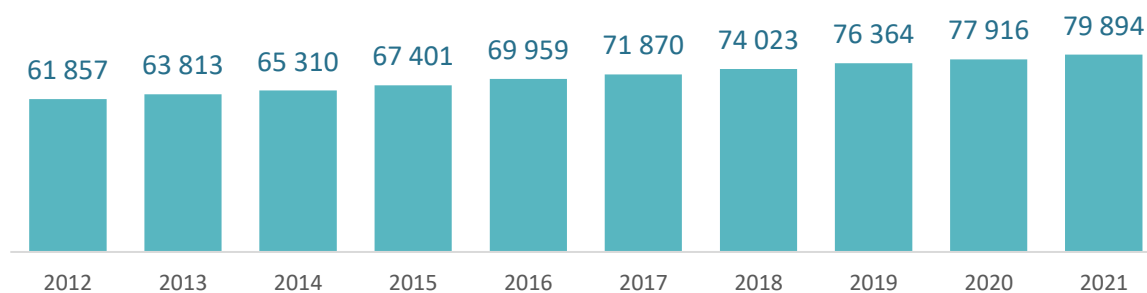
Dużym problemem w kwestii komunikacji zbiorowej jest również nieodpowiednia organizacja transportu autobusowego w centrach miast, zwłaszcza Chrzanowa, stanowiącego centrum usługowe, administracyjne i handlowe dla całego MOF. W mieście znajdują się liczne przychodnie, placówki urzędów, banków i innych instytucji, do których duże odległości trzeba pokonać pieszo. Jest to bardzo uciążliwe zwłaszcza dla osób starszych i/lub osób z ograniczonymi możliwościami poruszania się. Brak komunikacji śródmiejskiej w Chrzanowie przekłada się także na zwiększenie częstotliwości wyboru samochodu prywatnego i wjeżdżanie nim do centrum miasta. To generuje ruch, hałas, zanieczyszczenia i nierzadko degradację terenu poprzez parkowanie na terenach zielonych czy chodnikach.

Transport, który oprócz emisji zanieczyszczeń, generuje również hałas, ma duży wpływ na stan środowiska, a w szczególności na jakość powietrza. W MOF Chrzanowa można zauważyć wzrost liczby samochodów osobowych. W 2021 r. w Wydziale Komunikacji i Paszportów Starostwa Powiatowego w Chrzanowie zarejestrowano 10 527 pojazdów, wydano 13 872 dowody rejestracyjne i 10 933 tablice rejestracyjne⁴². W 2021 r. łączna liczba samochodów osobowych w MOF Chrzanowa wynosiła blisko 80 tys., a w ostatniej dekadzie odnotowano wzrost rzędu 29%. Ponadto, według danych Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, na terenie powiatu chrzanowskiego w 2021 r. zarejestrowanych było 19 pojazdów elektrycznych (rodzaj paliwa: energia elektryczna), w tym 6 samochodów osobowych⁴³.

⁴² Raport o stanie powiatu chrzanowskiego za rok 2021

⁴³ <https://api.cepik.gov.pl/> [dostęp: listopad 2022 r.]

Wykres 3 Liczba samochodów osobowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wyzwaniem dla gmin MOF Chrzanowa z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszaru będzie przede wszystkim ograniczenie ruchu samochodowego i wdrażanie rozwiązań mających na celu wzrost udziału transportu zbiorowego. Istotna jest również integracja transportu indywidualnego i zbiorowego oraz zmiana zachowań transportowych mieszkańców, w szczególności dotyczących podróży intermodalnych. Ważną inwestycją w tym zakresie będzie planowana rewitalizacja centrum Chrzanowa i związane z nią powstanie Eko-dzielnicy. Celem projektu jest stworzenie dzielnicy z budynkami o minimalnym zapotrzebowaniu na energię, zaprojektowanymi zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zapewnienie dogodnych połączeń miasta z sąsiednimi ośrodkami miejskimi i całym regionem⁴⁴. Bliskie sąsiedztwo dworców kolejowych i autobusowych oraz bezpośredni dostęp do różnorodnych usług społecznych pozytywnie wpłynie na usprawnienie transportu i ograniczenie natężenia ruchu pojazdów osobowych i jego negatywnych skutków.

Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na dostępność infrastruktury Park&Ride. Według danych BDL GUS na terenie MOF Chrzanowa funkcjonują 4 parkingi w systemie Park&Ride, w tym 3 zlokalizowane są na terenie Chrzanowa, a jeden w Libiążu. Ponadto, przy dworcu PKP w Trzebini działa zespół parkingowy, obejmujący ok. 150 miejsc postojowych. Parking nie funkcjonuje w klasycznym układzie Park&Ride (nie jest opłacany biletem komunikacji zbiorowej), ale jest dedykowany dla właścicieli pojazdów, którzy pozostawiają je, kontynuując podróż pociągiem – jest nieodpłatny i ogólnodostępny. Trzebinia i Alwernia, zaraz po Chrzanowie są jednym z częstszych kierunków przemieszczeń związanych z zatrudnieniem⁴⁵, dlatego ważne jest dalsze rozwijanie podobnych rozwiązań na ich terenie.

Analizując zdarzenia drogowe na terenie MOF Chrzanowa można zauważyć, że liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w porównaniu do województwa jest blisko o połowę niższa. Podobnie

⁴⁴ <https://chrzanow.naszemiasto.pl/eko-dzielnica-ma-powstac-w-chrzanowie-zniknie-miejskie/ar/c15-8340666> [dostęp: październik 2022 r.]

⁴⁵ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/opracowania/przeptywy-ludnosci-zwiazane-z-zatrudnieniem-w-2016-r-,20,1.html> [dostęp: październik 2022 r.]

jest w przypadku liczby osób rannych na 100 wypadków, wartość ta wynosi 95,1 i jest niższa niż średnia dla województwa.

Tabela 17 Zdarzenie drogowe na terenie MOF Chrzanowa w 2021 r.

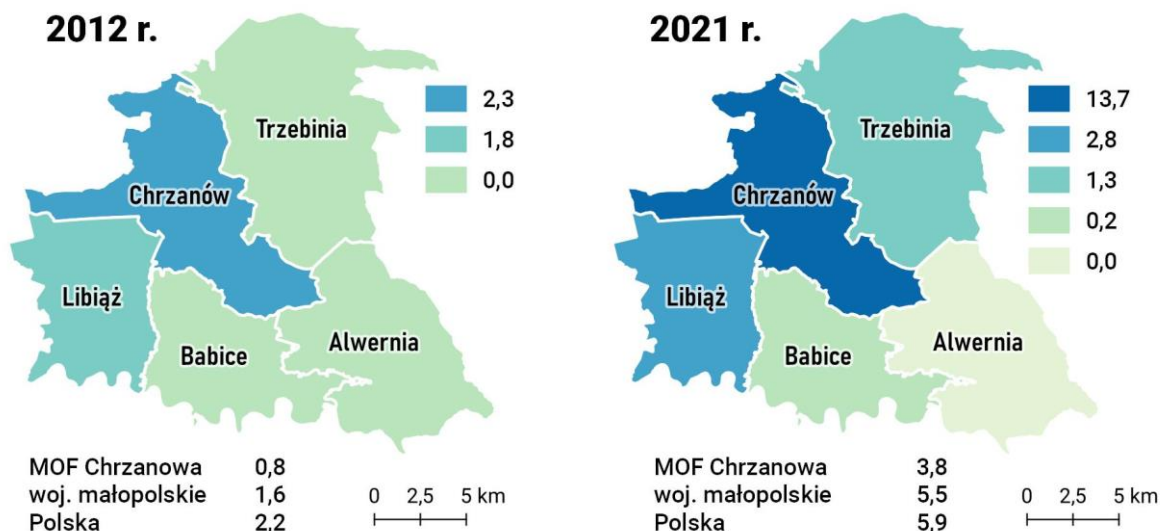
	Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	ofiary śmiertelne na 100 wypadków	ranni na 100 wypadków
MOF Chrzanowa	33,3	14,6	95,1
woj. małopolskie	65,7	6,4	115,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pod względem bezpieczeństwa na drogach gminy MOF Chrzanowa wyróżniają się stosunkowo niską liczbą wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności (33,3 w 2021 r.) w porównaniu do średniego wyniku województwa małopolskiego (65,7 w 2021 r.). Niekorzystną sytuację odnotowano natomiast w liczbie ofiar śmiertelnych na 100 wypadków. Wskaźnik ten w 2021 r. wynosił 14,6 dla Chrzanowa, a 6,4 dla województwa małopolskiego. W celu zapewnienia wysokiego stopnia bezpieczeństwa na drogach, konieczne jest przeprowadzanie bieżących prac modernizacyjnych (zarówno nawierzchni dróg, jak i oświetlenia ulicznego), a także prowadzenie kampanii edukacyjno-promocyjnych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Drogi dla rowerów⁴⁶ pełnią funkcje transportowe, a ich dostępność na terenie MOF Chrzanowa w porównaniu do średniej dla województwa i kraju jest stosunkowo niska, wynosi 3,8 na 100 km². Odnotowano pozytywne zmiany dotyczące rozbudowy dróg rowerowych w MOF Chrzanowa w ostatniej dekadzie. W 2012 r. według danych GUS łączna ich długość wynosiła 2,8 km (0,8 km na 100 km²), przy czym gminy Trzebinia, Babice i Alwernia nie dysponowały drogami rowerowymi. Obecnie ich długość jest równa 14,0 km (3,8 km na 100 km²).

⁴⁶ Wg GUS: Droga dla rowerów (ścieżka rowerowa) - droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450). Począwszy od roku 2013 dane uwzględniają długość dróg dla rowerów będących odpowiednio w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego (bez długości szlaków rowerowych), czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Za długość dróg dla rowerów należy uważać długość dróg przebiegających w jednym kierunku. Długość dróg położonych po dwóch stronach drogi jest liczona odrębnie. Ujęto drogi służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie).

Rysunek 51 Długość dróg rowerowych na 100 km²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Obecnie tylko gmina Alwernia nie posiada na swoim terenie dróg dla rowerów. Między pozostałymi gminami widoczne są znaczne dysproporcje w zakresie długości dróg. Najwyższą wartość wskaźnika charakteryzuje gminę Chrzanów – 13,7 na 100 km². Rozbudowa sieci dróg dla rowerów jest kluczowa w celu zwiększenia spójności przestrzennej obszaru.

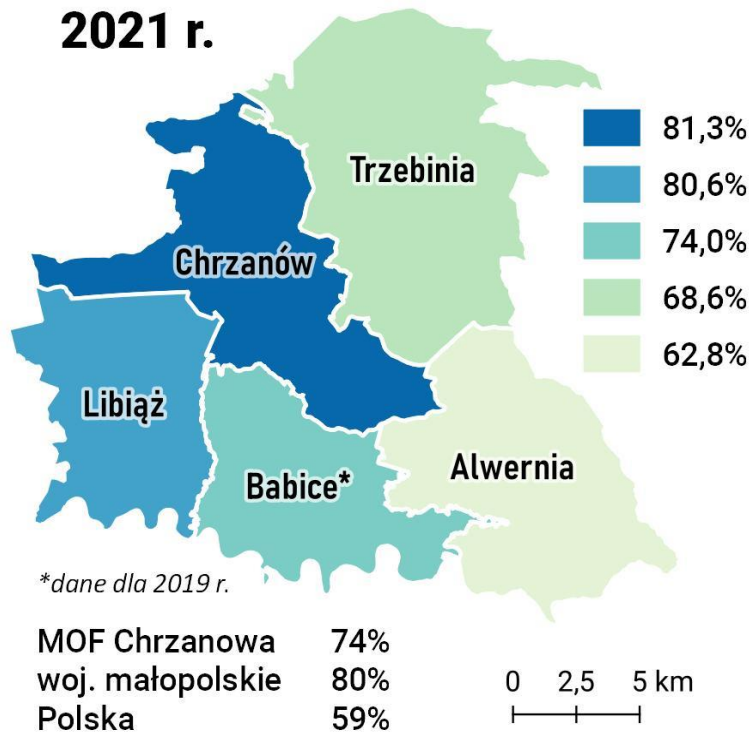
Uzupełnieniem sieci dróg rowerowych mogą być szlaki rowerowe pełniące funkcje rekreacyjne, sportowe i turystyczne. Przez teren MOF Chrzanowa przebiega 11 takich szlaków o łącznej długości ok. 285 km⁴⁷. Wśród szlaków rowerowych przebiegających przez analizowany obszar można wskazać m.in. Wiślaną Trasę Rowerową, Zieloną Pętlę Wokół Chrzanowa, Czerwoną Pętlę Wokół Libiąża czy Pętlę wokół Balina. Dodatkowo na tym terenie przebiegają szlaki rowerowe o charakterze międzynarodowym – Greenways, szlak zielony i Greenways, szlak niebieski.

Łączność

Kolejnym wybranym do badania elementem jest dostępność do infrastruktury Internetu. Analizy dostępności dokonano na podstawie wskaźnika dotyczącego średniej penetracji budynkowej Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, a więc minimalnej prędkości umożliwiającej stabilne połączenie internetowe i komfortowe jego użytkowanie w standardowych warunkach, a także m.in. uczestnictwo w e-lekcjach.

⁴⁷ <https://przewodnik.powiat-chrzanowski.pl/szlaki-rowerowe/> [dostęp: październik 2022 r.]

Rysunek 52 Penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 mb/s

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapbook.uke.gov.pl/> [dostęp: październik 2022 r.]

Dane zawarte w raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2021 r. wskazują na systematyczny rozwój sieci telekomunikacyjnych, a tym samym wzrost dostępu do sieci Internetu⁴⁸.

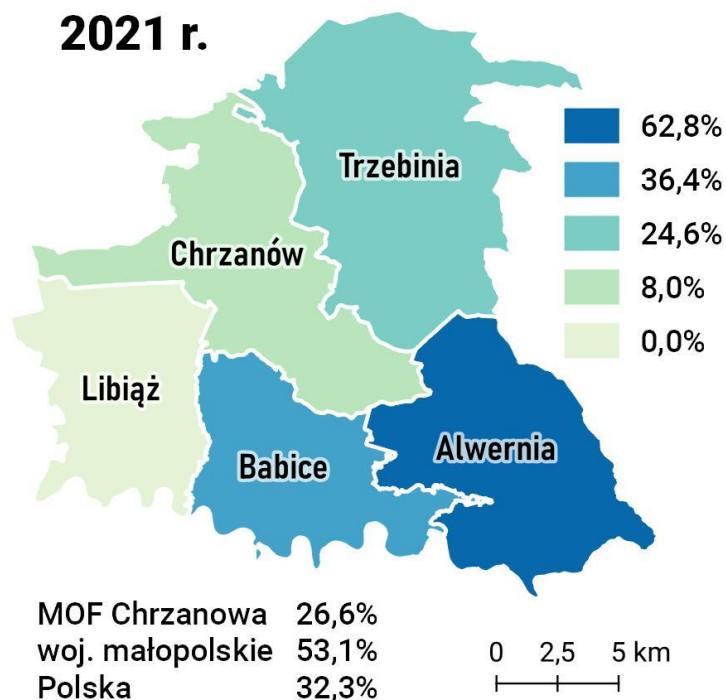
W 2021 r. w Polsce 59% budynków miało dostęp do Internetu o prędkości co najmniej 30 Mb/s. Województwo małopolskie jest jednym z województw, w którym w 2021 r. widoczna jest najwyższa dostępność Internetu o przepustowości 30 Mb/s, na poziomie 80%. W przypadku gmin MOF Chrzanowa, największą dostępnością Internetu charakteryzuje się gmina Chrzanów (81,3% budynków), natomiast najniższą gmina Alwernia, na poziomie 62,8%. Średnia wartość wskaźnika dla MOF Chrzanowa wynosiła 74% i była niższa w porównaniu do wartości dla województwa małopolskiego (80%), jednak wyższa od średniej wartości w kraju (59%).

Walory przyrodnicze

Niemal 27% powierzchni MOF Chrzanowa stanowią obszary prawnie chronione, przy czym największym ich udziałem w ogólnej powierzchni gminy charakteryzuje się gmina Alwernia (blisko 63%). Gmina Libiąż jest jedyną gminą, na terenie której nie ma żadnych prawnych form ochrony przyrody.

⁴⁸ Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2021 r.

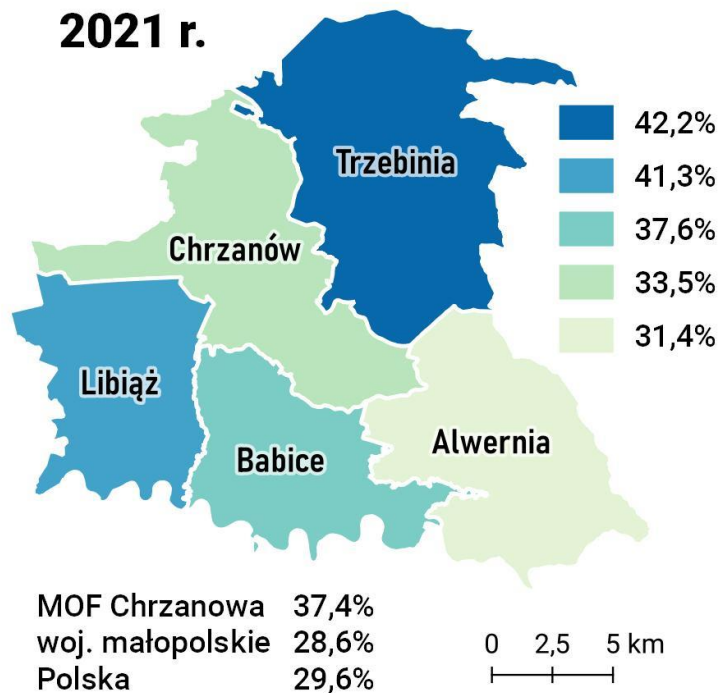
Rysunek 53 Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na analizowanym obszarze występują rezerваты przyrody (Lipowiec, Ostra Góra, Bukowica i Dolina Potoku Rudno), parki krajobrazowe (Rudniański, Tenczyński i Dolinki Krakowskie), liczne pomniki przyrody, użytek ekologiczny (Podbuczyna w gminie Trzebinia) i stanowisko dokumentacyjne. Dodatkowo na obszarze tym znajdują się obszary Natura 2000 (Rudno oraz Dolina Dolnej Skawy), które odgrywają szczególną rolę w zapewnieniu odpowiednich warunków do ochrony przyrody oraz bioróżnorodności.

Rysunek 54 Poziom lesistości

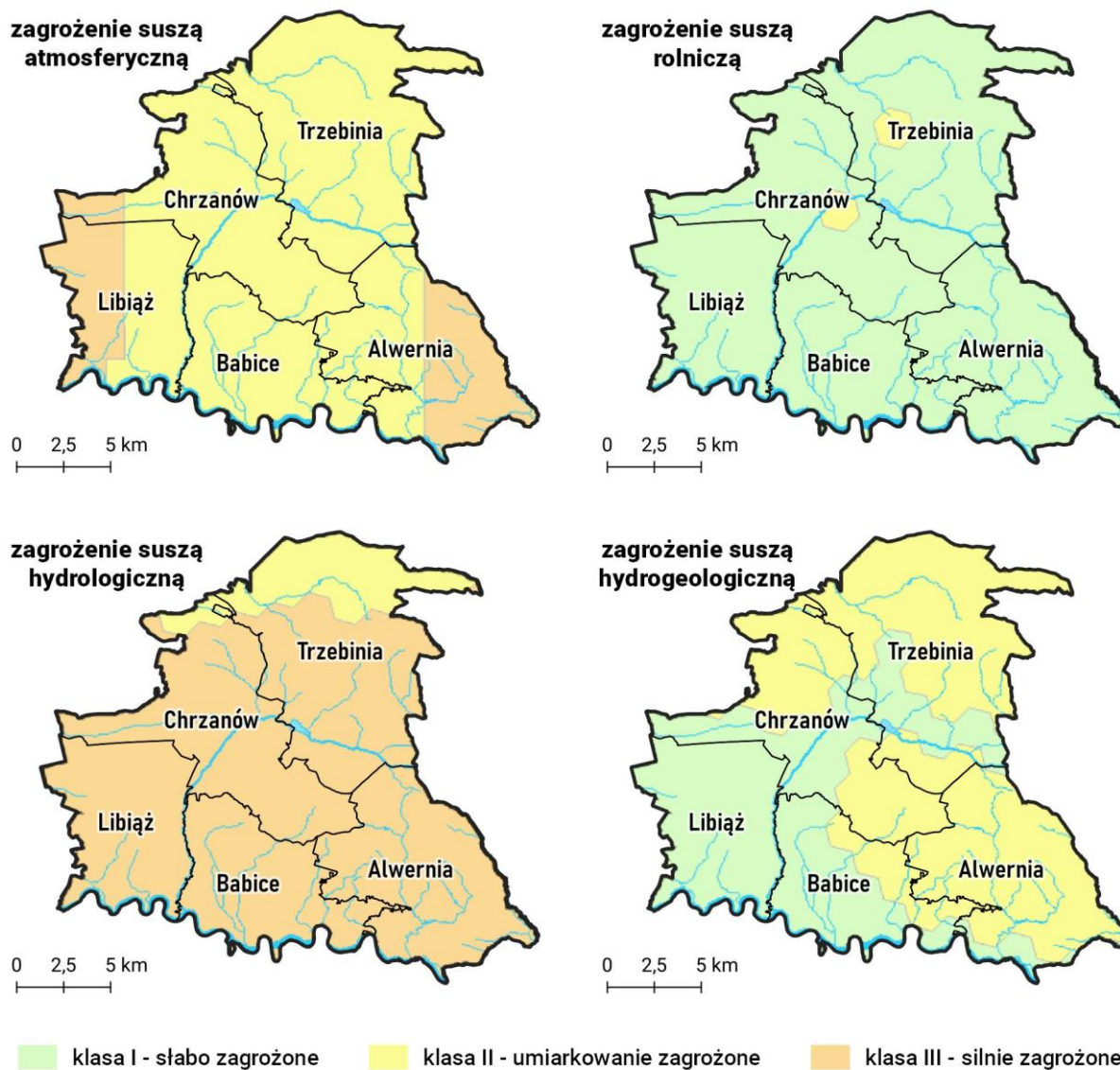
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poziom lesistości na obszarze MOF Chrzanowa jest ponadprzeciętny i w 2021 r. wynosił 37,4%, a więc więcej w porównaniu do średniej dla województwa (28,6%) i kraju (29,6%). Szczególnie wyróżniają się tutaj gminy: Trzebinia i Libiąż, których odpowiednio 42,2% i 41,3% powierzchni stanowią lasy. Biorąc pod uwagę strukturę własnościową lasów w granicach MOF Chrzanowa, największy odsetek stanowią lasy publiczne Skarbu Państwa (88,4%). Lasy prywatne to 8,9% wszystkich lasów, a lasy publiczne gminne stanowią zaledwie 2,7%. Nadzór nad lasami Skarbu Państwa w gminach MOF sprawują: Nadleśnictwo Chrzanów i częściowo Nadleśnictwo Krzeszowice.

Zagrożenie suszą i zagrożenie powodziowe

Według klas łącznego zagrożenia suszą⁴⁹, obszar MOF Chrzanowa zaklasyfikowano do klasy o umiarkowanym zagrożeniu suszą.

Rysunek 55 Zagrożenie suszą w gminach MOF Chrzanowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>.

W rozróżnieniu na poszczególne typy suszy, obszar ten jest w przeważającej części słabo zagrożony wystąpieniem suszy rolniczej. Obszarami umiarkowanie zagrożonymi są tereny miast: Chrzanowa i Trzebini, co wynika z wysokiego stopnia zurbanizowania. W przypadku suszy hydrogeologicznej zagrożenie słabe widoczne jest w gminie Libiąż. Umiarkowane zagrożenie natomiast widoczne jest szczególnie w północnej i południowo-wschodniej części obszaru, ze szczególnym wskazaniem na gminy Alwernia i Trzebinia. Występuje również umiarkowane zagrożenie suszą atmosferyczną; silne zagrożone

⁴⁹ Ocenę łącznego zagrożenia wszystkimi wymienionymi powyżej typami suszy uzyskano przez zsumowanie wyników zagrożenia uzyskanych kolejno dla suszy rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej.

wystąpieniem suszy atmosferycznej są najdalej wysunięte części obszaru (zachodnia część gminy Libiąż i wschodnia część gminy Alwernia). Największe, według klasyfikacji – silne zagrożenie dotyczy wystąpienia suszy hydrologicznej (będącej następstwem suszy atmosferycznej), podczas której przepływy w rzekach spadają poniżej wieloletnich wartości średnich.

Gminy MOF Chrzanowa położone są w zlewni Wisły, gdzie znajdują się liczne starorzecza i sztuczne stawy hodowlane oraz zbiorniki poźwirowe, co może powodować ryzyko występowania powodzi i lokalnych podtopień, zwłaszcza w południowej części MOF (gminy: Alwernia, Babice i Libiąż).

Jakość powietrza

W województwie małopolskim głównym czynnikiem mającym wpływ na jakość powietrza jest emisja powierzchniowa, do której zalicza się przede wszystkim emisje pochodzące z sektora komunalno-bytowego. Zanieczyszczenia te pochodzą głównie z indywidualnych i gminnych kotłowni, w których spalane są węgiel i drewno. Ponadto, w Trzebini zlokalizowana jest Elektrownia Siersza, będąca jednym z największych emitentów zanieczyszczeń w województwie małopolskim. Kolejnym istotnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja liniowa pochodząca z transportu, zwłaszcza w wyniku spalania paliw w silnikach oraz ścierania jezdni, opon i hamulców.

Biorąc pod uwagę fakt, iż zanieczyszczenia powietrza mają zwykle zasięg ponadlokalny, gminy MOF Chrzanowa są szczególnie narażone na tego typu czynniki ze względu na położenie pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami miejskimi – Krakowem a Katowicami, będącymi jednym z największych emiterów zanieczyszczeń w województwie małopolskim i śląskim.

Tabela 18 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2012-2021

zanieczyszczenia gazowe [t/r]						
	2012	2014	2016	2018	2020	2021
MOF Chrzanowa	2 032 008	1 499 654	1 780 143	1 542 630	905 388	1 166 532
woj. małopolskie	10 581 600	10 238 076	10 059 451	10 483 040	7 002 044	7 647 073
zanieczyszczenia pyłowe [t/r]						
	2012	2014	2016	2018	2020	2021
MOF Chrzanowa	430	254	324	237	96	126
woj. małopolskie	3 929	3 032	2 067	1 841	1 088	1 155

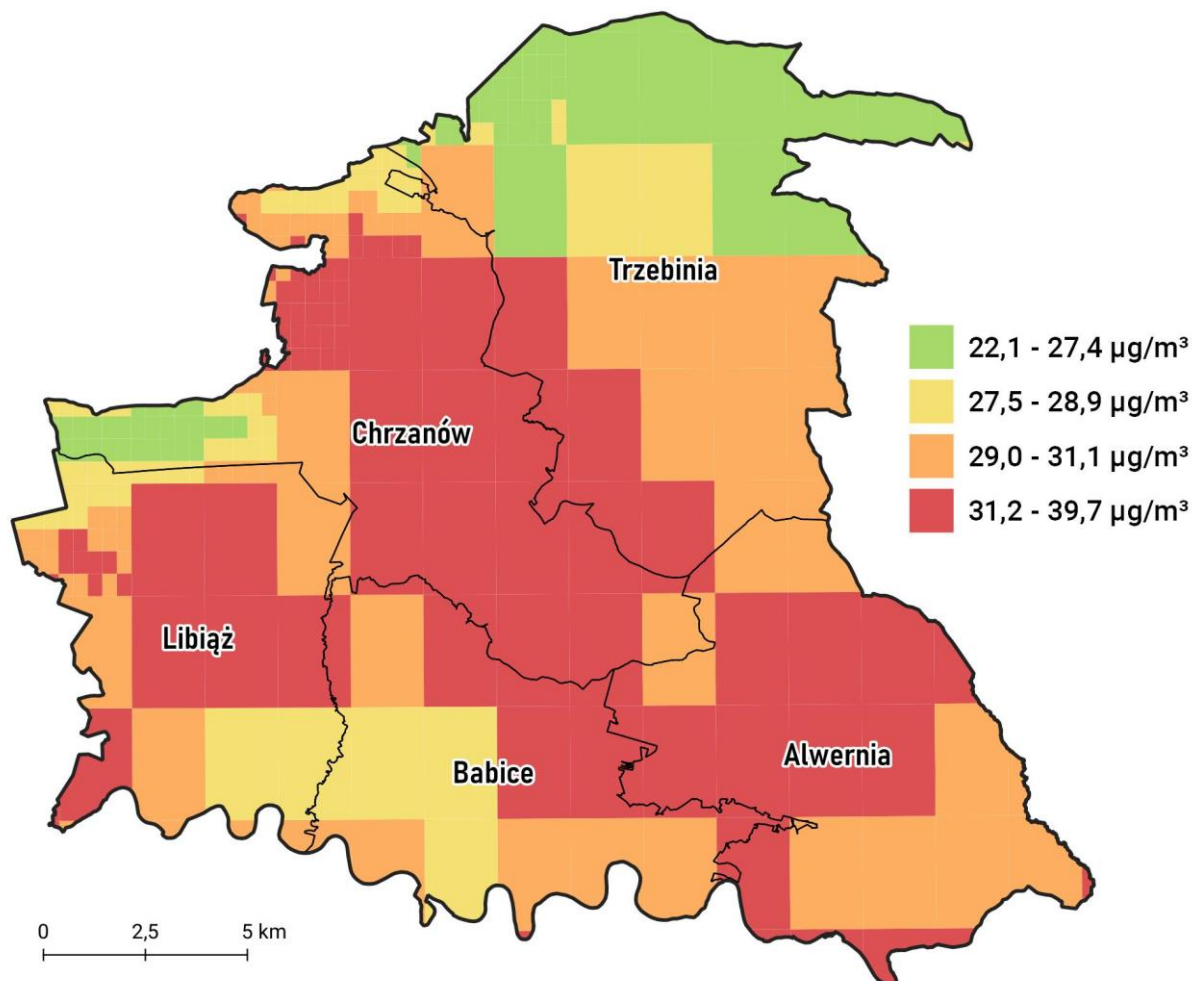
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2020 w MOF Chrzanowa odnotowywano roczny spadek emisji gazowych i pyłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych. W 2021 r. nastąpił jednak znaczny ich wzrost, co było tendencją widoczną również w całym województwie małopolskim.

W 2020 r. powiat chrzanowski był jednym z obszarów, dla których wyznaczono obszar przekroczeń rocznego stężenia dopuszczalnego dla pyłu PM10. Ponadto, Małopolska Zachodnia została zaklasyfikowana

do klasy C⁵⁰ ze względu na przekroczenie normy rocznej dla fazy II pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Pomiary wykonano na stacji w Trzebinii, gdzie stężenia średnioroczne kształtowały się na poziomie 18 µg/m³. Dla fazy I i II w 2020 roku stężenia średnioroczne na stacji w Trzebinii zostały natomiast dotrzymane⁵¹.

Rysunek 56 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM₁₀ [µg_m3]

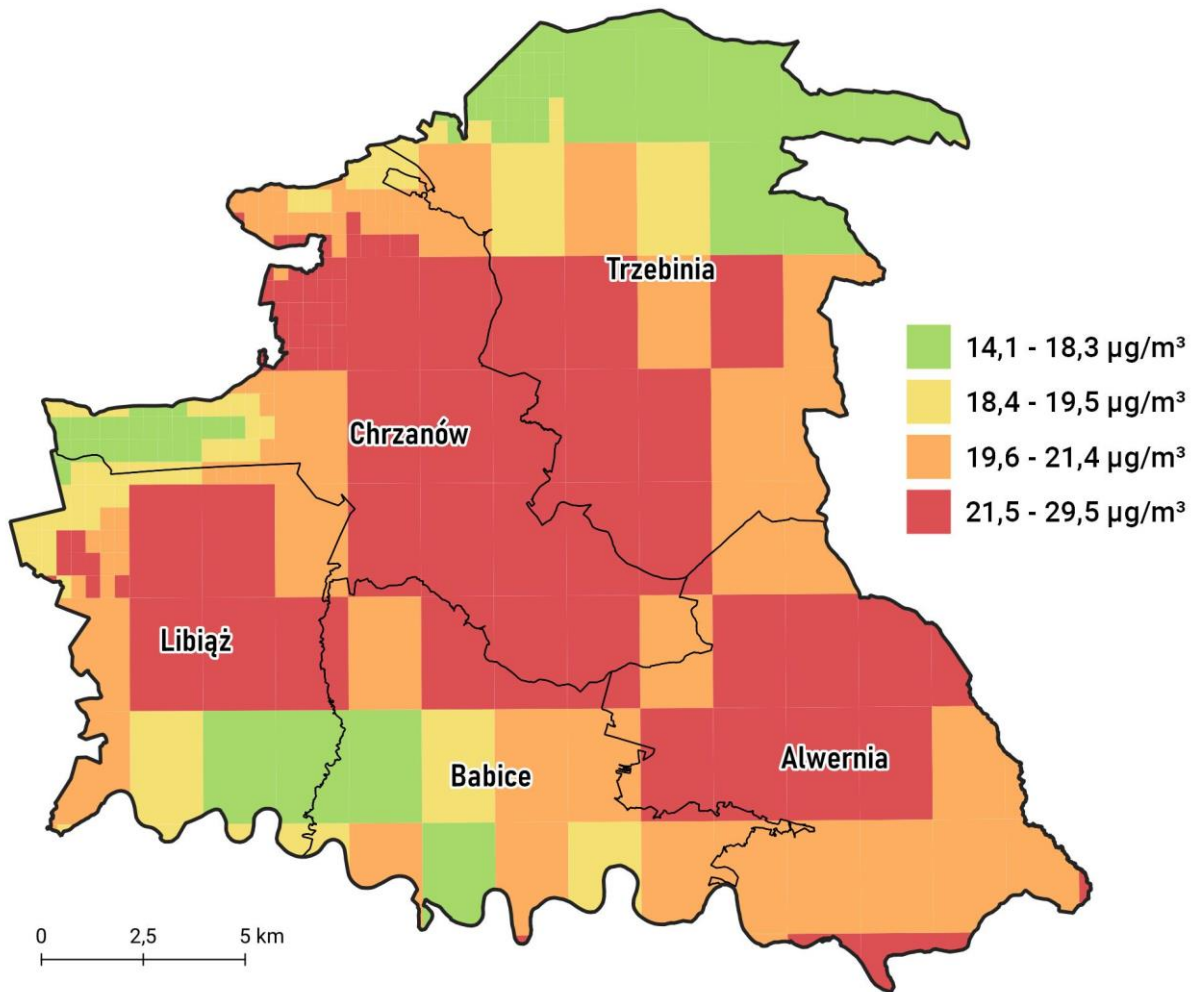

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

W roku 2021 roczne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w strefie małopolskiej nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego, jednak w klasyfikacji rocznej wszystkie strefy województwa małopolskiego otrzymały klasę C. Rozkład przestrzenny stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ wskazuje na występowanie najwyższych wartości w szczególności w centralnej części obszaru, ale również na terenie gmin Alwernia i Libiąż. Najmniejsze stężenie pyłu PM_{2,5} odnotowuje się natomiast w północnej części gminy Trzebinia i zachodniej części gminy Chrzanów.

⁵⁰ Klasa C oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężeń zanieczyszczenia, z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

⁵¹ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim, raport wojewódzki za rok 2020*

Rysunek 57 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM_{2,5} [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

W przypadku stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}, strefa małopolska w 2021 r. została sklasyfikowana do klasy C, zarówno pod względem poziomu dopuszczalnego II fazy, jak i poziomu dopuszczalnego I fazy. Stężenia średnioroczne dla fazy II były wyższe od poziomu dopuszczalnego na większości stanowisk pomiarowych zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego, w tym na stacji w Trzebinii⁵². W przypadku rozkładu przestrzennego średniego rocznego stężenia PM₁₀ można zauważyć, że jest ono dużo wyższe w porównaniu do PM_{2,5}, a najwyższy poziom odnotowuje się w centralnych częściach gmin miejsko-wiejskich. Podobnie jak w przypadku PM_{2,5}, najmniejsze stężenie obserwuje się w północnej części gminy Trzebinia, co wynika z wysokiego poziomu zalesienia tej części obszaru i braku funkcjonowania zakładów będących przyczyną emisji zanieczyszczeń.

⁵² Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim, raport wojewódzki za rok 2021*

W 2021 r. w Trzebini odnotowano najwyższe stężenie roczne dwutlenku siarki ($9 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Wzrosły także stężenia tlenku węgla (o $1 \text{ mg}/\text{m}^3$ względem roku 2020) i ołowiu (o $0,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$)⁵³.

Co więcej, w województwie małopolskim funkcjonuje około 90 dużych zakładów przemysłowych, które wykorzystują, przetwarzają lub magazynują substancje niebezpieczne oraz około 950 stacji paliw i gazu płynnego⁵⁴. W przypadku ewentualnej awarii, zakłady te stwarzają zatem bardzo duże zagrożenie ekologiczne i pożarowe. Na terenie MOF Chrzanowa znajdują się dwa takie zakłady: Zakłady chemiczne Alwernia S.A. (Alwernia) oraz Rafineria Trzebinia Orlen Południe S.A. (Trzebinia).

Hałas

Przez teren MOF Chrzanowa przebiega sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych generujących duże natężenie ruchu pojazdów. Transport ma istotny wpływ na jakość środowiska i poza emisją zanieczyszczeń, generuje hałas. Analiza wyników pomiarów monitoringowych hałasu komunikacyjnego przeprowadzonych w 2020 roku w województwie małopolskim wykazała, iż na wszystkich badanych odcinkach dróg poziom hałasu przyjmował zakres pomiędzy 50 dB a 74 dB, natomiast poziom hałasu na liniach kolejowych nie przekroczył 65 dB⁵⁵. Droga wojewódzka nr 780 na odcinku Wygieźłów-Libiąż była jedną z dróg, dla których odnotowano największą presję hałasu drogowego, określoną przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu.

Ze względu na duży wpływ transportu na jakość środowiska, zarówno pod kątem emisji hałasu, jak i zanieczyszczeń powietrza, kluczowe z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszaru jest prowadzenie działań na rzecz zwiększenia udziału transportu zbiorowego i ograniczenia ruchu samochodowego.

Jakość wód powierzchniowych

Największym zagrożeniem dla stanu jakości wód powierzchniowych w województwie małopolskim jest działalność antropogeniczna, a więc m.in. zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, niewystarczające skanalizowanie obszarów zurbanizowanych, czy spływy powierzchniowe z terenów rolniczych. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2018 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonano oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych, spośród których w województwie

⁵³ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie, Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim, raport wojewódzki za rok 2021

⁵⁴ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

⁵⁵ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie, *Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa małopolskiego w 2020 roku*, Kraków, grudzień 2021

małopolskim tylko dwie jcwpc charakteryzował dobry stan (Uszewka i Lipnica – ujście do Zb. Orawskiego)⁵⁶.

Według danych GUS, prawie 65% mieszkańców MOF Chrzanowa korzysta z oczyszczalni ścieków (w województwie małopolskim 68,1%), natomiast tylko 39,2% ogólnej ilości ścieków przemysłowych i komunalnych jest poddawana oczyszczeniu (95,3% w województwie małopolskim). Nieoczyszczone ścieki mogą stanowić zagrożenie zarówno dla wód powierzchniowych i podziemnych, jak i gleb, zatem konieczne jest stałe rozbudowywanie infrastruktury oczyszczalni ścieków.

Tabela 19 Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków i ich przepustowość w 2021 r.

	Oczyszczalnie [szt.]	Przepustowość [m ³ /dobę]	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [%]
Alwernia	3	2 180	34,4%
Babice	0	-	12,2%
Chrzanów	2	35 600	83,0%
Libiąż	2	7 150	60,8%
Trzebinia	2	12 741	68,2%
MOF Chrzanowa	9	57 671	64,9%
woj. małopolskie	313	1 603 378	68,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Okolo 65% ludności MOF Chrzanowa korzysta z oczyszczalni ścieków, co w porównaniu do województwa małopolskiego (68,1%) jest stosunkowo dobrym wynikiem. W gminach MOF funkcjonuje w sumie 9 przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości ok. 57 671 m³/dobę, przy czym jedyną gminą, w której nie ma podobnego zakładu, jest gmina Babice. Oczyszczaniem ścieków z jej terenu zajmuje się zakład zlokalizowany w sąsiedniej gminie Zator. W celu poprawy jakości wód, konieczne jest podejmowanie działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, obejmujących m.in. rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizację oczyszczalni ścieków oraz właściwą gospodarkę odpadami i promocję tzw. dobrych praktyk w rolnictwie (np. wykorzystanie ekologicznych nawozów).

Zanieczyszczenie światłem

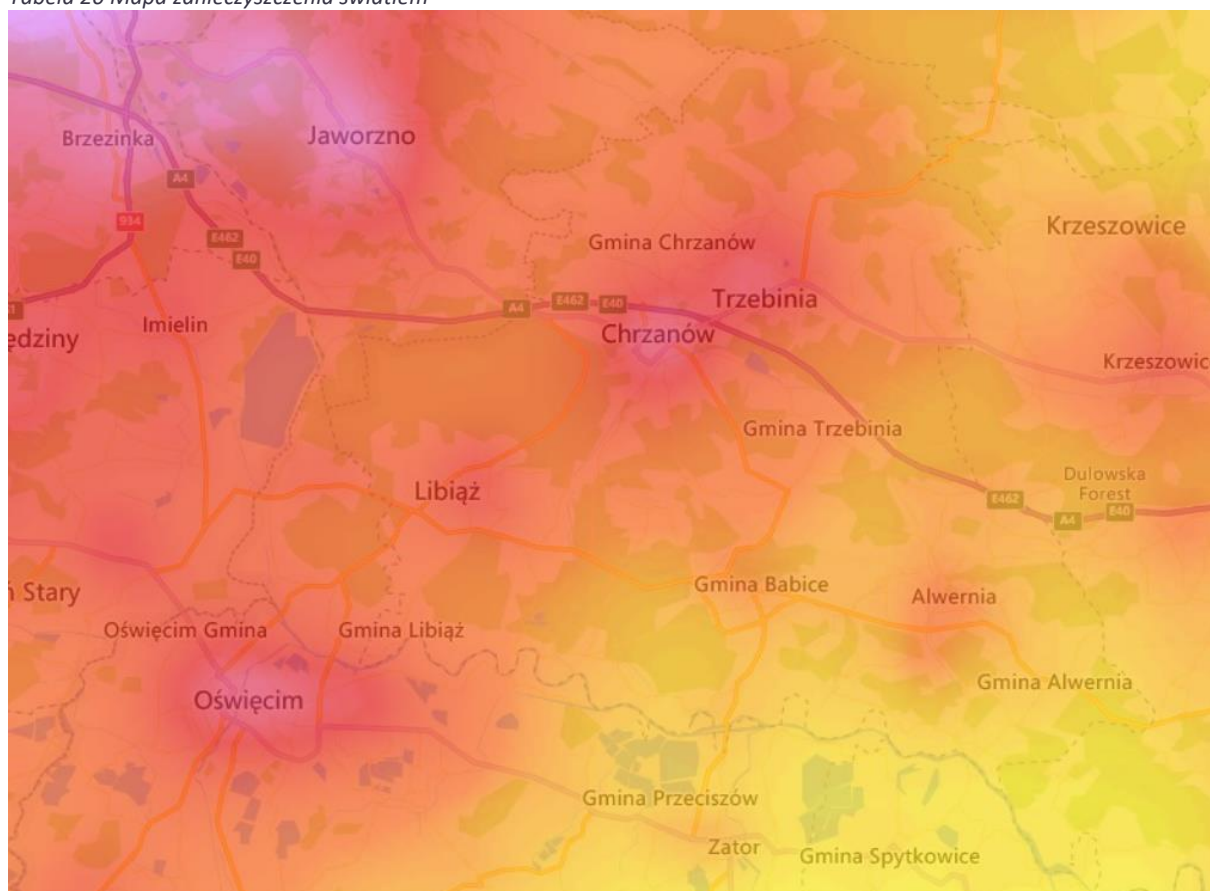
Zanieczyszczenie światłem stanowi obecnie jeden z powszechnych problemów, szczególnie w dużych miastach. Jego źródłem jest przede wszystkim nieprawidłowo zaprojektowana sieć oświetlenia zewnętrznego (np. oświetlenie uliczne, oświetlenie budynków użyteczności publicznej, parków miejskich). Problemem jest nadmierne zagęszczenie punktowych źródeł światła, bądź ich nieproporcjonalna do potrzeb moc. Zanieczyszczenie światłem jest zjawiskiem negatywnym, ponieważ ma niekorzystny

⁵⁶ Wody mają dobry stan, jeżeli mają dobry lub powyżej dobrego stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.

wpływ na zdrowie człowieka (zaburzenia snu, zwiększone ryzyko zachorowań na nowotwory) oraz bezpieczeństwo (pogorszenie widoczności na drogach – oślepienie kierowców).

Na podstawie danych zbieranych przez instrument VIIRS (Visible Infrared Imaging Radiometer Suite) umieszczony na pokładzie satelity Suomi NPP, tworzona jest mapa zanieczyszczenia światłem, na podstawie której można wnioskować, iż problem ten dotyczy również MOF Chrzanowa. Obszarami charakteryzującymi się najwyższym poziomem zanieczyszczenia światłem na analizowanym obszarze są przede wszystkim miasta: Chrzanów i Trzebinia.

Tabela 20 Mapa zanieczyszczenia światłem

Źródło: <https://www.lightpollutionmap.info/> [dostęp: 11.10.2022 r.]

Odnawialne źródła energii

Województwo małopolskie zlokalizowane jest w strefie niekorzystnej dla energetyki wiatrowej, natomiast posiada stosunkowo korzystne warunki w zakresie energetyki wodnej.

Szacuje się, że w województwie małopolskim funkcjonuje ponad 35 tys. instalacji odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy zainstalowanej równej 546 MW. Główną rolę w tym zakresie odgrywają kolektory słoneczne (61%), panele fotowoltaiczne (33%) oraz pompy ciepła (blisko 5%)⁵⁷.

⁵⁷ Regionalny Plan Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego

Urząd Regulacji Energetyki prowadzi rejestr wytwórców energii w małej instalacji, a więc instalacji, które uzyskały koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej, wpis do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub wpis do rejestru działalności regulowanej prowadzonego Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (rejestr wytwórców biogazu rolniczego); oraz mikroinstalacje wytwarzające energię elektryczną objętą systemem świadectw pochodzenia albo systemem taryf gwarantowanych albo aukcyjnym systemem wsparcia. Poniżej przedstawiono dane dotyczące instalacji zlokalizowanych na terenie powiatu chrzanowskiego.

Tabela 21 Instalacje odnawialnych źródeł energii, stan na 31 grudnia 2021 r.

Rodzaj instalacji OZE	Liczba instalacji	Łączna moc zainstalowana [MW]
wykorzystujące biogaz (BG)	2	0,480
wykorzystujące hydroenergię (WO)	1	0,840
wykorzystujące energię promieniowania słonecznego (PV)	4	0,050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Regulacji Energetyki.

Według danych Urzędu Regulacji Energetyki, na terenie powiatu chrzanowskiego zlokalizowanych jest 7 instalacji odnawialnych źródeł energii wpisanych do rejestru, o łącznej mocy zainstalowanej ok. 1,4 MW, przy czym największą mocą charakteryzuje się instalacja wykorzystująca hydroenergię (WO – 60% ogólnej mocy zainstalowanej)⁵⁸.

⁵⁸ Instalacje odnawialnych źródeł energii - dane Urzędu Regulacji Energetyki, stan na 31 grudnia 2021 r.

1.3.4 Wyniki badania ankietowego

W celu rozpoznania opinii mieszkańców na temat funkcjonowania poszczególnych sfer Aglomeracji Chrzanowskiej oraz oferty dostępnej na jej terenie oraz lokalnego rynku pracy, przeprowadzono badanie ankietowe. Na jego drodze zidentyfikowano mocne i słabe strony obszaru oraz potrzeby i oczekiwania mieszkańców względem jego dalszego rozwoju.

Badanie miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane na przełomie czerwca i lipca 2022 r. za pośrednictwem formularza elektronicznego oraz w formie papierowej. Ankiety wypełniło 489 mieszkańców gmin wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa. Poniżej przedstawiono dane metryczkowe respondentów.

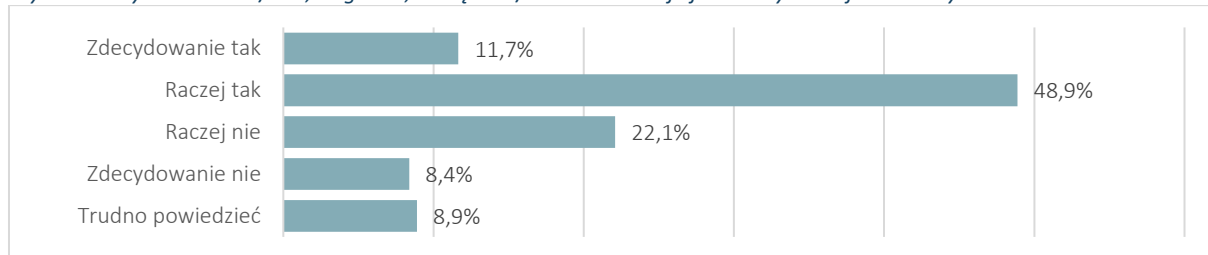
Struktura płci	Kobieta: 69,5% Mężczyzna: 30,5%
Struktura wieku	Do 18. roku życia: 0,8% 18-24 lata: 14,3% 25-34 lata: 19,6% 35-44 lata: 37,8% 45-54 lata: 25,2% 55-64 lata: 8,6% Powyżej 65. roku życia: 3,7%
Struktura wykształcenia	Wyższe: 69,5% Średnie, średnie branżowe: 23,9% Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe: 4,8% Gimnazjalne, podstawowe: 1,8%
Status na rynku pracy	Pracuję: 78,9% Emeryt, rencista: 7,0% Prowadzę działalność: 5,9% Uczeń, student: 4,3% Nie pracuję, zajmuję się domem: 2,0% Bezrobotny: 0,8% Inne: 0,5% Rolnik: 0,4%
Miejsce zamieszkania	Gmina Chrzanów: 41,4% Gmina Libiąż: 23,3% Gmina Trzebinia: 12,7% Gmina Alwernia: 11,5% Gmina Babice: 11,2%

W strukturze ankietowanych dominują kobiety, które stanowią 69,5% badanych. Dominującą grupą stanowią osoby w wieku 35-44 lat, z odsetkiem blisko 38%. Większość respondentów (blisko 70%) posiada wykształcenie wyższe, a prawie 79% to osoby pracujące. Analizując status na rynku pracy, można zauważyć, że drugą grupę stanowią emeryci i renciści, a następnie przedsiębiorcy. W badaniu wzięli udział mieszkańcy wszystkich gmin wchodzących w skład Aglomeracji Chrzanowskiej, a największą aktywnością wykazali się mieszkańcy gminy Chrzanów, którzy stanowią 41,4% ogółu respondentów.

1. Warunki życia na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej

Większość mieszkańców (60,6%) poszczególnych gmin Aglomeracji Chrzanowskiej biorących udział w badaniu uważa, że gmina, którą zamieszkują jest dobrym miejscem do życia. Przeciwnie zdanie ma około 30% ankietowanych, natomiast niecałe 9% nie potrafi wyrazić jednoznacznej opinii na ten temat.

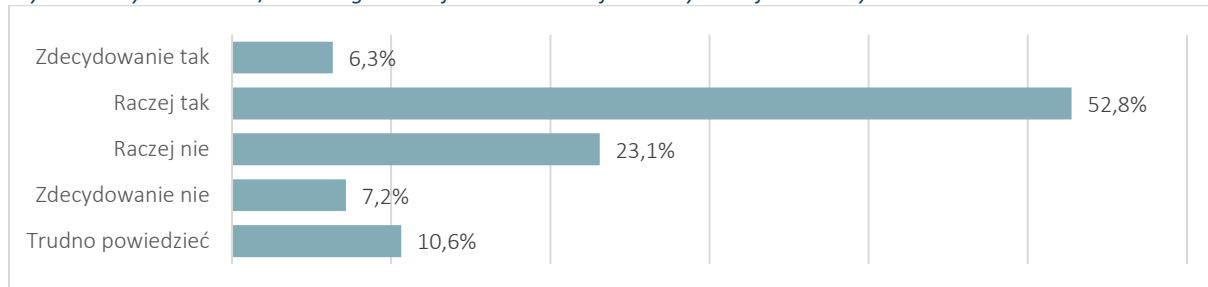
Wykres 4. Czy uważa Pani/Pan, że gmina, którą Pani/Pan zamieszkuje jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

Wyniki dotyczące jakości życia w odniesieniu do całej Aglomeracji Chrzanowskiej kształtują się podobnie, jak w przypadku oceny dla poszczególnych gmin. Odsetek osób zadowolonych był jednak nieco mniejszy i wynosił 59,1%. Odsetek osób niezadowolonych wynosił 30,3%. W porównaniu do poprzedniego pytania, odnotowano wyższy (10,6%) odsetek osób wskazujących odpowiedź „trudno powiedzieć” – co może wynikać z trudności i niższej wiedzy i świadomości mieszkańców, na temat zamieszkiwania w innych gminach Aglomeracji Chrzanowskiej.

Wykres 5. Czy uważa Pani/Pan że Aglomeracja Chrzanowska jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

- Ponad połowa mieszkańców Aglomeracji Chrzanowskiej uważa, że obszar ten jest dobrym miejscem do życia, co świadczy o stosunkowo wysokiej atrakcyjności osiedleńczej.
- Zadowolenie mieszkańców jest istotne dla dalszego rozwoju obszaru, dlatego bardzo ważne jest systematyczne podnoszenie jakości życia oraz dostosowanie oferty do potrzeb mieszkańców. Należy skupić się przede wszystkim na ograniczaniu negatywnych czynników oraz wykorzystywaniu potencjałów poszczególnych gmin tworzących MOF Chrzanowa.

2. Infrastruktura i oferta usługowa Aglomeracji Chrzanowskiej

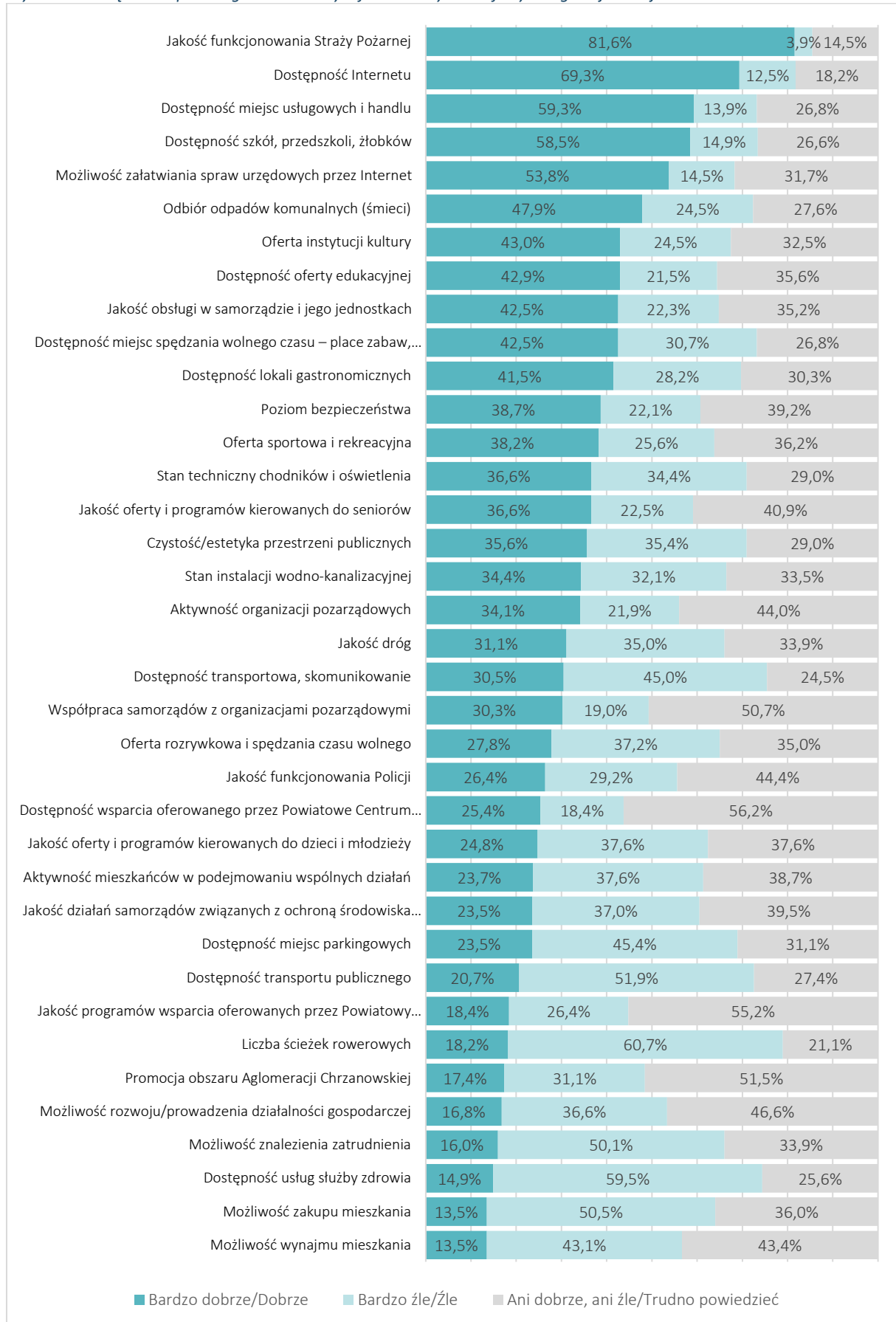
Wśród wysoko ocenianych elementów infrastruktury i oferty usług publicznych Aglomeracji Chrzanowskiej wyróżnia się **działalność Straży Pożarnej**. Zdecydowana większość mieszkańców biorących udział w badaniu (81,6%) ocenia ją dobrze lub bardzo dobrze, a przeciwnie zdanie ma zaledwie 3,9%. Pozytywnym aspektem jest również **dostępność Internetu**, która uzyskała 69,3% pozytywnych ocen, a także **dostępność miejsc usługowych i handlu** (59,3% pozytywnych wskazań).

Do najgorzej ocenianych elementów zalicza się natomiast kwestie związane z jakością i dostępnością infrastruktury technicznej, zwłaszcza drogowej i towarzyszącej. Respondenci zwracali uwagę przede wszystkim na **liczbę ścieżek rowerowych**, którą niemal 61% z nich oceniło źle lub bardzo źle – na terenie gmin MOF Chrzanowa dostępnych jest bowiem łącznie tylko niecałe 13 km ścieżek. Słabą stroną jest również **dostępność transportowa** obszaru i jego skomunikowanie, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne (45% negatywnych odpowiedzi). Co więcej, ponad połowa osób biorących udział w badaniu źle ocenia **dostępność transportu publicznego**.

Przeważająca liczba respondentów negatywnie ocenia również **dostępność usług ochrony zdrowia** – niemal 60% z nich oceniło ją źle lub bardzo źle. Wysoka jakość usług z zakresu opieki medycznej, zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej oraz dostępność placówek, stanowi podstawowe oczekiwanie mieszkańców i jest istotnym wyzwaniem z uwagi na obserwowany proces starzenia się społeczności lokalnej.

Wielu respondentów nie było w stanie jednoznacznie ocenić elementów takich jak **jakość programów wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy** czy **dostępność wsparcia oferowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** – ponad 55% osób biorących udział w badaniu nie oceniła ich ani dobrze, ani źle. Może to wynikać z faktu, iż nie korzystały one ze wspomnianych programów wsparcia, czego potwierdzenie stanowić może struktura respondentów – przeważającą większość (blisko 79%) stanowiły osoby pracujące. Ponad połowa mieszkańców nie potrafiła jednoznacznie ocenić działań promujących obszar, co może wskazywać na konieczność zintensyfikowania prowadzonych działań marketingowych oraz wzmacniania marki obszaru.

Wykres 6 Proszę ocenić poszczególne elementy infrastruktury oraz oferty usługowej w miejscu zamieszkania:

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

- Wysoki odsetek pozytywnych ocen działalności Straży Pożarnej może świadczyć o wysokim poziomie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- Gminy Aglomeracji Chrzanowskiej zapewniają mieszkańcom dobry dostęp do Internetu oraz miejsc usługowych i handlu. Opinie wskazują, że respondenci zadowoleni są z oferty usługowej na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej, a gminy wychodzą naprzeciw potrzebom i rosnącym oczekiwaniom mieszkańców, m.in. związanych z możliwością załatwiania spraw drogą elektroniczną.
- W opinii osób biorących udział w badaniu, obszarem wymagającym interwencji jest przede wszystkim dostępność usług medycznych, co implikuje konieczność podjęcia działań mających na celu rozwój opieki zdrowotnej na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej. Wyzwanie to jest szczególnie istotne z uwagi na postępujące procesy starzenia się społeczności lokalnej.
- Wśród najgorzej ocenianych elementów znalazły się elementy infrastruktury drogowej i dostępność komunikacyjna, co może pogłębiać problem wykluczenia komunikacyjnego, zwłaszcza osób starszych, nie posiadających własnego samochodu oraz zamieszkujących obrzeża Aglomeracji.

3. Mocne i słabe strony Aglomeracji Chrzanowskiej

Respondenci zwracali uwagę na wiele różnych aspektów – odpowiedzi dotyczyły zarówno uwarunkowań funkcjonowania Aglomeracji Chrzanowskiej (położenie, walory środowiska przyrodniczego, potencjał rozwoju), jak i poszczególnych jego aspektów takich jak infrastruktura techniczna i usługowa, oferta mieszkaniowa czy rynek pracy.

Dla 51,9% badanych istotnym atutem Aglomeracji Chrzanowskiej jest jej **położenie** blisko dużych ośrodków miejskich – Krakowa i Katowic. Kolejne 14,0% wskazuje na uwarunkowania środowiskowe (**wysokie walory przyrodnicze**), na co wpływ może mieć występowanie w granicach Aglomeracji terenów chronionych, takich jak Tenczyński Park Krajobrazowy. Znaczący odsetek odpowiedzi (13,2%) dotyczył również dostępnych **połączeń drogowych i kolejowych**. Gminy MOF Chrzanowa położone są bowiem w niedalekiej odległości autostrady A4 i linii kolejowych, posiadają również dogodny dostęp do dwóch międzynarodowych portów lotniczych (Kraków Balice i Katowice Pyrzowice). Ponad 7% respondentów wśród pozytywnych aspektów Aglomeracji Chrzanowskiej wymienia również jej **wysoki potencjał rozwoju**, zwłaszcza w obszarze turystyki, rekreacji i przemysłu.

W przypadku słabych stron Aglomeracji, co czwarta osoba biorąca udział w badaniu podkreślała niską **dostępność transportu publicznego** i jego ofertę. Wysoki odsetek odpowiedzi (14,9%) dotyczył również lokalnego rynku pracy, szczególnie **możliwości znalezienia zatrudnienia**. Ponadto,

respondenci wśród słabych stron obszaru wymieniali elementy infrastruktury, takie jak **zły stan dróg**, niedostatecznie rozwinięta **sieć ścieżek rowerowych**, czy niska **jakość infrastruktury sieciowej**.

Katalog słabych stron Aglomeracji Chrzanowskiej wskazywanych przez osoby biorące udział w badaniu uwzględnia również kwestie środowiskowe – zwracano uwagę przede wszystkim na **niską jakość powietrza**.

Mocne strony Aglomeracji Chrzanowskiej		Słabe strony Aglomeracji Chrzanowskiej	
51,9%	Położenie (bliskość Krakowa i Katowic)	25,0%	Oferta i dostępność transportu publicznego
14,0%	Środowisko naturalne, tereny przyrodnicze	14,8%	Trudność w znalezieniu zatrudnienia
13,2%	Połączenia komunikacyjne, drogowe i kolejowe	10,9%	Brak rozwoju (zwłaszcza gospodarczego: przemysł, przedsiębiorstwa, pomoc przy otwieraniu działalności gospodarczych)
7,1%	Duży potencjał rozwoju (turystyka, rekreacja, przemysł)	8,3%	Zły stan infrastruktury drogowej
3,8%	Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	6,3%	Słaba oferta mieszkaniowa
3,6%	Dostęp do punktów usługowo-handlowych	6,1%	Brak lub niska jakość infrastruktury rowerowej
2,3%	Oferta zajęć i miejsc spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych	5,1%	Brak miejsc zielonych, rekreacyjnych, do aktywnego spędzania czasu i wypoczynku
2,3%	Dostęp do miejsc pracy	4,1%	Słaby dostęp do usług medycznych
1,8%	Cisza i spokój	4,1%	Brak zajęć i miejsc spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych
		3,6%	Zanieczyszczone środowisko, niska jakość powietrza
		3,2%	Słabe poczucie bezpieczeństwa
		2,7%	Wyludnianie się społeczeństwa, odpływ ludzi młodych
		2,7%	Słaba oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rozrywkowych
		2,2%	Infrastruktura techniczna (Internet, sieć wodno-kanalizacyjna i gazowa)
		0,7%	Słaba oferta edukacji szkolnej i wczesnoszkolnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=411.

- Katalog atutów Aglomeracji Chrzanowskiej uwzględnia przede wszystkim uwarunkowania środowiskowe (zewnętrzne) – dogodne położenie oraz dostępność terenów atrakcyjnych przyrodniczo, które stanowią potencjały jej dalszego rozwoju.

- Wśród słabych stron obszaru znalazły się przede wszystkim uwarunkowania wewnętrzne (m.in. stan i dostępność infrastruktury technicznej, oferta usług publicznych). Wskazuje to na konieczność poprawy realizowanej lokalnej polityki społecznej i przestrzennej.
- Respondenci często wskazywali na deficyty w ofercie transportu publicznego, co świadczy o słabym poziomie skomunikowania poszczególnych gmin Aglomeracji.
- Zebrane odpowiedzi pozwoliły na zidentyfikowanie kluczowych problemów i potencjałów Aglomeracji Chrzanowskiej i mogą stanowić podstawę do wytyczenia kierunków działań umożliwiających poprawę sytuacji w poszczególnych sferach funkcjonowania obszaru. Strategia rozwoju MOF Chrzanowa powinna uwzględniać przedsięwzięcia, których realizacja pozwoli na przeciwdziałanie i niwelowanie negatywnych czynników stanowiących słabe strony obszaru oraz wzmocnienie zidentyfikowanych szans rozwojowych i wykorzystanie potencjałów.

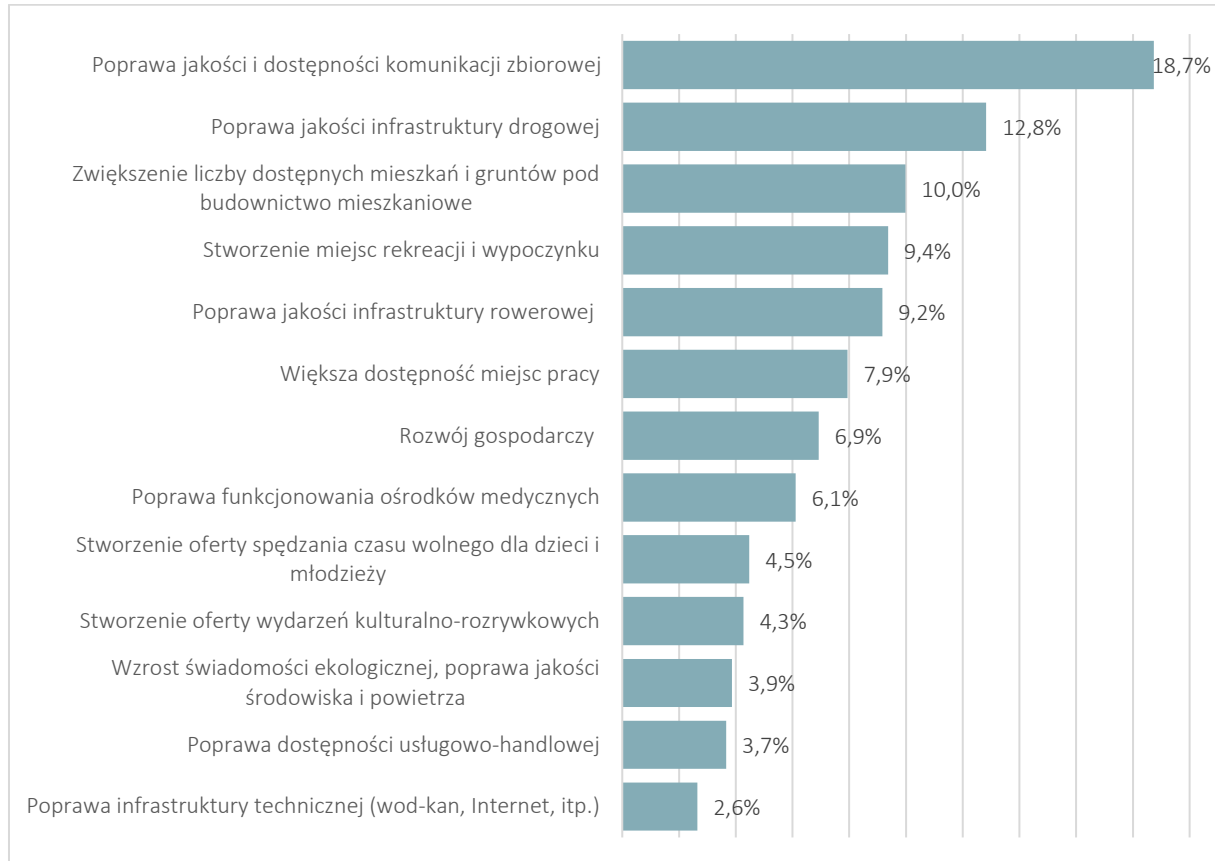
4. Elementy wymagające interwencji

Wśród elementów wymagających poprawy w Aglomeracji Chrzanowskiej respondenci zwrócili uwagę zarówno na kwestie infrastruktury technicznej, jak i usług społecznych, a także rynku pracy. Kluczowe potrzeby i oczekiwania 18,6% osób biorących udział w ankiecie dotyczyły **poprawy jakości i dostępności komunikacji zbiorowej**, co znalazło potwierdzenie w odpowiedziach na pytanie o słabe strony obszaru. Respondenci wskazywali także na konieczność podniesienia **jakości infrastruktury drogowej** (12,8%).

Co dziesiąty badany podkreśla natomiast, iż niezbędne jest zwiększenie **liczby dostępnych mieszkań i gruntów pod budownictwo mieszkaniowe**. Zdaniem 9,4% respondentów, w celu podniesienia jakości życia lokalnej społeczności, konieczne jest także **stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku**. Nie mniej ważny w opinii mieszkańców Aglomeracji Chrzanowskiej biorących udział w badaniu jest jej **rozwój gospodarczy** oraz zwiększenie **dostępności miejsc pracy**.

Z analizy odpowiedzi wynika również potrzeba poprawy sytuacji w obszarze usług publicznych, zwłaszcza **funkcjonowania ośrodków medycznych** (6,1%).

Wykres 7 Jakie elementy/oferta zamieszkiwanej Aglomeracji powinny Pani/Pana zdaniem zostać poprawione w kolejnych latach?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=491.

- Z uwagi na zidentyfikowane deficyty w sferze komunikacyjnej, poprawa dostępności oraz oferty transportu publicznego okazuje się być kluczowym kierunkiem dalszego rozwoju Aglomeracji Chrzanowskiej.
- Z punktu widzenia respondentów, istotą przedsięwzięć rozwojowych obszaru powinny być działania ukierunkowane na poprawę jakości i dostępności infrastruktury technicznej i usług publicznych, co przyczyni się do podniesienia jakości życia na obszarze.

5. Lokalny rynek pracy

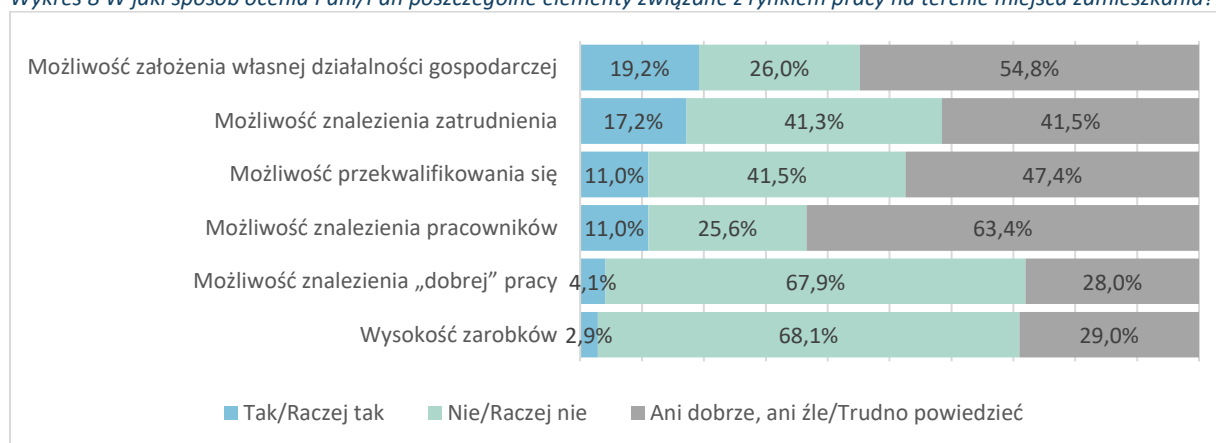
Osoby biorące udział w badaniu krytycznie odniosły się do kwestii związanych z rynkiem pracy na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej. Z analizy odpowiedzi na pytanie dotyczące jego elementów wynika, iż nie są one w pełni satysfakcjonujące dla mieszkańców obszaru.

W opinii osób biorących udział w ankiecie, najsłabszym aspektem rynku pracy na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej jest **wysokość zarobków** – ponad 68% ocen dotyczących tej kwestii było negatywnych.

Tylko 3% respondentów przyznaje, że wysokość zarobków jest satysfakcjonująca. Ponadto, z analizy odpowiedzi wynika, iż na terenie Aglomeracji trudno jest **znaleźć „dobrą” pracę** (67,9% odpowiedzi było negatywnych), a więc odpowiadającą wykształceniu i posiadanym kwalifikacjom. Negatywnie oceniano również **możliwość przekwalifikowania się**, co świadczy o trudnych warunkach rozwoju zawodowego.

Nieco lepiej oceniana jest **możliwość założenia własnej działalności gospodarczej** – kwestię tę pozytywnie ocenia niemal 1/5 badanych.

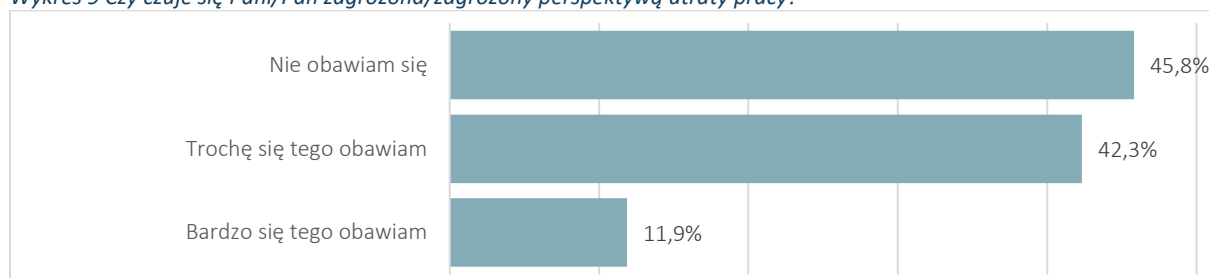
Wykres 8 W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie miejsca zamieszkania?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

Mimo stosunkowo niekorzystnych warunków na lokalnym rynku pracy, niewielka część respondentów **obawia się utraty zatrudnienia**. Niecałe 12% osób biorących udział w badaniu przyznaje, że czuje się zagrożone perspektywą utraty pracy, natomiast 45,8% nie odczuwa podobnego zagrożenia. Pozostała część respondentów tylko trochę obawia się utraty obecnego zatrudnienia.

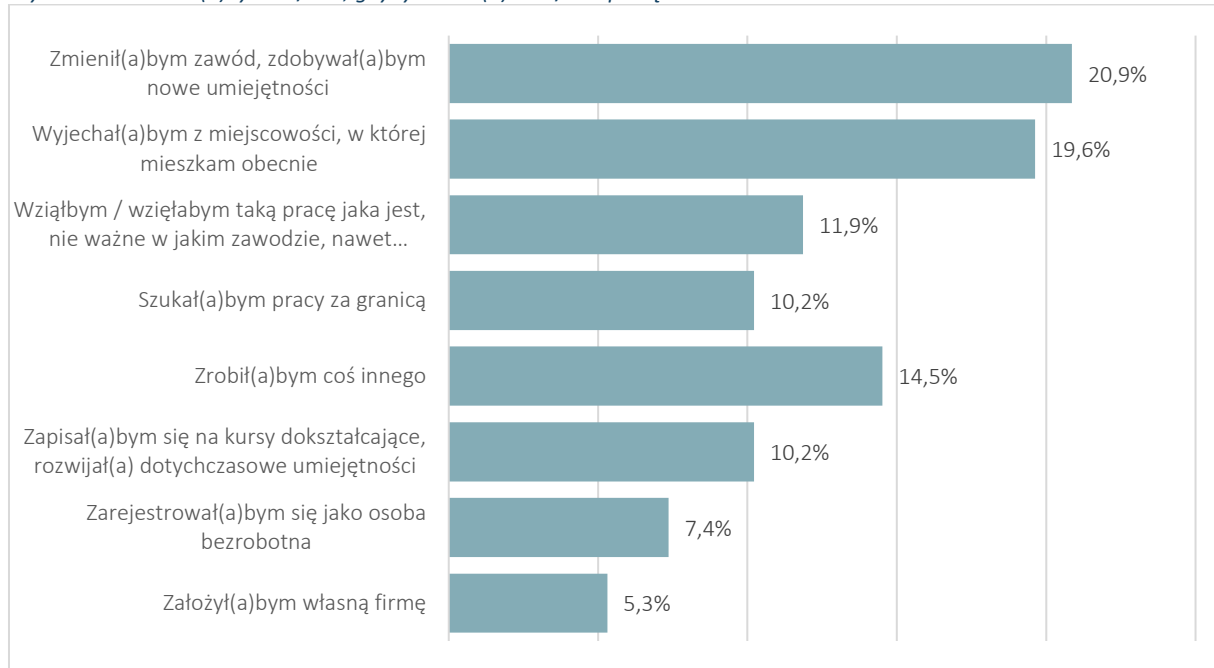
Wykres 9 Czy czuje się Pani/Pan zagrożona/zagrożony perspektywą utraty pracy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

Co piąta osoba biorąca udział w badaniu twierdzi, że w przypadku utraty pracy **zdobyłaby nowe umiejętności i zmieniła zawód**, a kolejne 20% respondentów przyznaje, że **wyjechałaby z obecnie zamieszkiwanej miejscowości**.

Wykres 10 Co zrobił(a)by Pani/Pan, gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

- Negatywne opinie mieszkańców dotyczące wysokości zarobków oraz możliwości znalezienia „dobrej” pracy świadczą o niskim poziomie atrakcyjności rynku pracy Aglomeracji Chrzanowskiej.
- Odpowiedzi ankietowanych dotyczące podejmowanych działań w sytuacji utraty pracy, wskazują na aktywność, ambicję i przedsiębiorczość mieszkańców. Jednakże, należy mieć na uwadze, że drugą z najczęściej wskazywanych odpowiedzi było opuszczenie zamieszkiwanej gminy, co potwierdza oceny mieszkańców w kwestii rynku pracy i jego niską atrakcyjność.

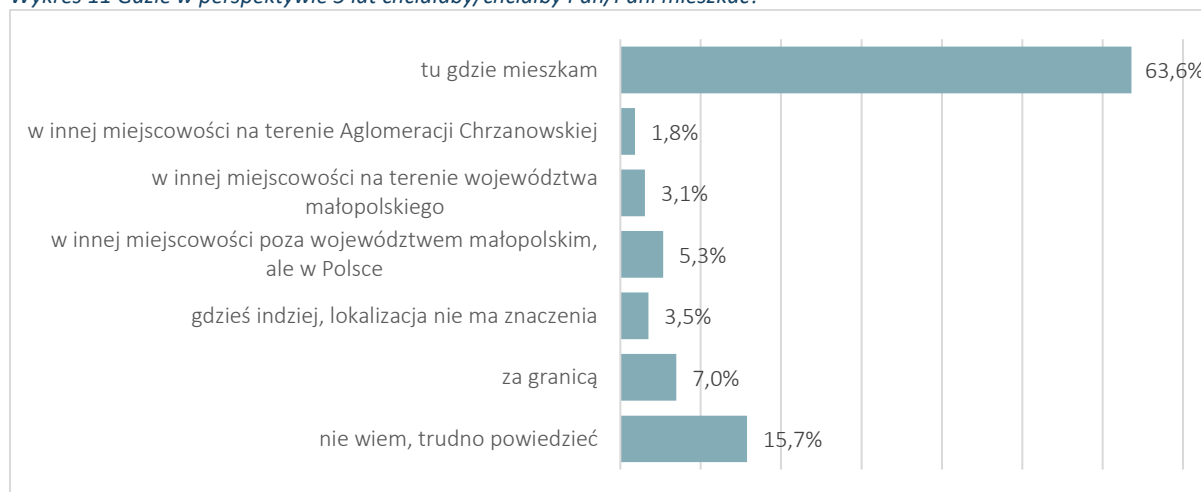
6. Plany migracyjne mieszkańców Aglomeracji Chrzanowskiej

Ponad 60% wszystkich badanych przyznaje, że w perspektywie najbliższych 5 lat zamierza pozostać **w aktualnie zamieszkiwanej miejscowości**. Niecałe 16% nie jest w stanie określić jednoznacznie swoich planów dotyczących przeprowadzki w najbliższych latach.

Niemal 14% respondentów planuje przeprowadzić się **do innej miejscowości w Polsce**, z czego 5,3% chciałoby zamieszkać **poza granicami województwa małopolskiego**, a zaledwie 1,8% wybrałoby inną miejscowość **na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej**. Dla 3,5% badanych lokalizacja przeprowadzki nie ma natomiast znaczenia.

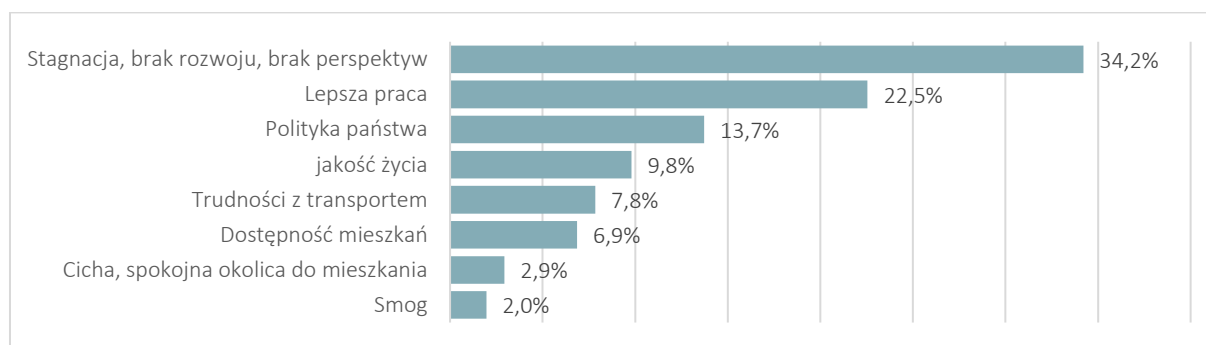
Pośród ankietowanych 7% przyznaje, że w perspektywie najbliższych 5 lat chcieliby zamieszkać **poza granicami kraju**.

Wykres 11 Gdzie w perspektywie 5 lat chcieliby/chciały Pan/Pani mieszkać?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=489.

Wśród powodów zmiany miejsca zamieszkania respondenci wskazywali przede wszystkim na **brak perspektyw** i ogólną stagnację charakteryzującą ich miejscowość lub region (34,2%). Ponad 20% osób biorących udział w badaniu przyznaje, że opuściłoby dotychczasowe mieszkanie ze względu na **lepszą pracę**. Przyczyną migracji, zwłaszcza zagranicznych, według respondentów jest również **polityka państwa** (13,7%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=102.

- Fakt, iż większość mieszkańców Aglomeracji Chrzanowskiej biorących udział w badaniu nie planuje przeprowadzki w perspektywie najbliższych 5 lat może świadczyć o ich przywiązaniu do obecnego miejsca zamieszkania.
- Główny powód, dla którego respondenci planują opuścić zamieszkiwaną miejscowość stanowi stagnacja, dlatego konieczne jest podjęcie działań mających na celu wielokierunkowy rozwój wszystkich gmin MOF Chrzanowa.
- Wśród istotnych powodów zmiany miejsca zamieszkania, respondenci podkreślają możliwości znalezienia lepszej pracy. Odpowiedzi pokazują, że według respondentów priorytetem rozwojowym w Aglomeracji Chrzanowskiej jest zapewnienie warunków do wzrostu gospodarczego oraz poprawa atrakcyjności rynku pracy.

1.4 Analiza SWOT

Analiza danych zastanych oraz wyniki badania ankietowego pozwoliły na zidentyfikowanie kluczowych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych MOF Chrzanowa. W celu usystematyzowania zebranych informacji, na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT. W jej ramach wyodrębniono:

Strengths – mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne), stanowiące potencjał rozwojowy MOF

Weaknesses – słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne), wskazujące na potrzeby i problemy rozwojowe MOF

Opportunities – szanse, pozytywne czynniki zewnętrzne sprzyjające dalszemu rozwojowi MOF

Threats – zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne) postrzegane jako bariery dla dalszego rozwoju MOF

S	Mocne strony	Słabe strony	W
	Dostępność komunikacyjna – przebieg dróg krajowych i wojewódzkich, autostrada A4, linie kolejowe, bliskość portów lotniczych – Kraków Balice i Katowice Pyrzowice	Zmniejszenie liczby mieszkańców o 3,5% w ostatniej dekadzie oraz niekorzystne prognozy demograficzne związane ze wyludnianiem obszaru MOF – w 2030 r. liczba mieszkańców wynosić będzie poniżej 120 tys.	
	Atrakcyjne położenie – bliskość konurbacji śląskiej i metropolii krakowskiej jako rynku pracy, rynku zbytu oraz miejsc zapewniających dostępność do zróżnicowanych usług	Starzenie się społeczności lokalnej – ponad 20% w strukturze ludności stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, odnotowano wzrost o 5,4 pp. w ostatniej dekadzie	
	Tradycje przemysłowe i istniejące zakłady na terenie MOF – m.in. Rafineria Trzebinia, Zakłady Chemiczne „Alwernia”, Zakład Górniczy Janina, fabryka Valeo Service, Elektrownia Siersza w Trzebini	Niska atrakcyjność osiedleńcza – utrzymujące się na ujemnym poziomie saldo migracji (w 2020 r. wynosiło -1,4 na 1000 ludności)	
	Atrakcyjność turystyczna związana z bogactwem środowiska przyrodniczego (Tenczyński Park Krajobrazowy) i obiektami zabytkowymi m.in. ruiny zamku biskupów krakowskich na wzgórzu Lipowiec wraz z Nadwiślańskim Parkiem Etnograficznym, zespół klasztorny bernardynów w Alwerni, kościoły oraz szlakami turystycznymi i ścieżkami dydaktycznymi	Ograniczenie potencjału inwestycyjnego z uwagi na brak przygotowanych stref aktywności gospodarczej ⁵⁹	
	Tradycje związane z lokalnym rzemiosłem - wikliniarstwo, garncarstwo, kowalstwo,	Niewystarczające działania promocyjne związane z kreowaniem wizerunku i marki MOF Chrzanowa	
		Niezadawalająca oferta i niska dostępność transportu publicznego – niedostateczne skomunikowanie gmin w MOF, niedostosowanie godzin kursowania do potrzeb mieszkańców	
		Niezadawalająca jakość infrastruktury drogowej i okołodrogowej	
		Niedostateczna rozwinięta sieć ścieżek i infrastruktury rowerowej – długość dróg dla rowerów w 2020 r. wynosiła niecałe 13 km	

⁵⁹ Strategia Rozwoju Powiatu Chrzanowskiego na lata 2015-2023

rzeźbiarstwo, hafciarstwo czy bibułkarstwo ⁶⁰ oraz produkty regionalne (wpis na listę produktów tradycyjnych)	
Upowszechnienie opieki żłobkowej i przedszkolnej	Niski stopień dywersyfikacji struktury gospodarczej – dominacja przemysłu m.in. paliwowo-energetycznego, maszynowego czy górniczego ⁶¹
Rozbudowana i bogata baza rekreacyjno-sportowa	Niższe wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki, w porównaniu do średniej dla województwa i kraju
Dostępność wolnych terenów inwestycyjnych	Niski poziom pokrycia obszaru MOF miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – w 2020 r. niecałe 29%
Spójność terytorialna – w skład obszaru funkcjonalnego wchodzi wszystkie gminy powiatu chrzanowskiego, charakteryzujące się wspólnymi problemami, ale również atutami i potencjałami	Zidentyfikowanie miasta rdzenia – Chrzanowa jako miasta tracącego funkcje-społeczno-gospodarcze (zagrożonego marginalizacją)
	Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna na obszarach wiejskich
	Rozwój organizacji pozarządowych na poziomie niższym od średniej dla województwa małopolskiego

O	Szanse	Zagrożenia	T
	Uzyskanie dodatkowego wsparcia z poziomu regionalnego, ze względu na wpisywanie się MOF w OSI obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia	Konkurencyjność ze strony innych ośrodków w zakresie inwestycji, proponowanej oferty i przyciągania nowych mieszkańców	
	Zacieśnienie więzi i zwiększenie poziomu współpracy z uwagi na działalność w ramach Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo na Jurze”	Drenaż mózgów – odpływ młodych, wykształconych osób do większych ośrodków (Krakowa, Katowic)	
	Wzrost znaczenia powiązań funkcjonalno-przestrzennych i zacieśnianie współpracy między jst województwa małopolskiego i śląskiego	Postępujący kryzys klimatyczny i możliwość wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych – ryzyko powodziowego związane m.in. z przebiegiem Wisły oraz umiarkowane zagrożenie suszą MOF	
	Możliwość pozyskania dodatkowych środków na inwestycje ze względu na przynależność powiatu chrzanowskiego do Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin "Forum Małopolski Zachodniej"	Dynamicznie zmieniająca się sytuacja geopolityczna (w szczególności związana z konfliktem zbrojnym w Ukrainie)	
	Wzrost świadomości samorządowej i obywatelskiej mieszkańców, rozwój i upowszechnianie instrumentów partycypacji społecznej oraz dialogu społecznego	Trudności w przewidzeniu skutków i konsekwencji pandemii COVID-19	
	Rozwój technologii informacyjnych, upowszechnianie e-usług	Możliwość wystąpienia problemów ekologicznych w Libiążu, Chrzanowie i gm. Babice, w szczególności wstrząsów górotworu, z uwagi na objęcie gmin zasięgiem oddziaływań Zakładu Górniczego Janina	
	Rozwój i wzrost popularności technologii		

⁶⁰ http://www.partnerstwonajurze.pl/tresc_show.php?id=33 [dostęp: lipiec 2022 r.]

⁶¹ <https://www.powiat-chrzanowski.pl/powiat/informacja-gospodarcza.html> [dostęp: lipiec 2022 r.]

opartych o odnawialne źródła energii, wzmocnienie świadomości ekologicznej i upowszechnianie zachowań proekologicznych społeczeństwa	
--	--

Polityka klimatyczna i ekologiczna Unii Europejskiej wspierająca rozwój odnawialnych źródeł energii i realizację założeń transformacji energetycznej	
--	--

2 Plan działań ZIT

2.1 Założenia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Założenia rozwojowe Strategii ZIT MOF Chrzanowa na lata 2021-2027 odnoszą się do obszarów wsparcia realizowanych w ramach mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), które będą wdrażane w województwie małopolskim.

Podstawę do realizacji ZIT stanowi Umowa Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (Umowa Partnerstwa) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. (rozporządzenie ogólne)⁶². W przypadku realizacji ZIT warunkiem jest zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa, którą w przypadku MOF Chrzanowa jest stowarzyszenie.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to instrument wspierający rozwój terytorialny i promujący partnerski model współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym. Celem jego wdrażania jest zatem przede wszystkim wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń w ramach MOF oraz wzmacnianie zdolności do pozyskiwania środków z różnych źródeł na realizację projektów o charakterze ponadlokalnym.

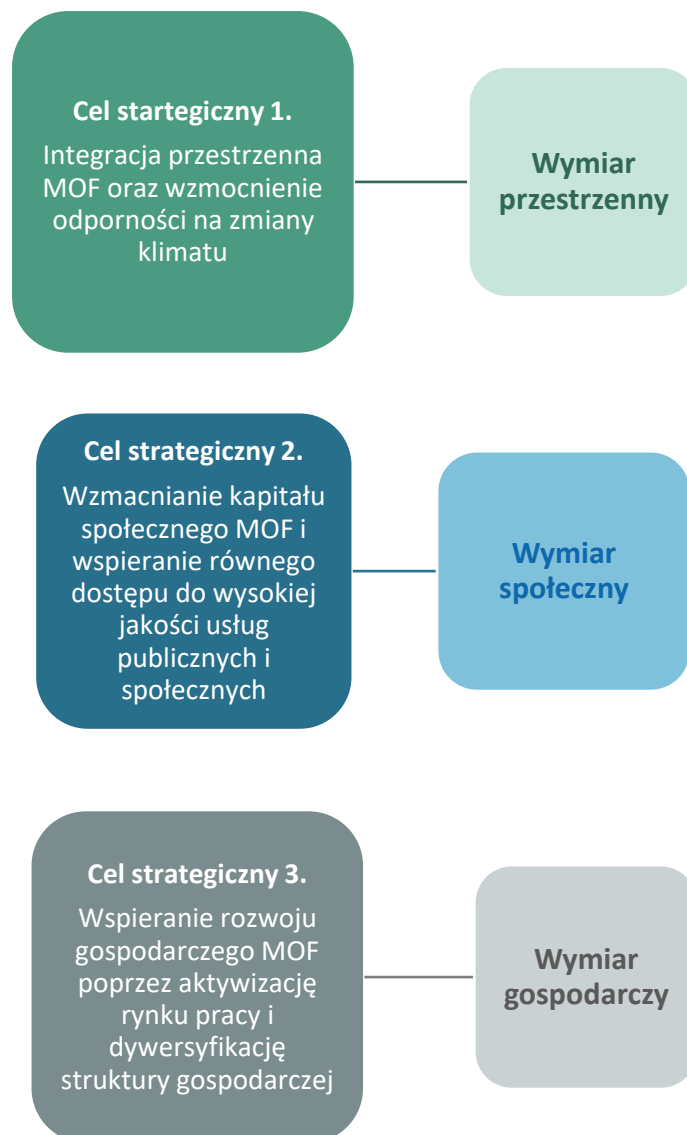
2.2 Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT uwzględniają podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem.

Określenie celów strategicznych, jakie stawiają przed sobą partnerskie gminy, jest kluczowym etapem procesu strategicznego. Dzięki zdefiniowaniu priorytetów możliwe jest wypracowanie ścieżki rozwoju i zaplanowanie konkretnych działań zmierzających do realizacji celów. Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter niniejszej Strategii, cele gmin tworzących MOF Chrzanowa wyznaczają ramy do koordynacji zadań publicznych zorientowanych na podnoszenie standardów świadczenia wspólnych usług, rozwijanie infrastruktury technicznej, wzmacnianie gospodarki czy ochronę środowiska przyrodniczego.

⁶² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Uwzględniając zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej kluczowe potencjały i bariery rozwojowe MOF Chrzanowa zdefiniowano trzy cele strategiczne odnoszące się do sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Przyjęta formuła interwencji została ukierunkowana na wykorzystanie potencjałów i zasobów MOF oraz poszczególnych samorządów w oparciu o zintegrowany charakter przedsięwzięć skupiających się przede wszystkim na aspekcie terytorialnym. Poszczególne cele wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na kilka sfer jednocześnie, dzięki czemu ich realizacja będzie wspierała wielokierunkowy rozwój MOF Chrzanowa.

Cel strategiczny 1.	Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu
<p>Analiza struktury przestrzennej i jakości środowiska MOF Chrzanowa pozwoliła na określenie wspólnych dla MOF problemów i potrzeb w zakresie dostępności infrastruktury technicznej, zarządzania energią oraz dostosowania przedmiotowego obszaru do zmian klimatu i ich negatywnych skutków. Istotnym wyzwaniem dla gmin tworzących MOF jest zwiększenie poziomu integracji przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem transportu i infrastruktury sieciowej. Konieczne jest zatem podjęcie działań zorientowanych na podnoszenie jakości i zwiększanie dostępności usług transportowych oraz wspieranie zrównoważonego transportu nisko- i zeroemisyjnego. Rozwój spójnej sieci komunikacyjnej przyczyni się do wzmocnienia powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi gminami MOF, co jest istotne w aspekcie wzmocnienia konkurencyjności tego obszaru m.in. pod względem gospodarczym, turystycznym i osiedleńczym. Ponadto, wpłynie to na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza nie tylko lokalnie, ale również w skali całego regionu.</p> <p>Różnice w dostępności do infrastruktury sieciowej i technicznej (m.in. sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej) na terenach miejskich i wiejskich mają istotny wpływ na komfort życia mieszkańców i jakość środowiska przyrodniczego. W tym względzie konieczna jest modernizacja i rozbudowa infrastruktury sieciowej oraz podejmowanie inwestycji w niebiesko-zieloną infrastrukturę, a także adaptowanie Obszaru do postępujących zmian klimatu. Z uwagi na fakt, iż w dobie postępującego kryzysu klimatycznego istotnym problemem staje się konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego mieszkańcom, szczególną rolę w interwencji strategicznej odegrają również działania związane z poprawą efektywności energetycznej.</p>	
Cel strategiczny 2.	Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych
<p>Sytuacja demograficzna w MOF Chrzanowa jest stosunkowo niekorzystna, czego wyrazem jest stopniowo malejąca liczba ludności w poszczególnych gminach tworzących przedmiotowy obszar funkcjonalny. Zmiany w strukturze demograficznej MOF i związane z nimi negatywne skutki depopulacji wynikają m.in. z nasilającego się zjawiska odpływu ludności oraz utrzymujących się ujemnych wartości przyrostu naturalnego (-7,7 na 1000 ludności w 2021 r.). Z tego względu konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na zahamowanie negatywnych trendów migracyjnych i wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego poprzez realizację efektywnej polityki społecznej i podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej MOF.</p> <p>Interwencja ukierunkowana na zatrzymanie odpływu mieszkańców MOF oraz wzmacnianie kapitału społecznego będzie uwzględniała przede wszystkim działania związane z zapewnieniem dogodnych warunków do zakładania rodziny i włączenia społecznego. Kluczowym elementem będzie zatem poprawa dostępności wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, w tym przede wszystkim:</p>	

kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia specjalistycznego skierowanego do osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Ze względu na fakt, iż obecna sytuacja demograficzna MOF wynika również m.in. z nasilającego się w kraju procesu suburbanizacji, istotne jest stałe podnoszenie jakości życia mieszkańców zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich, w tym zapewnianie równego dostępu do szerokiej oferty usług publicznych skierowanych do osób ze wszystkich grup społecznych. Czynnikiem warunkującym sytuację demograficzną jest również zjawisko starzenia się społeczeństwa, które implikuje konieczność dostosowywania oferty usług publicznych i społecznych do potrzeb i oczekiwań seniorów – przede wszystkim w zakresie opieki medycznej.

Istotnym elementem interwencji jest również rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego, uwzględniającej zarówno elementy sportu i rekreacji, jak i kultury. Zagospodarowywanie miejsc sprzyjających integracji oraz umożliwianie uczestnictwa w życiu kulturalnym przyczyni się bowiem do wzmacniania kapitału społecznego MOF poprzez kreowanie warunków do budowania więzi społecznych i stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców.

Cel strategiczny 3.

Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej

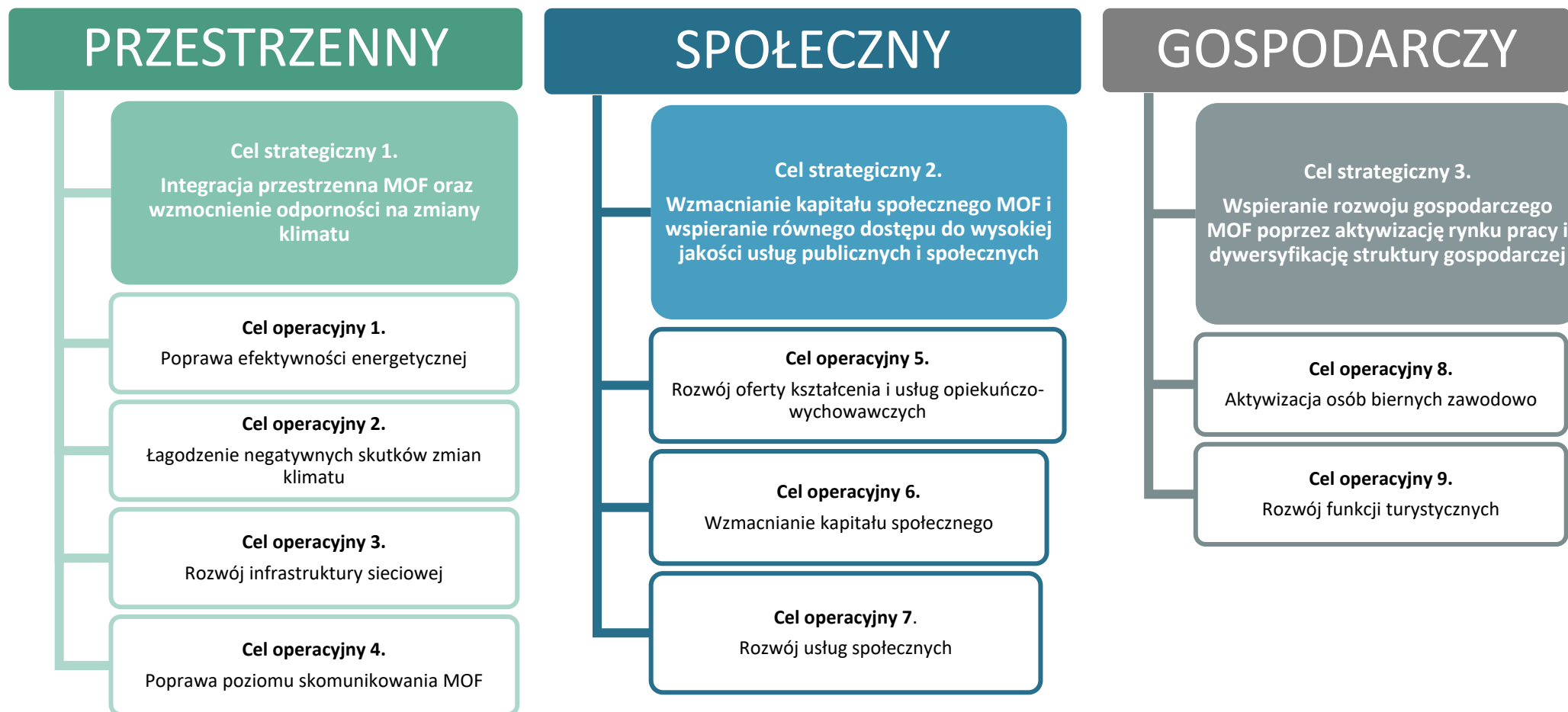
Zarówno MOF Chrzanowa, województwo małopolskie, jak i cały kraj w ostatnich latach stopniowo się wyludnia, na co wskazują przede wszystkim utrzymujące się ujemne wartości salda migracji i przyrostu naturalnego oraz związane z nim zjawisko starzenia się społeczeństwa. Tendencje te mają wpływ nie tylko na sferę społeczną funkcjonowania poszczególnych gmin i całego MOF, ale również gospodarczą – wraz ze zmniejszaniem się populacji osłabieniu ulegają także zasoby kapitału ludzkiego, co w dużej mierze warunkuje sytuację ekonomiczną obszaru. Istotną kwestią jest również struktura gospodarcza MOF – jest on obszarem silnie uprzemysłowionym, związanym gospodarczo z woj. śląskim ze względu na podobny profil oraz przewagę sektora przemysłu ciężkiego i górnictwo w strukturze gospodarczej (ok. 25% podmiotów działających w MOF).

Ze względu na uwarunkowania związane ze strukturą demograficzną i gospodarczą MOF Chrzanowa, wypracowano interwencję ukierunkowaną na poprawę sytuacji na rynku pracy poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo mieszkańców MOF. Z uwagi na transformację energetyczną i znaczne przekształcenia rynku pracy – skutki zmieniającej się struktury gospodarczej, istotnym kierunkiem działań będzie również dywersyfikacja struktury gospodarczej MOF Chrzanowa w oparciu o zidentyfikowany potencjał w postaci wysokiej atrakcyjności turystycznej. Wszystkie gminy wchodzące w skład MOF mają szansę na rozwój funkcji turystycznych przede wszystkim poprzez poprawę standardu infrastruktury i jakości oferty lokalnych instytucji kultury oraz budowanie wspólnej marki w oparciu o bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe oraz przyrodnicze. MOF Chrzanowa charakteryzuje bowiem katalog produktów regionalnych i bogate tradycje związane z lokalnym rzemiosłem oraz

różnorodność środowiska przyrodniczego, a także cenne obiekty zabytkowe i szeroką ofertę instytucji kultury.

Schemat interwencji strategicznej

W odniesieniu do zdefiniowanych celów strategicznych dotyczących poszczególnych sfer, wyznaczono cele operacyjne zaplanowane do realizacji przez partnerskie gminy MOF Chrzanowa. W ich ramach z kolei zaproponowano konkretne przedsięwzięcia, których realizacja przyczyni się do maksymalnego wykorzystania potencjałów MOF i ograniczenia barier rozwojowych oraz wsparcia wielokierunkowego rozwoju przedmiotowego Obszaru.

Podstawę interwencji strategicznej w ramach mechanizmu ZIT stanowią konkretne przedsięwzięcia zgłaszane i opracowywane przez samorzady skupione w MOF Chrzanowa. Poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w wytyczone cele strategiczne i są komplementarne ze zdefiniowanymi kierunkami działań.

Przedsięwzięcie zintegrowane to projekt, którego założenia wpisują się w cele rozwojowe obszaru funkcjonalnego i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych. Ze względu na charakter projektów zintegrowanych, mają one zatem wpływ na więcej niż jedną gminę tworzącą dany MOF, przez co rekomendowanym sposobem jego wdrażania jest formuła partnerska. Każdy projekt musi być jednoznacznie powiązany z innymi projektami w strategii i realizować przynajmniej jeden z poniższych warunków⁶³:

- wspieranie rozwoju gospodarczego,
- dążenie do neutralności klimatycznej,
- wpływanie na zwiększenie dostępności do usług publicznych,
- realne przekładanie się na poprawę jakości życia mieszkańców,
- opieranie się na inteligentnym zarządzaniu.

Przedsięwzięcia zintegrowane zaplanowane do realizacji w ramach Strategii ZIT muszą zatem cechować się komplementarnością, co oznacza, że ich wdrażanie przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju obszaru funkcjonalnego. Ponadto, poszczególne zadania powinny przynosić wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy dla partnerskich gmin. Istotny jest zatem przewidywany zasięg oddziaływania konkretnych przedsięwzięć, wyrażany m.in. poprzez zapewnienie szerokiego dostępu do nowoutworzonej w ramach interwencji strategicznej infrastruktury dla mieszkańców więcej niż jednej gminy MOF.

Schemat i logika interwencji Planu działań ZIT wynika również z zapisów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 w, którym wskazano 11 priorytetów:

Priorytet 1.	Fundusze europejskie dla badań i rozwoju oraz przedsiębiorczości
Priorytet 2.	Fundusze europejskie dla środowiska
Priorytet 3.	Fundusze europejskie dla transportu miejskiego
Priorytet 4.	Fundusze europejskie dla transportu regionalnego
Priorytet 5.	Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną
Priorytet 6.	Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego
Priorytet 7.	Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych

⁶³ Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 przyjęte przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sierpniu 2022 r.

Priorytet 8.	Fundusze europejskie dla sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej
Priorytet 9.	Pomoc techniczna FST
Priorytet 10.	Pomoc techniczna EFRR
Priorytet 11.	Pomoc techniczna EFS+

Część z nich może zostać objęte mechanizmem ZIT, w tym: Priorytet 2, Priorytet 3, Priorytet 6 i Priorytet 7. Poniżej w tabeli przedstawiono wskazane priorytety wraz z odniesieniem do celu polityki oraz źródłem finansowania i szacowaną wartością alokacji w ramach każdego z nich przewidzianą dla MOF Chrzanowa.

Cel polityki	Obszar realizacji ZIT	Finansowanie	Szacowana przybliżona wartość alokacji (PLN)
Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	Priorytet 2 Fundusze europejskie dla środowiska	EFRR	9 899 302,00 zł – cel 2(i)
			3 900 000,00 zł – cel 2(v)
	Priorytet 3 Fundusze europejskie dla transportu miejskiego		7 729 000,00 zł – cel 2(viii)
Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	Priorytet 6 Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	EFS+	5 301 578,00 zł – cel 4(f)
	Priorytet 7. Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych		3 200 000,00 zł – cel (k)

Przedsięwzięcia zintegrowane ponadto wynikają i odnoszą się do poziomu strategicznego, przedstawionego w niniejszym dokumencie, stanowiąc uszczegółowienie wybranych kierunków działania. W celu przybliżenia zakresu oraz uzasadnienia logiki zaproponowanej interwencji przedstawiono cele szczegółowe dla każdego z priorytetów, w ramach których przewiduje się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) wobec MOF Chrzanowa.

Priorytet 2.	Fundusze europejskie dla środowiska
2(i)	wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;
2(iv)	wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi

		i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;
	2(v)	wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
Priorytet 3.		Fundusze europejskie dla transportu miejskiego
	2(viii)	wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
Priorytet 6.		Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego
	4(f)	wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
	4(h)	wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji;
	4(k)	zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
Priorytet 7.		Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych
	5(i)	wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Poniżej zaprezentowano kierunki działania w ramach poziomu operacyjnego wraz z przyporządkowaniem do nich zidentyfikowanych przedsięwzięć zintegrowanych, których szczegółowy opis i zakres zostanie przedstawiony w kolejnym rozdziale.

Poziom operacyjny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie zintegrowane
CP2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i	Cs i	PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa

Poziom operacyjny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie zintegrowane
przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	energetycznego MOF Chrzanowa
	Cs iv wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków
	Cs v wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa
	Cs viii wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa
CP4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca europejski filar praw socjalnych	Cs f wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych
	Cs 4h wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa
	Cs k zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe	PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej

Poziom operacyjny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie zintegrowane
	5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalnej oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa

Wszystkie zadania wybrane do realizacji w ramach interwencji niniejszej strategii są ze sobą spójne i mają zintegrowany charakter. Zaplanowano bowiem wyłącznie przedsięwzięcia, które przyczynią się do wielokierunkowego rozwoju MOF Chrzanowa i będą miały efekt dla całej społeczności przedmiotowego obszaru. Zakres poszczególnych działań obejmuje zadania skupione na wykorzystywaniu posiadanych potencjałów i niwelowaniu deficytów rozwojowych, a zasięg ich oddziaływania obejmuje cały MOF.

Poszczególne przedsięwzięcia zintegrowane realizują cele strategiczne określone w Strategii ZIT MOF Chrzanowa w zakresie przedstawionym poniżej.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane
Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu	Cel operacyjny 1. Poprawa efektywności energetycznej	PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego MOF Chrzanowa
	Cel operacyjny 2. Łagodzenie negatywnych skutków zmian klimatu	PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków
	Cel operacyjny 3. Rozwój infrastruktury sieciowej	PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa
	Cel operacyjny 4. Poprawa poziomu skomunikowania MOF	PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych	Cel operacyjny 5. Rozwój oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych	PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych
	Cel operacyjny 6. Wzmacnianie kapitału społecznego	PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa
	Cel operacyjny 7. Rozwój usług społecznych	PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej
Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej	Cel operacyjny 8. Aktywizacja osób biernych zawodowo	PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa
	Cel operacyjny 9. Rozwój funkcji turystycznych	PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalnej

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Przedsięwzięcia zintegrowane
		oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa

Poniżej przedstawiono charakterystykę przedsięwzięć zintegrowanych wraz ze wskazaniem komplementarności w ramach interwencji strategicznej, oczekiwanych rezultatów oraz konkretnych projektów przewidzianych do realizacji w ramach instrumentu ZIT.

PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego MOF Chrzanowa

Charakterystyka przedsięwzięcia

Opis sytuacji problemowej

Interwencja strategiczna Strategii ZIT MOF Chrzanowa w wymiarze przestrzennym odpowiada na zidentyfikowane wspólne dla MOF problemy i potrzeby m.in. w zakresie zarządzania energią i dostosowywania obszaru do zmian klimatu. Z diagnozy wynika bowiem, iż jednym z kluczowych problemów MOF Chrzanowa jest zanieczyszczenie powietrza, którego źródłem jest przede wszystkim emisja powierzchniowa, do której zalicza się przede wszystkim emisję pochodzącą z sektora komunalno-bytowego, a także emisję liniową pochodzącą z transportu. Ponadto, jednym z największych emiterów zanieczyszczeń jest Elektrownia Siersza w Trzebini, jak również inne duże zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie konurbacji śląskiej i aglomeracji krakowskiej. W 2020 r. powiat chrzanowski był jednym z obszarów, dla których wyznaczono obszar przekroczeń rocznego stężenia dopuszczalnego dla pyłu PM10. Ponadto, Małopolska Zachodnia została zaklasyfikowana do klasy C ze względu na przekroczenie normy rocznej dla fazy II pyłu zawieszonego PM2,5. Pomiary wykonano na stacji w Trzebini, gdzie stężenia średnioroczne kształtowały się na poziomie 18 µg/m³. Natomiast w 2021 r. w Trzebini odnotowano najwyższe stężenie roczne dwutlenku siarki (9 µg/m³). Wzrosły także stężenia tlenku węgla (o 1 mg/m³ względem roku 2020) i ołowiu (o 0,01 µg/m³).

Co więcej, w dobie postępującego kryzysu klimatycznego, istotnym problemem staje się konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego mieszkańcom obszaru. Z roku na rok w MOF Chrzanowa nieznacznie rośnie zużycie energii elektrycznej – w 2021 r. w MOF zużyto łącznie ponad 100 tys. MWh energii elektrycznej, co stanowiło ok. 3,5% ogólnej ilości zużytej energii w województwie małopolskim. Ma to związek m.in. z upowszechnieniem pracy zdalnej w ostatnich latach oraz zwiększaniem poziomu wykorzystania urządzeń elektronicznych w życiu codziennym.

Poprawa efektywności energetycznej w MOF powinna uwzględniać działania ukierunkowane na ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez kompleksową modernizację i wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zarówno w obiektach użyteczności publicznej, jak i indywidualnych gospodarstwach domowych.

Uzasadnienie wiązki projektowej

W odpowiedzi za zidentyfikowane problemy i wyzwania rozwojowe MOF Chrzanowa, zaplanowano realizację działań związanych z modernizacją i rozbudową systemu elektroenergetycznego oraz dywersyfikacją źródeł energii, a także ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych w gminach: Chrzanów, Libiąż i Trzebinia.

Zakres interwencji wiązki projektowej obejmuje przede wszystkim poprawę efektywności energetycznej i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w MOF, co przyczyni się do

zwiększenia odporności Obszaru na negatywne skutki kryzysu klimatycznego oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego, zwłaszcza jakości powietrza.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekty wchodzące w skład wiązki spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego, tj. wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Stworzona w ich ramach infrastruktura będzie wykorzystywana bowiem w celu zapewnienia efektywności energetycznej obszaru MOF oraz dążenia do neutralności klimatycznej.

W ramach przedsięwzięcia planowana jest kompleksowa, głęboka termomodernizacja budynków wraz z przebudową systemów grzewczych, instalacją urządzeń OZE (w tym pomp ciepła i magazynów energii) oraz podłączeniem ich do sieci ciepłowniczej. Bezpośrednim efektem inwestycji będzie zmniejszenie zapotrzebowania na energię, redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz optymalizacja zużycia energii elektrycznej, co wpisuje się w zdefiniowane w programach i dokumentach strategicznych cele.

Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter zjawisk związanych z niską emisją i zanieczyszczeniem powietrza, działania ukierunkowane na ich ograniczenie przyczynią się do poprawy jakości środowiska nie tylko w gminach objętych projektem, ale również na obszarze MOF Chrzanowa. Kompleksowa termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej przełożą się ponadto na ograniczenie zużycia energii, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- optymalizacja gospodarowania energią, zwiększenie efektywności energetycznej oraz poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- rozwiązywanie problemów związanych m.in. z zanieczyszczeniem powietrza, zmianami klimatycznymi, ograniczeniem użycia paliw kopalnych

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.1. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. Zakres interwencji obejmuje przede wszystkim poprawę efektywności energetycznej i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w MOF, co przyczyni się do zwiększenia odporności Obszaru na negatywne skutki kryzysu klimatycznego oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego, zwłaszcza jakości powietrza.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.1. jest komplementarny z PZ.4., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań będzie sprzyjała m.in. poprawie jakości powietrza w MOF Chrzanowa. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej).

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej
- Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej

Wskaźniki rezultatu:

- Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)

- Szacowana emisja gazów cieplarnianych

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorzady tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do identyfikowanych deficytów i potrzeb, wynikających ze zmieniających się uwarunkowań przyrodniczych będących następstwem kryzysu klimatycznego. Na drodze diagnozy strategicznej zidentyfikowano bowiem wspólne dla MOF problemy i potrzeby, m.in. w zakresie zarządzania energią i dostosowywania obszaru do zmian klimatu.

Wskazanie partnerów

Gmina Chrzanów, Gmina Libiąż, Gmina Trzebinia

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Gmina Chrzanów	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana Instrumentami Finansowymi
Gmina Libiąż	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji
Gmina Trzebinia	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków

Charakterystyka przedsięwzięcia

Opis sytuacji problemowej

Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny i jego skutki np. w postaci ekstremalnych zjawisk pogodowych czy klęsk nieurodzaju, istotnym kierunkiem interwencji MOF Chrzanowa jest dostosowanie Obszaru do zmian klimatu i zwiększenie odporności na ich negatywne skutki. W ostatnich latach wraz ze zmianami klimatycznymi nasilają się bowiem zjawiska suszy, powodzi i podtopień oraz silnych wiatrów, które wymagają nie tylko organizacji sprawnego systemu reagowania na pojawiające się problemy, ale również wdrażania rozwiązań ukierunkowanych na zapobieganie ich występowania w przyszłości. Przyczynić się mogą do tego inwestycje związane z rozwojem systemu zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, w tym modernizacją i rozbudową urządzeń wodnych takich jak zbiorniki retencyjne oraz wały i jazy przeciwpowodziowe.

Gminy MOF Chrzanowa położone są w zlewni Wisły, gdzie znajdują się liczne starorzecza i sztuczne stawy hodowlane oraz zbiorniki poźwirowe, co może powodować ryzyko występowania powodzi i lokalnych podtopień, zwłaszcza w południowej części MOF (gminy: Alwernia, Babice i Libiąż). Na obowiązujących mapach zagrożenia powodziowego dla części terenu MOF wyznaczone zostały

obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły i ujściowego odcinka rzeki Chechło. Obszary te obejmują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%).

Ponadto, obszar MOF według klas łącznego zagrożenia suszą kwalifikowany jest jako umiarkowanie zagrożony, przy czym biorąc pod uwagę poszczególne typy suszy, sytuacja najmniej korzystnie przedstawia się w przypadku suszy hydrologicznej – MOF niemal w całości klasyfikowany jest jako silnie zagrożony. Susza hydrologiczna to występujący w następstwie suszy atmosferycznej okres, w którym przepływy w rzekach spadają poniżej wieloletnich wartości średnich. Długotrwały okres suszy powoduje znaczne zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, a także obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych, co może mieć bardzo negatywne skutki w dłuższej perspektywie.

Uzasadnienie wiązki projektowej

Interwencja strategiczna Strategii ZIT MOF Chrzanowa w wymiarze przestrzennym odpowiada na zidentyfikowane wspólne dla MOF problemy i potrzeby m.in. w zakresie zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi. W odpowiedzi za zidentyfikowane wyzwania rozwojowe MOF Chrzanowa, zaplanowano realizację działań związanych z przebudową urządzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy.

Zakres interwencji PZ obejmuje przede wszystkim modernizację urządzeń wodnych, tj. jazów i wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorników retencyjnych, co przyczyni się do rozwoju systemu zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców MOF dzięki ograniczaniu ryzyka występowania powodzi i podtopień.

Realizacja projektu ma na celu ograniczenie zjawisk ekstremalnych takich jak susze, wynikające z tego zagrożenie pożarowe lasów, zmniejszenie spadku poziomu wód gruntowych oraz przesuszenie siedliska, zahamowanie pogorszenia zdrowotności drzewostanów oraz zubożanie różnorodności biologicznej. Efektem realizacji zaplanowanych działań będzie m.in. podniesienie poziomu wód powierzchniowych i gruntowych, uregulowanie stosunków wodnych w obrębie pobliskich gruntów, w tym gruntów leśnych. W konsekwencji będzie następowała poprawa warunków wzrostu i zdrowotności drzewostanów, zwiększenie różnorodności ekosystemów rolno-łąkowych, stopniowe zwiększanie bioróżnorodności fauny i floty związanej z tego typu zbiornikami. Z tego względu realizacja projektu ma strategiczne znaczenie dla dalszego rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego MOF Chrzanowa, a także społecznego ze względu na podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekty wchodzące w skład wiązki spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego, tj. wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Stworzona w ich ramach infrastruktura będzie wykorzystywana bowiem w celu niwelowania skutków suszy i powodzi oraz właściwego kształtowania zasobów wodnych. Ekstremalne zjawiska pogodowe związane z postępującym kryzysem klimatycznym mają często ponadlokalny charakter i stanowią zagrożenie dla obszaru obejmującego więcej niż jedną gminę. Zapobieganie występowaniu suszy, powodzi i podtopień będzie miało zatem pozytywne oddziaływanie na cały MOF, nie tylko gminy objęte zakresem projektów.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu oraz zapobieganie występowaniu ich negatywnych skutków

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.2. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. Interwencja strategiczna Strategii ZIT MOF Chrzanowa w wymiarze przestrzennym odpowiada na zidentyfikowane wspólne dla MOF problemy i potrzeby m.in. w zakresie zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi. Kierunek ten wynika z faktu, iż w ostatnich latach wraz ze zmianami klimatycznymi nasilają się zjawiska suszy, powodzi i podtopień oraz silnych wiatrów, które wymagają nie tylko organizacji sprawnego systemu reagowania na pojawiające się problemy, ale również wdrażania rozwiązań ukierunkowanych na zapobieganie ich występowania w przyszłości.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.2. jest komplementarny z PZ.3., gdyż zakres działań przewidzianych do realizacji w ich ramach skupia się na rozwoju systemu zrównoważonej gospodarki wodnej.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przeciwpowodziowej wybrzeża morskiego oraz brzegów rzek i jezior

Wskaźniki rezultatu:

- Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorzady tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do identyfikowanych deficytów i potrzeb, wynikających ze zmieniających się uwarunkowań przyrodniczych będących następstwem kryzysu klimatycznego. Wraz z postępującymi zmianami klimatu nasilają się bowiem negatywne zjawiska takie jak powodzie i susze, na które MOF Chrzanowa jest szczególnie narażony ze względu na położenie w zlewni Wisły, gdzie znajdują się liczne starorzecza i sztuczne stawy hodowlane oraz zbiorniki pożywiowe. Ponadto, obszar MOF klasyfikowany jest jako obszar silnie zagrożony występowaniem suszy hydrologicznej.

Wskazanie partnerów

Gmina Alwernia, Gmina Chrzanów

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Gmina Alwernia	Przebudowa urządzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy - Modernizacja zbiornika Skowronek
Gmina Chrzanów	Przebudowa urządzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy - Modernizacja zbiornika Chechło w zakresie przebudowy jazu i wałów przeciwpowodziowych

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa

Charakterystyka przedsięwzięcia

Opis sytuacji problemowej

W MOF Chrzanowa widoczne jest zróżnicowanie dostępności sieci infrastruktury sieciowej, przede wszystkim w przypadku sieci kanalizacyjnej – korzysta z niej niecałe 67% mieszkańców obszaru. Dwie z gmin MOF (Trzebinia i Libiąż) są w pełni zwodociągowane, natomiast w pozostałych widoczny jest systematyczny rozwój sieci wodociągowej.

Zmiany w udziale osób korzystających z kanalizacji w ostatniej dekadzie są nieznaczne (zaledwie 0,8 pp.), co wskazuje na konieczność inwestycji w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Dostęp do podstawowej infrastruktury sieciowej wpływa nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale także ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Ze względu na nasilające się zjawisko suburbanizacji, konieczne jest rozbudowywanie sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, na których w ostatnich latach stale odnotowuje się zwiększanie liczby ludności. Widoczne jest to m.in. w przypadku zużycia wody w ostatniej dekadzie – największy wzrost zużycia wody w latach 2012-2021 odnotowano w gminie wiejskiej Babice (wzrost o 4%).

Polska, przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do dostosowania gospodarki ściekowej do wymagań dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych wynikających z dyrektywy ściekowej⁶⁴. Podstawowym instrumentem wdrożenia jej postanowień jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji o RLM $\geq 2\ 000$, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Na terenie MOF Chrzanowa, w obszarze regionu wodnego Górnej Wisły, zostały wyznaczone aglomeracje: Chrzanów, Libiąż B oraz Alwernia. Część gminy Babice tj. miejscowość Jankowice i część Olszyn jest objęta aglomeracją Zator (pozostały obszar gminy nie jest objęty aglomeracją).

KPOŚK podlega aktualizacji co najmniej raz na cztery lata. Ostatnia, a zarazem szósta aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 5 maja 2022 r. Działania w niej zaplanowane powinny zostać zrealizowane oraz osiągnąć efekt ekologiczny do końca 2027 r.⁶⁵

W VI aKPOŚK ujęte zostały aglomeracje, które nie spełniają warunków dyrektywy ściekowej, w tym aglomeracja Libiąż B o ID aglomeracji PLMP505, znajdująca się na terenie gminy Libiąż.

Realizacja zaplanowanych w ramach PZ przedsięwzięć jest zatem konieczna w celu spełnienia przez aglomeracje wymogów dyrektywy ściekowej. Ograniczenie niedostatecznie oczyszczonych ścieków przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych jest kluczowe dla utrzymania wysokiej jakości środowiska i adaptacji MOF do zmian klimatu.

Uzasadnienie wiązki projektowej

Dostęp do podstawowej infrastruktury sieciowej wpływa nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale także ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Ze względu na nasilające się zjawisko suburbanizacji, konieczne jest rozbudowywanie sieci wodno-kanalizacyjnej w celu zapewnienia komfortu i wysokiej jakości życia mieszkańcom obszarów, na których w ostatnich latach stale odnotowuje się zwiększanie liczby ludności. Ponadto, konieczne jest spełnienie wymogów

⁶⁴ Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych („dyrektywa ściekowa”).

⁶⁵ Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm.): „Agglomeracje wyznaczone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają dostosowaniu do warunków, o których mowa w art. 87a ustawy zmienianej w art. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2027 r.”

dyrektywy ściekowej przez aglomerację Libiąż B. Z tego względu wypracowano PZ, skupione na rozbudowie infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej oraz poprawie ich efektywności.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Dostęp do podstawowej infrastruktury sieciowej wpływa nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale także ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Ograniczenie niedostatecznie oczyszczonych ścieków przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych jest kluczowe dla utrzymania wysokiej jakości środowiska i adaptacji MOF do zmian klimatu, z tego względu realizacja zaplanowanych w ramach projektu działań ma istotne znaczenie dla całego obszaru funkcjonalnego. Ponadto, w wyniku realizacji działań związanych z modernizacją i rozwojem sieci wodociągowej, nastąpi poprawa warunków dla zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców MOF, a tym samym poprawa jakości ich życia.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- poprawa dostępności infrastruktury sieciowej
- poprawa standardu infrastruktury sieciowej
- poprawa komfortu i jakości życia mieszkańców MOF
- ograniczenie ryzyka przedostawania się niedostatecznie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb
- podniesienie poziomu dostosowania aglomeracji do wymogów „dyrektywy ściekowej”
- poprawa jakości środowiska
- podniesienie poziomu dostosowania obszaru do zmian klimatu

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.3. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. Zakres interwencji obejmuje przede wszystkim poprawę komfortu i jakości życia mieszkańców MOF, a także ochronę środowiska przyrodniczego i zwiększenie odporności MOF na zmiany klimatu poprzez realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.3. jest komplementarny z PZ.2., gdyż zakres działań przewidzianych do realizacji w ich ramach skupia się na rozwoju systemu zrównoważonej gospodarki wodnej.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę
- Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków

Wskaźniki rezultatu:

- Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę
- Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorzady tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do identyfikowanych deficytów i potrzeb, wynikających ze zmieniających się uwarunkowań przyrodniczych będących następstwem kryzysu klimatycznego oraz uwarunkowań demograficznych związanych z procesem suburbanizacji.

Wskazanie partnerów

Gmina Babice, Gmina Libiąż

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Gmina Babice	Modernizacja infrastruktury wodociągowej i zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę w gminie Babice
Gmina Libiąż	Kontynuacja budowy infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy Libiąż

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa**Charakterystyka przedsięwzięcia****Opis sytuacji problemowej**

Elementy infrastruktury drogowej i dostępność komunikacyjna są najgorzej ocenianymi elementami oferty MOF Chrzanowa przez respondentów biorących udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby Strategii ZIT MOF. Ponad połowa respondentów wskazuje na deficyty w ofercie transportu publicznego, co świadczy o słabym poziomie skomunikowania poszczególnych gmin Aglomeracji i może pogłębiać problem wykluczenia komunikacyjnego, zwłaszcza osób starszych i mniej zamożnych, nie posiadających własnego samochodu oraz zamieszkujących obrzeża MOF.

Gminy: Chrzanów, Trzebinia i Libiąż w 2000 r. zawiązały Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna” (ZKKM), organizujący komunikację miejską wewnątrz gmin, jak i trasach łączących poszczególne gminy, tworzące związek. W 2021 r. usługi w tym zakresie realizowane były przez czterech operatorów, którzy łącznie zrealizowali około 2,6 mln wozokilometrów. Według szacunków na podstawie badań ankietowych i badań stopnia wypełnienia autobusów, przez ZKKM dziennie przewożone jest ok. 17 600 osób (w dzień roboczy), a więc ok. 17% populacji gmin, na terenie których funkcjonuje Związek (Chrzanów, Trzebinia i Libiąż).

Istotną rolę w systemie komunikacyjnym MOF Chrzanowa odgrywają również organizatorzy transportu i przewoźnicy funkcjonujący w ramach Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej (MKA), czyli nowoczesnego rozwiązania integrującego funkcjonujące w regionie usługi związane z publicznym transportem zbiorowym. Na terenie MOF dostępne są dwa punkty, w których użytkownicy mają możliwość zakupu biletów MKA – są to automaty zlokalizowane w Trzebinii i Libiążu.

Z diagnozy strategicznej wynika jednak, iż obecna oferta połączeń autobusowych nie jest wystarczająca. Problemem jest zwłaszcza niski poziom zintegrowania połączeń autobusowych z kolejowymi, przez co widoczne jest nakładanie się na siebie poszczególnych kursów, bądź długi czas oczekiwania na nie. Zintegrowanie tych środków transportu jest kluczowe również ze względu na niedostateczną liczbę miejsc postojowych na parkingach przy dworcach PKP na terenie MOF.

Dużym problemem w kwestii komunikacji zbiorowej jest również nieodpowiednia organizacja transportu autobusowego w centrach miast, zwłaszcza Chrzanowa, stanowiącego centrum usługowe, administracyjne i handlowe dla całego MOF.

Brak komunikacji śródmiejskiej oraz nieodpowiednie zintegrowanie różnych form transportu przekłada się na zwiększenie częstotliwości wyboru samochodu prywatnego i wjeżdżanie nim do centrum miast. To generuje ruch, hałas, zanieczyszczenia i nierzadko degradację terenu poprzez parkowanie na terenach zielonych czy chodnikach.

Zarówno w MOF Chrzanowa, jak i całym regionie i kraju, w roku na rok zauważalny jest wzrost liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. W 2021 r. w Wydziale Komunikacji i Paszportów Starostwa Powiatowego w Chrzanowie zarejestrowano 10 527 pojazdów, wydano 13 872 dowody rejestracyjne i 10 933 tablice rejestracyjne. W 2021 r. łączna liczba samochodów osobowych w MOF Chrzanowa wynosiła blisko 80 tys., a w ostatniej dekadzie odnotowano wzrost rzędu 29%. Ma to negatywne następstwa, gdyż transport, który oprócz emisji zanieczyszczeń, generuje również hałas, ma duży wpływ na stan środowiska, a w szczególności na jakość powietrza. Ponadto, wysokie natężenie ruchu wiąże się z większym prawdopodobieństwem występowania zdarzeń drogowych, które stanowią istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, a tym samym warunkują poziom bezpieczeństwa publicznego.

Wyzwaniem dla gmin MOF Chrzanowa z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszaru będzie przede wszystkim ograniczenie ruchu samochodowego i wdrażanie rozwiązań mających na celu wzrost udziału transportu zbiorowego. Istotna jest również integracja transportu indywidualnego i zbiorowego oraz zmiana zachowań transportowych mieszkańców, w szczególności dotyczących podróży intermodalnych. W tym kontekście szczególne znaczenie ma również infrastruktura parkingowa, w tym Park&Ride. Według danych BDL GUS na terenie MOF Chrzanowa funkcjonują 4 parkingi w systemie Park&Ride, w tym 3 zlokalizowane są na terenie Chrzanowa, a jeden w Libiążu.

W MOF Chrzanowa widoczne są wewnętrzne powiązania funkcjonalne, które dotyczą przepływów związanych z zatrudnieniem. Największa dynamika w obrębie MOF dotyczy przepływów z Trzebini do Chrzanowa (1643 osoby), a następnie z Chrzanowa do Trzebini (921 osób). Chrzanów stanowi również miejsce pracy dla mieszkańców gmin Libiąż, Babice i Alwernia. W MOF widoczne są również przemieszczenia do innych ośrodków, wśród których można wskazać Kraków, Katowice, Chełmek, Jaworzno, Brzeszcze, a nawet Warszawę.

Uzasadnienie wiązki projektowej

Z uwagi na zidentyfikowane deficyty w sferze komunikacyjnej, poprawa dostępności oraz oferty transportu publicznego okazuje się być kluczowym kierunkiem dalszego rozwoju MOF Chrzanowa. Co więcej, będzie to miało również istotny wpływ na poprawę jakości środowiska przyrodniczego, gdyż transport jest źródłem emisji zanieczyszczeń i generuje hałas. Z tego względu kluczowym kierunkiem działań jest rozwój zrównoważonego transportu, m.in. poprzez ograniczenie ruchu samochodowego i wdrażanie rozwiązań mających na celu wzrost udziału transportu zbiorowego. Istotna jest również integracja transportu indywidualnego i zbiorowego oraz zmiana zachowań transportowych mieszkańców, w szczególności dotyczących podróży intermodalnych.

Chrzanów i Trzebinia są najczęstszymi kierunkami przemieszczeń w MOF związanych z zatrudnieniem, dlatego ważne jest rozwijanie rozwiązań intermodalnych na ich terenie. Co więcej, Chrzanów i Trzebinia charakteryzują się dogodnym położeniem i bogatą siecią infrastruktury drogowej, sprzyjającej wdrażaniu rozwiązań intermodalnych. Między miastami przebiega bowiem droga krajowa nr 79 i linia kolejowa nr 93, a w kierunku wschód-zachód swój przebieg ma również autostrada A4. W Trzebini znajduje się ponadto jeden z większych węzłów kolejowych łączących Kraków, Katowice i Oświęcim. Stwarza to dogodne warunki do rozwijania systemu transportowego poprzez wykorzystanie zarówno połączeń drogowych, jak i kolejowych. Bliskie sąsiedztwo dworców kolejowych i autobusowych oraz bezpośredni dostęp do różnorodnych usług społecznych

pozytywnie wpływa bowiem na usprawnienie transportu i ograniczenie natężenia ruchu pojazdów osobowych i niwelowanie jego negatywnych skutków.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekty wchodzące w skład wiązki spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego, tj. wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Kluczowym problemem w zakresie transportowym w MOF Chrzanowa jest bowiem niska dostępność komunikacyjna, na którą składa się niedostateczna liczba połączeń komunikacji zbiorowej oraz nieodpowiednia organizacja, w tym brak skoordynowania i integracji różnych form transportu. Stworzenie zintegrowanych ze zbiorowym transportem publicznym węzłów przesiadkowych w Chrzanowie i Trzebini przyczyni się do poprawy sytuacji w tym zakresie. Miasta te są bowiem najczęstszymi kierunkami przemieszczeń w MOF związanych z zatrudnieniem. Co więcej, w Chrzanowie i Trzebini zlokalizowane są duże zakłady, w których pracują również mieszkańcy innych miejscowości województwa małopolskiego, a także śląskiego.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, natężenia hałasu
- Poprawa komfortu podróży, usprawnienie przemieszczania się
- Zwiększenie dostępności oferty usług Chrzanowa, stanowiącego centrum usługowe, administracyjne i handlowe dla całego MOF
- Usprawnienie przepływów pracowniczych
- Ograniczanie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego
- Poprawa konkurencyjności oferty transportu zbiorowego względem transportu indywidualnego
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z transportu

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.4. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. Zakres interwencji obejmuje przede wszystkim tworzenie węzłów przesiadkowych zintegrowanych ze zbiorowym transportem publicznym, co przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej MOF, a tym samym ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego. Ponadto, ze względu na ukierunkowanie interwencji na rozwój zrównoważonego transportu publicznego, realizacja projektu przyczyni się do dostosowania MOF do obecnych warunków oraz łagodzenia i ograniczenia skutków zmian klimatycznych.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.4. jest komplementarny z PZ.1., gdyż realizacja zaplanowanych w jego ramach działań przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego MOF Chrzanowa poprzez rozwijanie zrównoważonego transportu publicznego na terenie partnerskich gmin, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej).

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych

Wskaźniki rezultatu:

- Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego

- Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej
- Szacowana emisja gazów cieplarnianych

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do posiadanych potencjałów (m.in. dogodnego położenia i dostępności istotnych tras komunikacyjnych), jak również identyfikowanych deficytów i potrzeb wskazywanych przez mieszkańców Obszaru (np. brak zintegrowania różnych form transportu, ograniczone możliwości przemieszczania się za pomocą środków transportu zbiorowego).

Wskazanie partnerów

Gmina Chrzanów, Gmina Trzebinia

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Gmina Chrzanów	Zintegrowany ze zbiorowym transportem publicznym węzeł przesiadkowy w Chrzanowie
Gmina Trzebinia	Powiatowy Punkt Przesiadkowy - Modernizacja dworca autobusowego w Trzebini

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych

Charakterystyka przedsięwzięcia

Na terenie MOF Chrzanowa funkcjonuje 59 placówek przedszkolnych, do których uczęszcza łącznie ok. 4300 dzieci. W przypadku odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, wartość ta jest na tym samym poziomie (90,1%) co wartość dla województwa i nieco niższa niż średnia dla kraju (89,6%). Jednakże MOF Chrzanowa jest jedyną z porównywanych jednostek, w której odnotowano zmniejszenie się wartości tego wskaźnika w ostatniej dekadzie, co może wynikać m.in. z niskiej jakości oferty i/lub jej niedostosowaniu do potrzeb mieszkańców. Wartość wskaźnika poniżej 100% świadczy bowiem o tym, iż część dzieci z obszaru MOF uczęszcza do przedszkoli zlokalizowanych poza granicami obszaru, bądź rodzice nie decydują się na korzystanie z tego typu usług.

Dostępność wysokiej jakości usług opiekuńczo-wychowawczych wpływa na jakość życia mieszkańców i w pewnym stopniu warunkuje ich aktywność zawodową. Brak możliwości uzyskania wsparcia w postaci opieki nad dzieckiem implikuje bowiem problemy z powrotem rodziców na rynek pracy, co przekłada się na występowanie negatywnych zjawisk społecznych i problemów ekonomicznych rodzin.

Oferta oświatowa w MOF Chrzanowa jest rozbudowana i obejmuje kształcenie na różnych poziomach – podstawowym, średnim, zawodowym i branżowym. Na terenie MOF funkcjonuje 47 szkół podstawowych oraz 18 szkół ponadpodstawowych, w tym 7 liceów ogólnokształcących, 2 szkoły policealne, 4 szkoły średnie zawodowe oraz 5 zasadniczych szkół zawodowych i szkół

branżowych I i II stopnia. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są funkcjonujące na terenie MOF instytucje, m.in. Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie oraz Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, oferujące zajęcia pozaszkolne i umożliwiające dzieciom i młodzieży wielokierunkowy rozwój zgodnie z ich preferencjami i predyspozycjami.

W każdej z gmin tworzących przedmiotowy MOF funkcjonuje co najmniej jedna szkoła podstawowa. Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) dla powiatu chrzanowskiego w 2020 r. wyniósł 95,3% i był wyższy, niż w przypadku kraju (94,7%), lecz nieco niższy od wartości odnotowanej w województwie małopolskim (95,9%).

Analizując kwestie związane z poziomem i jakością nauczania, warto zwrócić uwagę na wyniki egzaminów: ósmoklasisty i maturalnego. Wyniki te są niższe w porównaniu do średniej na województwa, co może świadczyć o konieczności poprawy jakości nauczania w szkołach zlokalizowanych w MOF Chrzanowa. Ponadto, istotne jest dopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy w celu zahamowania odpływu z MOF Chrzanowa młodych mieszkańców.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, ważne jest wspieranie podnoszenia kwalifikacji uczestników rynku pracy, co powinno się odbywać już na etapie kształcenia szkolnego i zawodowego. Stopniowe wprowadzanie młodzieży na rynek pracy i dostosowywanie kierunków kształcenia do jego potrzeb powinno stanowić kluczowy kierunek działań zmierzających do budowania silnego kapitału ludzkiego. Migracje młodych ludzi do innych miast z bardziej konkurencyjną ofertą kształcenia wpływają bowiem na pogłębianie zjawiska starzenia się społeczeństwa, co ma negatywny wpływ przede wszystkim na sferę społeczną i gospodarczą MOF. Ważne jest zatem wspieranie rozwoju oferty edukacyjnej w MOF już na poziomie szkół podstawowych, a także ponadpodstawowych – w tym również szkół zawodowych i branżowych.

W MOF Chrzanowa z roku na rok wrasta liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych w szkołach podstawowych (bez specjalnych). W 2021 r. do takich oddziałów uczęszczało 421 takich uczniów, przy czym w porównaniu do roku 2012, liczba ta wzrosła aż o 270%. Zmniejszyła się natomiast liczba uczniów niepełnosprawnych indywidualnie nauczanych, z 7 w 2012 r. do 5 w 2021 r. Ze względu na zauważane tendencje, niezwykle istotne jest rozwijanie edukacji włączającej, która ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju oraz uczestniczenia w procesie kształcenia i wychowania oraz życiu społecznym w placówkach edukacyjnych. Celem wprowadzania edukacji włączającej jest zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się oraz zapewnienie warunków do rozwijania ich indywidualnego potencjału z uwzględnieniem posiadanych ograniczeń. Wyzwaniem jest zatem poprawa dostępności placówek edukacyjnych, w szczególności dla uczniów ze szczególnymi potrzebami, ale również uczniów szczególnie uzdolnionych.

Ponadto, grupą wymagającą szczególnego wsparcia są dzieci imigrantów, które często dotyka zjawisko wykluczenia społecznego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej od chwili rozpoczęcia wojny w Ukrainie, do Polski przybyło niemal 117 tys. dzieci, które aktualnie uczęszczą do polskich szkół. Ze względu na traumatyczne przeżycia, dzieci te mogą wymagać odpowiedniego podejścia, dlatego niezwykle ważne jest podejmowanie działań mających na celu integrację społeczną oraz wsparcie w edukacji.

Istotnym czynnikiem warunkującym obecną sytuację w szkołach była również pandemia COVID-19 i jej negatywne skutki, które odczuwane są do dziś. Ze względu na ograniczenia w organizacji zajęć szkolnych, dzieci i młodzież przez długi czas miały ograniczony kontakt z rówieśnikami, co często prowadziło do poczucia izolacji oraz związanego z nim szerokiego katalogu zaburzeń behawioralnych i psychicznych. Z badania przeprowadzonego przez Polskie Towarzystwo Edukacji

Medialnej wynika, iż prawie jedna trzecia uczniów biorących udział w badaniu często lub cały czas odczuwała smutek (28,9%), samotność (27,4%) oraz przygnębienie (28,4%)⁶⁶.

Co więcej, negatywne skutki dotknęły również grupę nauczycieli i wychowawców – wyniki badania świadczą o tym, iż edukacja zdalna spowodowała wzrost poziomu stresu oraz przełożyła się na negatywne relacje osobiste/domowe wielu nauczycieli. Z raportu wynika również, iż 45% nauczycieli biorących udział w badaniu czuło się w małym lub umiarkowanym stopniu przygotowanych do prowadzenia zajęć w formie zdalnej. Ponadto, połowa badanych uczniów oceniła lekcje prowadzone zdalnie jako mniej atrakcyjne niż przed pandemią. Świadczy to o potrzebie rozwijania kompetencji cyfrowych kadry nauczycielskiej, zwłaszcza w dobie intensywnego rozwoju technologii internetowych, w celu podnoszenia jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do zmieniających się potrzeb i oczekiwań.

Interwencji wymaga również poprawa warunków zatrudnienia nauczycieli. Z danych udostępnianych przez Barometr Zawodów wynika, iż ze względu na nieodpowiednie warunki pracy coraz mniej osób decyduje się na karierę nauczycielską. W powiecie chrzanowskim na 2023 r. prognozuje się deficyt poszukujących pracy w zawodach takich jak: nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych. Ponadto, w szkołach MOF Chrzanowa odnotowuje się wysokie zapotrzebowanie na psychologów i logopedów⁶⁷. Wpływ na taką sytuację ma również reforma szkolnictwa, na drodze której zlikwidowano gimnazja, przez co funkcjonujące placówki muszą się zmagać z problemem związanym z większą liczbą uczniów w poszczególnych rocznikach.

Uzasadnienie wiązki projektowej

Wyniki diagnozy strategicznej wskazują na konieczność rozwoju oferty edukacyjnej w MOF Chrzanowa już na poziomie szkół podstawowych, a także ponadpodstawowych – w tym również szkół zawodowych i branżowych. Migracje młodych ludzi do innych miast z bardziej konkurencyjną ofertą kształcenia wpływają bowiem na pogłębianie zjawiska starzenia się społeczeństwa, co ma negatywny wpływ przede wszystkim na sferę społeczną i gospodarczą MOF. Ponadto, istotnym czynnikiem warunkującym sytuację społeczno-gospodarczą MOF jest dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych. Dostęp do żłobków i przedszkoli umożliwia bowiem młodym rodzicom powrót do pracy, a także daje szerokie możliwości odpowiedniego rozwoju dzieci, jednocześnie przygotowując je do uczestnictwa w życiu społecznym. Podnoszenie jakości oferty usług publicznych w obszarze oświaty i wychowania, m.in. poprzez wdrażanie dodatkowych zajęć odpowiadających na zmieniające się oczekiwania, a także zapewnianie odpowiedniej opieki dla wychowanków przedszkoli jest zatem jednym z kluczowych kierunków działań MOF Chrzanowa. Ponadto, rosnąca liczba uczniów z niepełnosprawnościami implikuje konieczność dostosowywania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz zapewnienia wsparcia w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych i wsparcia psychologicznego. Projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszej wiązki odpowiadają zatem na potrzeby i wyzwania rozwojowe MOF Chrzanowa.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekty wchodzące w skład wiązki spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego, tj. wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Wspólnym efektem realizacji planowanych działań będzie poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej MOF oraz zwiększenie dostępności usług wychowawczo-opiekuńczych. Zakłada się, że interwencja przyczyni się do zahamowania negatywnych trendów

⁶⁶ Wstępne wyniki badania naukowego „Zdalne nauczanie a adaptacja do warunków społecznych w czasie epidemii koronawirusa”, czerwiec 2020 r.

⁶⁷ Na podstawie ofert pracy zamieszczonych na stronie Kuratorium Oświaty w Krakowie

migracyjnych i tworzenia dogodnych warunków do zakładania rodziny. Działania ukierunkowane na wyrównanie szans edukacyjnych w zakresie szkolnictwa ogólnego i zawodowego przyczynią się ponadto do podniesienia konkurencyjności oferty kształcenia w MOF Chrzanowa, a także wzmocnienia kapitału ludzkiego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych i dostosowanie ich do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości oferty edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej
- Poprawa warunków do rzeczywistego włączenia uczniów ze szczególnymi potrzebami
- Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej MOF i ograniczenie zjawiska odpływu ludności z MOF, zwłaszcza młodych rodzin, oraz kształtowania odpowiednich warunków do zakładania rodziny

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.5. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 2. Wzmocnienie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. W jego ramach zaplanowano działania związane ze wzmocnieniem potencjału i standardów sektora edukacji, czego efektem będzie m.in. poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej, a w efekcie zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej MOF, co jest kluczowym założeniem interwencji w ramach Celu 2.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.5. jest komplementarny z PZ.6., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewniania równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto, PZ.5 jest spójne z PZ.7., gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej
- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem
- Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne)
- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe)

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do identyfikowanych potrzeb w obszarze polityki społecznej wynikających z obserwowanych zmian w strukturze demograficznej oraz zmian uwarunkowań na lokalnym rynku pracy i konieczności podnoszenia standardów edukacji.

Wskazanie partnerów

Placówki oświatowe i wychowawcze, zespoły administracyjne, NGO z terenu MOF Chrzanowa

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej 1) Realizacja zajęć dodatkowych dla przedszkolaków MOF Chrzanowa 2) Dwujęzyczne maluchy z obszaru MOF Chrzanowa
Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Podniesienie jakości kształcenia ogólnego i edukacji nieformalnej, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa 1) Promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na terenie MOF Chrzanowa 2) Podniesienie jakości kształcenia ogólnego na terenie MOF Chrzanowa
Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Podniesienie jakości kształcenia zawodowego, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa 1) Rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy na terenie MOF Chrzanowa 2) Promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na terenie MOF Chrzanowa

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa

Charakterystyka przedsięwzięcia

Zmiany w strukturze demograficznej MOF Chrzanowa wynikające z występowania niekorzystnych zjawisk demograficznych takich jak odpływ ludności, suburbanizacja czy zmiana modelu rodziny, mogą prowadzić do istotnych problemów w sferze społecznej. Zarówno nasilające się zjawisko starzenia społeczeństwa, jak i migracje sprzyjają występowaniu wykluczenia społecznego niektórych grup mieszkańców, zwłaszcza osób starszych, cudzoziemców i osób z niepełnosprawnościami. Grupą szczególnie narażoną na wykluczenie społeczne są również osoby bezrobotne, zwłaszcza długotrwale pozostające bez pracy, a także osoby w kryzysie bezdomności, który często wiąże się z długotrwałym bezrobociem oraz innymi trudnymi sytuacjami życiowymi. Biorąc pod uwagę strukturę demograficzną MOF Chrzanowa, można zauważyć, iż stosunkowo wysoki odsetek społeczeństwa stanowią osoby powyżej 65. roku życia. W 2021 r. wartość tego wskaźnika wyniosła 20,7% i była wyższa od średniej wartości odnotowanej w województwie małopolskim (17,7%) i kraju (19,0%). Co więcej, również dynamika zmian w tym zakresie była większa – na przestrzeni ostatnich 10 lat odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji MOF Chrzanowa wzrósł o 5,2 pp., co świadczy o starzeniu się lokalnej społeczności. Wraz ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, odnotowuje się wzrastające zapotrzebowanie na pomoc społeczną ze względu na niepełnosprawność, czy długotrwałą lub ciężką chorobę. Seniorzy, ze względu na podeszły wiek i nasilające się z tego powodu problemy ze zdrowiem, wymagają szczególnego wsparcia w życiu codziennym. W 2021 r. niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba były najczęstszymi powodami przyznania pomocy w powiecie chrzanowskim – przyznano ją łącznie 3 076 rodzinom, z czego 1 161 rodzinom ze względu na niepełnosprawność. Co więcej, Powiatowy

Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w 2020 r. wydał 1 587 orzeczeń dla osób powyżej 16. roku życia oraz 319 orzeczeń dla osób do 16. roku życia.

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w MOF Chrzanowa wyniósł 3,9% i był wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego (3,4%) i nieco niższy niż średnia dla kraju (4,0%). Z analizy danych wynika jednak, iż mimo zbliżonej wartości wskaźnika, dynamika zmian w tym zakresie w MOF w latach 2012-2021 (-4,2) była mniejsza w porównaniu do krajowej (-4,7 pp). W strukturze bezrobotnych kobiety stanowią blisko 55%, a w ostatniej dekadzie odnotowano wzrost tego wskaźnika o 1,8 pp. Wynik ten jest wyższy niż średnia dla województwa (54,4%) czy kraju (53,8%), co oznacza, że skala problemu bezrobocia wśród kobiet w MOF Chrzanowa postępuje bardziej dynamicznie.

Analiza odsetka osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, wykazała najwyższy ich udział w 2021 r. w Chrzanowie (ponad 60%). Średnia dla MOF Chrzanowa wynosiła 57,1% i była wyższa niż średnia w województwie (55,6%) czy kraju (56,6%). Odnotowana w MOF dynamika zmian w tym zakresie wynosiła +14,1 pp. – widoczna jest zatem zmiana struktury osób bezrobotnych i zwiększenie udziału osób długotrwale bezrobotnych.

Liczba organizacji trzeciego sektora, rozumianych jako stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne w 2021 r. w MOF Chrzanowa w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła 32. Była więc znacząco niższa niż w województwie małopolskim (41) i kraju (41). W ostatniej dekadzie odnotowano blisko 53% wzrost wartości tego wskaźnika, co świadczy o stopniowym rozwoju tego sektora. Jak wskazują odpowiedzi respondentów, tylko 34,1% z nich pozytywnie ocenia aktywność organizacji pozarządowych, a 44% nie potrafi dokonać jednoznacznej oceny w tej kwestii. Ponadto, blisko 51% nie ma wiedzy na temat współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, a tylko 30,3% ocenia ten rodzaj współpracy pozytywnie. Biorąc pod uwagę znaczenie tego typu podmiotów w rozwoju społeczno-gospodarczym, ważne jest prowadzenie działań mających na celu wzrost zinstytucjonalizowanej aktywności społecznej w sferze publicznej, przekładającej się często również na aktywność obywatelską.

Uzasadnienie wiązki projektowej

W celu podnoszenia jakości życia i zapewnienia szeroko rozumianego dobrobytu na terenie MOF, konieczne jest gwarantowanie wsparcia, bezpieczeństwa i włączenia społecznego wszystkim mieszkańcom ZNOF. Aktywizacja i integracja społeczna osób z różnych grup społecznych będzie stanowić ważny komponent realizowanych działań. Przyczyni się to do wzmacniania kapitału społecznego i zapobiegania negatywnym zjawiskom w sferze społecznej.

Ze względu na wzrastający udział osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobocia w MOF Chrzanowa, kluczowe jest podejmowanie działań mających na celu reintegrację zawodową mieszkańców, organizację szkoleń i kursów oraz wsparcie w procesie przekwalifikowania się czy nabywania nowych kompetencji i umiejętności, zwłaszcza cyfrowych. W przypadku MOF Chrzanowa jest to niezwykle istotne z uwagi na transformację energetyczną i znaczne przekształcenia rynku pracy – skutki zmieniającej się struktury gospodarczej.

W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy i potrzeby, wypracowano zatem przedsięwzięcie zintegrowane skupione na aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mieszkańców MOF Chrzanowa.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na wspólne problemy i potrzeby gmin tworzących MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Zakres projektu obejmuje przede wszystkim realizację działań ukierunkowanych na aktywne włączenie społeczne, dotyczących osób

zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo z całego obszaru MOF.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- zapewnienie wsparcia osobom zagrożonym zjawiskiem wykluczenia społecznego
- wzrost poziomu integracji mieszkańców MOF, poprawa ich sytuacji bytowej
- zapobieganie zjawiskom patologii społecznych
- aktywizacja rynku pracy
- budowanie silnej społeczności lokalnej i wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego MOF

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.6. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych oraz cel strategicznego 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej. Zakres przedsięwzięcia uwzględnia bowiem przede wszystkim wsparcie i zapewnienie równych szans mieszkańcom ze wszystkich grup społecznych, a tym samym rozwijanie zasobów kapitału ludzkiego i społecznego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy poprzez aktywizację osób biernych zawodowo.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.6. jest komplementarny z PZ.5 i PZ.7., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewniania równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym, a tym samym zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego. Rozwój polityki społecznej w MOF Chrzanowa będzie miał również istotny wpływ na budowanie silnego kapitału ludzkiego i społecznego.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do identyfikowanych potrzeb w obszarze polityki społecznej wynikających z obserwowanych zmian w strukturze demograficznej oraz zmian uwarunkowań na lokalnym rynku pracy i konieczności podnoszenia kwalifikacji i kompetencji jego uczestników.

Wskazanie partnerów

Podmioty opieki społecznej, NGO z terenu MOF Chrzanowa

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Działania na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo mieszkańców MOF Chrzanowa

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej**Charakterystyka przedsięwzięcia**

W zakres polityki społecznej wchodzi zarówno kwestie dotyczące usług opiekuńczo-wychowawczych oraz pielęgnacyjnych, jak i ochrony zdrowia. W przypadku MOF Chrzanowa działania związane z rozwojem usług ochrony zdrowia są szczególnie istotne z uwagi na starzenie się społeczeństwa, ale również oceny mieszkańców dotyczące niedostatecznej dostępności usług medycznych (blisko 60% negatywnych ocen w badaniu ankietowym).

W 2021 r. w powiecie chrzanowskim wśród najczęstszych przyczyn przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wskazuje się długotrwałą lub ciężką chorobę (1 915 rodzin), ubóstwo (1 602 rodzin) i bezrobocie (1 128 rodzin). Dlatego w przypadku rozwoju polityki społecznej, szczególną rolę odegrają działania ukierunkowane na poprawę sytuacji bytowej osób borykających z ubóstwem i bezdomnością oraz osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów, których odsetek w społeczeństwie rokrocznie wzrasta.

W powiecie chrzanowskim działa Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie (POIK), który realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, obejmujące w szczególności zapewnienie kompleksowej pomocy, w tym: psychologicznej, pedagogicznej, prawnej osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie. POIK rokrocznie odnotowuje zapotrzebowanie na pomoc i poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne, mediacji, a także poradnictwo terapeutyczne uzależnień. W 2021 r. z pomocy Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie skorzystały 553 osoby, w tym 389 osób dorosłych i 164 dzieci. Udzielono 1965 porad/konsultacji, w tym m.in. porady psychologiczne (788 porad dla 248 osób), pedagogiczne (393 porady dla 132 osób), prawne (131 porad na 91 osób) oraz socjalne (25 porad dla 18 osób). W 2021 r. udzielono pomocy i wsparcia 44 osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym 35 kobietom, 2 mężczyznom i 7 dzieciom. W 2021 r. po specjalistyczną pomoc do POIK zgłosiło się 538 osób, przy czym najczęstszym powodem zgłoszeń były problemy emocjonalne (24,4% wszystkich zgłoszeń) oraz problemy w rodzinie (20,5% wszystkich zgłoszeń). Wśród przyczyn poszukiwania pomocy znalazły się również: zaburzenia psychiczne, zaburzenia suicydalne, strata bliskiej osoby oraz traumatyczne zdarzenia. Wskazuje to na zapotrzebowanie na usługi specjalistów takich jak m.in. psychologów, psychiatrów, psychoterapeutów.

Wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi jest w ostatnich latach obserwowaną w kraju tendencją. Wynika to z pandemii COVID-19 i szeregu jej negatywnych skutków ekonomicznych, gospodarczych i społecznych. Zachwianie sytuacji na rynku pracy oraz przymusowa izolacja to bowiem jedne z kluczowych przyczyn pogorszenia samopoczucia psychicznego.

Wzrost zapotrzebowania zauważalny jest również w przypadku usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, co związane jest ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa oraz zmianami trybu życia współczesnej młodzieży i dorosłych na siedzący. Ze względu na coraz bardziej powszechne ograniczanie aktywności ruchowej, wszelkie zwyrodnienia i kontuzje stają się istotnym problemem dla wielu osób, zarówno młodszych, jak i w wieku senioralnym.

Co istotne, wraz ze wzrostem zapotrzebowania na tego typu usługi, spada ich dostępność. W MOF Chrzanowa jest to dyktowane przede wszystkim deficytem wyspecjalizowanych pracowników - według Barometru Zawodów, dla powiatu chrzanowskiego na 2023 r. prognozuje się deficyt specjalistów takich jak m.in.: fizjoterapeuci i masażyści, lekarze, logopedzi i audyofonolodzy,

pielęgniarki i położne, pracownicy socjalni, psychologzy i psychoterapeuci. Co więcej, w grupie zawodów deficytowych zidentyfikowano cztery, w których prognozowany jest wzrost zapotrzebowania, mianowicie:

- Fizjoterapeuci i masażyści – z uwagi na postępujące starzenie społeczeństwa, zapotrzebowanie na świadczone przez fizjoterapeutów i masażyстів usługi będzie rosnąć,
- Lekarze – często osoby z wykształceniem medycznym podejmują się pracy w większych ośrodkach miejskich i za granicą ze względu na bardziej atrakcyjne warunki zatrudnienia,
- Pielęgniarki i położne – wzrost zapotrzebowania jest wynikiem niewielkiego zainteresowania kształceniem w zawodzie oraz trudnymi warunkami pracy,
- Psychologzy i psychoterapeuci – brak osób z wymaganymi kwalifikacjami.

Uzasadnienie wiązki projektowej

W odpowiedzi na zidentyfikowane na drodze diagnozy deficyty, problemy i potrzeby, wypracowano wiązkę projektową skupioną na wsparciu usług społecznych. W celu zwiększenia dostępności specjalistycznych usług medycznych, a tym samym wsparcia zdrowia, zarówno fizycznego, jak i psychicznego mieszkańców MOF Chrzanowa, zaplanowano wdrożenie działań takich jak: rozszerzenie usług opiekuńczych, oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego, a także oferty placówek wsparcia dziennego. Zakres przedsięwzięcia obejmuje m.in. przeszkolenie i zatrudnienie specjalistów, których deficyt prognozowany jest na najbliższe lata, w tym np. psychologów, pielęgniarzy i opiekunów. Co więcej, interwencja zakłada nie tylko rozwijanie oferty instytucjonalnej, ale również usług dostępnych w miejscu zamieszkania, co odpowiada na potrzeby przede wszystkim seniorów i osób niewymagających całodobowej opieki.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych i opiekuńczych
- wsparcie zdrowia, zarówno fizycznego, jak i psychicznego, mieszkańców MOF Chrzanowa

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.7. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, gdyż zakłada przede wszystkim zapewnienie dostępności usług społecznych oraz wsparcie i gwarantowanie równych szans mieszkańcom ze wszystkich grup społecznych, a tym samym rozwijanie zasobów kapitału ludzkiego i społecznego.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

Zakres PZ.7. jest komplementarny z PZ.5 i PZ.6., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewniania równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym, a tym samym zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego. Rozwój polityki społecznej w MOF Chrzanowa będzie miał również istotny wpływ na budowanie silnego kapitału ludzkiego i społecznego.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie

- Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej
- Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie
- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej
- Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług
- Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do identyfikowanych deficytów i potrzeb rozwojowych w obszarze usług społecznych. W celu zwiększenia dostępności specjalistycznych usług medycznych, a tym samym wsparcia zdrowia, zarówno fizycznego, jak i psychicznego mieszkańców MOF Chrzanowa, zaplanowano wdrożenie działań takich jak: rozszerzenie usług opiekuńczych, oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego, a także oferty placówek wsparcia dziennego.

Wskazanie partnerów

Podmioty opieki społecznej, NGO z terenu MOF Chrzanowa

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt	Nazwa projektu
Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych na terenie MOF Chrzanowa 1) Rozszerzenie całotygodniowych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania na terenie MOF Chrzanowa poprzez przeszkolenie i zatrudnienie kadry 2) Rozszerzenie oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego skierowanego do klientów OPS/ CUS, w tym m.in. osób w wieku 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, osób uzależnionych itp.
Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Rozszerzenie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - profilaktyka zdrowia psychicznego na terenie MOF Chrzanowa

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalnej oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa

Charakterystyka przedsięwzięcia

Z analizy potrzeb⁶⁸ przeprowadzonej w ramach prac nad Strategią wynika, iż kluczowym deficytem i problemem ograniczającym działalność i dalszy rozwój instytucji kultury w MOF Chrzanowa jest niedostateczna przestrzeń, zarówno magazynowa, jak i wystawiennicza. Ponadto, problemem jest niski standard obiektów oraz zapotrzebowanie na wyposażenie – zarówno sprzęt i urządzenia multimedialne, jak i materiały wykorzystywane na bieżąco do organizacji zajęć, czy warsztatów. Niedostateczna ilość przestrzeni w znacznym stopniu ogranicza możliwości organizacji zajęć, imprez i wydarzeń oraz rozszerzania ich oferty zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami odbiorców.

Uzasadnienie wiązki projektowej

W odpowiedzi na zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej deficyty, problemy i potrzeby, wypracowano wiązkę projektową skupioną na poprawie jakości i dostępności infrastruktury instytucji kultury MOF Chrzanowa oraz rozszerzeniu ich oferty, a także ochronie i upowszechnianiu dziedzictwa historyczno-kulturowego obszaru.

Z diagnozy wynika bowiem, iż kluczowym kierunkiem interwencji powinno być podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej MOF Chrzanowa w celu wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”.

Konieczna jest realizacja działań w zakresie kompleksowej modernizacji oraz podniesienia innowacyjności infrastruktury obiektów muzealnych na terenie gmin MOF Chrzanowa. Działania te przyczynią się do udostępnienia dziedzictwa niematerialnego oraz licznych muzealiów i zbiorów nawiązujących do tradycji, w tym górniczych, gmin powiatu chrzanowskiego.

Niezbędna jest również digitalizacja i udostępnienie cyfrowe posiadanych zbiorów i muzealiów oraz stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej z wykorzystaniem nowych technologii i multimediiów wraz z jej wypromowaniem.

Istotne znaczenie ma również bogate dziedzictwo niematerialne, którego ochroną i rozpowszechnianiem zajmują się m.in. organizacje pozarządowe, a także grupy artystyczne (m.in. teatralne, muzyczno-instrumentalne, wokalne i chóry, folklorystyczne, taneczne) oraz koła/kluby/sekcje (m.in. plastyczne/techniczne, taneczne, muzyczne, informatyczne, fotograficzne, filmowe, teatralne, seniora/Uniwersytety Trzeciego Wieku, Koła Gospodyń Wiejskich) funkcjonujące na terenie gmin MOF. Z tego względu wspieranie ich działalności ma szczególne znaczenie dla planowanej interwencji.

Ważnym elementem realizowanych działań powinno być również będzie wypracowanie i rozwijanie profesjonalnej usługi turystycznej, co wpłynie na poprawę atrakcyjności turystycznej obszaru.

Istotnym elementem interwencji jest również rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego w oparciu o bazę infrastrukturalną i ofertę instytucji kultury. Obecna sytuacja demograficzna MOF wynikająca m.in. z nasilającego się w kraju procesu depopulacji i starzenia się społeczeństwa implikuje bowiem konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na zahamowanie negatywnych trendów migracyjnych i wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego poprzez stałe podnoszenie jakości życia mieszkańców, zapewnianie nowoczesnej i sprawnej infrastruktury technicznej oraz szerokiej oferty usług publicznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych.

Wskazanie podejścia zintegrowanego

Projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na wspólne problemy i potrzeby gmin tworzących MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF, a także odwiedzających go turyści. Zakres projektu obejmuje przede wszystkim realizację działań ukierunkowanych na poprawę jakości i dostępności oferty instytucji kultury oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF, co przyczyni się do podniesienia atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej

⁶⁸ Analiza potrzeb instytucji kultury MOF Chrzanowa w zakresie infrastruktury i oferty, stanowiąca Załącznik nr 1 do Strategii.

obszaru oraz jego konkurencyjności. Ponadto, rozwijanie oferty instytucji kultury oraz zagospodarowywanie miejsc sprzyjających integracji i aktywizacji społecznej przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego MOF.

Oczekiwane rezultaty dla MOF

- poprawa jakości i dostępności oferty instytucji kultury
- ochrona i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF
- wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców MOF
- poprawa jakości i dostępności oferty spędzania czasu wolnego
- poprawa warunków do zacieśniania więzi społecznych i podnoszenia poziomu aktywności społecznej
- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej obszaru oraz jego konkurencyjności

Zgodność z poziomem strategicznym Strategii

PZ.8. jest zgodne z założeniami celu strategicznego 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej, gdyż zakłada wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego, historycznego MOF Chrzanowa do rozwijania funkcji turystycznych obszaru.

Ponadto, zakres PZ.8. jest zgodny z założeniami celu strategicznego 2. Wzmocnienie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, gdyż zakłada m.in. poprawę jakości infrastruktury instytucji kultury oraz rozszerzenie ich oferty, co przyczyni się do urozmaicenia oferty spędzania czasu wolnego w MOF, a tym samym zwiększenia jego atrakcyjności osiedleńczej. Co więcej, realizacja działań związanych z ochroną i upowszechnianiem dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa przyczyni się do wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej oraz pobudzania i wzmocnienia aktywności społecznej w MOF.

Powiązanie z innymi Przedsięwzięciami Zintegrowanymi

PZ.8. jest również powiązany z PZ.5., gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.

Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Wskaźniki produktu:

- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem

Sposób wskazania projektów

Projekty zostały wskazane przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa, w odniesieniu do identyfikowanych deficytów i potrzeb w obszarze oferty kulturalnej. Z analizy potrzeb przeprowadzonej w ramach prac nad Strategią wynika, że kluczowym kierunkiem interwencji powinno być podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej MOF Chrzanowa w celu wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”.

Wskazanie partnerów

Muzeum w Chrzanowie, Gmina Alwernia, Muzeum Pożarnictwa w Alwerni, MOKSiR w Chrzanowie, Libiąskie Centrum Kultury, Trzebińskie Centrum Kultury, Gmina Trzebinia, Gmina Babice

Wskazanie projektów strategicznych

Podmiot realizujący projekt

Nazwa projektu

Muzeum w Chrzanowie	Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Budynek Główny, Oficyna Dworska)
Muzeum w Chrzanowie	Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Oddział Wystaw Czasowych Muzeum w Chrzanowie "Dom Urbańczyka")
Muzeum w Chrzanowie	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Cmentarz Żydowski w Chrzanowie
Muzeum w Chrzanowie	"Nowy obiekt Muzeum" - Szkoła Muzyczna
Muzeum w Chrzanowie	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Piec Kąpielowy "Hoffman"
Gmina Alwernia	Wsparcie i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek
Muzeum Pożarnictwa w Alwerni	Rozwój Muzeum pożarnictwa w Alwerni
MOKSiR w Chrzanowie	Modernizacja sali kinowo-teatralnej MOKSiR
Libiąskie Centrum Kultury	Poprawa infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż
Trzebińskie Centrum Kultury	Modernizacja i cyfryzacja domów kultury oraz poprawa dostępności oferty kulturalnej w Gminie Trzebinia
Gmina Trzebinia	Budowa toru kajakowego przy Puszczy Dulowskiej i Zalewie Chechło wraz z niezbędną infrastrukturą
Gmina Babice	Poprawa i rozwój infrastruktury kultury w Gminie Babice

Sposób wyboru projektów

Niekonkurencyjny

2.3 Lista projektów realizujących cele

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT określa w szczególności: listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami.

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)			Projekt									
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT/IIT (CWD), przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT/OPK)	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ew. partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania, w przypadku finansowania w ramach FEM 21-27 wskazanie konkretnego CS	Maksymalna wartość wkładu UE (euro)	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach) i termin złożenia wniosku o dofinansowanie (WOD) w ujęciu miesięcznym/rok	Termin złożenia wniosku o dofinansowanie (WOD) w ujęciu miesięcznym/rok	Powiązanie z innymi projektami/wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
PZ.1. Poprawa efektywności energetycznej w MOF	<p>PZ.1. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu.</p> <p>Interwencja strategiczna Strategii ZIT MOF Chrzanowa w wymiarze przestrzennym odpowiada na zidentyfikowane wspólne dla MOF problemy i potrzeby m.in. w zakresie zarządzania energią i dostosowywania obszaru do zmian klimatu. Z diagnozy wynika bowiem, iż jednym z kluczowych problemów MOF Chrzanowa jest problem zanieczyszczenia powietrza, którego źródłem jest przede wszystkim emisja powierzchniowa, do której zalicza się przede wszystkim emisję pochodzącą z sektora komunalno-bytowego, a także emisję liniową pochodzącą z transportu. Co więcej, w dobie postępującego kryzysu klimatycznego, istotnym problemem staje się konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego mieszkańcom obszaru.</p> <p>W odpowiedzi za zidentyfikowane problemy i wyzwania rozwojowe MOF Chrzanowa, zaplanowano realizację działań związanych z modernizacją i rozbudową systemu elektroenergetycznego oraz dywersyfikacją źródeł energii, a także ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Zakres interwencji PZ obejmuje przede wszystkim poprawę efektywności energetycznej i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w MOF, co przyczyni się do zwiększenia odporności Obszaru na negatywne skutki kryzysu klimatycznego oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego, zwłaszcza jakości powietrza.</p> <p>Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany i wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Stworzona w ich ramach infrastruktura będzie wykorzystywana bowiem w celu zapewnienia efektywności energetycznej obszaru MOF oraz dążenia do neutralności klimatycznej. Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter zjawisk związanych z niską emisją i zanieczyszczeniem powietrza, działania ukierunkowane na ich ograniczenie przyczynią się do poprawy jakości środowiska nie tylko w gminach objętych projektem, ale również na obszarze MOF Chrzanowa. Kompleksowa termomodernizacja i wymiana źródeł</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej RCO18 - 44 lokale - Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej RCO19 – 12 500 mkw <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Gidzie stosowne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) Redukcja w 2029 r. o 30% - Szacowana emisja gazów cieplarnianych Redukcja w 2029 r. o 30% 	1	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana Instrumentami Finansowymi	Gmina Chrzanów	Projekt swoim zakresem obejmować będzie kompleksową i głęboką termomodernizację budynków wraz z przebudową systemów grzewczych, instalację urządzeń OZE (w tym pomp ciepła i magazynów energii) oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej.	Projekt uwzględni działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej, co przyczyni się do optymalizacji gospodarowania energią, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a więc wpisuje się w zakres celu szczegółowego 2(i) <i>wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</i> . Realizacja projektu będzie miała również wpływ na rozwiązanie problemów związanych m.in. z zanieczyszczeniem powietrza, zmianami klimatycznymi, ograniczeniem użycia paliw kopalnych. Realizacja projektu będzie skupiała się na uzyskaniu założonego efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji szkodliwych substancji, zastosowania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową. W założeniu minimalny próg oszczędności energii będzie kształtował się na poziomie nie niższym niż 30%.	FEM 21-27, Cs 2(i) <i>Działanie 2.18 Poprawa efektywności energetycznej ZIT, IIT - Instrument finansowy</i>	811 327,00 € (z tego instrument finansowy: 50%)	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany z projektami nr 2 i 3, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy efektywności energetycznej MOF Chrzanowa. Ponadto, projekty w ramach PZ 1 są powiązane z projektami wchodzącymi w skład PZ 4., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań będzie sprzyjała m.in. poprawie jakości powietrza w MOF Chrzanowa. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej).</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jest powiązany z innymi projektami, a jego realizacja przyczyni się do osiągnięcia wspólnych wskaźników produktu i rezultatu. Inwestycje związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej w gminie Chrzanów będą oddziaływały również na cały MOF. W wyniku realizacji projektu możliwe będzie bowiem podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego MOF.</p> <p>Inwestycje związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej w gminie Chrzanów będą oddziaływały również na cały MOF. Działania związane m.in. z ograniczeniem zużycia energii przyczynią się do zwiększenia odporności Obszaru na negatywne skutki zmian klimatu.</p> <p>Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter zjawisk związanych z niską emisją i zanieczyszczeniem powietrza, działania ukierunkowane na ich ograniczenie przyczynią się do poprawy jakości środowiska nie tylko w gminie Chrzanów, ale również na obszarze MOF. Kompleksowa termomodernizacja i przebudowa systemów grzewczych w budynkach komunalnych przełożą się ponadto na ograniczenie zużycia energii, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu.</p>

ciepła w obiektach użyteczności publicznej przełożą się ponadto na ograniczenie zużycia energii, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu						Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).					
	2	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów ciepłarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji	Gmina Libiąż	Projekt swoim zakresem obejmować będzie kompleksową i głęboką termomodernizację budynków wraz z przebudową systemów grzewczych, instalację urządzeń OZE (w tym pomp ciepła i magazynów energii) oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej.	Projekt uwzględni działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej, co przyczyni się do optymalizacji gospodarowania energią, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a więc wpisuje się w zakres celu szczegółowego 2(i) <i>wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów ciepłarnianych</i> . Realizacja projektu będzie miała również wpływ na rozwiązanie problemów związanych m.in. z zanieczyszczeniem powietrza, zmianami klimatycznymi, ograniczeniem użycia paliw kopalnych. Realizacja projektu będzie skupiała się na uzyskaniu założonego efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji szkodliwych substancji, zastosowania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową. W założeniu minimalny próg oszczędności energii będzie kształtował się na poziomie nie niższym niż 30%. Projekt spełnia warunki określone w programie i umowie partnerstwa. Min. 50% wartości projektu finansowane będzie z Instrumentu Finansowego. Projekt będzie realizowany na terenie gminy Libiąż (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).	FEM 21-27, Cs 2(i) <i>Działanie 2.19 Poprawa efektywności energetycznej - ZIT, IIT – dotacja</i> Typ projektu A. głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	3 143 524,34 € (z tego instrument finansowy: 50%)	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany z projektami nr 1 i 3,, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy efektywności energetycznej MOF Chrzanowa. Ponadto, projekty w ramach PZ 1 są powiązane z projektami wchodzącymi w skład PZ 4., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań będzie sprzyjała m.in. poprawie jakości powietrza w MOF Chrzanowa. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej). Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jest powiązany z innymi projektami, a jego realizacja przyczyni się do osiągnięcia wspólnych wskaźników produktu i rezultatu. Inwestycje związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej w gminie Libiąż będą oddziaływały również na cały MOF. W wyniku realizacji projektu możliwe będzie bowiem podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego MOF. Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter zjawisk związanych z niską emisją i zanieczyszczeniem powietrza, działania ukierunkowane na ich ograniczenie przyczynią się do poprawy jakości środowiska nie tylko w gminie Libiąż, ale również na obszarze MOF. Kompleksowa termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła przełożą się ponadto na ograniczenie zużycia energii, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu.	
	3	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów ciepłarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji	Gmina Trzebinia	Projekt swoim zakresem obejmować będzie kompleksową i głęboką termomodernizację budynków wraz z przebudową systemów grzewczych, instalację urządzeń OZE (w tym pomp ciepła i magazynów energii) oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej.	Projekt uwzględni działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej, co przyczyni się do optymalizacji gospodarowania energią, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a więc wpisuje się w zakres celu szczegółowego 2(i) <i>wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów ciepłarnianych</i> . Realizacja projektu będzie miała również wpływ na rozwiązanie problemów związanych m.in. z zanieczyszczeniem powietrza, zmianami klimatycznymi, ograniczeniem użycia paliw kopalnych. Realizacja projektu będzie skupiała się na uzyskaniu założonego efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji szkodliwych substancji,	FEM 21-27, Cs 2(i) <i>Działanie 2.19 Poprawa efektywności energetycznej - ZIT, IIT – dotacja</i> Typ projektu A. głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	1 136 159,51 € (z tego instrument finansowy: 50%)	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany z projektami nr 2 i 3,, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy efektywności energetycznej MOF Chrzanowa. Ponadto, projekty w ramach PZ 1 są powiązane z projektami wchodzącymi w skład PZ 4., gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań będzie sprzyjała m.in. poprawie jakości powietrza w MOF Chrzanowa. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej). Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jest powiązany z innymi projektami, a jego realizacja przyczyni się do osiągnięcia wspólnych wskaźników produktu i rezultatu. Inwestycje związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej w gminie Trzebinia będą oddziaływały również na cały MOF. W wyniku realizacji projektu możliwe będzie bowiem podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego MOF.	

						<p>zastosowania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową. W założeniu minimalny próg oszczędności energii będzie kształtował się na poziomie nie niższym niż 30%.</p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie i umowie partnerstwa. Min. 50% wartości projektu finansowane będzie z Instrumentu Finansowego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Trzebinia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>					<p>Biorąc pod uwagę ponadlokalny charakter zjawisk związanych z niską emisją i zanieczyszczeniem powietrza, działania ukierunkowane na ich ograniczenie przyczynią się do poprawy jakości środowiska nie tylko w gminie Trzebinia, ale również na obszarze MOF. Kompleksowa termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła przełożą się ponadto na ograniczenie zużycia energii, dzięki czemu możliwe będzie wzmocnienie odporności MOF na zmiany klimatu.</p>
PZ.2. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu.	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przeciwpowodziowej wybrzeża morskiego oraz brzegów rzek i jezior <p>RCO25 – 0,8 km</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów) 	1	Przebudowa urzędzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy - Modernizacja zbiornika Skowronek	Gmina Alwernia	Zakres projektu obejmuje realizację działań na zbiorniku wodnym Skowronek położonym w miejscowości Alwernia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - modernizację brzegów, - modernizację jazu, - usunięcie namułu ze zbiornika. 	<p>Projekt wpisuje się w zakres celu szczegółowego Cs 2(iv) <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, gdyż uwzględnia działania ukierunkowane na łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwijanie systemu zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi. Zaplanowana w ramach projektu modernizacja zbiornika wodnego będzie sprzyjała podniesieniu poziomu ochrony MOF Chrzanowa przed zagrożeniami naturalnymi, tj. powodzią, podtopieniami i zalaniem oraz umożliwią retencjonowanie wody i wykorzystanie jej w okresach suchych.</i></p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie i jest zgodny z Ramową Dyrektywą Wodną (nie powoduje zastosowania art. 4 ust. 7 RDW). Zakres projektu zostanie również uzgodniony z ministrem właściwym ds. gospodarki wodnej i ministrem właściwym ds. klimatu i środowiska.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Alwernia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	FEM 21-27, Cs 2(iv)	2 174 347,27 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 2, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do adaptacji MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz zapobiegania ich konsekwencjom poprzez przebudowę urzędzeń wodnych służących łagodzeniu skutków powodzi i suszy.</p> <p>Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny i jego skutki np. w postaci ekstremalnych zjawisk pogodowych czy klęsk nieurodzaju, istotnym kierunkiem interwencji MOF Chrzanowa jest dostosowanie Obszaru do zmian klimatu i zwiększenie odporności na ich negatywne skutki. Ponadto, projekty w ramach PZ 2 są powiązane z projektami wchodzącymi w skład PZ 3, gdyż ich zakres skupia się na rozwoju systemu zrównoważonej gospodarki wodnej.</p> <p>Niniejszy projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jego realizacja przyczyni się do adaptacji MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz zapobiegania ich negatywnym skutkom, co będzie miało wpływ nie tylko na gminę objętą zakresem projektu, ale również cały obszar funkcjonalny. Teren MOF zagrożony jest występowaniem powodzi, przede wszystkim od rzeki Wisły. W gminie Alwernia, w czasie gwałtownych opadów, przy dużych spadkach terenu i dodatkowych sztucznych spiętrzeniach, lokalnym zagrożeniem mogą być także potoki: Regulka i Brodła.</p> <p>Zbiornik Skowronek, będący przedmiotem projektu, został wybudowany na rzece Brodła, która łączy się z rzeką Regulką, a następnie się z rzeką Wisłą. Brodła ma swój początek w Alwerni, dalej płynie przez miejscowość Poręba Żegoty, a następnie na granicy Brodeł, Alwerni oraz Okleśnej łączy się z Regulką. Zwiększenie zdolności retencyjnych zbiornika będzie miało pozytywny wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe 4 miejscowości, w tym miasta Alwernia. Zbiornik ma około 5 ha i jest jedynym zbiornikiem tego typu w gminie.</p> <p>Modernizacja zalewu Skowronek ma na celu łagodzenie skutków powodzi i suszy. Dzięki usunięciu namułu ze zbiornika oraz modernizacji jazu uzyskana zostanie większa pojemność zbiornika, który będzie w stanie przechwycić większe ilości wody podczas powodzi oraz ekstremalnie nawałnych deszczy (ochrona przed powodzią) oraz zmagazynowana zostanie większa ilość wody, na czas suszy. Rzeka Brodła ma liczne dopływy pomniejszych cieków oraz rowów. Takie warunki hydrologiczne stwarzają doskonałe możliwości spowalniania odpływu wód w ramach zbiornika retencyjnego.</p> <p>Modernizacja zalewu Skowronek ma na celu ograniczenie zjawisk ekstremalnych takich jak susze, wynikające z tego zagrożenie pożarowe lasów, zmniejszenie spadku poziomu wód gruntowych oraz przesuszenie siedliska, zahamowanie pogorszenia zdrowotności drzewostanów oraz zubożanie</p>

	<p>Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany i wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Stworzona w ich ramach infrastruktura będzie wykorzystywana bowiem w celu poprawy jakości i zapewnienia komfortu życia mieszkańców MOF, a także utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Zagrożenia wynikające z przedostawania się zanieczyszczeń (np. nieczystości stałych i ciekłych) do gleb i wód mają często ponadlokalny charakter i stanowią ryzyko dla obszaru obejmującego więcej niż jedną gminę.</p>	<p>Wskaźniki rezultatu: - Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę RCR41 – 5 000 osób - Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia RCR42 – 320 osób</p>				<p>zarządzania siecią wodociągową, • opomiarowanie i wprowadzenie zdalnego monitoringu.</p>	<p>zapewniona jest gospodarka ściekowa zgodna z przepisami krajowymi i unijnymi (lub taka zgodność zostanie uzyskana w wyniku zakończenia realizowanych już projektów).</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Babice (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>optymalizacja zużycia wody</p>				<p>jej modernizacji i wymiany. Niedostateczny stan techniczny sieci wodociągowych wiąże się z dużymi stratami wody i licznymi awariami, a braki w sprzęcie do wykrywania niekontrolowanych przecieków z sieci wodociągowej powodują duże straty.</p> <p>W wyniku realizacji projektu nastąpi: poprawa warunków dla zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych – dostęp do wysokiej jakości wody oraz wsparcie inwestycji, których celem jest ograniczenie strat wody i awaryjności systemów. Obecny stan infrastruktury gospodarki wodnej wymaga pilnej interwencji i działań, które rozwiązując zidentyfikowane problemy przyczynią się do podniesienia atrakcyjności MOF Chrzanowa. Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców MOF poprzez zapewnienie dostępu do odpowiedniej ilości wysokiej jakości wody pitnej. Efektem realizacji projektu będzie zatem: uporządkowanie gospodarki wodnej, zaopatrzenie w wysokiej jakości wodę oraz dalszy rozwój obszaru.</p>
			2	Kontynuacja budowy infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy Libiąż	Gmina Libiąż	<p>Projekt przewiduje zakończenie budowy kanalizacji w gminie Libiąż w ulicach: Jazdówka, Spokojna, Żniwna, Kazimierza Wielkiego, Floriańskiej, Jagiełły i Krasickiego o łącznej długości 2,3 km na podstawie posiadanej przez UM w Libiążu dokumentacji technicznej wraz z nadzorem inspektorskim.</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego 2(v) <i>wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej</i>, gdyż ukierunkowany jest na ograniczenie ładunku zanieczyszczeń z sektora komunalnego. Jego realizacja przyczyni się bowiem do ograniczenia niedostatecznie oczyszczonych ścieków przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 2(v).</p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie. Projekt realizowany będzie na obszarze aglomeracji od 2-10 tys. RLM (Priorytet 2), w przypadku zaspokojenia potrzeb w Priorytecie 1.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Libiąż (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 2(v) Działanie 2.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej - ZIT, IIT Typ projektu A – rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych Priorytet 2 - aglomeracje od 2-10 tys. RLM</p>	710 066,69 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 1, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań sprzyja wspieraniu dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej. Ponadto, projekty w ramach PZ 3 są powiązane z projektami wchodzącymi w skład PZ 2, gdyż ich zakres skupia się na rozwoju systemu zrównoważonej gospodarki wodnej.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jest powiązany z innymi projektami, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców MOF.</p> <p>Dostęp do podstawowej infrastruktury sieciowej wpływa nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale także ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska. Ograniczenie niedostatecznie oczyszczonych ścieków przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych jest kluczowe dla utrzymania wysokiej jakości środowiska i adaptacji MOF do zmian klimatu, z tego względu realizacja zaplanowanych w ramach projektu działań ma istotne znaczenie dla całego obszaru funkcjonalnego.</p> <p>Agglomeracja Libiąż B o ID aglomeracji PLMP505, znajdująca się na terenie gminy Libiąż została ujęta w VI aKPOŚK jako aglomeracja niespełniająca warunków dyrektywy ściekowej. Według obowiązujących regulacji prawnych, konieczne jest dostosowanie aglomeracji do tych warunków do końca 2027 r., zatem realizacja zaplanowanych w ramach projektu działań stanowi kluczowe zadanie w obszarze zrównoważonej gospodarki wodnej.</p>
PZ.4. Rozwój sieci transportu publicznego	<p>PZ.4. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. Zakres interwencji obejmuje przede wszystkim tworzenie węzłów przesiadkowych zintegrowanych ze zbiorowym transportem publicznym, co przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej MOF, a tym samym ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego i zwiększenia poziomu integracji przestrzennej. Ponadto, ze względu na ukierunkowanie interwencji na rozwój zrównoważonego transportu publicznego, PZ.2. przyczyni się do łagodzenia i ograniczenia skutków zmian klimatycznych.</p> <p>Zakres PZ został wskazany przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do posiadanych potencjałów (m.in. dogodnego położenia i dostępności istotnych tras komunikacyjnych), jak również identyfikowanych deficytów i potrzeb wskazywanych przez mieszkańców Obszaru (np. brak</p>	<p>Wskaźniki produktu: - Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych PLRO97 – 2 obiekty</p> <p>Wskaźniki rezultatu: - Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego</p>	1	Zintegrowany ze zbiorowym transportem publicznym węzeł przesiadkowy w Chrzanowie	Gmina Chrzanów	<p>Zakres projektu obejmuje stworzenie zintegrowanego ze zbiorowym transportem publicznym węzła przesiadkowego w Chrzanowie, w tym budowę budynku dworca autobusowego. W ramach zadania powstanie wielofunkcyjny obiekt położony w pobliżu DK79 i stacji PKP Chrzanów Śródmieście.</p>	<p>Projekt wpisuje się w zakres celu szczegółowego Cs 2(viii) <i>wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</i>, gdyż realizacja zaplanowanych w jego ramach działań będzie sprzyjała zachęcaniu do rezygnacji z korzystania z samochodów osobowych na rzecz transportu zbiorowego.</p> <p>Zadania z zakresu mobilności miejskiej potwierdzone zostaną w odrębnym dokumencie</p>	<p>FEM 21-27, Cs 2(viii) Działanie 3.1 Transport miejski - ZIT, IIT Typ projektu A. transport miejski</p>	6 287 048,68 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 2, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do rozwoju sieci transportu publicznego w MOF Chrzanowa. Ponadto, projekty stanowiące PZ 4 są komplementarne z projektami w ramach PZ 1, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego MOF Chrzanowa poprzez rozwijanie zrównoważonego transportu publicznego na terenie partnerskich gmin, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej).</p>

	<p>zintegrowania różnych form transportu, ograniczone możliwości przemieszczania się za pomocą środków transportu zbiorowego).</p> <p>Projekty wchodzące w skład wiązki spełniają wymogi definicji projektu zintegrowanego, tj. wpisują się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem, tj. Strategii ZIT MOF Chrzanowa i są ukierunkowane na rozwiązywanie wspólnych problemów i wyzwań gmin wchodzących w skład MOF. Kluczowym problemem w zakresie transportowym w MOF Chrzanowa jest bowiem niska dostępność komunikacyjna, na którą składa się niedostateczna liczba połączeń komunikacji zbiorowej oraz nieodpowiednia organizacja, w tym brak skoordynowania i integracji różnych form transportu. Stworzenie zintegrowanych ze zbiorowym transportem publicznym węzłów przesiadkowych w Chrzanowie i Trzebini przyczyni się do poprawy sytuacji w tym zakresie. Miasta te są bowiem najczęstszymi kierunkami przemieszczeń w MOF związanych z zatrudnieniem. Co więcej, w Chrzanowie i Trzebini zlokalizowane są duże zakłady, w których pracują również mieszkańcy innych miejscowości województwa małopolskiego, a także śląskiego. PZ.4. realizuje zatem warunek zwiększania dostępności do usług publicznych o poprawy jakości życia mieszkańców, a także dążenia do neutralności klimatycznej.</p>	<p>- Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej</p> <p>- Szacowana emisja gazów cieplarnianych</p>					<p>przygotowywanym dla MOF Chrzanowa.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>						<p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż jego realizacja przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej całego MOF Chrzanowa. Dzięki realizacji zaplanowanych działań poprawie ulegnie poziom skomunikowania gminy Chrzanów, która jest ważnym ośrodkiem administracyjnym i handlowo-usługowym w powiecie, a także stanowi miejsce pracy na jego mieszkańców, podobnie jak gmina Trzebinia, w której realizowany będzie projekt komplementarny. Z tego względu rozwijanie systemu transportowego w tych gminach wpłynie pozytywnie na poziom dostępności usług publicznych oraz lokalnego rynku pracy dla mieszkańców całego MOF.</p> <p>Chrzanów i Trzebinia są najczęstszymi kierunkami przemieszczeń w MOF związanych z zatrudnieniem, dlatego ważne jest rozwijanie rozwiązań intermodalnych na ich terenie. Co więcej, Chrzanów i Trzebinia charakteryzują się dogodnym położeniem i bogatą siecią infrastruktury drogowej, sprzyjającej wdrażaniu rozwiązań intermodalnych. Między miastami przebiega bowiem droga krajowa nr 79 i linia kolejowa nr 93, a w kierunku wschód-zachód swój przebieg ma również autostrada A4. W Trzebini znajduje się ponadto jeden z większych węzłów kolejowych łączących Kraków, Katowice i Oświęcim. Stwarza to dogodne warunki do rozwijania systemu transportowego poprzez wykorzystanie zarówno połączeń drogowych, jak i kolejowych. Bliskie sąsiedztwo dworców kolejowych i autobusowych oraz bezpośredni dostęp do różnorodnych usług społecznych pozytywnie wpływa bowiem na usprawnienie transportu i ograniczenie natężenia ruchu pojazdów osobowych i niwelowanie jego negatywnych skutków.</p> <p>Projekt jest powiązany z projektem nr 1, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do rozwoju sieci transportu publicznego w MOF Chrzanowa. Ponadto, projekty stanowiące PZ 4 są komplementarne z projektami w ramach PZ 1, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego MOF Chrzanowa poprzez rozwijanie zrównoważonego transportu publicznego na terenie partnerskich gmin, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zarówno przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, jak i rozwojem sieci transportu publicznego przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a tym samym niwelowania zjawiska emisji powierzchniowej (niskiej emisji) oraz liniowej (transportowej).</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż jego realizacja przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej całego MOF Chrzanowa. Dzięki realizacji zaplanowanych działań poprawie ulegnie poziom skomunikowania gminy Trzebinia, która stanowi miejsce pracy na wielu mieszkańców MOF, podobnie jak gmina Chrzanów. Z tego względu rozwijanie systemu transportowego w tych gminach wpłynie pozytywnie na poziom dostępności usług publicznych oraz lokalnego rynku pracy dla mieszkańców całego MOF.</p> <p>Chrzanów i Trzebinia są najczęstszymi kierunkami przemieszczeń w MOF związanych z zatrudnieniem, dlatego ważne jest rozwijanie rozwiązań intermodalnych na ich terenie. Co więcej, Chrzanów i Trzebinia charakteryzują się dogodnym położeniem i bogatą siecią infrastruktury drogowej, sprzyjającej wdrażaniu rozwiązań intermodalnych. Między miastami przebiega bowiem droga krajowa nr 79 i linia kolejowa nr 93, a w kierunku wschód-zachód swój przebieg ma również autostrada A4. W Trzebini znajduje się ponadto jeden z większych węzłów</p>
	<p>2 Powiatowy Punkt Przesiadkowy - Modernizacja dworca autobusowego w Trzebini</p>	<p>Gmina Trzebinia</p>	<p>W ramach projektu stworzony zostanie układ funkcjonalny zawierający bezkolizyjnie skomunikowany pawilon obsługi pasażerów z dostępem do terminala autobusowego i do strefy taxi oraz samochodów na wynajem z pawilonem usługowym mieszczącym w sobie sklepy i gastronomię. Ponadto, zespół ww. budynków będzie połączony z dworcem kolejowym, przez zapewnienie ciągów pieszych, rowerowych i ogólnodostępnych dróg. Potrzeby parkingowe będą zaspokojone przez dwa parkingi – jeden już istniejący przy ul. Dworcowej, zlokalizowany wzdłuż dworca kolejowego PKP oraz drugi – planowany do realizacji w ramach niniejszego zadania, po drugiej stronie drogi krajowej DK79 - od strony ul. Stanisława Lema</p>	<p>Projekt wpisuje się w zakres celu szczegółowego Cs 2(viii) <i>wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</i>, gdyż realizacja zaplanowanych w jego ramach działań będzie sprzyjała zachęcaniu do rezygnacji z korzystania z samochodów osobowych na rzecz transportu zbiorowego.</p> <p>Zadania z zakresu mobilności miejskiej potwierdzone zostaną w odrębnym dokumencie przygotowywanym dla MOF Chrzanowa.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Trzebinia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 2(viii)</p> <p>Działanie 3.1 Transport miejski - ZIT, IIT</p> <p>Typ projektu A. transport miejski</p>	<p>4 045 297,38 €</p>	<p>4,5 roku, IV 2024</p>	<p>IV 2024</p>					

<p>podniesienia konkurencyjności oferty kształcenia w MOF Chrzanowa, a także wzmacniania kapitału ludzkiego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych i dostosowanie ich do potrzeb lokalnego rynku pracy.</p>		2			<p>Dwujęzyczne maluchy z obszaru MOF Chrzanowa</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(f) <i>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwanie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</i> Jego realizacja przyczyni się bowiem do podniesienia jakości edukacji przedszkolnej oraz zwiększenia jej dostępności poprzez realizację zajęć językowych, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 4(f).</p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie i będzie realizowany w szczególności na terenach wiejskich MOF Chrzanowa.</p>	<p>FEM 21-27, Cs 4(f)</p> <p>Działanie 6.9 Wsparcie wychowania przedszkolnego</p> <p>Typ projektu C.</p> <p>Dwujęzyczny maluch</p>	<p>424 126,24 €</p>	<p>4,5 roku, IV 2024</p>	<p>IV 2024</p>	<p>Projekt jest powiązany z projektem nr 1, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej na terenie MOF Chrzanowa.</p> <p>Ponadto, projekt jest komplementarny wobec projektów nr 3, 4, 5 i 6 ze względu na fakt, iż wszystkie z nich odpowiadają na potrzeby i wyzwania rozwojowe MOF w obszarze edukacji i wychowania.</p> <p>Ponadto, projekty w ramach PZ 5 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewniania równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym. PZ 5 jest również spójne z PZ 7, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Na terenie MOF Chrzanowa funkcjonuje 59 placówek przedszkolnych, do których uczęszcza łącznie ok. 4300 dzieci. W przypadku odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, wartość ta jest na tym samym poziomie (90,1%) co wartość dla województwa i nieco niższa niż średnia dla kraju (89,6%). Jednakże MOF Chrzanowa jest jedyną z porównywanych jednostek, w której odnotowano zmniejszenie się wartości tego wskaźnika w ostatniej dekadzie, co może wynikać m.in. z niskiej jakości oferty i/lub jej niedostosowaniu do potrzeb mieszkańców. Wartość wskaźnika poniżej 100% świadczy bowiem o tym, iż część dzieci z obszaru MOF uczęszcza do przedszkoli zlokalizowanych poza granicami obszaru, bądź rodzice nie decydują się na korzystanie z tego typu usług.</p> <p>Zakres projektu obejmuje zatem rozszerzenie i podniesienie jakości oferty przedszkoli funkcjonujących w MOF Chrzanowa w zakresie zajęć językowych. Projekt ma charakter zintegrowany i będzie realizowany przede wszystkim na obszarach wiejskich, co pozwoli na wyrównanie szans edukacyjnych i przyczyni się do podniesienia konkurencyjności oferty lokalnych przedszkoli. Zakres działań zostanie uszczegółowiony po przeprowadzeniu analizy popytu i potrzeb tak, aby wdrażane rozwiązania w jak największym stopniu odpowiadały na zmieniające się potrzeby i oczekiwania rodziców w odniesieniu do oferty usług opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>Dostępność wysokiej jakości usług opiekuńczo-wychowawczych wpływa na jakość życia mieszkańców i w pewnym stopniu warunkuje ich aktywność zawodową. Brak możliwości uzyskania wsparcia w postaci opieki nad dzieckiem implikuje bowiem problemy z powrotem rodziców na rynek pracy, co przekłada się na występowanie negatywnych zjawisk społecznych i problemów ekonomicznych rodzin. Projekt ukierunkowany na podniesienie jakości edukacji przedszkolnej ma charakter zintegrowany i przyczyni się do rozwoju usług publicznych w MOF Chrzanowa, co z kolei pozwoli na zahamowanie negatywnych trendów migracyjnych i tworzenia dogodnych warunków do zakładania rodziny w MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p>
		3	<p>Podniesienie jakości kształcenia ogólnego i edukacji nieformalnej, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa</p>	<p>Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO</p>	<p>Promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na terenie MOF Chrzanowa</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(f) <i>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad</i></p>	<p>FEM 21-27, Cs 4(f)</p> <p>Działanie 6.10 Wsparcie kształcenia ogólnego</p>	<p>763 427,23 €</p>	<p>4,5 roku, IV 2024</p>	<p>IV 2024</p>	<p>Projekt jest komplementarny wobec projektu nr 4 w zakresie podnoszenia jakości kształcenia ogólnego i edukacji nieformalnej, w tym rozwoju edukacji włączającej w MOF Chrzanowa. Ponadto, projekt jest powiązany z projektami nr 1, 2, 5 i 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do rozwoju usług publicznych związanych z oświatą i wychowaniem.</p>

					z terenu MOF Chrzanowa	<p><i>dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkoleniu wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwanie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Jego przedmiotem jest bowiem promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</i></p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.</p>	Typ projektu A. promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami			<p>Ponadto, projekty w ramach PZ 5 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewnienia równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym. PZ 5 jest również spójne z PZ 7, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>W MOF Chrzanowa z roku na rok wrasta liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych w szkołach podstawowych (bez specjalnych). W 2021 r. do takich oddziałów uczęszczało 421 takich uczniów, przy czym w porównaniu do roku 2012, liczba ta wzrosła aż o 270%. Zmniejszyła się natomiast liczba uczniów niepełnosprawnych indywidualnie nauczanych, z 7 w 2012 r. do 5 w 2021 r. Ze względu na zauważane tendencje, niezwykle istotne jest rozwijanie edukacji włączającej, która ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju oraz uczestniczenia w procesie kształcenia i wychowania oraz życiu społecznym w placówkach edukacyjnych. Celem wprowadzania edukacji włączającej jest zwiększenie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się oraz zapewnienie warunków do rozwijania ich indywidualnego potencjału z uwzględnieniem posiadanych ograniczeń. Wyzwaniem jest zatem poprawa dostępności placówek edukacyjnych, w szczególności dla uczniów ze szczególnymi potrzebami, ale również uczniów szczególnie uzdolnionych.</p> <p>Ponadto, grupą wymagającą szczególnego wsparcia są dzieci imigrantów, które często dotyka zjawisko wykluczenia społecznego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej od chwili rozpoczęcia wojny w Ukrainie, do Polski przybyło niemal 117 tys. dzieci, które aktualnie uczęszczają do polskich szkół. Ze względu na traumatyczne przeżycia, dzieci te mogą wymagać odpowiedniego podejścia, dlatego niezwykle ważne jest podejmowanie działań mających na celu integrację społeczną oraz wsparcie w edukacji.</p> <p>Istotnym czynnikiem warunkującym obecną sytuację w szkołach była również pandemia COVID-19 i jej negatywne skutki, które odczuwane są do dziś. Ze względu na ograniczenia w organizacji zajęć szkolnych, dzieci i młodzież przez długi czas miały ograniczony kontakt z rówieśnikami, co często prowadziło do poczucia izolacji oraz związanego z nim szerokiego katalogu zaburzeń behawioralnych i psychicznych. Z badania przeprowadzonego przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej wynika, iż prawie jedna trzecia uczniów biorących udział w badaniu często lub cały czas odczuwała smutek (28,9%), samotność (27,4%) oraz przygnębienie (28,4%).</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na wspólne problemy i potrzeby gmin tworzących MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty edukacyjnej w MOF Chrzanowa, a tym samym do podniesienia jego konkurencyjności i atrakcyjności osiedleńczej poprzez rozwój usług publicznych.</p>
		4		Podniesienie jakości kształcenia ogólnego na terenie MOF Chrzanowa	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(f) <i>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad</i>	FEM 21-27, Cs 4(f) Działanie 6.10 Wsparcie kształcenia ogólnego	508 951,49 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest komplementarny wobec projektu nr 3 w zakresie podnoszenia jakości kształcenia ogólnego i edukacji nieformalnej, w tym rozwoju edukacji włączającej w MOF Chrzanowa. Ponadto, projekt jest powiązany z projektami nr 1, 2, 5 i 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do rozwoju usług publicznych związanych z oświatą i wychowaniem.</p>

						<p><i>dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkoleniu wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Jego realizacja przyczyni się bowiem do podniesienia jakości kształcenia ogólnego w MOF Chrzanowa, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 4(f).</i></p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.</p>	Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego				<p>Ponadto, projekty w ramach PZ 5 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewnienia równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym. PZ 5 jest również spójne z PZ 7, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Oferta oświatowa w MOF Chrzanowa jest rozbudowana i obejmuje kształcenie na różnych poziomach – podstawowym, średnim, zawodowym i branżowym. Na terenie MOF funkcjonuje 47 szkół podstawowych oraz 18 szkół ponadpodstawowych, w tym 7 liceów ogólnokształcących, 2 szkoły policealne, 4 szkoły średnie zawodowe oraz 5 zasadniczych szkół zawodowych i szkół branżowych I i II stopnia. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są funkcjonujące na terenie MOF instytucje, m.in. Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie oraz Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, oferujące zajęcia pozaszkolne i umożliwiające dzieciom i młodzieży wielokierunkowy rozwój zgodnie z ich preferencjami i predyspozycjami.</p> <p>Analizując kwestie związane z poziomem i jakością nauczania, warto zwrócić uwagę na wyniki egzaminów: ósmoklasisty i maturalnego. Wyniki te są niższe w porównaniu do średniej na województwa, co może świadczyć o konieczności poprawy jakości nauczania w szkołach zlokalizowanych w MOF Chrzanowa. Wyzwaniem jest m.in. podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej, przede wszystkim kompetencji cyfrowych, oraz poprawa warunków jej zatrudnienia. Z danych udostępnianych przez Barometr Zawodów wynika, iż ze względu na nieodpowiednie warunki pracy coraz mniej osób decyduje się na karierę nauczycielską. W powiecie chrzanowskim na 2023 r. prognozuje się deficyt poszukujących pracy w zawodach takich jak: nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych.</p> <p>Wyniki diagnozy strategicznej wskazują na konieczność rozwoju oferty edukacyjnej w MOF Chrzanowa już na poziomie szkół podstawowych, a także ponadpodstawowych – w tym również szkół zawodowych i branżowych. Migracje młodych ludzi do innych miast z bardziej konkurencyjną ofertą kształcenia wpływają bowiem na pogłębianie zjawiska starzenia się społeczeństwa, co ma negatywny wpływ przede wszystkim na sferę społeczną i gospodarczą MOF.</p> <p>Niniejszy projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na wspólne problemy i potrzeby gmin tworzących MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty edukacyjnej w MOF Chrzanowa, a tym samym do podniesienia jego konkurencyjności i atrakcyjności osiedleńczej poprzez rozwój usług publicznych.</p>
5	Podniesienie jakości kształcenia zawodowego, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa	Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu	rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy na terenie MOF Chrzanowa	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(f) <i>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe</i>	FEM 21-27, Cs 4(f) Działanie 6.31 Wsparcie kształcenia zawodowego -ZIT, IIT	2 438 725,88 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest komplementarny wobec projektu nr 6 w zakresie podnoszenia jakości kształcenia zawodowego, w tym rozwoju edukacji włączającej w MOF Chrzanowa. Ponadto, projekt jest powiązany z projektami nr 1, 2, 3 i 4, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do podnoszenia jakości kształcenia oraz rozwoju edukacji włączającej w MOF Chrzanowa. Projekty w ramach PZ 5 są również powiązane z projektami stanowiącymi PZ 6, gdyż realizacja zaplanowanych w ich</p>		

											<p>uczących się oraz zapewnienie warunków do rozwijania ich indywidualnego potencjału z uwzględnieniem posiadanych ograniczeń. Wyzwaniem jest zatem poprawa dostępności placówek edukacyjnych, w szczególności dla uczniów ze szczególnymi potrzebami, ale również uczniów szczególnie uzdolnionych.</p> <p>Ponadto, grupą wymagającą szczególnego wsparcia są dzieci imigrantów, które często dotyka zjawisko wykluczenia społecznego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej od chwili rozpoczęcia wojny w Ukrainie, do Polski przybyło niemal 117 tys. dzieci, które aktualnie uczęszczają do polskich szkół. Ze względu na traumatyczne przeżycia, dzieci te mogą wymagać odpowiedniego podejścia, dlatego niezwykle ważne jest podejmowanie działań mających na celu integrację społeczną oraz wsparcie w edukacji.</p> <p>Niniejszy projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy i wyzwania w sferze edukacji. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty edukacyjnej w MOF Chrzanowa, a tym samym do podniesienia jego konkurencyjności i atrakcyjności osiedleńczej poprzez rozwój usług publicznych.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

PZ.6. Zapewnianie równych szans i przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego	<p>PZ.6. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. W jego ramach zaplanowano bowiem realizację działań związanych z rozwojem polityki społecznej oraz wzmacnianiem kapitału społecznego MOF Chrzanowa. Kierunki te zakładają przede wszystkim wsparcie i zapewnienie równych szans mieszkańcom ze wszystkich grup społecznych, a tym samym rozwijanie zasobów kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>Ponadto, PZ.6. realizuje założenia Celu strategicznego 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej.</p> <p>Zakres PZ został wskazany przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w obszarze sytuacji demograficznej i społecznej gmin powiatu chrzanowskiego. Z diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika bowiem, że powiat, tak samo jak województwo małopolskie czy cały kraj, dotyczą niekorzystne zjawiska demograficzne, takie jak odpływ ludności, suburbanizacja czy zmiana modelu rodziny, które mogą prowadzić do istotnych problemów w sferze społecznej. Zarówno nasilające się zjawisko starzenia społeczeństwa, jak i migracje sprzyjają występowaniu wykluczenia społecznego niektórych grup mieszkańców, zwłaszcza osób starszych, cudzoziemców i osób z niepełnosprawnościami. Grupą szczególnie narażoną na wykluczenie społeczne są również osoby bezrobotne, zwłaszcza długotrwale pozostające bez pracy, a także osoby w kryzysie bezdomności, który często wiąże się z długotrwałym bezrobociem oraz innymi trudnymi sytuacjami życiowymi.</p> <p>W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy wypracowano projekt zintegrowany skupiony na zapewnianiu równych szans i przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. W celu podnoszenia jakości życia i zapewnienia szeroko rozumianego dobrobytu na terenie MOF, konieczne jest bowiem gwarantowanie wsparcia, bezpieczeństwa i włączenia społecznego wszystkim mieszkańcom. Aktywizacja i integracja społeczna osób z różnych grup społecznych będzie stanowić ważny komponent realizowanych działań. Ze względu na wzrastający udział osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobocia w MOF Chrzanowa, kluczowe jest podejmowanie działań mających na celu reintegrację zawodową mieszkańców, organizację szkoleń i kursów oraz wsparcie w procesie przekwalifikowania się czy nabywania nowych kompetencji i umiejętności, zwłaszcza cyfrowych. W przypadku MOF Chrzanowa jest to niezwykle istotne z uwagi na transformację energetyczną i znaczne przekształcenia rynku pracy – skutki zmieniającej się struktury gospodarczej.</p> <p>Wspólnym efektem realizacji planowanych działań będzie zapewnienie wsparcia osobom zagrożonym zjawiskiem wykluczenia społecznego, co przyczyni się nie tylko do wzrostu poziomu integracji mieszkańców MOF, ale również do poprawy ich sytuacji bytowej, a także zapobiegania zjawiskom patologii społecznych. W rezultacie możliwe będzie budowanie silnej społeczności lokalnej i wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego MOF.</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 	1	Działania na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo mieszkańców MOF Chrzanowa	Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mieszkańców MOF Chrzanowa	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(h) <i>wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 4(h).</p> <p>Zakres projektu obejmuje przede wszystkim realizację działań ukierunkowanych na aktywne włączenie społeczne, dotyczących osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo w celu poprawy ich funkcjonowania w społeczeństwie, jak również zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Nacisk zostanie położony na uzyskanie efektów w postaci możliwości uzyskania lepszego zatrudnienia przez osoby z równoległymi deficytami z zakresu umiejętności społecznych, tj. zwiększenia szans na wyższe wynagrodzenia za wykonywaną pracę, czy uzyskanie pracy dającej perspektywę rozwoju zawodowego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.</p>	FEM 21-27, Cs 4(h)	1 600 000,00 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany z projektami w ramach PZ 5, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zapewniania równych szans wszystkim mieszkańcom MOF Chrzanowa, w tym m.in. w zakresie edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany i stanowi odpowiedź na wspólne problemy i potrzeby gmin tworzących MOF Chrzanowa. Jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>Z diagnozy strategicznej wynika, iż udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w MOF Chrzanowa wynosił 3,9% i był wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego (3,4%) i nieco niższy niż średnia dla kraju (4,0%). Z analizy danych wynika jednak, iż mimo zbliżonej wartości wskaźnika, dynamika zmian w tym zakresie w MOF w latach 2012-2021 (-4,2) była mniejsza w porównaniu do krajowej (-4,7 pp). W strukturze bezrobotnych kobiety stanowią blisko 55%, a w ostatniej dekadzie odnotowano wzrost tego wskaźnika o 1,8 pp. Wynik ten jest wyższy niż średnia dla województwa (54,4%) czy kraju (53,8%), co oznacza, że skala problemu bezrobocia wśród kobiet w MOF Chrzanowa postępuje bardziej dynamicznie.</p> <p>Analiza odsetka osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, wykazała najwyższy ich udział w 2021 r. w Chrzanowie (ponad 60%). Średnia dla MOF Chrzanowa wynosiła 57,1% i była wyższa niż średnia w województwie (55,6%) czy kraju (56,6%). Odnotowana w MOF dynamika zmian w tym zakresie wynosiła +14,1 pp. – widoczna jest zatem zmiana struktury osób bezrobotnych i zwiększenie udziału osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>Ze względu na wzrastający udział osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobocia w MOF Chrzanowa, kluczowe jest podejmowanie działań mających na celu reintegrację zawodową mieszkańców, organizację szkoleń i kursów oraz wsparcie w procesie przekwalifikowania się czy nabywania nowych kompetencji i umiejętności, zwłaszcza cyfrowych. W przypadku MOF Chrzanowa jest to niezwykle istotne z uwagi na transformację energetyczną i znaczne przekształcenia rynku pracy – skutki zmieniającej się struktury gospodarczej.</p>
PZ 7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji	<p>PZ.7. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, gdyż zakłada przede wszystkim rozwijanie oferty usług społecznych oraz wsparcie i gwarantowanie równych szans wszystkim mieszkańcom, a tym samym rozwijanie zasobów kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>Zakres PZ został wskazany przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w obszarze usług społecznych. Z diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby Strategii ZIT MOF Chrzanowa wynika, że szczególnie istotnym kierunkiem związanym z rozwojem tego typu usług jest ochrona zdrowia, co wynika z postępującego zjawiska starzenia się społeczeństwa, jak również oceny mieszkańców</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej - Liczba opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH objętych wsparciem w programie 	1	Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych na terenie MOF Chrzanowa	Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Rozszerzenie całotygodniowych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania na terenie MOF Chrzanowa poprzez przeszkolenie i zatrudnienie kadry. Całotygodniowe usługi świadczone dotyczą możliwości świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania we wszystkie dni tygodnia (od poniedziałku do niedzieli) oraz rozszerzenie	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(k) <i>zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa</i>	FEM 21-27, Cs 4(k)	960 000,00 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest komplementarny wobec projektów nr 2 i 3 w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju oferty usług społecznych, przede wszystkim skierowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek. Realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zwiększenia dostępności usług pielęgnacyjnych, a także opieki psychologicznej, zwłaszcza wśród seniorów oraz dzieci i młodzieży.</p> <p>Ponadto, projekty w ramach PZ 7 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p>

<p>dotyczące niedostatecznej dostępności usług medycznych (blisko 60% negatywnych ocen w badaniu ankietowym). Szczególne zapotrzebowanie identyfikuje się w przypadku usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, co związane jest ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa oraz zmianami trybu życia współczesnej młodzieży i dorosłych na siedzący. Ze względu na coraz bardziej powszechne ograniczanie aktywności ruchowej, wszelkie zwyrodnienia i kontuzje stają się istotnym problemem dla wielu osób, zarówno młodszych, jak i w wieku senioralnym. Ponadto, w ostatnich latach w kraju obserwuje się wzrost zapotrzebowania na usługi specjalistów takich jak m.in. psychologów, psychiatrów, psychoterapeutów. Wynika to m.in. z pandemii COVID-19 i szeregu jej negatywnych skutków ekonomicznych, gospodarczych i społecznych. Zachwianie sytuacji na rynku pracy oraz przymusowa izolacja to bowiem jedne z kluczowych przyczyn pogorszenia samopoczucia psychicznego.</p> <p>W odpowiedzi na zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej deficyty, problemy i potrzeby, wypracowano wiązkę projektową skupioną na wsparciu usług społecznych. W celu zwiększenia dostępności specjalistycznych usług medycznych, a tym samym wsparcia zdrowia, zarówno fizycznego, jak i psychicznego mieszkańców MOF Chrzanowa, zaplanowano wdrożenie działań takich jak: rozszerzenie usług opiekuńczych, oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego, a także oferty placówek wsparcia dziennego. Zakres przedsięwzięcia obejmuje m.in. przeszkolenie i zatrudnienie specjalistów, których deficyt prognozowany jest na najbliższe lata, w tym np. psychologów, pielęgniarzy i opiekunów. Co więcej, interwencja zakłada nie tylko rozwijanie oferty instytucjonalnej, ale również usług dostępnych w miejscu zamieszkania, co odpowiada na potrzeby przede wszystkim seniorów i osób niewymagających całodobowej opieki.</p>	<p>- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej - Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług - Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie 				<p>usług nie tylko o usługi pielęgnacyjne, ale również o możliwość objęcia opieką psychologiczną, rehabilitacyjną itp. (kilka godzin w tygodniu)</p>	<p><i>dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</i></p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.</p>	<p>deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych</p>				<p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>W przypadku MOF Chrzanowa szczególnie istotne są działania związane z rozwojem usług ochrony zdrowia, na co wskazują oceny mieszkańców dotyczące niedostatecznej dostępności usług medycznych (blisko 60% negatywnych ocen w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby Strategii ZIT MOF Chrzanowa). Wzrost zapotrzebowania w przypadku usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych związany jest ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa oraz zmianami trybu życia współczesnej młodzieży i dorosłych na siedzący. Ze względu na coraz bardziej powszechne ograniczanie aktywności ruchowej, wszelkie zwyrodnienia i kontuzje stają się istotnym problemem dla wielu osób, zarówno młodszych, jak i w wieku senioralnym.</p> <p>Co istotne, wraz ze wzrostem zapotrzebowania na tego typu usługi, spada ich dostępność. W MOF Chrzanowa jest to dyktowane przede wszystkim deficytem wyspecjalizowanych pracowników - według Barometru Zawodów, dla powiatu chrzanowskiego na 2023 r. prognozuje się deficyt specjalistów takich jak m.in.: fizjoterapeuci i masażyści, lekarze, logopedzi i audyofonolodzy, pielęgniarki i położne, pracownicy socjalni, psychologowie i psychoterapeuci.</p> <p>Ponadto, na zapotrzebowanie na wsparcie w codziennym funkcjonowaniu wskazują dane dotyczące środowiskowej pomocy społecznej. W 2021 r. w powiecie chrzanowskim wśród najczęstszych przyczyn przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wskazuje się długotrwałą lub ciężką chorobę (1 915 rodzin), ubóstwo (1 602 rodzin) i bezrobocie (1 128 rodzin). Dlatego w przypadku rozwoju polityki społecznej, szczególną rolę odegrają działania ukierunkowane na poprawę sytuacji bytowej osób borykających z ubóstwem i bezdomnością oraz osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów, których odsetek w społeczeństwie rokrocznie wzrasta.</p>
		2		<p>Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa</p>	<p>Rozszerzenie oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego skierowanego do klientów OPS/ CUS, w tym m.in. osób w wieku 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, osób uzależnionych itp.</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(k) <i>zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</i></p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.</p>	<p>FEM 21-27, Cs 4(k)</p> <p>Działanie 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT, IIT</p> <p>Typ projektu C. Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów</p>	480 000,00 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest komplementarny wobec projektów nr 2 i 3 w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju oferty usług społecznych, przede wszystkim skierowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek. Realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zwiększenia dostępności usług pielęgnacyjnych, a także opieki psychologicznej i wsparcia specjalistycznego.</p> <p>Ponadto, projekty w ramach PZ 7 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>W przypadku MOF Chrzanowa działania związane z rozwojem oferty poradnictwa specjalistycznego mają szczególne znaczenie ze względu na zapotrzebowanie na tego typu usługi, które obecnie w MOF realizowane są m.in. przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie (POIK). POIK rokrocznie odnotowuje zapotrzebowanie na pomoc i poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne, mediacji, a także poradnictwo terapeutyczne uzależnień. W 2021 r. z pomocy Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie skorzystały 553 osoby, w tym 389 osób dorosłych i 164 dzieci. Udzielono 1965 porad/konsultacji, w tym m.in. porady psychologiczne (788 porad dla 248 osób),</p>

							nieformalnym				pedagogiczne (393 porady dla 132 osób), prawne (131 porad na 91 osób) oraz socjalne (25 porad dla 18 osób). W 2021 r. udzielono pomocy i wsparcia 44 osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym 35 kobietom, 2 mężczyznom i 7 dzieciom. W 2021 r. po specjalistyczną pomoc do POIK zgłosiło się 538 osób, przy czym najczęstszym powodem zgłoszeń były problemy emocjonalne (24,4% wszystkich zgłoszeń) oraz problemy w rodzinie (20,5% wszystkich zgłoszeń). Wśród przyczyn poszukiwania pomocy znalazły się również: zaburzenia psychiczne, zaburzenia suicydalne, strata bliskiej osoby oraz traumatyczne zdarzenia. Wskazuje to na zapotrzebowanie na usługi specjalistów takich jak m.in. psychologów, psychiatrów, psychoterapeutów. Wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi jest w ostatnich latach obserwowaną w kraju tendencją. Wynika to z pandemii COVID-19 i szeregu jej negatywnych skutków ekonomicznych, gospodarczych i społecznych. Zachwianie sytuacji na rynku pracy oraz przymusowa izolacja to bowiem jedne z kluczowych przyczyn pogorszenia samopoczucia psychicznego.
			3	Rozszerzenie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - profilaktyka zdrowia psychicznego na terenie MOF Chrzanowa	Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	Przedmiotem projektu jest implementacja programów psychoprofilaktycznych, których celem jest zapobieganie powstawaniu problemów psychicznych, które w przyszłości mogą zaburzyć zdrowy rozwój dzieci i konieczność korzystania z pomocy psychiatrycznej. Działania podejmowane w ramach projektu będą m.in. wzmocniły umiejętność radzenia sobie ze stresem, smutkiem, złością i innymi negatywnymi emocjami; poprawa komunikacji	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 4(k) <i>zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</i>	FEM 21-27, Cs 4(k) Działanie 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT, IIT Typ projektu B. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	160 000,00 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024 Projekt jest komplementarny wobec projektów nr 1 i 2 w zakresie rozwoju oferty usług społecznych, przede wszystkim usług wsparcia psychologicznego. Realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do zwiększenia dostępności opieki psychologicznej, zwłaszcza wśród seniorów oraz dzieci i młodzieży. Ponadto, projekty w ramach PZ 7 są powiązane z projektami stanowiącymi PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. Projekt spełnia warunki zintegrowania, gdyż jego realizacja ma wpływ na więcej niż jedną gminę – z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Z danych Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie (POIK), wynika, iż wysoki odsetek osób zgłaszających zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną stanowią dzieci (164 w 2021 r.). Ponadto, z badania przeprowadzonego przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej („Zdalne nauczanie a adaptacja do warunków społecznych w czasie epidemii koronawirusa”, czerwiec 2020 r.) wynika, iż w wyniku pandemii COVID-19, ze względu na ograniczenia w organizacji zajęć szkolnych, dzieci i młodzież przez długi czas miały ograniczony kontakt z rówieśnikami, co często prowadziło do poczucia izolacji oraz związanego z nim szerokiego katalogu zaburzeń behawioralnych i psychicznych. Prawie jedna trzecia uczniów biorących udział w badaniu często lub cały czas odczuwała smutek (28,9%), samotność (27,4%) oraz przygnębienie (28,4%). Wskazuje to na zapotrzebowanie na usługi specjalistów takich jak m.in. psychologów, psychiatrów, psychoterapeutów, w zakresie zapobiegania powstawaniu problemów psychicznych, które w przyszłości mogą zaburzyć zdrowy rozwój dzieci i konieczność korzystania z pomocy psychiatrycznej.
PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty	PZ.8. jest zgodne z założeniami Celu strategicznego 3. Wsparcie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej, który zakłada wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego, historycznego MOF Chrzanowa do rozwijania funkcji turystycznych obszaru. Ponadto, PZ.8. realizuje Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, gdyż zakłada przede wszystkim poprawę jakości infrastruktury instytucji kultury oraz rozszerzenie ich oferty, co przyczyni się do urozmaicenia oferty spędzania czasu wolnego w MOF oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej obszaru. Realizacja działań związanych z ochroną i	Wskaźniki produktu: - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem RCO77 – 10 obiektów	1	Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Budynek Główny, Oficyna Dworska)	Muzeum w Chrzanowie	Zakres projektu obejmuje realizację prac w Budyńku Głównym Muzeum w Chrzanowie (Oficyna Dworska, ul. Mickiewicza 13), w tym: - remont i ocieplenie dachu - wymiana instalacji elektrycznej - wymiana instalacji wodociągowej - wykonanie drugiej łazienki dla zwiedzających	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</i> Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów	FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich Typ projektu	2 042 020,24 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024 Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.

<p>upowszechnianiem dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa przyczyni się również do wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej oraz pobudzania i wzmocnienia aktywności społecznej w MOF, a tym samym budowania kapitału społecznego.</p> <p>Zakres PZ został wskazany przez samorządy tworzące MOF Chrzanowa w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych w obszarze oferty kulturalnej. Z analizy potrzeb przeprowadzonej w ramach prac nad Strategią wynika, iż kluczowym deficytem i problemem ograniczającym działalność i dalszy rozwój placówek muzealnych w MOF Chrzanowa jest niedostateczna przestrzeń, zarówno magazynowa, jak i wystawiennicza.</p> <p>W odpowiedzi na zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej deficyty, problemy i potrzeby, wypracowano wiązkę projektową skupioną na poprawie jakości i dostępności infrastruktury instytucji muzealnych MOF Chrzanowa oraz rozszerzeniu ich oferty, a także ochronie i upowszechnianiu dziedzictwa historyczno-kulturowego obszaru.</p> <p>Z diagnozy wynika bowiem, iż kluczowym kierunkiem interwencji powinno być podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej MOF Chrzanowa w celu wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Konieczna jest realizacja działań w zakresie kompleksowej modernizacji oraz podniesienia innowacyjności infrastruktury obiektów muzealnych na terenie gmin MOF Chrzanowa. Działania te przyczynią się do udostępnienia dziedzictwa niematerialnego oraz licznych muzealiów i zbiorów nawiązujących do tradycji, w tym górniczych, gmin powiatu chrzanowskiego.</p> <p>Niezbędna jest również digitalizacja i udostępnienie cyfrowe posiadanych zbiorów i muzealiów oraz stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej z wykorzystaniem nowych technologii i multimediów wraz z jej wypromowaniem.</p> <p>Istotne znaczenie ma również bogate dziedzictwo niematerialne, którego ochroną i rozpowszechnianiem zajmują się m.in. organizacje pozarządowe, a także grupy artystyczne (m.in. teatralne, muzyczno-instrumentalne, wokalne i chóry, folklorystyczne, taneczne) oraz koła/kluby/sekcje (m.in. plastyczne/techniczne, taneczne, muzyczne, informatyczne, fotograficzne, filmowe, teatralne, seniora/Uniwersytety Trzeciego Wieku, Koła Gospodyń Wiejskich) funkcjonujące na terenie gmin MOF. Z tego względu wspieranie ich działalności ma szczególne znaczenie dla planowanej interwencji.</p> <p>Ważnym elementem realizowanych działań powinno być również będzie wypracowanie i rozwijanie profesjonalnej usługi turystycznej, co wpłynie na poprawę atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, ważnym rezultatem zaplanowanych działań będzie rozwój lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego. Wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego MOF.</p>					<ul style="list-style-type: none"> - winda wraz z drugą klatką schodową - instalacja urządzeń ppoż - monitoring - izolacja fundamentów - dostosowanie obiektu dla osób z dysfunkcjami - remont konserwatorski istniejącej klatki schodowej - badania konserwatorskie i odtworzenie polichromii - konserwacja stolarki okiennej - wymiana lub wzmocnienie stropów - przywrócenie stolarki drzwiowej wewnętrznej - zakup energooszczędnych gablot - badania archeologiczne i wykorzystanie piwnic pod dobudowaną częścią - odnowienie ścian zewnętrznych - konserwacja lub odtworzenie drewnianych parkietów 	<p>prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie. Działania zaplanowane w ramach projektu realizowane będą głównie przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	<p>680 673,41 €</p>	<p>4,5 roku, IV 2024</p>	<p>IV 2024</p>	<p>Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazaraków funkcjonuje w ramach dwóch oddziałów: Budyńku Głównego przy ul. Mickiewicza 13 i Oddziału Wystaw Czasowych „Dom Urbańczyka” przy Alei Henryka 16. Z analizy potrzeb instytucji kulturalnych MOF Chrzanowa przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, iż dzisiejsze warunki lokalowe Muzeum w Chrzanowie są niewystarczające do dobrego zabezpieczenia eksponatów na obecnej powierzchni magazynowej (ok. 140 m² na ponad 33 000 eksponatów), jak i prezentacji większej ilości bezcennych artefaktów dziedzictwa narodowego (ok. 345 m²) wraz z ich najlepszym opracowaniem, digitalizacją i udostępnieniem. Zbiór muzealiów rokrocznie poszerza się, a obecna powierzchnia magazynowa jest wysoce niewystarczająca.</p> <p>Ponadto, rokrocznie odnotowuje się wzrost zainteresowania wystawami stałymi i czasowymi organizowanymi przez Muzeum – w 2022 r. ich liczba wyniosła 16, przy czym liczba odwiedzających to ok. 5 900 osób.</p> <p>Ze względu na konieczność zapewnienia odpowiednich warunków do przechowywania cennych eksponatów, a także komfortu i bezpieczeństwa zwiedzającym, w ramach projektu zaplanowano realizację prac remontowych uwzględniających termomodernizację obiektu, w tym m.in. remont i ocieplenie dachu, izolację fundamentów, a także instalację urządzeń przeciwpożarowych i monitoringu. Ponadto, wiek i stopień wyeksploatowania obiektu implikuje konieczność wymiany instalacji: elektrycznej i wodociągowej, a także realizację prac konserwatorskich. W celu zapewnienia dostępności Muzeum dla osób ze szczególnymi potrzebami, w ramach projektu zaplanowano również dostosowanie obiektu dla osób z dysfunkcjami.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury Muzeum w Chrzanowie będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.</p> <p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazaraków funkcjonuje w ramach dwóch oddziałów: Budyńku Głównego przy ul. Mickiewicza 13 i Oddziału Wystaw Czasowych „Dom Urbańczyka” przy Alei Henryka 16. Z analizy potrzeb instytucji kulturalnych MOF Chrzanowa przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, iż dzisiejsze warunki lokalowe Muzeum w Chrzanowie są niewystarczające do dobrego zabezpieczenia eksponatów na obecnej powierzchni magazynowej (ok. 140 m² na ponad 33 000 eksponatów), jak i prezentacji większej ilości bezcennych artefaktów dziedzictwa narodowego (ok. 345 m²) wraz z ich najlepszym opracowaniem, digitalizacją i udostępnieniem. Zbiór muzealiów rokrocznie poszerza się, a obecna powierzchnia magazynowa jest wysoce niewystarczająca.</p> <p>Ponadto, rokrocznie odnotowuje się wzrost zainteresowania wystawami stałymi i czasowymi organizowanymi przez Muzeum – w 2022 r. ich liczba</p>
		2	<p>Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Oddział Wystaw Czasowych Muzeum w Chrzanowie "Dom Urbańczyka")</p>	<p>Muzeum w Chrzanowie</p>	<p>Zakres projektu obejmuje realizację prac w Oddziale Wystaw Czasowych Muzeum w Chrzanowie "Dom Urbańczyka" (Aleja Henryka 16), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont i ocieplenie dachu - wymiana lub konserwacja stolarki drzwiowej i okiennej - wymiana instalacji elektrycznej - wymiana instalacji wodociągowej - winda wraz z drugą klatką schodową - instalacja urządzeń ppoż - monitoring - remont ścian zewnętrznych - dostosowanie obiektu dla osób z dysfunkcjami - izolacja fundamentów 	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i)</p> <p>Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	<p>680 673,41 €</p>	<p>4,5 roku, IV 2024</p>	<p>IV 2024</p>	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazaraków funkcjonuje w ramach dwóch oddziałów: Budyńku Głównego przy ul. Mickiewicza 13 i Oddziału Wystaw Czasowych „Dom Urbańczyka” przy Alei Henryka 16. Z analizy potrzeb instytucji kulturalnych MOF Chrzanowa przeprowadzonej na potrzeby strategii wynika, iż dzisiejsze warunki lokalowe Muzeum w Chrzanowie są niewystarczające do dobrego zabezpieczenia eksponatów na obecnej powierzchni magazynowej (ok. 140 m² na ponad 33 000 eksponatów), jak i prezentacji większej ilości bezcennych artefaktów dziedzictwa narodowego (ok. 345 m²) wraz z ich najlepszym opracowaniem, digitalizacją i udostępnieniem. Zbiór muzealiów rokrocznie poszerza się, a obecna powierzchnia magazynowa jest wysoce niewystarczająca.</p> <p>Ponadto, rokrocznie odnotowuje się wzrost zainteresowania wystawami stałymi i czasowymi organizowanymi przez Muzeum – w 2022 r. ich liczba</p>

						Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).					wyniosła 16, przy czym liczba odwiedzających to ok. 5 900 osób. Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury Muzeum w Chrzanowie będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.
3	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Cmentarz Żydowski w Chrzanowie	Muzeum w Chrzanowie	Zakres projektu obejmuje realizację prac na terenie Cmentarza Żydowskiego, w tym: - remont ogrodzenia - remont oheli i przywrócenie pierwotnego wyglądu - monitoring	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i> . Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych. Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).	FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury	136 134,68 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. Zakres projektu obejmuje realizację prac na terenie Cmentarza Żydowskiego w celu podniesienia jakości przestrzeni oraz zabezpieczenia cennych zasobów dziedzictwa historyczno-kulturowego. Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Realizacja prac restauracyjnych obiektów zabytkowych będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie atrakcyjnej oferty turystycznej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.		
4	"Nowy obiekt Muzeum" - Szkoła Muzyczna	Muzeum w Chrzanowie	Zakres projektu obejmuje realizację prac "Nowy obiekt Muzeum" Szkoła Muzyczna (ul. Mickiewicza 13): - winda - dostosowanie piwnic i połączeni z piwnicami średniowiecznymi "Zamku Chrzanowskiego" - zabezpieczenie i udostępnienie reliktyw "Zamku Chrzanowskiego" - zabezpieczenie obiektu i dostosowanie do wymogów ministerialnych - przygotowanie pomieszczeń na wynajem - dostosowanie obiektu dla osób z dysfunkcjami	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i> . Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale	FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury	226 891,14 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. Potrzeba realizacji projektu wynika z faktu, iż aktualne warunki lokalowe Muzeum w Chrzanowie są niewystarczające do dobrego zabezpieczenia eksponatów na obecnej powierzchni magazynowej, jak i prezentacji większej ilości bezcennych artefaktów dziedzictwa narodowego wraz z ich najlepszym opracowaniem, digitalizacją i udostępnieniem. Realizacja projektu pozwoli na rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty ekspozycyjno-edukacyjnej o nowe pomieszczenia ekspozycyjne. Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury Muzeum w Chrzanowie będzie miało pozytywny wpływ na		

						turystycznym i walorach kulturowych. Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).					kształtowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.
5	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Piec Kręgowy "Hoffman"	Muzeum w Chrzanowie	Piec Kręgowy "Hoffman": - rekonstrukcja konstrukcji drewnianej - zabezpieczenie konstrukcji kamiennej - dostosowanie terenu i wytyczenie dojścia - instalacja urządzeń ppoż - instalacja wodociągowa i elektryczna	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i> . Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych. Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).	FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury	680 673,41 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. Piec kręgowy typu Hoffman zlokalizowany jest na terenie Zakładów Wapienniczych w Płazie. Ze względu na zły stan techniczny, ten zabytkowy obiekt wymaga podjęcia prac restauracyjnych w celu udostępnienia go zwiedzającym. Przede wszystkim konieczne jest odpowiednie zabezpieczenie konstrukcji drewnianej i kamiennej oraz dostosowanie terenu. Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Realizacja prac restauracyjnych obiektów zabytkowych będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie atrakcyjnej oferty turystycznej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.		
6	Wsparcie i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek	Gmina Alwernia	Celem projektu jest wsparcie i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek poprzez realizację zadań takich jak: 1. Instruktor tańca i śpiewu 2. Warsztaty tańca i śpiewu dla zespołu oraz instruktorów 3. Szkolenia tańca i śpiewu 4. Transport związany z występami lub szkoleniami lub warsztatami 5. Noclegi związane z występami lub szkoleniami lub warsztatami 6. Wyżywienie podczas wyjazdów związanych z występami, szkoleniami, warsztatami zespołu	Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i> . Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale	FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury	226 891,14 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych. Celem projektu jest wsparcie i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek, który reprezentuje Powiat Chrzanowski na arenie krajowej, jak i zagranicznej poprzez uczestnictwo w festiwalach i konkursach propagujących regionalny, tradycyjny polski śpiew i taniec. Dzięki realizacji projektu możliwe będzie zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego MOF Chrzanowa. Zespół Pieśni i Tańca Krakowiaczek działa w Alwerni powiat chrzanowski na obszarze Krakowiaków Zachodnich. Jest jedynym tego typu zespołem w powiecie chrzanowskim. Powstał w styczniu 2003 roku przy szkole podstawowej w Grojcu. Po roku został objęty opieką Samorządowego Ośrodka Kultury w Alwerni, by w 2012 roku wejść całkowicie w strukturę działalności ośrodka kultury.		

						<p>turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Alwernia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>				<p>Zespół liczy 50 osób, pracuje w czterech grupach wiekowych i skupia dzieci, młodzież i dorosłych w przedziale wiekowym 5 – 27 lat oraz grupę seniorską 60+. W skład zespołu wchodzi również pięciopięciobowa kapela w składzie: I skrzypce, II skrzypce, sekunda, akordeon, basy/heligonka/bębnek.</p> <p>Celem zespołu jest zachowanie tradycji, obrzędów, zwyczajów, tańców i pieśni oraz gwary Krakowiaków Zachodnich tj. Ziemi Chrzanowskiej, ze szczególnym uwzględnieniem gminy Alwernia. Prezentuje także folklor innych regionów: Krakowiaków Wschodnich, Śląska, Lachów Sądeckich, Przeworska, Lublina, Górali Żywieckich, Łowicza, tańce narodowe i tańce Starej Warszawy. Zespół popularyzuje kulturę regionalną wśród dzieci młodzieży i dorosłych podczas uroczystości państwowych, Nocy Muzeów, świąt lokalnych i innych, bierze udział w koncertach charytatywnych, prowadzi naukę poloneza w szkołach podstawowych. Jest także pomysłodawcą i organizatorem Koncertów Noworocznych w miejscowości Grojec. Bierze udział w przeglądach, konkursach i festiwalach - również zagranicznych, zajmując czołowe miejsca.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie wizerunku i marki MOF oraz upowszechnianie cennych zasobów dziedzictwa niematerialnego.</p>
7	Rozwój Muzeum pożarnictwa w Alwerni	Muzeum Pożarnictwa w Alwerni	<p>Celem projektu jest rozwój Muzeum pożarnictwa w Alwerni, m.in. poprzez rozszerzenie zbiorów muzealnych (zakup nowych eksponatów), jak również konserwację zbiorów obecnych. Zakres projektu obejmuje również realizację prac konserwatorskich, restauratorskich i zabezpieczających oraz robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych wraz z ich otoczeniem, umożliwiających zachowanie dotychczasowych lub nadanie nowych funkcji zabytków.</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt spełnia warunki określone w programie. Obiekty zabytkowe objęte zakresem projektu będą pełniły funkcje kulturalne i/lub edukacyjne.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Alwernia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i)</p> <p>Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	1 361 346,83 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Małopolskie Muzeum Pożarnictwa powstało w 1953 roku i od prawie pół wieku prowadzi je Ochotnicza Straż Pożarna w Alwerni. Muzeum jest utrzymywane społeczną pracą członków straży i istnieje właśnie dzięki pracy grupy pasjonatów, którzy gromadzą zbiory, konserwują unikalne zabytki techniki oraz starają się im zapewnić odpowiednie warunki przechowywania.</p> <p>Muzeum jest najstarszym tego typu muzeum w Polsce. Jego zasoby stanowią unikalną kolekcję składającą się z blisko 2000 eksponatów, w tym m.in. strażackich wozów konnych i samochodów pożarniczych, zbioru medali i odznaczeń, a także pamiątkowych plaketek i fotografii.</p> <p>Ze względu na konieczność zapewnienia odpowiednich warunków do przechowywania eksponatów oraz udostępniania ich zwiedzającym, dotychczasową działalność Muzeum planuje się przenieść do nowego obiektu, który ma zostać otwarty jesienią 2023 roku. W związku z tym zaplanowano również rozszerzenie zbiorów muzealnych oraz konserwację obecnych eksponatów.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Rozwój działalności Muzeum Pożarnictwa będzie miał pozytywny wpływ na kształtowanie atrakcyjnej oferty turystycznej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.</p>	

			8	Modernizacja sali kinowo-teatralnej MOKSiR	MOKSiR w Chrzanowie	<p>Modernizacja sali kinowo-teatralnej MOKSiR, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oświetlenie sceniczne + sterowniki - nagłośnienie sceniczne - przebudowa zaplecza scenicznego (toaleta dla niepełnosprawnych) - adaptacja górnego holu + wind - projektor cyfrowy + serwer, - pełne nagłośnienie Dolby + kablowanie - ekran kinowy 	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Chrzanów (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i)</p> <p>Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	862 186,32 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Zakres projektu wynika z analizy potrzeb instytucji kultury przeprowadzonej w ramach Strategii. Wynika z niej bowiem, iż kluczowym deficytem i problemem ograniczającym działalność i dalszy rozwój instytucji kultury w MOF Chrzanowa jest niski standard obiektów oraz zapotrzebowanie na wyposażenie – zarówno sprzęt i urządzenia multimedialne, jak i materiały wykorzystywane na bieżąco do organizacji zajęć, czy warsztatów. Niedostateczna ilość przestrzeni i wyposażenia w znacznym stopniu ogranicza możliwości organizacji zajęć, imprez i wydarzeń oraz rozszerzenia ich oferty zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami odbiorców.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury MOKSiR w Chrzanowie umożliwi dalsze rozwijanie oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego.</p>
			9	Poprawa infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż	Libiąskie Centrum Kultury	<p>Celem projektu jest podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej celem wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego gminy Libiąż, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”. W ramach projektu ujęto działania w zakresie kompleksowej modernizacji oraz podniesienia innowacyjności infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż, w tym głównie Libiąskiego Centrum Kultury oraz Świetlicy w Kosówkach. Działania te przyczynią się do udostępnienia dziedzictwa niematerialnego: zbiorów muzealnych z Państwowego Muzeum KL Auschwitz-Birkenau oraz licznych muzealiów i zbiorów nawiązujących do tradycji i dziedzictwa górniczego gminy Libiąż oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Projekt obejmuje: 1. Wykonanie dokumentacji projektowej i uzyskanie stosownych pozwoleń.</p>	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Libiąż (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i)</p> <p>Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	1 815 129,10 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Projekt ma na celu wydobycie potencjału społeczności górniczej i kulturowej gminy Libiąż oraz rozwój profesjonalnej usługi turystycznej, co wpłynie na poprawę atrakcyjności turystycznej całego MOF.</p> <p>Zakres projektu wynika z analizy potrzeb przeprowadzonej w ramach Strategii. Z analizy wynika, iż kluczowym problemem ograniczającym rozwój Libiąskiego Centrum Kultury jest brak odpowiedniej powierzchni i pomieszczeń na ekspozycję wystawienniczą oraz dedykowanych pomieszczeń do prowadzenia zajęć warsztatowych: wokalnych, tanecznych i ruchowych (balet, joga, zespoły tańca). Budynek Libiąskiego Centrum Kultury posiada bowiem powierzchnię użytkową 1519 m² (w tym powierzchnia magazynowa, wystawiennicza i sportowa - siłownia), co jest niewspółmierne do zidentyfikowanych potrzeb.</p> <p>W przypadku Świetlicy w Kosówkach, problem stanowi niezagospodarowane otoczenie obiektu (szczególnie w zakresie dostępności, parkingów, stojaków na rowery, miejsca na wydarzenia plenerowe) oraz konieczność adaptacji i dostosowania pomieszczeń do wyekspozowania muzealiów z dawnego Muzeum Regionalnego im. Olgi Cygankiewicz celem utworzenia stałej wystawy dotyczącej tradycji górniczej oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p>

					<p>2. Modernizację, przebudowę, adaptację pomieszczeń Libiąskiego Centrum Kultury celem stworzenia profesjonalnej powierzchni wystawienniczej dla ekspozycji z Muzeum KL Auschwitz – Birkenau; poprawę dostępności obiektu i ekspozycji dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>3. Przebudowę, adaptację i aranżację pomieszczeń Świątlicy w Kosówkach celem stworzenia stałej ekspozycji dziedzictwa górniczego i obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>4. Zagospodarowanie otoczenia Świątlicy w Kosówkach pod kątem stworzenia miejsca odpoczynku i rekreacji nawiązującego do tradycji górniczych; w tym miejsca postoju dla rowerzystów i sprzętów mobilnych.</p> <p>5. Digitalizacja i udostępnienie cyfrowe zbiorów i muzealiów.</p> <p>6. Stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej z wykorzystaniem nowych technologii i multimedialnych wraz z jej wypromowaniem.</p>						<p>Konieczne jest zatem podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej celem wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego gminy Libiąż, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Konieczne są działania w zakresie kompleksowej modernizacji oraz podniesienia innowacyjności infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż: Libiąskiego Centrum Kultury oraz Świątlicy w Kosówkach. Działania te przyczynią się do udostępnienia dziedzictwa niematerialnego: zbiorów muzealnych z Państwowego Muzeum KL Auschwitz-Birkenau oraz licznych muzealiów i zbiorów nawiązujących do tradycji i dziedzictwa górniczego gminy Libiąż oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Chodzi o wydobycie potencjału społeczności górniczej i kulturowej gminy Libiąż oraz rozwój profesjonalnej usługi turystycznej, co wpłynie na poprawę atrakcyjności turystycznej całego MOF Chrzanowa. W tym celu konieczna jest: modernizacja, przebudowa, adaptacja pomieszczeń Libiąskiego Centrum Kultury celem stworzenia profesjonalnej powierzchni wystawienniczej dla ekspozycji z Muzeum KL Auschwitz – Birkenau, a także poprawa dostępności obiektu i ekspozycji dla osób ze szczególnymi potrzebami. Aktualnie obiekt Libiąskiego Centrum Kultury nie dysponuje wystarczającą liczbą pomieszczeń umożliwiających profesjonalne zorganizowanie tej stałej wystawy, a także prowadzenia działalności artystycznej i sportowo - rekreacyjnej. Dodatkowo konieczna jest przebudowa, adaptacja i aranżacja pomieszczeń Świątlicy w Kosówkach celem stworzenia stałej ekspozycji dziedzictwa górniczego i obszaru tzw. „pogranicza”, a także zagospodarowanie otoczenia Świątlicy w Kosówkach pod kątem stworzenia miejsca odpoczynku i rekreacji nawiązującego do tradycji górniczych; w tym miejsca postoju dla rowerzystów i sprzętów mobilnych. Niezbędna jest również digitalizacja i udostępnienie cyfrowe posiadanych zbiorów i muzealiów oraz stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej z wykorzystaniem nowych technologii i multimedialnych wraz z jej wypromowaniem.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury Libiąskiego Centrum Kultury umożliwi dalsze rozwijanie oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF.</p>
10	Modernizacja i cyfryzacja domów kultury oraz poprawa dostępności oferty kulturalnej w Gminie Trzebinia	Trzebińskie Centrum Kultury	<p>Celem projektu jest modernizacja i cyfryzacja domów kultury oraz poprawa dostępności oferty kulturalnej w Gminie Trzebinia</p> <p>Zakres projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja Kina i Domu Kultury „Sokół” - Modernizacja/remont Dworu Zieleniewskich - Modernizacja pozostałych gminnych placówek kulturalnych - Organizacja imprez kulturalnych 	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury oraz poprawa potencjału społeczności lokalnych w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i). Ponadto, realizacja projektu będzie</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i)</p> <p>Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	453 782,28 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Zakres projektu wynika z analizy potrzeb przeprowadzonej w ramach prac nad strategią. Na drodze diagnozy w siedzibie Trzebińskiego Centrum Kultury w Trzebini stwierdzono deficyt powierzchni magazynowych - brakuje pomieszczeń na składowanie sprzętu scenicznego i technicznego oraz materiałów dekoracyjnych. Ponadto, zidentyfikowano zapotrzebowanie na pomieszczenia niezbędne do prowadzenia zajęć tematycznych, a także wyposażenie w sprzęt do prowadzenia nowych form działalności. Istotnym problemem jest również brak wykwalifikowanej kadry niezbędnej do wdrożenia nowych form działalności.</p>		

					<p>sprzyjała rozwojowi oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach kulturowych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Trzebinia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>					<p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury Trzebińskiego Centrum Kultury umożliwi dalsze rozwijanie oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF.</p>
11	Budowa toru kajakowego przy Puszczy Dulowskiej i Zalewie Chechło wraz z niezbędną infrastrukturą	Gmina Trzebinia	<p>Przedmiotem projektu jest budowa toru kajakowego przy Puszczy Dulowskiej i Zalewie Chechło wraz z niezbędną infrastrukturą.</p> <p>Zakres projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa toru kajakowego w stronę Puszczy Dulowskiej - Budowa budynku wielofunkcyjnego do obsługi ruchu kajakowego - Oczyszczenie ciekłu wodnego - Budowa małej infrastruktury 	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach przyrodniczych, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i).</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Trzebinia (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu C. Oferta turystyczna</p>	680 673,41 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Puszcza Dulowska i Zalew Chechło stanowią jeden z najważniejszych terenów rekreacyjnych w gminie Trzebinia. Obszary te są również niezwykle atrakcyjne dla mieszkańców pobliskich gmin, zwłaszcza gminy Chrzanów, a także gmin: Babice, Libiąż i Alwernia. Malownicze położenie, bliskość wody i natury oraz doskonałe zaplecze pozwalają bowiem na miłe spędzenie czasu z rodziną lub organizację wydarzeń plenerowych. Obecnie teren przy Zalewie Chechło zagospodarowany jest pod kątem pełnienia funkcji kąpieliska – znajduje się tu plaża, drewniane pomocy i wygodne wejścia do wody. W celu pełnego wykorzystania potencjału Zalewu Chechło zaplanowano natomiast budowę toru kajakowego wraz z niezbędną infrastrukturą, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i rozszerzenia oferty spędzania czasu wolnego w gminach: Trzebinia i Alwernia, a także w całym MOF Chrzanowa.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Odpowiednie zagospodarowanie i dywersyfikacja funkcji Zalewu Chechło przyczyni się do rozwijania oferty turystycznej i oferty spędzania czasu wolnego w MOF Chrzanowa.</p>	
12	Poprawa i rozwój infrastruktury kultury w Gminie Babice	Gmina Babice, GOK Babice	<p>Przedmiotem projektu jest poprawa i rozwój infrastruktury kultury w Gminie Babice.</p> <p>Celem projektu jest wzrost znaczenia kultury jako czynnika stymulującego rozwój społeczny i gospodarczy gminy i Aglomeracji Chrzanowskiej z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska oraz ułatwienia dostępu do obiektów kultury. Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie niezbędnej dokumentacji projektowej i uzyskanie stosownych pozwoleń, - modernizacja i remont infrastruktury kulturalnej w sołectwach, - zakup wyposażenia, - rozwijanie kompleksowego systemu informacji i 	<p>Projekt realizuje założenia celu szczegółowego Cs 5(i) <i>wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</i>. Realizacja projektu przyczyni się bowiem do rozwoju oferty turystycznej MOF Chrzanowa, bazującej na lokalnym potencjale turystycznym i walorach przyrodniczych, co jest przedmiotem interwencji w ramach Cs 5(i).</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Babice (teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa).</p>	<p>FEM 21-27, Cs 5(i) Działanie 7.1 IIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich</p> <p>Typ projektu A. Infrastruktura instytucji kultury</p>	1 815 129,10 €	4,5 roku, IV 2024	IV 2024	<p>Projekt jest powiązany ze wszystkimi projektami stanowiącymi PZ 8, gdyż realizacja zaplanowanych w ich ramach działań przyczyni się do poprawy jakości i dostępności oferty instytucji kultury w MOF Chrzanowa oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru. Ponadto, projekty w ramach PZ 8 są komplementarne wobec projektów PZ 5, gdyż przedsięwzięcia te skupiają się na poprawie jakości życia w MOF, poprzez rozwój, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych.</p> <p>Zakres projektu wynika z analizy potrzeb instytucji kultury przeprowadzonej w ramach Strategii. Wynika z niej bowiem, iż kluczowym deficytem i problemem ograniczającym działalność i dalszy rozwój instytucji kultury w gminie Babice jest niewystarczająca ilość przestrzeni oraz zapotrzebowanie na wyposażenie – zarówno sprzęt i urządzenia multimedialne, jak i materiały wykorzystywane na bieżąco do organizacji zajęć, czy warsztatów.</p> <p>Każda z analizowanych w gminie Babice placówek posiada niedobory lokalowe związane z brakiem miejsca: brak magazynów, brak osobnej sali wystawowej lub mobilnych plansz wystawowych. Dwie z placówek (Babice i Jankowice) wymagają remontów.</p>	

						stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej oraz jej promocja.							<p>W celu ułatwienia dostępu i zapewnienia odpowiednich warunków do rozwijania działalności kulturalnej, istnieje pilna potrzeba poprawy infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Babice m.in. poprzez modernizację i remont infrastruktury kulturalnej, zakup wyposażenia oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji i oferty kulturalnej.</p> <p>Projekt ma charakter zintegrowany, gdyż z jego efektów będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF Chrzanowa, a także odwiedzający go turyści. Wsparcie infrastruktury instytucji kultury w gminie Babice umożliwi dalsze rozwijanie oferty kulturalnej oraz upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

3 Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii ZIT.

3.1 Założenia wdrożeniowe

Stowarzyszenie Aglomeracja Chrzanowska jest organizacją zrzeszającą 5 jednostek samorządu terytorialnego powiatu chrzanowskiego: Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia.

Stowarzyszenie zostało powołane dnia 16 sierpnia 2021 roku na czas nieoznaczony. Działa w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, w ramach których partnerskie gminy prowadzą współpracę na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.

Jednym z głównych celów Stowarzyszenia jest wspólne zaplanowanie rozwoju partnerskich gmin w formie Strategii Terytorialnej oraz realizacja założonych w niej działań. Współpraca w ramach Planu Działań ZIT ma skupiać się na realizacji wspólnych projektów rozwojowych uwzględniających przede wszystkim zrównoważony rozwój gmin wchodzących w skład MOF Chrzanowa w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dzięki opracowaniu Strategii Terytorialnej partnerzy mają możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację przedsięwzięć rozwojowych.

Organami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków (Walne Zebranie), Zarząd Stowarzyszenia oraz Komisja Rewizyjna.

Walne Zebranie to najwyższa władza Stowarzyszenia. W jej skład wchodzi przedstawiciele Członków Stowarzyszenia: organy wykonawcze oraz po dwie osoby wskazane spośród pracowników jednostek organizacyjnych danej gminy. Do kompetencji Walnego Zebrania należy m.in. przyjmowanie programów i planów funkcjonowania Stowarzyszenia, podejmowanie uchwał w sprawach Stowarzyszenia, przyjmowanie Rocznej Programu Prac oraz jego zmian, a także ustalanie zasad koordynacji realizacji poszczególnych zadań między Członkami Stowarzyszenia.

Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest jego Zarząd, reprezentujący Stowarzyszenie na zewnątrz. Składa się z 5 członków, w tym Prezesa oraz dwóch Zastępców (Wiceprezesów). Do jego kompetencji należy m.in. wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia, przygotowywanie projektów programów i planów funkcjonowania Stowarzyszenia oraz jego budżetu, koordynowanie współpracy Członków, a także bieżący nadzór nad działalnością Biura Stowarzyszenia.

Komisja Rewizyjna jest organem kontroli wewnętrznej Stowarzyszenia. W jej skład wchodzi 3 osoby wybrane przez Walne Zebranie. Komisja Rewizyjna dokonuje kontroli budżetu i oceny realizacji zadań statutowych Stowarzyszenia.

Organy Stowarzyszenia wykonują swoje zadania za pośrednictwem Biura Stowarzyszenia, które wspiera realizację celów Stowarzyszenia m.in. poprzez gromadzenie i analizę danych dotyczących MOF Chrzanowa, obsługę administracyjną oraz zapewnianie warunków rozwijania współpracy między Członkami Stowarzyszenia.

Opracowanie projektu Strategii ZIT należy do kompetencji Zarządu Stowarzyszenia. Zarząd sprawuje również nadzór nad realizacją Strategii.

Przyjęcie Strategii ZIT MOF Chrzanowa oraz jej zmian należy do kompetencji Walnego Zebrania. Ponadto, Walne Zebranie przyjmuje Plany Działania uwzględniające szczegóły i harmonogram realizacji prac zaplanowanych w ramach Strategii ZIT, a także przyjmuje i zatwierdza sprawozdania dotyczące ich realizacji.

3.2 Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT uwzględniając podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem.

Sprawne wdrożenie założeń Strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest bowiem badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów.

Monitoring realizacji Strategii polega na analizie wskaźników zdefiniowanych dla przedsięwzięć zintegrowanych w poniższych tabelach.

Wskaźniki produktu

Cel strategiczny 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika produktu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego MOF Chrzanowa	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	44 lokale
	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	12 500 m ²
PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków	Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przeciwpowodziowej wybrzeża morskiego oraz brzegów rzek i jezior	0,8 km

Cel strategiczny 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu

Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika produktu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	7 km
	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	2,3 km
PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	2 obiekty

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych

Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika produktu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	500 osób
	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	1 000 osób
	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	200 osób
PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa	Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	
PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	
	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	
	Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie	
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	

Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej

Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika produktu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa	Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	

Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika produktu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalnej oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	10 obiektów

Wskaźniki rezultatu

Cel strategiczny 1. Integracja przestrzenna MOF oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika rezultatu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego MOF Chrzanowa	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	Redukcja o 30%
	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Redukcja o 30%
PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)	
PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	5 000 osób
	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	320 osób
PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	
	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	
	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika rezultatu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne)	850 osób
	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe)	170 osób
PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa		

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie kapitału społecznego MOF i wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika rezultatu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	
	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	
	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	

Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju gospodarczego MOF poprzez aktywizację rynku pracy i dywersyfikację struktury gospodarczej		
Przedsięwzięcie zintegrowane	Nazwa wskaźnika rezultatu	Skumulowana wartość docelowa wskaźnika
PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa		
PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalnej oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa		

3.3 Źródła finansowania

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: źródła finansowania.

Poniżej przedstawiono szacowaną wartość dofinansowania ze środków europejskich 2021-2027 w podziale na priorytety i cele szczegółowe wskazane w Programie Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.

Priorytet i cel szczegółowy	Przedsięwzięcie zintegrowane	Tytuł projektu	Nazwa beneficjentów/partnerów	Szacowana wartość dofinansowania ze środków europejskich 2021-2027 (EUR)
P2 Cs 2(i)	PZ.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego MOF Chrzanowa	Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana Instrumentami Finansowymi	Gmina Chrzanów	811 327,00
		Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji	Gmina Libiąż	3 143 524,34
		Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych budynków komunalnych na terenie MOF Chrzanowa finansowana z dotacji	Gmina Trzebinia	1 136 159,51
			P2 cs(i) - SUMA	5 091 010,85
P2 Cs 2(iv)	PZ.2. Adaptacja MOF Chrzanowa do zmian klimatu oraz łagodzenie ich skutków	Przebudowa urządzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy - Modernizacja zbiornika Skowronek	Gmina Alwernia	2 174 347,27
		Przebudowa urządzeń wodnych służących łagodzenia skutków powodzi i suszy - Modernizacja zbiornika Chechło w zakresie przebudowy jazu i wałów przeciwpowodziowych	Wodociągi Chrzanowskie	1 639 123,41
			P2 Cs 2(iv) - SUMA	3 813 470,68
P2 Cs 2(v)	PZ.3. Rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej w MOF Chrzanowa	Modernizacja infrastruktury wodociągowej i zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę w gminie Babice.	Gmina Babice	1 581 406,73
		Kontynuacja budowy infrastruktury wodno-ściekowej na terenie gminy Libiąż	Gmina Libiąż	710 066,69
			P2 Cs 2(v) - SUMA	2 291 473,42
P2 Cs 2(viii)	PZ.4. Rozwój mobilności miejskiej w MOF Chrzanowa	Zintegrowany ze zbiorowym transportem publicznym węzeł przesiadkowy w Chrzanowie	Gmina Chrzanów	6 287 048,68

		Powiatowy Punkt Przesiadkowy - Modernizacja dworca autobusowego w Trzebinii		Gmina Trzebinia	4 045 297,38
				P2 Cs 2(viii) - SUMA	10 332 346,06
P5 Cs 4(f)	PZ.5. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości oferty kształcenia i usług opiekuńczo-wychowawczych	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej	Realizacja zajęć dodatkowych dla przedszkolaków MOF Chrzanowa	Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	1 166 347,16
			Dwujęzyczne maluchy z obszaru MOF Chrzanowa		424 126,24
		Podniesienie jakości kształcenia ogólnego i edukacji nieformalnej, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa	Promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na terenie MOF Chrzanowa	Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	763 427,23
			Podniesienie jakości kształcenia ogólnego na terenie MOF Chrzanowa		508 951,49
		Podniesienie jakości kształcenia zawodowego, w tym rozwój edukacji włączającej na terenie MOF Chrzanowa	rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy na terenie MOF Chrzanowa	Placówki oświatowe i wychowawcze / Zespoły administracyjne / NGO z terenu MOF Chrzanowa	2 438 725,88
			Promowanie edukacji włączającej oraz poprawa jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na terenie MOF Chrzanowa		

				P5 Cs 4(f) - SUMA	5 301 578,00
P6 Cs 4(h)	PZ.6. Zapewnianie równych szans i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego w MOF Chrzanowa	Działania na rzecz zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo mieszkańców MOF Chrzanowa		Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	1 600 000,00
				P6 Cs 4(h) - SUMA	1 600 000,00
P6 Cs 4(k)	PZ.7. Wsparcie usług społecznych na terenie Aglomeracji Chrzanowskiej	Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych na terenie MOF Chrzanowa	Rozszerzenie całotygodniowych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania na terenie MOF Chrzanowa poprzez przeszkolenie i zatrudnienie kadry	Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa	960 000,00
			Rozszerzenie oferty indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego skierowanego do klientów OPS/ CUS		480 000,00
		Rozszerzenie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - profilaktyka zdrowia psychicznego na terenie MOF Chrzanowa			Podmioty opieki społecznej / NGO z terenu MOF Chrzanowa
				P6 Cs 4(k) - SUMA	1 600 000,00
P7 Cs 5(i)	PZ.8. Poprawa jakości i dostępności oferty	Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Budynek Główny, Oficyna Dworska)		Muzeum w Chrzanowie	2 042 020,24

kulturalnej oraz zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno-kulturowego MOF Chrzanowa	Poprawa infrastruktury Muzeum w Chrzanowie (Oddział Wystaw Czasowych Muzeum w Chrzanowie "Dom Urbańczyka")	Muzeum w Chrzanowie	680 673,41
	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Cmentarz Żydowski w Chrzanowie	Muzeum w Chrzanowie	136 134,68
	"Nowy obiekt Muzeum" - Szkoła Muzyczna	Muzeum w Chrzanowie	226 891,14
	Poprawa infrastruktury w MOF Chrzanowa - Piec Kągowy "Hoffman"	Muzeum w Chrzanowie	680 673,41
	Wsparcie i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca Krakowiaczek	Gmina Alwernia	226 891,14
	Rozwój Muzeum pożarnictwa w Alwerni	Muzeum Pożarnictwa w Alwerni	1 361 346,83
	Modernizacja sali kinowo-teatralnej MOKSiR	MOKSiR w Chrzanowie	862 186,32
	Poprawa infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż	Libiąskie Centrum Kultury	1 815 129,10
	Modernizacja i cyfryzacja domów kultury oraz poprawa dostępności oferty kulturalnej w Gminie Trzebinia	Trzebińskie Centrum Kultury	453 782,28
	Budowa toru kajakowego przy Puszczy Dulowskiej i Zalewie Chechło wraz z niezbędną infrastrukturą	Gmina Trzebinia	680 673,41
	Poprawa i rozwój infrastruktury kultury w Gminie Babice	Gmina Babice	1 815 129,10
	P7 Cs 5(i) - SUMA	9 166 401,96	
	SUMA	39 196 280,97	

3.4 Opis procesu zaangażowania partnerów

Rozdział wynika z art. 34 ust. 15 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 wskazującego, iż Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych.

Zgodnie z projektem „Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce”, Zintegrowane Inwestycje Terytorialne są instrumentem przewidzianym do realizacji partnerskich projektów przyczyniających się do rozwiązywania problemów i wspólnego, bądź skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru objętego mechanizmem ZIT. Instrument ten będzie wykorzystywany do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych, wskazanych przez władze samorządowe w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, a tym samym Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa.

Zgodnie z art. 34 ust. 15 pkt 6) ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, strategia ZIT określa w szczególności opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych.

W prace nad Strategią w pierwszej kolejności zostali zaangażowani mieszkańcy gmin tworzących przedmiotowy MOF poprzez udział w badaniu ankietowym, którego celem było zidentyfikowanie mocnych i słabych stron MOF oraz określenie jego obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na przełomie czerwca i lipca 2022 r.

W ramach przedmiotowej Strategii, na przełomie czerwca i lipca 2022 r. prowadzono nabór partnerów chcących zgłosić swój akces do procesu opracowania dokumentu Strategii ZIT. W rezultacie naboru, do prac nad dokumentem włączono następujące podmioty:

- Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.,
- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Chrzanowie,
- Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna” w Chrzanowie,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników i Sympatyków Środowiskowych Domów Samopomocy,

- Obywatelska Wspólnota Samorządowa Powiatu Chrzanowskiego,
- Miejski Klub Sportowy Fablok w Chrzanowie,
- Społeczny Komitet Obrony Mostu PKP w Balinie,
- Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie,
- Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich.

Lista projektów zawartych w Strategii ZIT została wypracowana przy udziale władarzy gmin członkowskich i osób merytorycznych, którzy wspólnie wybrali wiązki projektów do realizacji w ramach dedykowanych środków dla ZIT-u. Dokonując wyboru projektów, zespół kierował się przede wszystkim oceną ich udziału w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców obszaru, rozwoju obszaru, minimalizacji kosztów bieżących. Wszystko to odbywało się równoległe z trwającymi pracami nad niezmiernie istotnymi przy tworzeniu strategii ZIT dokumentami programowymi, za których opracowanie odpowiedzialny jest Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Na potrzeby włączenia podmiotów i instytucji w proces opracowania niniejszej strategii, przeprowadzono także spotkania konsultacyjne z mieszkańcami, przedstawicielami jst, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w proces tworzenia dokumentu. W dniu 14.07.2022 r. odbyło się spotkanie, przedmiotem którego było określenie Planu Działań ZIT. Wzięli w nim udział przedstawiciele jst wchodzących w skład MOF oraz partnerzy społeczno-gospodarczy. Na kolejnym spotkaniu, które odbyło się 18 października 2022 r. zostały natomiast zaprezentowane wyniki przeprowadzonej diagnozy strategicznej.

Od 27 stycznia do 3 marca 2023 r. trwały konsultacje społeczne projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa 2021-2027 wraz z Planem działań ZIT, stanowiącym na tamten moment jej integralną część. Na wniosek jednego z partnerów społeczno-gospodarczych oraz w związku z prośbą kilku mieszkańców MOF, termin ten został wydłużony do 10 marca 2023 r. W tym czasie wszyscy interesanci mieli możliwość składania uwag do dokumentu:

- za pomocą środków komunikacji elektronicznej:
 - poprzez wypełnienie i wysłanie elektronicznego formularza konsultacji społecznych dostępnego pod adresem:
https://ankieta.deltapartner.org.pl/zit_chrzanow_konsultacje,
 - poprzez wypełnienie i wysłanie skanu podpisanego formularza na adres: zit@a-ch.pl;
- tradycyjnie poprzez przesłanie pocztą lub złożenie osobiście wydrukowanego i uzupełnionego formularza w siedzibie Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”, Aleja Henryka 20, 32-500 Chrzanów;
- Podczas spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami.

Spotkanie konsultacyjne dotyczące projektu dokumentu Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa 2021-2027, w tym planu działań ZIT, odbyło się 27 lutego 2023 r. w Chrzanowie. Jego celem było uszczegółowienie, doprecyzowanie i utrwalenie informacji dotyczących konsultowanego dokumentu, a także rozwianie wszelkich wątpliwości i zebranie sugestii interesantów. Na spotkaniu przedstawiono główne założenia Strategii, obszary wsparcia, a także proponowany podział środków finansowych w ramach alokacji ZIT Chrzanowa z budżetu Unii Europejskiej. Ponadto, uczestnicy spotkania zostali poinformowani o możliwości składania uwag i sugestii do dokumentu na przygotowanym w tym celu formularzu.

W pracach nad przygotowaniem Strategii uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk: mieszkańcy gmin tworzących MOF Chrzanowa i podmioty społeczno-gospodarcze, a projekt dokumentu podlegał otwartym konsultacjom, w których mogły uczestniczyć wszystkie zainteresowane osoby i podmioty. Zaproszenie do udziału w konsultacjach zostało skierowane do 96 podmiotów, wśród których znalazły się również właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Swoje uwagi i sugestie do dokumentu złożyły podmioty takie jak m.in. Powiatowy Dom Pomocy Społecznej im. Adama Starzeńskiego w Płazie, Stowarzyszenie Stacja Chrzanów oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie. Szczegółowy opis przebiegu konsultacji wraz z treścią uwag i sposobem ich uwzględnienia zawiera *Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu dokumentu*.

Przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji zostaną również włączeni w proces wdrażania założeń Strategii.

Załącznik nr 1 Analiza potrzeb instytucji kultury funkcjonujących w MOF Chrzanowa

Biblioteki

W MOF Chrzanowa funkcjonuje łącznie 35 bibliotek publicznych (łącznie z filiami). Z analizy potrzeb wynika, iż liczba bibliotek w większości gmin jest odpowiednia. Potrzebę rozbudowy i/lub uruchomienia nowych bibliotek zidentyfikowano wyłącznie w gminach: Alwernia i Trzebinia, co wynika z faktu, iż ich obecne warunki lokalowe są ograniczone. W Gminie Alwernia znaczna część działalności biblioteki prowadzona jest w użyczonych miejscach, tj. domach ludowych, salach OSP lub innych. Biblioteka potrzebuje przestrzeni do organizacji warsztatów, zajęć dla najmłodszych grup czytelniczych (dzieci w wieku 1-3 lata) oraz różnorodnych spotkań. W przypadku biblioteki w gminie Trzebinia, zidentyfikowano przede wszystkim zapotrzebowanie na doposażenie oraz rozszerzenie oferty o kolejne formy aktywności, m.in. organizację większej liczby spotkań autorskich oraz zajęć i warsztatów.

Biorąc pod uwagę aktualny stan techniczny i standard funkcjonujących w MOF bibliotek, zauważalna jest natomiast potrzeba remontów i modernizacji budynków, również pod kątem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (obecnie tylko 11 z 35 placówek jest pod tym względem dostosowanych). Wynika to m.in. z niewystarczającego zaplecza lokalowego i związanego z tym deficytu przestrzeni umożliwiającej organizację różnego typu wydarzeń i rozwoju oferty bibliotek. Konieczna jest zatem przebudowa i/lub rozbudowa placówek oraz ich adaptacja do pełnienia nowych funkcji, wykraczających poza wypożyczanie książek. Ponadto, niektóre budynki ze względu na swój wiek są złym stanie technicznym, przez co nie są w pełni funkcjonalne. W przypadku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie konieczna jest np. wymiana urządzeń klimatyzacji, dla której ze względu na brak na rynku części i podzespołów do wymiany przestarzałego systemu nie ma możliwości naprawy dotychczasowej instalacji.

	Liczba bibliotek publicznych	Ile budynków bibliotek wymaga remontu	Liczba placówek dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba placówek wymagających doposażenia w nowe komputery
Gmina Alwernia	6	5	1	6
Gmina Babice	5	0	3	2
Gmina Chrzanów	7	2	4	7
Gmina Libiąż	4	1	2	0
Gmina Trzebinia	13	10	1	2
MOF Chrzanowa	35	18	11	17

Analiza wyposażenia bibliotek MOF Chrzanowa wykazała znaczne zapotrzebowanie na sprzęt, urządzenia i akcesoria niezbędne zarówno do pełnienia podstawowych funkcji, jak i rozszerzenia oferty placówek m.in. o zajęcia i warsztaty dla ich użytkowników. Zidentyfikowano zapotrzebowanie przede wszystkim na urządzenia takie jak komputery, drukarki, czy skanery. Dotyczy to szczególnie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie, która od 2011 r. tworzy własną cyfrową bazę zasobów regionalnych pod nazwą Cyfrowe Archiwum Ziemi Chrzanowskiej (CAZCh), w której gromadzone są fotografie, listy, pamiątki oraz relacje i wspomnienia mieszkańców ziemi chrzanowskiej.

Aktualnie zasób Cyfrowego Archiwum Ziemi Chrzanowskiej liczy 192 673 skany. Do archiwizacji pozostało wiele zbiorów przekazanych przez lokalne organizacje i instytucje, w tym kroniki, księgi parafialne, czasopisma, mapy, plany. Są to zbiory o dużym formacie i wymagają skanowania na specjalnie przystosowanym do tego skanerze. Dotychczasowe prace digitalizacyjne zbiorów wielkoformatowych biblioteka wykonywała na sprzęcie wypożyczonym czasowo z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie.

Wobec bardzo szybko rozrastającej się bazy CAZCh, w używanym do tego celu serwerze plików, wkrótce zabraknie wystarczającej ilości miejsca do przechowywania nowo zeskanowanych materiałów. Obecnie używany dla potrzeb CAZCh serwer o pojemności około 20 TB został zakupiony w 2017 roku, i jest już zajęty w 90%. Aby móc kontynuować i zintensyfikować prace związane z digitalizacją zasobów regionalnych, konieczne jest zakupienie nowego serwera plików o pojemności około 100TB.

Zakup komputerów wynika natomiast z konieczności wymiany przestarzałego sprzętu i oprogramowania, dla którego wygasło wsparcie techniczne. Z powodu zużycia i wyeksploatowania sprzętu zachodzi także konieczność zakupu drukarek, w tym sieciowego urządzenia wielofunkcyjnego/ksero A3 laser. Biblioteka Główna posiada obecnie 1 kserokopiarkę laserową kolor A3 z funkcją drukowania, zakupioną w 2014 roku. Urządzenie, pomimo regularnych przeglądów i konserwacji, zostało w znacznym stopniu wyeksploatowane, co skutkuje jego bardzo nieekonomiczną pracą – zbyt wysokie zużycie materiałów eksploatacyjnych podczas uruchamiania oraz pracy (zwracają na to uwagę serwisanci sprzętu podczas przeglądów). W najbliższym czasie dedykowany dysk w urządzeniu będzie wymagał wymiany, nie ma możliwości drukowania/kserowania na grubszym papierze bez jego zacinania. W związku z tym konieczny staje się zakup nowego sieciowego urządzenia centralnego do kserowania i drukowania.

Ponadto, niemal wszystkie placówki biblioteczne w MOF zgłaszają zapotrzebowanie na doposażenie w materiały niezbędne do rozszerzenia oferty zajęć i warsztatów. Oprócz materiałów plastycznych i pomocy dydaktycznych, które zużywane są na bieżąco, potrzebne są m.in. gry planszowe, puzzle, klocki

lego, itp., które można by wykorzystywać na przestrzeni lat. Niezbędne są również dodatkowe środki finansowe, które pozwoliłyby na zakup nagród w organizowanych przez biblioteki konkursach, czy promujących je gadżetów.

Zgłaszane jest również zapotrzebowanie na stałe poszerzanie zasobów bibliotecznych, zwłaszcza w zakresie woluminów oraz dostępu do zbiorów elektronicznych, w odpowiedzi na zgłaszane potrzeby i sugestie czytelników i użytkowników.

Centra, domy i ośrodki kultury oraz świetlice

W MOF Chrzanowa funkcjonują łącznie 3 ośrodki kultury, 2 centra kultury, 12 domów kultury i 7 świetlic. Analiza wykazała zapotrzebowanie na budowę/uruchomienie nowych domów kultury w gminie Babice, co wynika przede wszystkim z braku miejsca niezbędnego do pełnienia funkcji kulturalnych.

	Liczba funkcjonujących w gminie centrów/domów/ośrodków kultury	Liczba funkcjonujących w gminie świetlic	Ile budynków centrów, domów, ośrodków, świetlic wymaga remontu	Potrzeba doposażenia centrów/domów/ośrodków kultury i/lub świetlic
Gmina Alwernia	1	0	1	1
Gmina Babice	1	5	5	6
Gmina Chrzanów	1	0	0	1
Gmina Libiąż	2	2	2	3
Gmina Trzebinia	12	0	11	11
MOF Chrzanowa	17	7	19	22

W przypadku potrzeby remontów, zidentyfikowano ją we wszystkich gminach MOF. Zapotrzebowanie dotyczy przede wszystkim poprawy standardu placówek oraz ich rozbudowy i/lub adaptacji i dostosowania do pełnienia różnorodnych funkcji związanych z działalnością ośrodków/domów/centrów kultury. Kluczowym problemem jest bowiem deficyt przestrzeni wykorzystywanej do organizacji zajęć i wydarzeń, a także powierzchni magazynowej. Poniżej przedstawiono analizę warunków lokalowych w placówkach poszczególnych gmin.

Tabela 22 Analiza warunków lokalowych i potrzeb remontowych budynków domów/centrów/ośrodków kultury

Gmina Alwernia	<p>Analiza dostępnej powierzchni:</p> <ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia magazynowa: 35 m² powierzchni magazynowej jest niewystarczające dla placówki kulturalnej, zwłaszcza jeśli planowane są większe wydarzenia kulturalne, wymagające przechowywania dodatkowego sprzętu/rekwizytów. Powierzchnia wystawiennicza: 45 m² jest stosunkowo niewielką przestrzenią, utrudnia organizację większych wystaw czy ekspozycji a także
----------------	---

	<p>jest niekomfortowe w przypadku większej liczby osób zwiedzających wystawę.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia sceniczna: Brak dedykowanej powierzchni scenicznej stanowi znaczący deficyt dla placówki kulturalnej, uniemożliwiając organizację przedstawień czy koncertów. • Powierzchnia warsztatowa: Wspólne użytkowanie powierzchni warsztatowej z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uniemożliwia wykorzystanie przestrzeni warsztatowej w pełnym zakresie godzin w całym tygodniu. • Powierzchnia biurowa: stosunkowo niewielka powierzchnia, która ogranicza możliwość powiększenia zespołu pracowników o nowe osoby. <p>Mimo wyraźnego zapotrzebowania na dodatkową przestrzeń, obecny budynek nie oferuje możliwości rozbudowy. W związku z tym, najbardziej racjonalnym rozwiązaniem wydaje się być budowa nowego obiektu, który sprostałby rosnącym potrzebom instytucji. Taki krok pozwoliłby nie tylko na zaspokojenie bieżących potrzeb, ale również stworzenie przestrzeni dostosowanej do przyszłych wyzwań i oczekiwań społeczności. Uzyskanie nowoczesnego, przemyślanego budynku umożliwiłoby instytucji kulturalnej pełne rozwinięcie skrzydeł i oferowanie szerokiej gamy wydarzeń kulturalnych na najwyższym poziomie.</p>
Gmina Babice	<p>Każda z placówek funkcjonujących w gminie posiada niedobory lokalowe związane z brakiem miejsca: brak magazynów, brak osobnej sali wystawowej lub mobilnych plansz wystawowych. Dwie z placówek (Babice i Jankowice) wymagają remontów. Sala widowiskowa wymaga remontu garderoby. W celu ułatwienia dostępu i zapewnienia odpowiednich warunków do rozwijania działalności kulturalnej istnieje pilna potrzeba poprawy infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Babice, m.in. przez modernizację i remont infrastruktury kulturalnej, zakup wyposażenia oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji i oferty kulturalnej.</p>
Gmina Chrzanów	<p>MOKSiR Chrzanów – potrzeba rozbudowania/ znalezienia dodatkowej powierzchni magazynowej na elementy scenograficzne oraz zewnętrzne elementy iluminacji świetlnej.</p>
Gmina Libiąż	<p>Budynek Libiąskiego Centrum Kultury posiada powierzchnię użytkową 1519 m² (w tym powierzchnia magazynowa, wystawiennicza i sportowa - siłownia). Zdiagnozowany problem lokalowy centrum dotyczy braku wystarczających pomieszczeń na ekspozycję wystawienniczą oraz dedykowanych pomieszczeń do prowadzenia zajęć warsztatowych: wokalnych, tanecznych i ruchowych (balet, joga, zespoły tańca).</p> <p>W przypadku Świetlicy w Kosówkach problem stanowi niezagospodarowane otoczenie obiektu (szczególnie w zakresie dostępności, parkingów, stojaków na rowery, miejsca na wydarzenia plenerowe) oraz konieczność adaptacji i dostosowania pomieszczeń do wyeksponowania muzealiów z dawnego Muzeum Regionalnego im. Olgi Cygankiewicz celem utworzenia stałej wystawy dotyczącej tradycji górniczej oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p>
Gmina Trzebinia	<p>W przypadku Trzebińskiego Centrum Kultury w Trzebini stwierdza się przede wszystkim deficyt powierzchni magazynowych. Brakuje pomieszczeń na składowanie sprzętu scenicznego i technicznego oraz materiałów dekoracyjnych, odnotowano także duże zapotrzebowanie na zakup i montaż garażu wolnostojącego dwustanowiskowego obok budynku DK „Sokół”, gdzie byłby wykorzystany do przechowywania samochodu służbowego, opon, narzędzi, namiotów, płotków, podestów scenicznych, krzesel i różnego rodzaju sprzętu niezbędnego do organizacji imprez.</p>

Analiza wykazała również zapotrzebowanie na rozwój oferty ośrodków/domów/centrów kultury zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i oczekiwaniami ich odbiorców. Szczegółową analizę potrzeb przedstawiono poniżej.

Tabela 23 Analiza potrzeb związanych z rozszerzeniem oferty domów/centrów/ośrodków kultury

Gmina Alwernia	<p>W Gminie Alwernia identyfikuje się zapotrzebowanie na rozwój działalności instytucji kultury w trzech obszarach: infrastruktury lokalowej, cyfryzacji i technologii oraz nowoczesnych form działalności:</p> <p>Infrastruktura lokalowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak przestrzeni scenicznej ogranicza możliwość organizacji większych wydarzeń, takich jak spektakle teatralne czy większe koncerty. • Istniejące przestrzenie magazynowe, wystawiennicze i warsztatowe są niewystarczające, co wpływa na organizację i przechowywanie eksponatów czy materiałów potrzebnych do warsztatów. <p>Cyfryzacja i technologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrzeba większej integracji technologii w codziennej działalności ośrodka, jak zarządzanie rezerwacją i sprzedażą biletów. • Brak pełnej digitalizacji zbiorów i galerii ogranicza dostępność zasobów dla szerszej publiczności. • Niepełne wykorzystanie potencjału mediów cyfrowych, takich jak cyfrowa scenografia czy TV Kulturalna, uniemożliwia rozwijanie nowoczesnych form promocji kultury. <p>Nowoczesne formy działalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Możliwość wprowadzenia nowych form warsztatów opartych na technologiach XXI wieku, takich jak warsztaty VR, programowania czy tworzenia gier. • Wprowadzenie zajęć i wydarzeń związanych z kulturą cyfrową, jak pokazy filmów animowanych, warsztaty tworzenia animacji czy gier. • Uatrakcyjnienie dotychczasowo prowadzonych zajęć i warsztatów poprzez zakup nowych technologii np. licencji oprogramowania, kamer, aparatów cyfrowych, wydajnych serwerów/komputerów, itp.
Gmina Babice	<p>Główne deficyty i potrzeby w zakresie uruchomienia nowych form działalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • braki kadrowe i finansowe • słabe warunki lokalowe • brak wyposażenia multimedialnego
Gmina Chrzanów	<p>Po przeanalizowaniu wszystkich dostępnych danych związanych z badaniami publiczności, określono cele strategiczne. Do najważniejszych z nich należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwinięcie oferty dla seniorów, - stworzenie bogatszego katalogu działań dla dzieci w wieku 2-5 lat, - realizacja krótkich form warsztatowych dla dorosłych, - pozyskanie nowych partnerów strategicznych, - skupienie się na osobach, które będą w domu kultury po raz pierwszy, - zmiana postrzegania kina Sztuka na kino premierowe, - wzmocnienie marki instytucji, - promocja outdoorowa. <p>Dodatkowo, planowana jest modernizacja kina SZTUKA (wymiana projektora, serwera oraz nagłośnienia).</p>
Gmina Libiąż	<p>Konieczne jest podniesienie jakości oraz dostępności oferty kulturalnej i turystycznej celem wydobycia potencjału lokalnych zasobów oraz wypromowania dziedzictwa kulturowego gminy Libiąż, w tym dziedzictwa górniczego oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Konieczne są działania w zakresie kompleksowej modernizacji oraz podniesienia innowacyjności infrastruktury obiektów kultury na terenie gminy Libiąż:</p>

	<p>Libiąskiego Centrum Kultury oraz Świetlicy w Kosówkach. Działania te przyczynią się do udostępnienia dziedzictwa niematerialnego: zbiorów muzealnych z Państwowego Muzeum KL Auschwitz-Birkenau oraz licznych muzealiów i zbiorów nawiązujących do tradycji i dziedzictwa górniczego gminy Libiąż oraz obszaru tzw. „pogranicza”.</p> <p>Chodzi o wydobycie potencjału społeczności górniczej i kulturowej gminy Libiąż oraz rozwój profesjonalnej usługi turystycznej, co wpłynie na poprawę atrakcyjności turystycznej. W tym celu konieczna jest: modernizacja, przebudowa, adaptacja pomieszczeń Libiąskiego Centrum Kultury celem stworzenia profesjonalnej powierzchni wystawienniczej dla ekspozycji z Muzeum KL Auschwitz – Birkenau, a także poprawa dostępności obiektu i ekspozycji dla osób ze szczególnymi potrzebami. Aktualnie obiekt Libiąskiego Centrum Kultury nie dysponuje wystarczającą ilością pomieszczeń umożliwiających profesjonalne zorganizowanie tej stałej wystawy a także prowadzenia działalności artystycznej i sportowo - rekreacyjnej. Dodatkowo konieczna jest przebudowa, adaptacja i aranżacja pomieszczeń Świetlicy w Kosówkach celem stworzenia stałej ekspozycji dziedzictwa górniczego i obszaru tzw. „pogranicza”, a także zagospodarowanie otoczenia Świetlicy w Kosówkach pod kątem stworzenia miejsca odpoczynku i rekreacji nawiązującego do tradycji górniczych; w tym miejsca postoju dla rowerzystów i sprzętów mobilnych. Niezbędna jest również digitalizacja i udostępnienie cyfrowe posiadanych zbiorów i muzealiów oraz stworzenie kompleksowej oferty kulturalnej i turystycznej z wykorzystaniem nowych technologii i multimediiów wraz z jej wypromowaniem.</p>
Gmina Trzebinia	<p>Główne problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak specjalistycznych pomieszczeń do przeprowadzania zajęć tematycznych • Brak odpowiedniego sprzętu do przeprowadzania nowych form działalności • Brak wykwalifikowanej kadry niezbędnej do wdrożenia nowych form działalności

Szczególne zapotrzebowanie identyfikuje się również w zakresie dostosowania placówek centrów/domów/ośrodków kultury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Tylko 5 obiektów posiada bowiem jakiegokolwiek udogodnienia w tym zakresie (np. podjazdy, poręcze). Ponadto, w celu pełnego wykorzystania funkcjonalności obiektów, niezbędne jest zagospodarowanie terenu wokół nich, aby umożliwić m.in. organizację wydarzeń plenerowych.

	Liczba centrów/domów/ośrodków kultury, w których wykorzystywana jest cyfryzacja, nowoczesne technologie (np. organizacja wydarzeń online, transmisje, itp.)	Liczba placówek dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba centrów/domów/ośrodków kultury i/lub świetlic wymagających zagospodarowania terenu wokół obiektu i udostępnienia na cele kulturalne
Gmina Alwernia	0	0	1
Gmina Babice	0	1	5
Gmina Chrzanów	1	0	0
Gmina Libiąż	2	1	1
Gmina Trzebinia	12	3	11
MOF Chrzanowa	15	5	18

W 15 z 17 centrów/domów/ośrodków kultury funkcjonujących w MOF Chrzanowa wykorzystywana jest cyfryzacja i nowoczesne technologie (np. organizacja wydarzeń online, transmisje, itp.). Ze względu na intensywny rozwój nowoczesnych technologii i zmieniające się w związku z tym potrzeby i oczekiwania odbiorców, konieczne jest dalsze rozwijanie i uzupełnianie oferty cyfrowej. Poniżej przedstawiono szczegółową analizę związanych z tym potrzeb.

Gmina Alwernia	<p>W obecnych czasach dynamiczny rozwój technologii cyfrowych jest nieodłącznym elementem funkcjonowania instytucji kulturalnych, który przekłada się na ich widoczność, dostępność oraz interakcję z odbiorcami. W Gminie Alwernia identyfikuje się zapotrzebowanie na rozwój elementów takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektroniczne narzędzia zarządzania: W dobie cyfryzacji ośrodek ma potrzebę wdrożenia zintegrowanych systemów zarządzania. Te systemy mogą obejmować np. rezerwację biletów online, zarządzanie informacjami oraz zbieranie opinii odbiorców. Dzięki temu ośrodek będzie mógł lepiej dostosować swoje działania do potrzeb publiczności. • Cyfrowa scenografia: Wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak projekcje wideo, VR (wirtualna rzeczywistość) czy AR (rozszerzona rzeczywistość), pozwoli na stworzenie niezapomnianych wrażeń scenicznych, które przyciągną młodsze pokolenia a także pozwolą uatrakcyjnić wydarzenia które ośrodek już zrealizował i będzie mógł zaprezentować je ponownie w odświeżonej formie. • Digitalizacja zbiorów i galerii: Dostępność zasobów kulturalnych online jest kluczem do zachowania dziedzictwa i upowszechniania go wśród globalnej publiczności. • TV Kulturalna: Utworzenie dedykowanego kanału np. na serwisie YouTube umożliwi prezentację lokalnych talentów, dokumentowanie ważnych wydarzeń oraz edukowanie publiczności na temat kultury i sztuki. • Warsztaty cyfrowe: Organizacja warsztatów dotyczących nowych technologii, programowania, tworzenia treści multimedialnych czy korzystania z mediów społecznościowych pozwoli lokalnej społeczności rozwijać umiejętności niezbędne w dzisiejszym świecie. • Podcasty i blogi: Ośrodek planuje stworzenie własnych podcastów lub blogów na temat lokalnej kultury, historii oraz wydarzeń artystycznych. Takie inicjatywy budują więź z odbiorcami i promują działalność ośrodka w sieci. • Interaktywne instalacje: Wykorzystanie technologii interaktywnych, takich jak touch screens, interaktywne wystawy czy aplikacje mobilne, może przyciągnąć młodszą publiczność oraz uczynić przestrzeń ośrodka bardziej atrakcyjną i interaktywną.
Gmina Babice	<ul style="list-style-type: none"> • elektroniczna rezerwacja miejsc na zajęciach, wycieczkach itp. • uzupełnienie mediów społ. o Youtube, Instagram i Twittera • dostosowanie strony internetowej dla osób ze szczególnymi potrzebami • dostęp do internetu w każdej placówce, elektroniczny wyświetlacz • sprzęt multimedialny w trzech świetlicach • sprzęt do druku wielkoformatowego
Gmina Chrzanów	<p>W planach MOKSiR jest wprowadzenie newslettera i SMS-owego systemu powiadamiania odbiorców oferty kulturalne oraz elektronicznego obiegu dokumentów wewnętrznych.</p>
Gmina Libiąż	<p>LCK wskazuje na niewystarczający w stosunku do potrzeb poziom rozwoju cyfryzacji oraz nowoczesnych technologii w zakresie działalności statutowej w zakresie elektronicznych narzędzi w zarządzaniu i bieżącej działalności:</p>

	zarządzanie sprzedażą biletów (aktualnie tylko kino) i rezerwacją na wydarzenia i eventy. Wskazuje także na konieczność wdrożenia wewnętrznych baz danych i elektronicznych narzędzi wykorzystywanych do szerokiego informowania o ofercie (serwisy internetowe, newsletter/ mailing, plakaty/wyświetlacze elektroniczne, informatory, Twitter, Instagram) oraz zapotrzebowanie na specjalistyczny monitoring obiektów i narzędzia cybersecurity.
Gmina Trzebinia	Nacisk kładzie się na promocję działalności za pomocą narzędzi internetowych i mediów społecznościowych, zasięgi sponsorowane (płatne). Strona internetowa wykorzystywana wyłącznie jako wizytówka/ informator/ kalendarz wydarzeń. Konieczne jest inwestowanie w sprzęt komputerowy i wykorzystanie serwisów on-line do łatwej edycji grafiki (np. Canva). Zapotrzebowanie związane jest również z wprowadzeniem elektronicznych plakatów, a także elektronicznych form prezentacji wydarzeń na zewnątrz budynku lub innych wewnątrz w formie wyświetlaczy. Zachodzi też potrzeba zwiększenia możliwości przepustowych Internetu w kabinie projekcyjnej tak, by w przyszłości być przygotowanym na pobieranie filmów lub innych materiałów kinowych przez sieć. Istotnym byłoby też stworzenie bazy danych (materiały filmowe) poza serwerem projektora w celu stworzenia archiwum filmów lub innych materiałów, które mogą okazać się przydatne, a nie zmieszczą się w serwerze projektora. Organizacja wydarzeń online, transmisje koncertów.

W gminach MOF Chrzanowa funkcjonuje również szereg grup artystycznych oraz klubów/kół/sekcji, w tym również przy istniejących ośrodkach/domach/centrach kultury. W przypadku ich działalności, poszczególne gminy identyfikują zapotrzebowanie na wyposażenie (np. sprzęt sceniczny, nagłośnienie). Ponadto, dla funkcjonowania i rozwijania działalności grup/klubów/kół/sekcji kluczową barierą jest brak odpowiedniej bazy lokalowej, co ogranicza możliwości organizacji zajęć oraz liczbę ich uczestników. Szczegółową analizę potrzeb w zakresie uruchomienia nowych form działalności grup artystycznych i klubów/kół przedstawiono poniżej.

Gmina Alwernia	<p>Niedostateczna przestrzeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak dostępnych sal i przestrzeni dla klubów i kół oraz grup artystycznych, co utrudnia organizację spotkań, warsztatów czy imprez, • Potrzeba miejsc przeznaczonych do magazynowania strojów, sprzętu, instrumentów i rekwizytów. • Brak profesjonalnej sceny do prezentacji dorobku artystycznego, co motywowało by młodych uczestników do nauki. <p>Brak specjalistycznego sprzętu i wyposażenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna ilość lub jakość sprzętu muzycznego, nagłośnienia, oświetlenia scenicznego czy sprzętu do nagrywania i montażu materiałów wideo. • Kluby technologiczne, czy artystyczne potrzebują specjalistycznego sprzętu, którego Ośrodek nie posiada, • Potrzeba inwestycji w nowoczesne technologie, takie jak cyfrowa scenografia, które wzbogacą możliwości prezentacji artystycznych oraz rozwijania zainteresowań członków klubów <p>Ograniczone możliwości promocji i dystrybucji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak nowoczesnych narzędzi do promocji działań grup artystycznych • Potrzeba rozwijania działalności medialnej, w tym utworzenia TV Kulturalnej.
Gmina Babice	Główne deficyty i potrzeby w zakresie uruchomienia nowych form działalności:

	<ul style="list-style-type: none"> • braki kadrowe i finansowe • słabe warunki lokalowe • brak wyposażenia multimedialnego
Gmina Chrzanów	Nie zidentyfikowano deficytów i potrzeb w tym zakresie.
Gmina Libiąż	Małe, niedostosowane sale powodują podział istniejących grup na mniejsze, a tym samym brak jest możliwości uruchomienia nowych form działalności grup artystycznych oraz klubów/kół.
Gmina Trzebinia	<ul style="list-style-type: none"> • Brak specjalistycznych pomieszczeń do prowadzenia zajęć w grupach artystycznych i uruchomienia nowych form działalności klubów/kół • Brak odpowiedniego sprzętu do przeprowadzania działalności grup artystycznych i uruchomienia nowych form działalności klubów/kół • Brak wykwalifikowanej kadry niezbędnej do wdrożenia nowych form działalności grup artystycznych oraz klubów/kół

Instytucje kultury funkcjonujące w MOF Chrzanowa podejmują współpracę zarówno w obrębie gmin tworzących obszar funkcjonalny, jak i poza nim. Współpraca ta obejmuje przede wszystkim wzajemną promocję oraz wspólną organizację wydarzeń, zajęć i warsztatów, w tym pod marką „Chrzanolandia”. Instytucje kultury w MOF Chrzanowa wspólnie promują również wydarzenia i walory turystyczne w multimediami wśród gmin należących do Stowarzyszenia „Forum Małopolska Zachodnia”. Ponadto, Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie współpracuje aktywnie z instytucjami kultury i oświaty oraz organizacjami społecznymi z terenu powiatu chrzanowskiego w zakresie upowszechniania wiedzy, literatury i czytelnictwa. W ramach współpracy między innymi z Miejskim Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Muzeum w Chrzanowie, Powiatowym Młodzieżowym Domem Kultury w Trzebini, Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny i Zamek Lipowiec w Wygiełzowie podejmowane są wspólne inicjatywy kulturalne: imprezy czytelnicze, prelekcje, wykłady, wystawy.

Muzea i zabytki

W MOF Chrzanowa funkcjonuje 5 muzeów: Małopolskie Muzeum Pożarnictwa im. Z.K. Gęsikowskiego w Alwerni, Muzeum Małopolski Zachodniej w Wygiełzowie (gmina Babice), Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich, Muzeum Regionalne w Libiążu oraz Muzeum Regionalne w Trzebini.

	Potrzeba doposażenia muzeów/oddziałów muzeów	Liczba budynków wymagających remontu	Liczba zdigitalizowanych muzealiów/zasobów muzeów	Liczba muzealiów/zasobów wymagających digitalizacji
Gmina Alwernia	1	0	b/d	b/d
Gmina Babice	b/d	b/d	b/d	b/d
Gmina Chrzanów	3	3	6000/33654	33654/27000
Gmina Libiąż	0	0	280	538
Gmina Trzebinia	1	2	1200	1000
MOF Chrzanowa	5	5	-	-

Każda z placówek wymaga doposażenia oraz digitalizacji zasobów. Ponadto, w placówkach zlokalizowanych w gminach: Chrzanów i Trzebinia zidentyfikowano potrzebę remontu.

W przypadku Muzeum Regionalnego w Trzebini, w chwili obecnej największym problemem jest brak ogrzewania oraz, co za tym idzie – duża wilgoć w budynku. Budynek doraźnie dogrzewany jest elektrycznie, ale wiąże się to ze zbyt dużymi kosztami zużycia energii elektrycznej. Dodatkowo jest problem z przeciekającym dachem i wymagające remontu schody wejściowe i toaleta. Kończy się również powierzchnia wystawiennicza. Aktualnie przestrzeń wykorzystana to około 400 m², a potrzeba jeszcze około kolejnych 100 m². Brakuje również gablot i regałów na potrzeby wystawiennicze oraz archiwum. Deficyt środków finansowych ogranicza możliwości realizacji merytorycznych prac związanych z prowadzeniem muzeum. Wszystkie prace związane z prowadzeniem placówki wykonywane są aktualnie w ramach wolontariatu, a w obecnej sytuacji trudno nawet zapewnić wolontariuszom godziwe warunki pracy. Ponadto, budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich funkcjonuje w ramach dwóch placówek – Budynek Główny (ul. Mickiewicza 13, Chrzanów) i Oddział Wystaw Czasowych „Dom Urbańczyka” (Aleja Henryka 16, Chrzanów). Dzisiejsze warunki lokalowe Muzeum w Chrzanowie są niewystarczające do dobrego zabezpieczenia eksponatów na obecnej powierzchni magazynowej (ok. 140 m² na ponad 33 000 eksponatów), jak i prezentacji większej ilości bezcennych artefaktów dziedzictwa narodowego (ok. 345 m²) wraz z ich najlepszym opracowaniem, digitalizacją i udostępnieniem. W związku z tym planowane jest utworzenie nowego oddziału przy ul. Mickiewicza 12. Przejęcie i adaptacja budynku przy ul. Mickiewicza 12 w Chrzanowie (o powierzchni ok. 1 360 m²) pozwoli ulokować w nim: magazyny eksponatów, pracownie naukowe i techniczne, biura, salę warsztatową oraz część ekspozycji. Pozwoli to również rozszerzyć i mocno uatrakcyjnić ofertę ekspozycyjno-edukacyjną o nowe pomieszczenia ekspozycyjne; dokładnie o zachowane średniowieczne piwnice XV-wiecznej „Curii” – dworu możnowładczego obronnego, który stał w sąsiedztwie budynku. Dzięki temu, pomieszczenia w Budynku Głównym (dawna Oficyna Dworska), jak i w Oddziale Wystaw Czasowych pozwolą rozszerzyć ekspozycje stałe, jak i dostosować budynki do osób ze szczególnymi potrzebami. Zbiór muzealiów rokrocznie poszerza się, a obecna powierzchnia magazynowa jest wysoce niewystarczająca.

Ponadto, wśród kluczowych deficytów i potrzeb Muzeum zidentyfikowano:

- brak odpowiedniego programu do inwentaryzacji zbiorów (obecnie używany MusNet nie spełnia wymagań),

- brak profesjonalnego sprzętu do digitalizacji oraz zaplecza technicznego, by te zbiory udostępniać w jak najlepszej formie,
- brak miejsca na przeprowadzanie w dobrych warunkach warsztatów i wykładów dla większej ilości osób (obecnie – maksymalnie może uczestniczyć 30 w warsztatach oraz do 70 osób na wykładach),
- brak dostosowania budynków do osób ze szczególnymi potrzebami.

Do 2022 r. w gminie Libiąż funkcjonowało Muzeum Regionalne im. Olgi Cygankiewicz przy ul. Głowackiego. Muzeum posiadało stałą ekspozycję składającą się ze zbiorów przekazanych przez mieszkańców, związaną z historią Libiąża oraz tradycją górniczą. Zwiedzanie obiektu było bezpłatne. Sporadycznie odbywały się tu lekcje muzealne dla klas oraz dla indywidualnych odbiorców. Budynek ze względu na zły stan techniczny, konieczność gruntownej modernizacji oraz lokalizację uniemożliwiającą pełną dostępność i wybudowanie parkingów, został przez gminę wystawiony do sprzedaży w 2023 r. Zbiory z tego muzeum muszą zostać zinwentaryzowane, zakonserwowane, a następnie planowane jest ich przekazanie i ekspozycję w Świetlicy w Kosówkach.

Obiekt Małopolskiego Muzeum Pożarnictwa im. Z.K. Gęsikowskiego w Alwerni zostanie otwarty w październiku 2023 r. (planowana data). Z uwagi na to, że jest to nowy projekt, jego potrzeby będą znane po otwarciu.

W MOF Chrzanowa funkcjonuje 51 obiektów zabytkowych przystosowanych do obsługi ruchu turystycznego, natomiast gminy: Babice, Chrzanów i Libiąż zgłaszają zapotrzebowanie na dostosowanie do tego celu kolejnych 48 obiektów. Łącznie 94 obiekty wymagają natomiast podjęcia prac remontowych.

	Liczba obiektów zabytkowych dostosowanych do obsługi ruchu turystycznego	Liczba obiektów zabytkowych wymagających dostosowania do obsługi ruchu turystycznego	Liczba oznakowanych obiektów zabytkowych (np. tablice informacyjne przy/w obiekcie, odpowiednie wyeksponowanie walorów)	Liczby obiektów zabytkowych wymagających podjęcia prac remontowych (rewaloryzacja, restauracja)
Gmina Alwernia	b/d	b/d	b/d	b/d
Gmina Babice	1	10	5	10
Gmina Chrzanów	0	1	3	2
Gmina Libiąż	50	37	0	80
Gmina Trzebinia	0	0	0	2
MOF Chrzanowa	51	48	8	94

Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy potrzeb wynika, iż kluczowym deficytem i problemem ograniczającym działalność i dalszy rozwój instytucji kultury funkcjonujących na terenie MOF Chrzanowa są przede wszystkim złe warunki lokalowe oraz zapotrzebowanie na wyposażenie – zarówno sprzęt i urządzenia multimedialne, jak i materiały wykorzystywane na bieżąco do organizacji zajęć, czy warsztatów. Niedostateczna ilość przestrzeni w znacznym stopniu ogranicza możliwości organizacji zajęć, imprez i wydarzeń oraz rozszerzania ich oferty zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami odbiorców.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1 Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia gmin MOF Chrzanowa w 2021 r.....	7
Tabela 2 Instytucje kultury na terenie MOF Chrzanowa.....	19
Tabela 3 Powody przyznania pomocy w powiecie chrzanowskim w latach 2014-2021	29
Tabela 4 Powody zgłoszenia się po specjalistyczną pomoc do POIK w 2021 r.....	32
Tabela 5 Żłobki, kluby dziecięce i dostępne miejsca w 2021 r.	32
Tabela 6 Przedszkola, oddziały i dzieci w przedszkolach w 2021 r.....	33
Tabela 7 Liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych oraz uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczeni w szkołach podstawowych (bez specjalnych).....	37
Tabela 8 Zgony ogółem na 100 tys. osób	39
Tabela 9 Liczba aptek i punktów aptecznych w 2021 r.....	41
Tabela 10 Działalność Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego	42
Tabela 11 Rehabilitacja lecznicza	43
Tabela 12 Udział wybranych sekcji PKD w strukturze podmiotów gospodarczych w MOF Chrzanowa w latach 2012 i 2021..	45
Tabela 13 Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w ciągu roku w MOF Chrzanowa w latach 2017-2021 [GJ].	56
Tabela 14 Zużycie energii elektrycznej w MOF Chrzanowa i województwie małopolskim w latach 2017-2021	57
Tabela 15 Odpady zawierające azbest, stan na październik 2022 r.	59
Tabela 16 Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej i gruntowej w km.....	62
Tabela 17 Zdarzenie drogowe na terenie MOF Chrzanowa w 2021 r.....	65
Tabela 18 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2012-2021.....	71
Tabela 19 Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków i ich przepustowość w 2021 r.	75
Tabela 20 Mapa zanieczyszczenia światłem.....	76
Tabela 21 Instalacje odnawialnych źródeł energii, stan na 31 grudnia 2021 r.....	77
Tabela 22 Analiza warunków lokalowych i potrzeb remontowych budynków domów/centrów/ośrodków kultury	163
Tabela 23 Analiza potrzeb związanych z rozszerzeniem oferty domów/centrów/ośrodków kultury.....	165
Wykres 1 Liczba osób pracujących w MOF Chrzanowa w latach 2012-2021.....	48
Wykres 2 Liczba osób bezrobotnych w MOF Chrzanowa w latach 2012-2021.....	50
Wykres 3 Liczba samochodów osobowych	64
Wykres 4. Czy uważa Pani/Pan, że gmina, którą Pani/Pan zamieszkuje jest dobrym miejscem do życia?.....	79
Wykres 5. Czy uważa Pani/Pan że Aglomeracja Chrzanowska jest dobrym miejscem do życia?.....	79
Wykres 6 Proszę ocenić poszczególne elementy infrastruktury oraz oferty usługowej w miejscu zamieszkania:	81
Wykres 7 Jakie elementy/oferta zamieszkiwanej Aglomeracji powinny Pani/Pana zdaniem zostać poprawione w kolejnych latach?.....	85
Wykres 8 W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie miejsca zamieszkania?	86
Wykres 9 Czy czuje się Pani/Pan zagrożona/zagrożony perspektywą utraty pracy?.....	86
Wykres 10 Co zrobił(a)by Pani/Pan, gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?	87
Wykres 11 Gdzie w perspektywie 5 lat chciałaby/chciałby Pan/Pani mieszkać?	88